

**ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΑΝΙΩΝ
ΣΥΝ.Π.Ε.**

Οικονομικές Καταστάσεις κατά Δ.Π.Χ.Α.

Για τη χρήση

Από 1^η Ιανουαρίου

έως

31^η Δεκεμβρίου 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΗΛΩΣΗ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	6
ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ.....	7
ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	14
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018.....	29
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018	30
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018	31
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ - ΟΜΙΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018	32
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ – ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018	33
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018	34
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 01.01.2018 - 31.12.2018	35
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	35
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ	36
2.1 Βάση παρουσίασης.....	36
2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας (going concern).....	36
2.3 Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α.	39
2.4 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις	45
2.4.1. Αρχές ενοποίησης	45
2.4.2. Μη ελέγχουσες συμμετοχές.....	46
2.4.3. Μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου σε θυγατρικές οι οποίες δεν οδηγούν σε απώλεια του ελέγχου.....	46
2.4.4. Απώλεια ελέγχου	46
2.4.5. Συγγενείς εταιρείες	46
2.4.6. Σχήματα υπό κοινό έλεγχο	47
2.4.7. Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς, και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις.....	47
2.4.8. Έλεγχος απομείωσης των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις.....	48
2.5 Συνένωση Επιχειρήσεων	48
2.5.1. Μέθοδος εξαγοράς.....	48
2.5.2. Υπεραξία	48
2.5.3. Ενδεχόμενο τίμημα	48
2.5.4. Συνενώσεις επιχειρήσεων σε διαδοχικά στάδια	49
2.6 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα.....	49
2.7 Χρηματοοικονομικά μέσα με βάση το ΔΠΧΑ 9 για τις περιόδους από και μετά την 01.01.2018	50
2.7.2 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	53
2.7.3 Τροποποίηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.....	53
2.7.4. Αναταξινόμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού	53
2.7.5. Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.....	54
2.8 Χρηματοοικονομικά μέσα με βάση το ΔΠΛ 39 για τις περιόδους πριν την 01.01.2018.....	56
2.8.1 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	56
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.....	56
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	57
2.9 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων.....	59
2.10 Συμφηρισμός.....	59
2.11 Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα και έξοδα.....	59
2.12 Προμήθειες.....	59
2.13 Ενσώματα πάγια στοιχεία.....	60
2.14 Περιουσιακά στοιχεία από Πλειστηριασμούς / Αποθέματα Ακινήτων	60
2.15 Ακίνητα επενδύσεων.....	61
2.16 Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	61

2.17 Μισθώσεις.....	62
2.18 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	63
2.19 Προβλέψεις.....	63
2.20 Παροχές προς εργαζομένους	63
2.21. Φόροι εισοδήματος.....	64
2.22 Συνεταιριστικό κεφάλαιο.....	65
2.23 Συνδεδεμένα μέρη.....	66
2.24 Κρατικές επιχορηγήσεις.....	66
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ	67
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.....	70
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ	105
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	105
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	106
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ.....	106
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: ΓΕΝΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ.....	108
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ.....	108
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ, ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ, ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ.....	109
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	109
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟ ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ.....	109
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	109
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	110
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	111
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: ΑΚΙΝΗΤΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	113
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ.....	114
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	116
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ, ΠΕΛΑΤΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	117
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	118
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ, ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	118
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ.....	120
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 24: ΕΚΔΟΘΕΝΤΕΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΔΑΝΕΙΑ	121
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 25: ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ.....	123
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: ΕΝΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	124
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 27: ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	125
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 28: ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ.....	125
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 29: ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ	126
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30: ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ.....	126
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 31: ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	126
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 32: ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ.....	128
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 33: ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΠΡΩΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΠΧΑ 9.....	128
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 34: ΑΛΛΑΓΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	134
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 35: ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΔΠΧΑ 16 Μισθώσεις (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2019)	135

Τυχόν διαφορές στα σύνολα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

Επωνυμία Πιστωτικού Ιδρύματος	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΑΝΙΩΝ Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (διακριτικός τίτλος: ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΑΝΙΩΝ) Αγγλ.: COOPERATIVE BANK OF CHANIA Cooperative of Limited Liabilities (διακριτικός τίτλος: COOPERATIVE BANK OF CHANIA)
Νομικό Πλαίσιο	Νόμος 1667/1986, Νόμος 4261/2014, Κοινοτική Οδηγία 575/2013
Άδεια Λειτουργίας ως Πιστωτικό Ίδρυμα	Απόφαση συνεδρίασης 560/18-09-1995 (Θέμα 14) της Επιτροπής Νομισματικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος
Αριθμός Καταστημάτων	23 Καταστήματα
Αρ. Γ.Ε.Μ.Η.	123088758000
Ιστοσελίδα	www.chaniabank.gr
Διεύθυνση E-mail	info@chaniabank.gr
Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου	
Πρόεδρος	Μαρακάκης Μιχαήλ του Εμμανουήλ
Αντιπρόεδρος	Ανδρουλάκης Γεώργιος του Χαραλάμπους
Γραμματέας	Μπαδιερίτης Κυριάκος του Κωνσταντίνου
Ταμίας	Φαραντάκης Γεώργιος του Ιωσήφ
Μη-Εκτελεστικό Μέλος	Αποστολάκης Εμμανουήλ του Αποστόλου
Μη-Εκτελεστικό Μέλος	Βάμβουκας Αναστάσιος του Δημητρίου
Ανεξάρτητο Μη-Εκτελεστικό Μέλος	Μαλανδράκης Ιωάννης του Ιωάννη
Ανεξάρτητο Μη-Εκτελεστικό Μέλος	Μπαουράκης Γεώργιος του Μιχαήλ
Εκτελεστικό Μέλος	Ντοκάκης Δημήτριος του Βασιλείου
Εκτελεστικό Μέλος	Περιβολάκης Αλέξανδρος του Βασιλείου
Ανεξάρτητο Μη-Εκτελεστικό Μέλος	Σπερελάκη Μαρία του Θεοδώρου
Εκτελεστικό Μέλος	Τζινάκης Εμμανουήλ του Μιχαήλ
Εκτελεστικό Μέλος	Χιωτάκης Ιωσήφ του Ιωσήφ
Α.Φ.Μ. - Δ.Ο.Υ.	096149662 - Δ.Ο.Υ. ΧΑΝΙΩΝ
Έτος Σύστασης	1993
Διεύθυνση	Ελευθερίου Βενιζέλου 28-32
Τηλέφωνο	28210-25500

Η παρούσα Ετήσια Οικονομική Έκθεση περιλαμβάνει κατά σειρά τις εξής ενότητες:

- ❖ Τη Δήλωση Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
- ❖ Την Έκθεση Ελέγχου του Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή
- ❖ Την Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου
- ❖ Τις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις της Τράπεζας και του Ομίλου για τη χρήση του 2018
- ❖ Τις Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Δήλωση μελών του Διοικητικού Συμβουλίου (σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.2 του Ν.3556/2007)

Δηλώνουμε ότι εξ όσων γνωρίζουμε:

- Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα, απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του Ενεργητικού και Υποχρεώσεων, την Καθαρή Θέση και τα Αποτελέσματα Χρήσεως της «Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων Συν.ΠΕ», καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 3 και 4 του Ν.3556/2007 και
- Η ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, απεικονίζει κατά τρόπο αληθή την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Τράπεζας καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Χανιά, 12 Ιουνίου 2019

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Ταμίας του Δ.Σ.

Μαρακάκης Μιχαήλ

Ανδρουλάκης Γεώργιος

Φαραντάκης Γεώργιος

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή
Προς τους Συνεταίρους της
«Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων ΣΥΝ.ΠΕ.»
Έκθεση επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της **«Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων ΣΥΝ.ΠΕ.»** (η «Τράπεζα») και των θυγατρικών αυτής (ο «Όμιλος»), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2018, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περιλήψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Τράπεζας και του Ομίλου κατά την 31η Δεκεμβρίου 2018, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και με τις κανονιστικές απαιτήσεις του Ν. 1667/1986.

Βάση για Γνώμη

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο της έκθεσής μας "Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων". Είμαστε ανεξάρτητοι από την Τράπεζα και τις ενοποιούμενες θυγατρικές της καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Ουσιώδης αβεβαιότητα που σχετίζεται με τη συνέχιση της δραστηριότητας

Εφιστούμε την προσοχή σας στη Σημείωση 2.2 επί των οικονομικών καταστάσεων που γίνεται αναφορά για το μακροοικονομικό περιβάλλον και τις αυξημένες κεφαλαιακές ανάγκες που προκύπτουν από το θεσμικό πλαίσιο τα οποία επηρεάζουν τον τραπεζικό κλάδο και την Τράπεζα, κυρίως όσον αφορά τα μελλοντικά αποτελέσματα και την κεφαλαιακή της επάρκεια.

Όπως αναφέρεται στην ανωτέρω Σημείωση, τα γεγονότα αυτά καθώς και τα θέματα που περιγράφονται στη Σημείωση 22 θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας της Τράπεζας και του Ομίλου. Η γνώμη μας δεν τροποποιείται σε σχέση με το θέμα αυτό.

Έμφαση Θέματος

Εφιστούμε την προσοχή σας στη Σημείωση 22 των οικονομικών καταστάσεων όπου αναλύονται οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις της Τράπεζας που απορρέουν από τις αγωγές – δικαστικές διενέξεις ορισμένων συνεταίρων κατά της Τράπεζας σχετικά με τις Συμβάσεις ειδικού λογαριασμού «Αποδίδω» εκ των οποίων έχουν εκδικαστεί μέχρι σήμερα ένα μέρος αυτών ποσού €5,9 εκατ. περίπου, επιδικάζοντας εις βάρος της Τράπεζας ποσό €4,7εκατ. περίπου με προσωρινά εκτελεστέα ποσά €1,1 εκατ. περίπου, για τις οποίες έχουν ασκηθεί εφέσεις και μία αναίρεση ενώπιον του Αρείου Πάγου από την Τράπεζα.

Σύμφωνα με τη γνώμη των Νομικών Συμβούλων της Τράπεζας οι πιθανότητες ευδοκίμησης των τελικών δικαστικών αποφάσεων είναι αρκετά μεγάλες. Κατά την εκτίμηση της Διοίκησης της Τράπεζας η οριστική

διευθέτηση όλων των αγωγών και οι αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση της Τράπεζας.

Στη γνώμη μας δεν διατυπώνεται επιφύλαξη σε σχέση με τα θέματα αυτά.

Σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας χρήσεως. Τα θέματα αυτά και οι σχετιζόμενοι κίνδυνοι ουσιώδους ανακρίβειας αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

Σημαντικότερα θέματα ελέγχου	Πως αντιμετωπίστηκε
1. Απομειώσεις Δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	
<p>Τα δάνεια και οι άλλες απαιτήσεις κατά πελατών της Τράπεζας και του Ομίλου ανήλθαν κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 σε € 350,6 εκατ. και € 316,6 εκατ. αντίστοιχα, σε σύγκριση με € 347 εκατ. και € 317 εκατ. για την Τράπεζα και τον Όμιλο κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017, μετά από συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης ποσού € 98,6 εκατ. για την Τράπεζα και τον Όμιλο κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018, σε σύγκριση με € 105 εκατ. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017.</p> <p>Από την 1 Ιανουαρίου 2018, η Τράπεζα και ο Όμιλος υιοθέτησαν το ΔΠΧΑ 9, με αποτέλεσμα να αναγνωρίζονται οι ζημιές για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου όταν αυτές αναμένεται ότι θα πραγματοποιηθούν και όχι όταν έχουν ήδη πραγματοποιηθεί. Η Διοίκηση έχει γνωστοποιήσει πληροφορίες αναφορικά με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, την κατανόηση των εκτιμήσεων που απαιτούνται για τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημίας πιστωτικού κινδύνου και την αξιολόγηση της επιμέτρησης του ΔΠΧΠ 9 στις Σημειώσεις 4.13.1, 10 και 33 των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.</p> <p>Η επιμέτρηση της απομείωσης των δανείων θεωρείται σημαντικό θέμα ελέγχου λόγω του μεγέθους των υπολοίπων των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών και του προσδιορισμού των παραμέτρων και παραδοχών που υιοθετεί η Διοίκηση για την εκτίμηση της απομείωσης ο οποίος είναι σε μεγάλο βαθμό υποκειμενικός εξαιτίας του υψηλού βαθμού κρίσης που ασκείται από τη Διοίκηση.</p>	<p>Βάσει της αξιολόγησης του ελεγκτικού κινδύνου, αξιολογήσαμε την επίπτωση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 και συγκεκριμένα τις μεθοδολογίες, τις πολιτικές και τις κρίσεις/παραδοχές που υιοθέτησε η Διοίκηση για τον προσδιορισμό των αναμενόμενων μελλοντικών πιστωτικών ζημιών αναφορικά με τις απομειώσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών.</p> <p>Αξιολογήσαμε κατά τη μετάβαση ότι οι λογιστικές αρχές του ΔΠΧΑ 9 που εφαρμόστηκαν ήταν οι κατάλληλες. Αξιολογήσαμε το εύλογο των παραδοχών και των αποφάσεων που πήρε η Διοίκηση για την ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών μέσων, το επιχειρηματικό μοντέλο και τη καταλληλότητα της ταξινόμησης των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού στην αναπόσβεστη αξία κτήσης, καθώς και τη συνέπεια της μεθοδολογίας κατάταξης των ανοιγμάτων στα προβλεπόμενα βάσει του προτύπου στάδια</p> <p>Αξιολογήσαμε την πληρότητα και την ακρίβεια των γνωστοποιήσεων που σχετίζονται με τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9.</p> <p>Αξιολογήσαμε, μεταξύ άλλων, τα εξής ακόλουθα στοιχεία: <u>Δάνεια που αξιολογούνται σε ατομική βάση</u> Αξιολογήσαμε τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχό μας, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών δικλίδων που σχετίζονται με τις σημαντικές εκτιμήσεις, τα δεδομένα, τον υπολογισμό και τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιήθηκαν. Αξιολογήσαμε την καταλληλότητα της μεθοδολογίας και της πολιτικής υπολογισμού προβλέψεων που έχει επιλέξει η Διοίκηση.</p>

Η Τράπεζα και ο Όμιλος σχηματίζουν πρόβλεψη απομείωσης των δανείων για πραγματοποιηθείσες ζημιές τόσο σε ατομική όσο και σε συλλογική βάση.

Οι σημαντικότερες κρίσεις που ασκούνται είναι:

-Η εφαρμογή της νέας λογιστικής αρχής (ΔΠΧΑ 9) από 1 Ιανουαρίου 2018 απαιτεί νέες εκτιμήσεις και κρίσεις για την ορθή κατάταξη των δανείων και τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η επιμέτρηση τους, για τον προσδιορισμό αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, για τα μακροοικονομικά κριτήρια και τον σωστό σχεδιασμό των μαθηματικών τύπων και δεδομένων που πρέπει να χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας.

-Οι μεθοδολογίες και οι πολιτικές που επιλέγονται από τη Διοίκηση, η αποτίμηση των εξασφαλίσεων, παραδοχές/παράμετροι, τα μακροοικονομικά κριτήρια και το εύρος των πολλαπλών οικονομικών σεναρίων που πραγματοποιούνται για τον προσδιορισμό των προεξοφλημένων ταμειακών ροών που χρησιμοποιούνται για τα δάνεια τα οποία αξιολογούνται σε ατομική βάση.

-Οι μεθοδολογίες και οι πολιτικές που υιοθετούνται από τη Διοίκηση, τα μοντέλα για την επιμέτρηση του πιστωτικού κινδύνου μέσω παραγόντων πιστωτικού κινδύνου, όπως η ζημία σε περίπτωση αθέτησης, η πιθανότητα αθέτησης και το άνοιγμα σε αθέτηση καθώς και τα μακροοικονομικά κριτήρια σε συνδυασμό με το εύρος των πολλαπλών οικονομικών σεναρίων που εφαρμόζονται για τον υπολογισμό του ποσού της απομείωσης που διενεργείται σε συλλογική βάση, λαμβάνοντας υπόψη την ομαδοποίηση σε ομοειδείς πληθυσμούς, συμπεριλαμβανομένων της πιθανότητας αθέτησης, της ζημιάς κατά την αθέτηση και της χρονικής περιόδου μεταξύ της εμφάνισης ενός συγκεκριμένου ζημιολογού γυγονότος και της ημερομηνίας που αυτό καθίσταται γνωστό.

Η Διοίκηση έχει παράσχει περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις ακολουθούμενες λογιστικές αρχές και πολιτικές για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων, τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και την επισκόπηση της απομείωσης, στις Σημειώσεις 2.11, 4.3 και 4.4 των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών

Ελέγξαμε και αξιολογήσαμε, βάσει δείγματος εξυπηρετούμενων δανείων, την πληρότητα του χαρακτηρισμού των δανείων που εμφανίζουν ενδείξεις απομείωσης αξιολογώντας τις με βάση τα προβλεπόμενα που ορίζει το ΔΠΧΑ 9, εξετάζοντας παράλληλα τις παραμέτρους που ενέχουν αβεβαιότητα, την καταλληλότητα των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν σε σχέση με την αξία των εξασφαλίσεων, τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές και την περίοδο αποκατάστασης.

Επαναυπολογίσαμε τις προεξοφλημένες ταμειακές ροές, συγκρίνοντας τα αποτελέσματα όπως αυτά προσδιορίστηκαν από τη Διοίκηση και διερευνήσαμε τυχόν διαφορές.

Αξιολογήσαμε την πληρότητα και την ακρίβεια των γνωστοποιήσεων βάσει των σχετικών λογιστικών προτύπων.

Δάνεια που αξιολογούνται σε συλλογική βάση:

Αξιολογήσαμε τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχό μας, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών δικλίδων που σχετίζονται με τις σημαντικές εκτιμήσεις, τα δεδομένα, τον υπολογισμό και τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιήθηκαν εξετάζοντας την πληρότητα και την ακρίβεια των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν στα μοντέλα απομείωσης, συμφωνώντας τα στοιχεία αυτά με τα συστήματα από τα οποία προήλθαν.

Αξιολογήσαμε την πολιτική, μεθοδολογία υπολογισμού προβλέψεων και το εύλογο της μεθοδολογίας του μοντέλου απομείωσης καθώς και των κύριων κρίσεων που υιοθετήθηκαν και εφαρμόστηκαν από τη Διοίκηση στα μοντέλα για να προσδιοριστούν οι παράμετροι πιστωτικού κινδύνου για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας.

Εξετάσαμε τους σημαντικούς συντελεστές πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιήθηκαν για δάνεια ομαδοποιημένα σε ομοειδείς πληθυσμούς, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των μοντέλων, συμπεριλαμβανομένων των σημαντικών παραδοχών και της ποιότητας των παρατηρήσιμων δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για τη διαμόρφωση των παραμέτρων των εν λόγω μοντέλων.

Αξιολογήσαμε το εύλογο της μεθοδολογίας του μοντέλου απομείωσης που εφαρμόσε η Διοίκηση και των κύριων κρίσεων που υιοθετήθηκαν στα μοντέλα για να

καταστάσεων.	προσδιοριστούν οι παράμετροι πιστωτικού κινδύνου για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας.
--------------	---

2. Ανακτησιμότητα Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαιτήσης (ΑΦΑ)

<p>Οι «ΑΦΑ» της Τράπεζας και του Ομίλου ανήλθαν κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 σε € 25,6 εκατ. και € 26,1 εκατ. αντίστοιχα, σε σύγκριση με € 26,1 εκατ. και € 26,6 εκατ. αντίστοιχα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 (όπως αυτές αναμορφώθηκαν λόγω της αλλαγής λογιστικής πολιτικής στην επιμέτρηση των συμμετοχών της Τράπεζας σε θυγατρικές στο 2018 που επέφερε την αναγνώριση επιπρόσθετων «ΑΦΑ» στα συγκριτικά στοιχεία του 2017, βλέπε και Σημείωση 34).</p> <p>Για την Τράπεζα (και σε επίπεδο Ομίλου) οι προσωρινές διαφορές αφορούν στο μεγαλύτερο μέρος (ποσό € 18,5 εκατ.) τις ζημιές που προκύπτουν από προβλέψεις απομείωσης πιστωτικού κινδύνου καθώς και αναλογίας ζημιών από συμμετοχές σε θυγατρικές (ποσό €3,45εκατ.) οι οποίες δύναται να συμψηφιστούν έναντι μελλοντικών φορολογικών κερδών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.</p> <p>Κατά συνέπεια, η ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων «ΑΦΑ» εξαρτάται από την ικανότητα κυρίως της Τράπεζας να παράγει επαρκή μελλοντικά φορολογικά κέρδη ώστε να μπορέσει να καλύψει τις προσωρινές διαφορές αυτές όταν αυτές οριστικοποιηθούν για φορολογικούς λόγους.</p> <p>Ταυτόχρονα έχει αναγνωρισθεί στο 2018 από την Τράπεζα ποσό € 2,1εκατ. «ΑΦΑ» που σχετίζεται με την αναπόσβεστη χρεωστική διαφορά της παρ. 3 του Άρθρου 27 του Ν.4172/2013 (από διαγραφές δανείων) και συνεπώς εξαρτάται από το ειδικό φορολογικό πλαίσιο του Νόμου αυτού.</p> <p>Η επιμέτρηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων θεωρείται σημαντικό θέμα ελέγχου καθώς εξαρτάται από την κρίση και τις εκτιμήσεις της Διοίκησης για τη δυνατότητα της Τράπεζας και του Ομίλου να παράγει μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, την αξιολόγηση του ιστορικού φορολογικών ζημιών αλλά και του ειδικού φορολογικού πλαισίου των Άρθρων 27 και 27^Α του Ν.4172/2013 οι οποίες ενδέχεται να μην</p>	<p>Για την αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των «ΑΦΑ» της Τράπεζας και του Ομίλου και με βάση την εκτίμησή μας για τους ελεγκτικούς κινδύνους που αφορούν το συγκεκριμένο θέμα, εξετάσαμε τις παραδοχές και τις μεθόδους που εφαρμόζει η Τράπεζα και ο Όμιλος για τον προσδιορισμό της ανακτησιμότητας των «ΑΦΑ» καθώς και τις παραδοχές της για την ύπαρξη μελλοντικών φορολογικών κερδών.</p> <p>Οι διαδικασίες αξιολόγησης περιελάμβαναν κυρίως την:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξέταση του επιχειρηματικού πλάνου της Τράπεζας και του Ομίλου και του εύλογου των σημαντικών παραδοχών και προσδοκιών της Διοίκησης αναφορικά με τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, την στρατηγική αποεπένδυσης μέρους των θυγατρικών της και την επίδρασή τους στο υπόλοιπο των «ΑΦΑ» αξιολογώντας την ιστορικότητα των φορολογικών κερδών της Τράπεζας και του Ομίλου, τα προϋπολογιστικά στοιχεία και τους υπολογισμούς που συνοδεύουν τις προβλέψεις του επιχειρηματικού πλάνου της Τράπεζας και του Ομίλου • Αξιολόγηση των εκτιμήσεων της Διοίκησης για τις πρόσφατες αλλαγές στη φορολογική Νομοθεσία και των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του ύψους των «ΑΦΑ» σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 27 και 27^Α του Ν.4172/2013 • Αξιολόγηση της επάρκειας και καταλληλότητας των σχετικών γνωστοποιήσεων για τις «ΑΦΑ» στις εταιρικές και ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις <p>Με βάση τις ανωτέρω διαδικασίες, θεωρήσαμε ότι οι κρίσεις και οι παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ήταν εύλογες.</p>
--	--

<p>είναι κατάλληλες υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις ενώ το επιχειρηματικό πλάνο της Τράπεζας και του Ομίλου ενδέχεται να επηρεαστεί από τους κινδύνους του μακροοικονομικού και τραπεζικού περιβάλλοντος αλλά και την αβεβαιότητα της αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας της Τράπεζας, όπως αναφέρουμε και στην Έκθεσή μας.</p> <p>Η Διοίκηση έχει παράσχει περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις παραδοχές και σημαντικές λογιστικές της εκτιμήσεις για τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στις Σημειώσεις 2.23, 4.13.3 και 18 των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.</p>	
--	--

Άλλες πληροφορίες

Η Διοίκηση είναι υπεύθυνη για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην “Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων”, στις Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχο μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες της διοίκησης και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Η Διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που η Διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η Διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Τράπεζας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η Διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Τράπεζα και τον Όμιλο ή να διακόψει τη δραστηριότητά τους ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σ’ αυτές τις ενέργειες.

Η Επιτροπή Ελέγχου (άρθ. 44 ν.4449/2017) της Τράπεζας έχει την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Τράπεζας και του Ομίλου.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Τράπεζας και του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη Διοίκηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Τράπεζας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Τράπεζα και ο Όμιλος να παύσουν να λειτουργούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Συλλέγουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Τράπεζας και των θυγατρικών της.

Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε προς αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα

που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και ως εκ τούτου αποτελούν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου. Περιγράφουμε τα θέματα αυτά στην έκθεση ελεγκτή.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

1. Ετήσια Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 (μέρος Β), σημειώνουμε ότι:

- α) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α και 107Α του κ.ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31/12/2018.
- β) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Τράπεζα και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση του Διοικητικού της Συμβουλίου.

2. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των συνημμένων εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι συνεπής με τη Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας, που προβλέπεται από το άρθρο 11 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

3. Παροχή Μη Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Δεν παρείχαμε στην Τράπεζα και τις θυγατρικές της μη ελεγκτικές υπηρεσίες που απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

Οι επιτρεπόμενες μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Τράπεζα και στις θυγατρικές της εταιρείες, κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 28 των συνημμένων εταιρικών και ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

4. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές της Τράπεζας με την από 18/06/2006 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης της Τράπεζας. Έκτοτε ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί για μια συνολική περίοδο 13 ετών με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της τακτικής γενικής συνέλευσης των συνεταίρων της Τράπεζας.

Αθήνα, 14 Ιουνίου 2019

Ο Ορκωτός Ελεγκτής
ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ
Α.Μ ΣΟΕΛ 12801

ΑΞΩΝ ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ Α.Ε.
Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Λ. 138
Πατησίων 75, 104 34, Αθήνα

 ΑΞΩΝ
Ορκωτοί Ελεγκτές

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Επί των Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων ΣΥΝ.Π.Ε. χρήσεως 2018

Η παρακάτω ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου αφορά την χρήση του 2018 (1.1.2018 έως 31.12.2018). Η Έκθεση είναι εναρμονισμένη με τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 107Α και τις διατάξεις των παραγράφων α και ββ του άρθρου 43 του Κ.Ν. 2190/1920. Η παρούσα έκθεση απεικονίζει κατά τρόπο αληθή όλες τις σχετικές, αναγκαίες κατά το νόμο, πληροφορίες για την Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων Συν. Π.Ε. (εφεξής, η «Τράπεζα») και τον Όμιλο.

Η Έκθεση περιλαμβάνεται αυτούσια στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση που αφορά τη χρήση 2018, μαζί με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και του Ομίλου και τα λοιπά απαιτούμενα από το νόμο στοιχεία και δηλώσεις.

Εξελίξεις στον Διεθνή και Ευρωπαϊκό Χώρο

Ο ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου ΑΕΠ επιβραδύνθηκε ελαφρώς το 2018 στο 3,7% από 3,8% το 2017. Σε γενικές γραμμές, μετά από μια περίοδο ρυθμών αύξησης του ΑΕΠ υψηλότερων του δυνητικού σε πολλές μεγάλες οικονομίες, διαφαίνεται μια παγκόσμια τάση επιβράδυνσης.

Ο εμπορικός προστατευτισμός και η αβεβαιότητα ως προς την εξέλιξη των εμπορικών διαπραγματεύσεων μεταξύ των ΗΠΑ και των κυριότερων εμπορικών εταίρων τους εκτιμάται ότι είναι η κυριότερη αιτία της υποχώρησης των ρυθμών ανάπτυξης, αλλά και των κινδύνων για τις προοπτικές της παγκόσμιας και της ευρωπαϊκής οικονομίας. Άλλοι οικονομικοί και γεωπολιτικοί κίνδυνοι είναι το υψηλό δημόσιο και ιδιωτικό χρέος πολλών αναδυόμενων αλλά και προηγμένων οικονομιών, οι έντονες διακυμάνσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές, καθώς και το ενδεχόμενο ενός Brexit χωρίς συμφωνία. Αντίθετα, η υποχώρηση των διεθνών τιμών του πετρελαίου είναι, γενικά, ενισχυτική της οικονομικής δραστηριότητας και αναμένεται να μετριάσει την επιβράδυνση.

Ο πληθωρισμός στις προηγμένες οικονομίες ενισχύθηκε το 2018, κυρίως λόγω της αύξησης — σε μέσα επίπεδα έτους— των διεθνών τιμών των βασικών εμπορευμάτων, ιδίως των καυσίμων, και, σε πολλές περιπτώσεις, της πλήρους απασχόλησης των παραγωγικών συντελεστών.

Στη ζώνη του ευρώ για το σύνολο του 2018, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ διαμορφώθηκε σε 1,9% έναντι 2,4% την προηγούμενη χρονιά. Η ιδιωτική κατανάλωση υπήρξε η κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης το 2018 ενώ και οι επιχειρηματικές επενδύσεις διατήρησαν κατά το 2018 τη δυναμική που είχαν αποκτήσει τα τελευταία έτη. Η επιβράδυνση που παρατηρήθηκε στον ρυθμό ανάπτυξης αποδίδεται στη μειωμένη εξωτερική ζήτηση αλλά και σε εσωτερικούς παράγοντες, όπως προσωρινά προβλήματα σε ορισμένους κλάδους και γεωγραφικές αγορές (κλάδος αυτοκινητοβιομηχανίας στη Γερμανία, επιπτώσεις από τις δημοσιονομικές εξελίξεις στην Ιταλία).

Ο πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ κινήθηκε ανοδικά στο μεγαλύτερο διάστημα του 2018.

Η βελτίωση της αγοράς εργασίας στη ζώνη του ευρώ συνεχίστηκε το 2018, παρότι με χαμηλότερο ρυθμό σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε στο 7,8% του εργατικού δυναμικού το Δεκέμβριο, το χαμηλότερο από τον Οκτώβριο του 2008.

Το 2018 οι δημοσιονομικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ χαρακτηρίστηκαν από τη συνέχιση της μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος μολονότι με επιβραδυνόμενο ρυθμό. Το δημόσιο χρέος, ως ποσοστό του ΑΕΠ, ακολούθησε επίσης καθοδική πορεία από το υψηλότερο επίπεδο στο οποίο είχε ανέλθει το 2014, υπό την ευνοϊκή επίδραση των πρωτογενών πλεονασμάτων, της ανόδου του ονομαστικού ΑΕΠ και του επιτοκίου του δημόσιου χρέους.

Εξελίξεις στον Ελληνικό Χώρο

Το 2018 η αναπτυξιακή δυναμική της ελληνικής οικονομίας συνεχίστηκε μετά την ανάκαμψη του 2017. Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές διαμορφώθηκε σε 1,9% παρά τη σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης στην ευρωζώνη.

Οι σημαντικότεροι παράγοντες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας το 2018 ήταν:

- η αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας και των εξαιρετικά καλών επιδόσεων του τουρισμού με άνοδο των καθαρών εσόδων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες, και
- η άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης, που υποστηρίχθηκε από την αύξηση του ονομαστικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών λόγω της αύξησης της απασχόλησης. Οι κλάδοι της μεταποίησης με εξαγωγικό προσανατολισμό διατήρησαν τη δυναμική τους, η συνολική βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε, με βραδύτερο όμως ρυθμό, και η αγορά ακινήτων σταθεροποιήθηκε.

Ο εναρμονισμένος πληθωρισμός υποχώρησε σε 0,8% το 2018 από 1,1% το 2017.

Η σταδιακή ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας για δεύτερο κατά σειρά έτος, συνέβαλε στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας το 2018 και στην αποκλιμάκωση του ποσοστού ανεργίας, κατά 2,2 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2017, ωστόσο το ποσοστό ανεργίας παραμένει υψηλό στο 19,3%.

Σημειώνεται ότι για τέταρτο συνεχές έτος το 2018 αναμένεται εκ νέου υπέρβαση του δημοσιονομικού στόχου της γενικής κυβέρνησης όσον αφορά στο πρωτογενές πλεόνασμα.

Ίσως η πλέον σημαντική εξέλιξη που έλαβε χώρα κατά το 2018 ήταν η επιτυχής ολοκλήρωση του τελευταίου τριετούς προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, η οποία επέδρασε ιδιαίτερα θετικά στην εμπιστοσύνη των καταναλωτών, στις προσδοκίες των επιχειρήσεων καθώς και στην ρευστότητα.

Ως αποτέλεσμα της έστω μερικής ανάκτησης της εμπιστοσύνης των επενδυτών, η Ελλάδα μπόρεσε να επιστρέψει στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές στις αρχές του 2019, υλοποιώντας επιτυχώς δύο εκδόσεις ομολόγων (πενταετών και δεκαετών αντίστοιχα).

Η άνοδος του ΑΕΠ που καταγράφηκε το 2018 και οι θετικές προοπτικές για το 2019 δηλώνουν ότι η ελληνική οικονομία έχει εισέλθει σε τροχιά ανάπτυξης. Το ζητούμενο επομένως είναι η διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής και η ενίσχυσή της ώστε να καταστεί δυνατή η καταγραφή ισχυρών ρυθμών ανάπτυξης για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να συνεχιστούν και να ολοκληρωθούν οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, να επιστρέψει η χώρα μόνιμα στις διεθνείς αγορές με βιώσιμους όρους, να μειωθεί περαιτέρω το υψηλό ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων, να αναδιαμορφωθεί η δημοσιονομική πολιτική με κύριο στόχο τη μείωση των υπέρμετρα υψηλών φορολογικών συντελεστών, τον περαιτέρω εξορθολογισμό των δημόσιων δαπανών και την ενίσχυση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων υψηλής προστιθέμενης αξίας και την αύξηση των απαιτούμενων δαπανών σε έρευνα και καινοτομία.

Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα

Η ομαλή εκτέλεση και ολοκλήρωση του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, η βελτίωση της εμπιστοσύνης και η συνακόλουθη επιτάχυνση της ανάπτυξης κατά το 2018 οδήγησαν στην επιστροφή των καταθέσεων στις τράπεζες, οι οποίες αυξήθηκαν για δεύτερο συνεχόμενο έτος.

Αυτή η εξέλιξη με τη σειρά της επέτρεψε την αύξηση της ρευστότητας των τραπεζών, τον σημαντικό περιορισμό και σχεδόν μηδενισμό της έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα από την Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΛΑ), τη μικρή ανάκαμψη της τραπεζικής χρηματοδότησης κυρίως προς τις μεγάλες επιχειρήσεις, αλλά και την περαιτέρω χαλάρωση των περιορισμών στις αναλήψεις μετρητών και στην κίνηση κεφαλαίων.

Η επιστροφή των καταθέσεων των νοικοκυριών αποτελεί ένδειξη ενίσχυσης της εμπιστοσύνης του κοινού στο τραπεζικό σύστημα και το επακόλουθο της αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών λόγω της ανόδου της απασχόλησης. Για τις επιχειρήσεις, η αύξηση των καταθέσεων αντανακλά την αύξηση των ταμειακών ροών και της κερδοφορίας τους.

Ωστόσο, βασικό πρόβλημα των ελληνικών τραπεζών εξακολουθεί να είναι το υψηλό απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, το οποίο δεν επιτρέπει την ενίσχυση της πιστοδοτικής τους ικανότητας. Η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και οι σημαντικές δράσεις που έχουν αναλάβει οι τράπεζες οδήγησαν στην μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε 81,8 δις ευρώ στο τέλος του 2018 από 107,2 δις ευρώ που ανήλθαν κατά την κορύφωσή τους το Μάρτιο του 2016. Εντούτοις, παραμένουν σε εξαιρετικώς υψηλά επίπεδα.

Σημαντική συμβολή στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων είχαν οι διαγραφές και οι πωλήσεις δανείων, καθώς και οι εισπράξεις από ρευστοποιήσεις εξασφαλίσεων. Οι τράπεζες έχουν ήδη δρομολογήσει συμφωνίες για περαιτέρω αύξηση του ύψους των πωλήσεων, αξιοποιώντας και τις δυνατότητες που τους παρέχει το βελτιωμένο θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο, μέσω του οποίου έχουν αρθεί σημαντικά θεσμικά και διοικητικά εμπόδια που αποτελούσαν τροχοπέδη στην προσπάθεια των πιστωτικών ιδρυμάτων να μειώσουν το υπέρογκο ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Τα επιτόκια τραπεζικών καταθέσεων, μετά από μια πολυετή περίοδο αποκλιμάκωσης, φαίνεται ότι έχουν σταθεροποιηθεί σε χαμηλά επίπεδα. Τα επιτόκια τραπεζικού δανεισμού για τις επιχειρήσεις διατήρησαν την πτωτική πορεία τους, ενώ αντίθετα το κόστος δανεισμού για τα νοικοκυριά (καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια) αυξήθηκε περαιτέρω. Η αύξηση του κόστους δανεισμού για τα νοικοκυριά αντανακλά την εκτίμηση των τραπεζών ότι ο πιστωτικός κίνδυνος παραμένει υψηλός.

Η τραπεζική χρηματοδότηση προς τις επιχειρήσεις εμφάνισε το 2018 ενδείξεις μικρής ανάκαμψης. Ειδικότερα, το ύψος των εκταμιεύσεων νέων δανείων προς τις επιχειρήσεις αυξήθηκε το 2018 κατά 57% έναντι του 2017.

Η ενίσχυση των τραπεζικών καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα επέτρεψε την περαιτέρω χαλάρωση των περιορισμών στο τραπεζικό σύστημα μέχρι την πλήρη απελευθέρωση της ανάληψης μετρητών τον Οκτώβριο του 2018. Παρά τη σταδιακή χαλάρωση των επιμέρους περιορισμών, δεν έχει λάβει χώρα ακόμη η πλήρης άρση των περιορισμών που προβλέπονται για τη μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων

Κατά την τελευταία δεκαετία συντελέστηκε μια εκ βάθρων αναδιαμόρφωση της Ελληνικής τραπεζικής αγοράς. Σήμερα, έχοντας πλέον εισέλθει στην επόμενη ημέρα του Ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, η εικόνα που έχει σχηματισθεί δεν θυμίζει σε τίποτα το πρόσφατο παρελθόν. Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων κατάφερε να ανταποκριθεί επιτυχώς σε όλες τις προκλήσεις αυτής της βίαιης αναδιάταξης και να υπερκεράσει τα σχετικά εμπόδια. Η Τράπεζά μας δηλώνει παρούσα και έτοιμη να συμμετάσχει και να στηρίξει την ευρύτερη προσπάθεια για την σταθεροποίηση και ενίσχυση της Ελληνικής οικονομίας. Με βασικά μας όπλα, την άμεση επαφή και την άριστη γνώση των ιδιαίτερων συνθηκών της τοπικής κοινωνίας καθώς και την ευρεία γκάμα των προϊόντων και υπηρεσιών που διαθέτουμε στο χαρτοφυλάκιό μας, στοχεύουμε στην αύξηση των καταθέσεων και της καταθετικής βάσης καθώς και στον εμπλουτισμό και την διεύρυνση της συνεργασίας μας με τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

Το Δίκτυο της Τράπεζας

Και κατά το 2018, η Τράπεζα συνέχισε την υλοποίηση του στρατηγικού της σχεδιασμού για διεύρυνση της παρουσίας της στην Περιφέρεια Αττικής, λόγω των σημαντικών προοπτικών που παρουσιάζει η συγκεκριμένη περιοχή όσον αφορά στην οικονομική της απόδοση. Πιο συγκεκριμένα, τέθηκαν σε λειτουργία ακόμα 3 νέα καταστήματα στην Αττική σε Καλλιθέα, Παγκράτι και Μαρούσι.

Το δίκτυο της Τράπεζας αριθμεί σήμερα 23 καταστήματα, εκ των οποίων 16 βρίσκονται στην Κρήτη και 7 λειτουργούν στην Περιφέρεια Αττικής. Όσον αφορά στο δίκτυο καταστημάτων της Τράπεζας στην Κρήτη, 8 καταστήματα λειτουργούν στο Νομό Χανίων, 1 κατάστημα λειτουργεί στο Νομό Ρεθύμνης, 4 καταστήματα βρίσκονται στο Νομό Ηρακλείου και τέλος 3 καταστήματα βρίσκονται στο Νομό Λασιθίου.

Αύξηση Συνεταιριστικού Κεφαλαίου

Κατά το 2018 πραγματοποιήθηκε αύξηση κεφαλαίου (που έληξε μέσα στο 2019) κατά την οποία συγκεντρώθηκαν 3,7 εκ. €.

Έκδοση ομολογιακού δανείου

Κατά το 2018 για την ενίσχυση των εποπτικών κεφαλαίων της Τράπεζας πραγματοποιήθηκε έκδοση ομολογιακού δανείου μειωμένης εξασφάλισης ποσού 2,1 εκ. €.

Ρευστότητα

Η ρευστότητα της τράπεζας βελτιώθηκε με τις αυξήσεις κεφαλαίου το 2015 και το 2018 καθώς και με την έκδοση το 2015, 2016, το 2017 και το 2018 ομολογιακών δανείων ύψους 9 εκ. €, 2,5εκ.€, 2,07εκ.€ και 2,1 εκ. αντίστοιχα.

Επίσης το 2018 η αύξηση των καταθέσεων ανήλθε στο ποσό των 65 εκ. €

Κατά συνέπεια το 2018 το ποσό της χρηματοδότησης στον μηχανισμό ELA μειώθηκε σε 12εκ.€ από 67εκ.€. ενώ τον Μάρτιο του 2019 αποπληρώθηκε πλήρως .

Κεφαλαιακή Επάρκεια

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις (Ν.4261/2014 και Κανονισμός ΕΕ 575/2013) από την 01/01/2016 και εφεξής, τέθηκαν σε ισχύ, τα παρακάτω κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας:

- **Απόθεμα Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου:** Εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικού ποσού των ανοιγμάτων σε κίνδυνο πρόκειται να ανέλθει σταδιακά σε 2,50% από την 01/01/2019 ως εξής: 0,625% την 01/01/2016, 1,25% την 01/01/2017, 1,875% την 01/01/2018 και 2,50% την 01/01/2019.
- **Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας:** Εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικού ποσού των ανοιγμάτων σε κίνδυνο και κυμαίνεται μεταξύ 0% και 2,50%, ενώ υπάρχει η δυνατότητα να ανέλθει και σε ποσοστό υψηλότερο του 2,50% εφόσον αυτό δικαιολογείται κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 127 του Ν.4261/2014. Η Τράπεζα της Ελλάδος, για το 2017 και για το 2018 καθόρισε το ποσοστό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος σε 0%.
- **Βάσει της απόφασης 254/21.12.2017** της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων και στα πλαίσια της Εποπτικής Διαδικασίας Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ), ορίστηκαν για την Τράπεζα πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 2,04% από 01/01/2018.
- **Βάσει της απόφασης 292/18.12.2018** της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων και στα πλαίσια της Εποπτικής Διαδικασίας Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ), ορίστηκαν για την Τράπεζα πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 2,60% από 01/01/2019.

Βάσει όλων των ανωτέρω ο ελάχιστος απαιτούμενος συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας για το 2019 διαμορφώνεται σε 13,10%.

Έτος	Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	Απόθεμα Ασφαλείας Ν.4261/2014	Πρόσθετες Απαιτήσεις από ΕΔΕΑ	Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας
2017	8,00%	1,250%	1,250%	10,50%
2018	8,00%	1,875%	2,04%	11,92%
2019	8,00%	2,50%	2,60%	13,10%

Διαχείριση μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs)

Η Τράπεζα αναθεωρεί και προσαρμόζει τακτικά την στρατηγική της για τη διαχείριση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (ΜΕΑ) στο πλαίσιο των υφιστάμενων δυσμενών οικονομικών συνθηκών.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, η Τράπεζα έχει υλοποιήσει μια πολύ σημαντική αναθεώρηση των υποδομών διαχείρισης και στρατηγικής των ΜΕΑ, αξιοποιώντας, μεταξύ άλλων την πράξη 42/2014 της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος ως ισχύει.

Ειδικότερα η Τράπεζα έχει υλοποιήσει τα ακόλουθα:

- Οργανωτική αναδιάρθρωση: Σημαντικός επανασχεδιασμός με δημιουργία νέων ανεξάρτητων διοικητικών δομών και εφαρμογή ενδεδειγμένων τεκμηριωμένων πρακτικών και πολιτικών αναφορικά με την διαχείριση του χαρτοφυλακίου των καθυστερήσεων.
- Ανάπτυξη νέων και ευέλικτων προϊόντων ρυθμίσεων και διαδικασιών οριστικών διευθετήσεων.
- Διαχείριση ανθρωπίνων πόρων με εξειδικευμένες ομάδες και στοχευμένη εκπαίδευση.
- Σημαντικές επενδύσεις σε εξοπλισμό Πληροφοριακών Συστημάτων.

Κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων ετών υποβολής Επιχειρησιακών στόχων στο πλαίσιο της Στρατηγικής Διαχείρισης Καθυστερήσεων, η Τράπεζα πέτυχε μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (ΜΕΑ/ NPEs) και των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ / NPLs) σύμφωνα με τους στόχους της, παρά το δυσμενές μακροοικονομικό περιβάλλον και την ύπαρξη δυσχερειών σε ό,τι αφορά τη διαχείριση τους.

Για το 2018 τα ΜΕΑ παρουσίασαν επίσης μείωση κατά 3,6 εκ.€ και διαμορφώθηκαν σε 207,7 εκ.€, αν και η πραγματική μείωση των ΜΕΑ ήταν σημαντικά μεγαλύτερη, καθώς στα υπόλοιπα του 2018 έχει ενσωματωθεί ποσό μη ταμειακών τόκων (Unwinding). Κυρίως λόγω αυτής της ενσωμάτωσης, το ποσό των ΜΕΔ εμφανίστηκε το 2018 αυξημένο σε σχέση με το 2017 και τη στοχοθεσία της περιόδου, κατά την κατάρτιση της οποίας, δεν είχε ληφθεί υπόψη αυτός ο παράγοντας.

Ο δείκτης ΜΕΑ παρουσίασε βελτίωση και διαμορφώθηκε σε 46,2% έναντι 46,7% για το 2017, παρά τη συνεχιζόμενη απομόχλευση δανείων. Αντιθέτως και λόγω της προαναφερθείσας επίπτωσης των μη ταμειακών τόκων, ο δείκτης ΜΕΔ παρουσίασε επιδείνωση διαμορφούμενος σε 33,98% αντί 28,42% που ήταν το 2017.

Το Σεπτέμβριο του 2018 η Τράπεζα υπέβαλε στην Τράπεζα της Ελλάδος τους στρατηγικούς στόχους για τα ΜΕΑ / ΜΕΔ, που απεικονίζουν τη στόχευση της Τράπεζας αναφορικά με την διαχείριση και τη μείωση των ΜΕΑ έως το τέλος του 2021 προβλέποντας περαιτέρω μείωση αυτών μέσω της αναμορφωμένης Στρατηγικής Διαχείρισης των ΜΕΑ της Τράπεζας.

Συγκεκριμένα, στόχος της Τράπεζας ήταν η σημαντική μείωση των ΜΕΑ και η επίτευξη δείκτη ΜΕΑ 27,6% έως το 2021. Παράλληλα, επιδιώκεται ο περιορισμός της δημιουργίας νέων ΜΕΑ/ΜΕΔ και η ελαχιστοποίηση των μεσοπρόθεσμων ζημιών για την Τράπεζα.

Σε αυτή την κατεύθυνση η Τράπεζα στη διάρκεια του 2018 κατάρτισε Σχέδιο Ανάκαμψης (Recovery Plan) στο οποίο περιλαμβάνονται τα σενάρια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, οι δείκτες παρακολούθησης για την έγκαιρη ενημέρωση της Διοίκησης και τα όρια αυτών καθώς και οι ενέργειες που δύναται να εφαρμόσει η Τράπεζα στην περίπτωση επέλευσης των συνθηκών που περιγράφουν τα σενάρια ακραίων καταστάσεων. Παράλληλα, επικαιροποιήθηκαν οι πολιτικές και οι διαδικασίες που σχετίζονται με την παρακολούθηση και την εφαρμογή του, ώστε να υπάρχει πλήρης ενσωμάτωση στην εταιρική διακυβέρνηση της Τράπεζας όσων ορίζονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης.

Στον παρακάτω Πίνακα απεικονίζονται οι σημαντικότεροι δείκτες παρακολούθησης και διαχείρισης των Δανείων της Τράπεζας.

Λογαριασμός/ Δείκτης	2018	2017
€ / %		
Δάνεια	449.221.737	452.416.494
Σωρευμένες προβλέψεις	98.651.568	105.305.545
Αξία καλυμμάτων δανείων	417.058.000	413.657.205
Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs)	207.751.238	211.323.971
εκ των οποίων: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPLs)	152.625.816	128.570.519
εκ των οποίων: Οριστικές καθυστερήσεις	123.964.463	111.794.638
Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs)/ Δάνεια	46,25%	46,71%
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPLs)/ Δάνεια	33,98%	28,42%
Οριστικές καθυστερήσεις/Δάνεια	27,60%	24,71%
Προβλέψεις/ Δάνεια	21,96%	23,28%
Κάλυψη NPLs	64,64%	81,90%
Κάλυψη NPEs	47,49%	49,83%
Καλύμματα/ Δάνεια	92,84%	91,43%
Καλύμματα και προβλέψεις/ Δάνεια	114,80%	114,71%
Μέσο επιτόκιο δανείων	6,03%	4,60%

Στην κατεύθυνση υλοποίησης των επιχειρησιακών στόχων που έχουν τεθεί για τη διαχείριση των ΜΕΑ για το 2019, αλλά και για τη γενικότερη βελτίωση της δυνατότητας των οφειλετών που στο παρελθόν παρουσίασαν αδυναμίες ομαλής εξυπηρέτησης των δανειακών τους υποχρεώσεων εκτιμάται ότι θα συμβάλλουν σημαντικά αφενός η αναμενόμενη σταδιακή βελτίωση του οικονομικού κλίματος της χώρας σε συνδυασμό με την πλήρη άρση των κεφαλαιακών περιορισμών (capital controls) και αφετέρου οι αλλαγές του Ελληνικού νομοθετικού πλαισίου. Η

εφαρμογή από την Κυβέρνηση των προβλεπόμενων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων αναμένεται ότι θα δημιουργήσει τις απαραίτητες συνθήκες για τις Τράπεζες, ώστε να εφαρμόσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την στρατηγική τους. Σημαντικότερες μεταβολές σε αυτή την κατεύθυνση αποτελούν:

- βελτίωση της απόδοσης από την εφαρμογή των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, που κατέστησε τη διαδικασία πιο ευέλικτη υπέρ των πιστωτών
- εκδήλωση μεγαλύτερου ενδιαφέροντος για την εξεύρεση λύσεων ρύθμισης με τη λειτουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τους Εξωδικαστικούς Συμβιβασμούς με βάση τον ν.4469/2017, μέσω της οποίας πραγματοποιείται εξωδικαστικά η εξεύρεση συνολικής λύσης για τις επιχειρήσεις έναντι του συνόλου των πιστωτών, γεγονός που την καθιστά αποτελεσματικότερη
- Επιτάχυνση των υποθέσεων του Ν. 3869 με τη μείωση του χρονικού ορίζοντα έως την έκδοση των δικαστικών αποφάσεων και εφαρμογή νέου πλαισίου σχετικά με την προστασία της κύριας κατοικίας των κοινωνικά αδύναμων νοικοκυριών
- Εφαρμογή του αναθεωρημένου πλαισίου που αφορά στην προστασία των στελεχών των Τραπεζών από ποινικές ευθύνες για την αναδιάρθρωση οφειλών, εφόσον τηρούν τις προβλεπόμενες διαδικασίες
- Οριστική διευθέτηση Μη εξυπηρετούμενων οφειλών με Εθελοντική παράδοση ακινήτων

Αναφορικά με γεγονότα μεταγενέστερα της ημερομηνίας συντάξεως των οικονομικών καταστάσεων που επηρεάζουν τη στρατηγική μείωσης των ΜΕΑ, η Τράπεζα:

- υπέβαλε αναθεωρημένο σχέδιο διαχείριση των ΜΕΑ στις 31 Μαρτίου 2019 περιλαμβάνοντας ακόμα πιο επιθετικούς στόχους, αποσκοπώντας στην περαιτέρω επίσπευση της μείωσης των ΜΕΑ, επιτυγχάνοντας Δείκτη ΜΕΑ της τάξης του 20% έως το 2021
- έλαβε υπόψη ότι οι διατάξεις του Ν. 3869/2010 σχετικά με την προστασία της πρώτης κατοικίας έπαψαν να είναι σε ισχύ την 28.2.2019 και με τη νέα νομοθετική ρύθμιση εισάγεται πρόγραμμα επιδότησης αποπληρωμής δανείων με υποθήκη ή προσημείωση υποθήκης σε κύρια κατοικία φυσικών προσώπων, επιδιώκοντας την προστασία της κύριας κατοικίας οικονομικά αδύναμων φυσικών προσώπων
- υλοποιεί αυτοματοποιημένο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης πιστωτικού κινδύνου (Early Warning System), ώστε στη συνέχεια να πραγματοποιούνται στοχευμένες ενέργειες σε επίπεδο δανειολήπτη ή/και χαρτοφυλακίου.

Μετατροπή αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (Άρθρο 27α Ν.4172/2013)

Η Τράπεζα, βάσει της απόφασης της έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της 24 Νοεμβρίου 2015, έχει υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν.4172/2013 σχετικά με την προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επί προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου.

Με την υπαγωγή αυτή κατοχυρώνεται η προσωρινή φορολογική απαίτηση (D.T.A.) με τη μετατροπή της σε οριστική απαίτηση (D.T.C.), με αντίστοιχη ωφέλεια στον υπολογισμό των Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων.

Το μέγιστο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που μπορεί να μετατραπεί σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου ανέρχεται σε 18,7εκ.€ περίπου.

Διαχείριση Κινδύνων

Σκοπός της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των πολιτικών διαχείρισης κινδύνων, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Δ.Σ. της Τράπεζας και τις εκάστοτε οδηγίες των Εποπτικών Αρχών (Τράπεζα της Ελλάδος, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή).

Οι βασικότεροι κίνδυνοι, στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα, σύμφωνα με τη φύση των δραστηριοτήτων της, είναι ο πιστωτικός, και ο λειτουργικός.

- Για τον πιστωτικό κίνδυνο, ακολουθείται η Τυποποιημένη Προσέγγιση, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 (άρθρα 111 – 133).
- Για τον λειτουργικό κίνδυνο, ακολουθείται η προσέγγιση του Βασικού Δείκτη, σύμφωνα και με τα άρθρα 315 – 316 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013.

Επιπλέον των ανωτέρω, η Τράπεζα εκτίθεται και στους εξής κινδύνους:

- Στον επιτοκιακό κίνδυνο, ο οποίος αφορά την πιθανότητα επέλευσης μη-αναμενόμενων μεταβολών στα έσοδα ή/και στα έξοδα από τόκους, ως αποτέλεσμα μεταβολών στα επιτόκια (απόρροια της χρονικής αναντιστοιχίας στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού). Η έκθεση της Τράπεζας στον συγκεκριμένο κίνδυνο είναι σχετικά μικρή, δεδομένου ότι σχεδόν το σύνολο των τοκοφόρων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, είναι μεταβαλλόμενου επιτοκίου.
- Στον κίνδυνο ρευστότητας, ο οποίος αφορά στην πιθανή αδυναμία της Τράπεζας, για την ανεύρεση επαρκών ρευστών διαθεσίμων, για την κάλυψη των υποχρεώσεών της. Για τη διαχείριση του κινδύνου αυτού, εφαρμόζονται οι αρχές διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας, όπως έχουν αποτυπωθεί στις εκάστοτε αποφάσεις της Διοίκησης, σε συνδυασμό με τη Στρατηγική διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας και το ισχύον πλαίσιο ορίων ρευστότητας.
- Στον τεχνολογικό κίνδυνο, ο οποίος αναφέρεται στο ενδεχόμενο ανεπάρκειας των συστημάτων τεχνολογίας και πληροφορικής καθώς και στο ενδεχόμενο βλάβης κάποιου εκ των συστημάτων αυτών. Εξαιτίας αυτού του ενδεχόμενου, επισημαίνεται ότι υπάρχει η ανάγκη προστασίας των συστημάτων τόσο από εξωτερικούς παράγοντες όσο και από ενδογενείς δυσχέρειες. Ο τεχνολογικός κίνδυνος εμπεριέχει επίσης, την πιθανότητα κάποια επένδυση της Τράπεζας σε ένα πληροφοριακό σύστημα ή τεχνολογικό εξοπλισμό να μην αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα.
- Στον νομικό κίνδυνο, οφείλεται σε αλλαγές του νομικού πλαισίου που διέπει την λειτουργία ενός πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και σε επιβολή ποινών ή/και προστίμων από τις εποπτικές ή/και τις δικαστικές αρχές που κατά συνέπεια επηρεάζουν την κερδοφορία και μεταβάλλουν την θέση του ιδρύματος. Για παράδειγμα, μια δικαστική απόφαση που αφορά μια συγκεκριμένη τράπεζα μπορεί να έχει ευρύτερες επιπτώσεις στην διευθέτηση σημαντικών τραπεζικών ζητημάτων στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος. Επίσης, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίδεται και στην καλή κατανόηση του διεθνούς εποπτικού πλαισίου, διότι ενδέχεται να επιδέχεται διαφορετικές ερμηνείες και μια κακή κατανόηση μπορεί να οδηγήσει στην επιβολή επώδυνων κυρώσεων. Τέλος, ο νομικός κίνδυνος συνδέεται και με τον κίνδυνο φήμης του ιδρύματος.
- Στον κίνδυνο φήμης, ο οποίος θεωρείται ιδιαίτερης σημασίας και σχετίζεται με τον κίνδυνο να υποστεί βλάβη το πιστωτικό ίδρυμα λόγω αρνητικής δημοσιότητας. Δημιουργείται κυρίως από τις παρελθοντικές αποτυχίες των δραστηριοτήτων, της διαχείρισης ή των προϊόντων του ιδρύματος. Ο εν λόγω κίνδυνος θεωρείται ύψιστης σημασίας μιας και οι ζημιές που είναι σε θέση να προκαλέσει δεν μπορούν να προβλεφθούν με ακρίβεια και κατά συνέπεια, κρίνεται αναγκαία η συνεχής παρακολούθησή του.
- Στον κίνδυνο συμμόρφωσης ο οποίος νοείται ο κίνδυνος νομικών ή εποπτικών κυρώσεων, οικονομικής ζημιάς ή επιπτώσεων στην φήμη του πιστωτικού ιδρύματος ως αποτέλεσμα της έλλειψης συμμόρφωσής του με τους νόμους, τους κανονισμούς ή/και τους κώδικες δεοντολογίας. Ο κίνδυνος συμμόρφωσης με τον οποίο ήταν αντιμέτωπη η Τράπεζα ήταν περιορισμένος δεδομένου ότι η Τράπεζα επιλαμβάνεται όλων των απαιτούμενων μέτρων για τον περιορισμό του.
- Στον κίνδυνο αγοράς, ο οποίος αποτελείται από τον συναλλαγματικό κίνδυνο και τον κίνδυνο χαρτοφυλακίου συναλλαγών και ισχύουν τα εξής:

α) Όσον αφορά στον συναλλαγματικό κίνδυνο, σύμφωνα με το άρθρο 351 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013, δεδομένου ότι, το άθροισμα της καθαρής θέσης της Τράπεζας σε συνάλλαγμα και σε χρυσό, δεν υπερβαίνει το 2% των συνολικών ιδίων κεφαλαίων του, η Τράπεζα δεν σχηματίζει κεφαλαιακή απαίτηση.

β) Όσον αφορά στον κίνδυνο του χαρτοφυλακίου συναλλαγών, δεδομένου ότι, ο όγκος των δραστηριοτήτων του, είναι εξαιρετικά χαμηλός και δεν υπερβαίνει ποτέ το 6% του συνολικού ενεργητικού, όπως ορίζεται στο άρθρο 94 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον κίνδυνο αυτό, καλύπτονται από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που σχηματίζονται για τον πιστωτικό κίνδυνο.

Όμιλος - Εξελίξεις

Παρακάτω παρατίθενται οι ενοποιούμενες εταιρίες του ομίλου και τα αντίστοιχα ποσοστά ψήφου:

Επωνυμία θυγατρικής	31.12.2018
ΚΡΗΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.	74,46%
ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ Α.Ε.Ε.Σ.	100,00%
ΧΑΝΙΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ Α.Ε.	100,00%
ΒΙΟΧΥΜ Α.Ε.	79,88%
ΑΒΕΑ Α.Ε	69,65%
ΟΜΙΛΟΣ PRIME ENERGY	100,00%

Το 2018 η Τράπεζα αγόρασε το υπόλοιπο ποσοστό των εταιριών του Ομίλου «PRIME ENERGY» μέσω της θυγατρικής της εταιρία «Χανίων Συμμετοχές Α.Ε.»

Έτσι το ποσοστό συμμετοχής στην εταιρία αυξήθηκε από 49% σε 100%.

Επίσης αυξήθηκε και το ποσοστό συμμετοχής του ομίλου στην εταιρία ΑΒΕΑ ΑΕ από 50,6% σε 69,65%.

Προοπτικές για το Μέλλον

Μετά από την επιτυχημένη αύξηση κεφαλαίου και την έκδοση ομολογιακού δάνειου το 2015 κατά την οποία συγκεντρώθηκαν 21,5 εκ.€ καθώς και την έκδοση νέων ομολογιακών δανείων το 2016 ποσού 2,5 εκ. € το 2017 ποσού 2 εκ.€, το 2018 πραγματοποιήθηκε αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου κατά την οποία συγκεντρώθηκαν 3,7 εκ.€ καθώς και νέα έκδοση ομολογιακού δανείου ποσού 2,1 εκ.€, βασικοί στόχοι για το 2019 θα είναι:

- Ενίσχυση των οικονομικών μεγεθών με απώτερο σκοπό την αύξηση της τιμής της συνεταιριστικής μερίδας
- Σύναψη στρατηγικών συνεργασιών με στόχο την ισχυροποίηση της θέσης της Τράπεζας έναντι του ανταγωνισμού.
- Διαχείριση των μην εξυπηρετούμενων δανείων, με σκοπό τη μείωση του σχετικού δείκτη σε όσο το δυνατόν χαμηλότερα επίπεδα.
- Ενδυνάμωση του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας σε ατομική και ενοποιημένη βάση.
- Προσέλκυση καταθέσεων αλλά και αύξηση της καταθετικής βάσης.
- Παροχή ρευστότητας σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά.
- Περαιτέρω εμπλουτισμός του χαρτοφυλακίου προϊόντων και υπηρεσιών της Τράπεζας με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
- Στήριξη των τοπικών κοινωνιών μέσω του προγράμματος εταιρικής κοινωνικής ευθύνης της Τράπεζας. Παράλληλη διενέργεια δράσεων για την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση του πολιτισμού.

Εξέλιξη οικονομικών μεγεθών και Αποτελεσμάτων χρήσεως 2018

Ενεργητικό

Το σύνολο του ενεργητικού της Τράπεζας και του Ομίλου αυξήθηκε κατά περίπου 19εκ.€ λόγω της αύξησης των διαθεσίμων, του υπολοίπου των επενδυτικών τίτλων και των λοιπών στοιχείων του ενεργητικού.

Ποσά σε €	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	2018	2017	2018	2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	17.684.234	12.675.409	17.609.228	12.589.868
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	9.736.867	2.818.539	9.736.867	2.818.539
Δάνεια (υπόλοιπο μετά από προβλέψεις)	316.602.595	317.097.263	350.570.169	347.110.950
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	26.144.638	26.596.034	25.636.604	26.096.909
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	103.162.288	94.705.146	58.104.393	53.731.656
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	473.330.622	453.892.391	461.657.261	442.347.922

Χορηγήσεις

Οι συνολικές χορηγήσεις ανέρχονταν σε 449,2εκ.€ (415,2εκ.€ Όμιλος) την 31.12.2018, έναντι 452,4εκ.€ (422,4εκ.€ Όμιλος) το 2017 παρουσιάζοντας μια μείωση της τάξης του 0,7%. Οι σωρευτικές προβλέψεις ανήλθαν σε 98,6εκ.€ έναντι 105,3εκ.€ το 2017 κυρίως λόγω της πραγματοποίησης διαγραφών δανείων στα πλαίσια της εξυγίανσης του χαρτοφυλακίου. Ο δείκτης κάλυψης του συνόλου των δανείων από προβλέψεις της Τράπεζας για το 2018 ανήλθε σε 22 % έναντι 23,3% στην προηγούμενη χρήση.

Ποσά σε €	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	2018	2017	2018	2017
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (σύνολο) μείον	415.254.163	422.402.808	449.221.737	452.416.495
Σχηματισθείσες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο	(98.651.568)	(105.305.545)	(98.651.568)	(105.305.545)
Δάνεια (υπόλοιπο μετά από προβλέψεις)	316.602.595	317.097.263	350.570.169	347.110.950

Υποχρεώσεις

Το υπόλοιπο της χρηματοδότησης από την Κεντρική Τράπεζα ανήλθε σε 12εκ.€ την 31.12.2018 έναντι 67εκ.€ την 31.12.2017 (μείωση κατά 82%).

Σημειώνεται ότι η χρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα αποπληρώθηκε πλήρως τον Μάρτιο του 2019.

Οι καταθέσεις της Τράπεζας την 31.12.2018 ανήλθαν σε 390,5εκ.€ έναντι 325,5εκ.€ το 2017, καταγράφοντας μια αύξηση της τάξης του 20%.

Το υπόλοιπο των ομολογιακών δανείων ανήλθε σε 15,7εκ.€ (αύξηση κατά 2,1εκ.€ μετά από την έκδοση νέου ομολογιακού δανείου κατά το 2018).

Ποσά σε €	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	2018	2017	2018	2017
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
Υποχρεώσεις σε Κεντρικές Τράπεζες (ΕΛΑ)	12.002.000	67.005.583	12.002.000	67.005.583
Καταθέσεις	389.972.324	325.916.686	390.454.592	325.492.492
Εκδοθέντες χρεωστικοί τίτλοι και λοιπά δάνεια	15.692.312	13.575.346	15.692.312	13.575.346
Λοιπά στοιχεία παθητικού	12.509.408	9.257.409	4.294.304	3.371.602
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	430.176.044	415.755.024	422.443.208	409.445.023

Ίδια Κεφάλαια

Ο αριθμός των μελών της Τράπεζας στο τέλος του 2018 ανήλθε σε 25.863 έναντι 25.302 το 2017, ενώ τα Ίδια Κεφάλαια διαμορφώθηκαν σε 39,2εκ.€ το 2018 έναντι 32,9εκ.€ το 2017 παρουσιάζοντας αύξηση κατά 19,2%. Σε επίπεδο Ομίλου, τα Ίδια Κεφάλαια ανήλθαν σε 43,1εκ.€ το 2018 έναντι 38,1εκ.€ το 2017. Σημειώνεται ότι ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας της Τράπεζας για το 2018 ανέρχεται σε 12,9%, και σε 13,1% για τον Όμιλο, έναντι του ελάχιστου εποπτικού δείκτη 11,92%.

Ποσά σε €	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	2018	2017	2018	2017
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ				
Συνεταιριστικό Κεφάλαιο	19.622.016	17.933.724	19.622.016	17.933.724
Υπεραξία υπέρ το άρτιο	84.668.896	82.691.297	84.668.896	82.691.297
Ίδιες συνεταιριστικές μερίδες θυγατρικών	(303.718)	(44.666)	-	-
Αποθεματικά	4.486.085	4.871.791	4.463.500	4.801.760
Αποτελέσματα σε νέο	(69.347.057)	(72.554.158)	(69.540.359)	(72.523.883)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	4.028.356	5.239.378	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	43.154.578	38.137.367	39.214.053	32.902.898
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	13,1%	11,1%	12,9%	13,4%

Λοιποί Δείκτες	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	2018	2017	2018	2017
Μέσο επιτόκιο καταθέσεων	-	-	1,4%	1,5%
Δάνεια/ Καταθέσεις	-	-	115%	138,9%
Δαπάνες προσωπικού / Σύνολο λειτουργικών εξόδων	49,2%	48,0%	53,1%	53,4%
Κόστος / Έσοδα	67,4%	82,1%	55,1%	71,6%

Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα

Τα καθαρά έσοδα από τόκους για την Τράπεζα διαμορφώθηκαν σε 20,8εκ.€ έναντι 14,5εκ.€ το 2017 και σε επίπεδο Ομίλου σε 18,1εκ.€ από 12εκ.€ το 2017. Το επιτοκιακό περιθώριο ανήλθε σε 4,6% το 2018 από 3,1% το 2017. Τα κέρδη προ φόρων, διαμορφώθηκαν σε 8,1εκ.€ έναντι 2,9εκ.€ το 2017 για την Τράπεζα, ενώ σε επίπεδο Ομίλου τα κέρδη προ φόρων διαμορφώθηκαν σε 7,3εκ.€ έναντι 2,6εκ.€ το 2017. Τα καθαρά κέρδη μετά από φόρους διαμορφώθηκαν σε 6,2εκ.€ έναντι 2,1εκ.€ το 2017 για την Τράπεζα και σε επίπεδο Ομίλου σε 5,5εκ.€ έναντι 2,3εκ.€ το 2017. Οι προβλέψεις για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου από δάνεια και λοιπές απαιτήσεις ανήλθαν περίπου σε 1εκ.€ έναντι 0,6εκ.€ το 2017 για την Τράπεζα ενώ σε επίπεδο Ομίλου ανήλθαν περίπου σε 1,1εκ.€ έναντι 0,7εκ.€ το 2017.

Ποσά σε €	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	2018	2017	2018	2017
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
Έσοδα από τόκους	25.003.110	18.959.158	27.387.822	21.184.033
Καθαρά έσοδα από τόκους	18.175.681	12.023.826	20.818.635	14.518.259
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	1.543.929	1.269.766	1.543.929	1.269.766
Λειτουργικά έξοδα	(16.685.133)	(15.017.093)	(13.185.856)	(11.880.667)
Λειτουργικά έσοδα	24.741.476	18.277.051	23.945.383	16.591.464
Προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο	(1.149.556)	(680.986)	(999.556)	(580.223)
Απομείωσης αξίας παγίων / λοιπών στοιχείων ενεργητικού	(147.836)	682.534	(147.836)	(15.448)
Απομείωση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	-	(60.000)	-	-
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	(382.392)	(614.459)	18.000	-
Κέρδος από αρνητική υπεραξία	1.012.222	-	-	-
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	-	-	(1.436.354)	(1.230.748)
Αποτελέσματα προ φόρων	7.388.780	2.587.048	8.193.781	2.884.377
Φόρος Εισοδήματος	(1.895.852)	(259.498)	(1.935.887)	(728.518)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ	5.492.928	2.327.550	6.257.894	2.155.859

ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΕ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018 ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 4374/2016.

ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΛΟΓΩ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ-ΠΡΟΒΟΛΗΣ-ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΑΡΘΡΟ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ Ν. 4374/2016	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
24 MEDIA ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ Α.Ε.	14.880,00
BANKINGNEWS ΑΕ	8.681,24
CRETALIVE ΕΠΕ	4.731,22
CRETAROST ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε.	3.906,00
FINANCIAL MARKETS VOICE	620,00
FREED Α.Ε.	620,00
LIQUID MEDIA Α.Ε.	13.392,00
NEWSIT ΕΠΕ	14.880,00
PLUS EUROPE Μ.Ι.Κ.Ε.	44.330,00
QMEDIA ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΕΠΕ	3.410,00
QUANTUM SOFTWARE SERVICE SA	824,60
THE MEDIA WORKSHOP Μ. ΕΠΕ	2.480,00
THE YELLOW TOOLBOX ΑΕ	41.664,00
ΑΓΓΕΛΑΚΗ ΚΥΡΙΑΚΗ	2.480,00
ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ ΜΟΥΡΝΙΩΝ	500,00
ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ι.	7.105,20
ΑΝΕΖΑΚΗΣ ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ	7.234,16
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ Α.Ε.	3.844,00
ΒΑΡΒΕΡΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ	900,00
ΓΑΛΑΝΑΚΗΣ Ι. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	1.488,00
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ METRO RADIO 89,2 FM	271,63
ΓΙΑΪΤΣΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ FTP	5.828,00
ΓΡΑΦΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ ΑΕΕ	11.741,56
ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α. ΜΥΚΩΝΙΑΤΗΣ Α.Ε.	6.634,00
ΕΚΔΟΤΙΚΗ - ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.	18.095,84
ΙΚΑΡΟΣ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.	6.764,82
ΚΑΚΑΝΟΣ ΗΛΙΑΣ	496,00
ΚΑΛΑΪΤΖΑΚΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.	1.971,60
ΚΑΛΑΦΑΤΗΣ Ε. ΓΡΗΓΟΡΗΣ	1.488,00
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΑΚΗ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	1.041,60
ΚΑΡΔΙΑ ΚΡΗΤΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ	7.440,00
ΚΟΖΥΡΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ - ΚΟΖΥΡΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ ΟΕΕ	2.129,70
ΚΟΛΟΜΠΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	620,00
ΚΟΠΤΕΡΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ	4.860,80
ΚΟΥΒΑΤΣΗΣ ΒΑΣ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	161,20
ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΝΟΜΕΣ ΤΥΠΟΥ & ΛΙΑΝΙΚΗΣ Α.Ε.	495,50
ΚΥΚΛΟΣ Α.Ε.	5.208,00
ΜΑΡΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΧΑΡ.	1.603,82
ΜΑΥΡΙΔΑΚΗ ΑΘΗΝΑ	1.488,00
ΜΕΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ ΕΠΕ	8.184,00
ΜΟΥΝΤΑΚΗΣ Κ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ	1.289,60
ΜΥΚΩΝΙΑΤΗΣ Α ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.	5.890,00
ΜΥΡΩΝΑΚΗ ΜΑΡΙΑ	1.401,82
Ν. & Ι. ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ	13.392,00
ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΣ Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	1.798,00
Π. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ & ΣΙΑ Α.Ε.	15.450,40
Π.Γ.Σ. ΚΙΣΣΑΜΙΚΟΣ ΠΑΕ	1.600,83
ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	930,00
ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.	36.725,19
ΠΑΝΤΕΡΜΑΡΑΚΗΣ Ν. - ΚΕΑΛΑΡ ΚΩΝ. ΟΕ	4.389,60
ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ Γ.	3.450,92
ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΑΚΗ ΚΩΝ. ΜΑΡΙΑ	4.922,80
ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΝΤΗ Γ. ΒΑΣΙΛΙΚΗ	3.596,00
ΠΑΤΤΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Σ.	1.240,00
ΠΟΛΙΤΗ - ΣΙΑΦΑΚΑ ΜΑΡΙΕΛΙΖΕ - ΒΑΣΙΛΙΚΗ CODEX ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	1.488,00
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε.	11.835,18
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Μον. ΕΠΕ	16.368,00
ΣΤΑΥΡΙΔΗ ΕΛΕΝΗ	7.440,00
ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (ΚΡΗΤΙΚΟΡΑΜΑ)	1.488,00
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΡΕΘΥΜΝΟΥ Α.Ε.	25.220,43
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΙ ΑΦΟΙ Ε.Ε.	434,00
ΤΡΙΠΟΔΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	4.761,60
ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	2.480,00
ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΑΘΙΒΟΛΕΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΠΡΟΑΣΤΕΙΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ "ΚΡΗΤΙΚΗ ΜΟΥΣΑ "	744,00
Γενικό Άθροισμα	432.830,86

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στα παραπάνω ποσά συμπεριλαμβάνονται Φ.Π.Α. 24%

ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΛΟΓΩ ΔΩΡΕΑΣ-ΧΟΡΗΓΙΑΣ-ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΡΘΡΟ 6 ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ Ν. 4374/2016

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΡΗΤΗΣ ΣΥΝ.ΚΑ	2.000,00
ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΧΑΝΙΩΝ Ο ΚΥΔΩΝ	1.500,00
ΑΡΕΝΑ ΘΕΑΤΡΟ ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	248,00
ΒΕΡΥΚΑΚΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	565,73
ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΓΑΚ- ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	896,79
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ	1.000,00
ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑ	1.000,00
ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΑΓΑΠΗΣ ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΡΗΤΗΣ	2.119,62
ΕΑΧ ΧΑΝΙΩΝ HANDBALL	248,00
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	970,74
ΕΝΟΡΙΑ ΑΓ.ΚΩΝ/ΝΟΥ & ΕΛΕΝΗΣ ΝΕΑΣ ΧΩΡΑΣ ΧΑΝΙΩΝ	1.352,40
ΕΝΟΡΙΑ ΑΓ.ΦΑΝΟΥΡΙΟΥ ΚΑΤΩ ΓΑΛΑΤΑ-ΧΑΝΙΩΝ	970,74
ΕΝΟΡΙΑ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΤΣΙΦΑΡΙΑΝΩΝ	1.352,40
ΕΝΟΡΙΑ ΑΓΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΛΕΝΤΑΡΙΑΝΩΝ	970,74
ΕΝΟΡΙΑ ΙΕΡΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ ΝΑΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣΟΔΙΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ	1.352,40
ΕΝΩΣΗ ΦΡΟΝΤΙΣΤΩΝ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΝΟΜΟΥ ΧΑΝΙΩΝ	300,00
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΡΗΤΗΣ ΕΠΕ	620,00
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΨΩΜΕΝΟΥ	300,00
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ ΕΝΟΡΙΑ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΚΑΣΤΕΛΙΟΥ	500,00
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΟΥΔΑΣ/ΚΑΠΗ ΣΟΥΔΑΣ	970,75
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ	970,74
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ (Ι.Ε.Τ.)	1.000,00
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΣΣΙΤΙΟ Ι.Μ. ΚΥΔΩΝΙΑΣ & ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ	4.768,42
ΚΟΙΝΟΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΙΣΑΜΟΥ	500,00
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ ΔΗΜΟΥ ΑΠΟΚΟΡΩΝΑ	4.018,41
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ ΔΗΜΟΥ ΠΛΑΤΑΝΙΑ	8.668,82
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ ΔΗΜΟΥ ΧΑΝΙΩΝ	9.701,62
ΚΟΙΝΟΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ	4.525,88
ΚΟΥΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ	200,00
ΚΥΤΤΑΡΟ ΧΑΛΕΠΑΣ	7.569,89
ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΧΑΝΙΩΝ	1.000,00
ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	1.500,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ	500,00
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΙΩΝ ΤΡΟΧΑΙΩΝ	500,00
ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΡΙΞΩ ΑΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ	
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΩΝ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΤΩΝ	1.000,00
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΙΣΑΜΟΥ	100,00
ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΟΙ ΑΤΤΙΚΗΣ	2.229,33
ΡΙΖΕΣ ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	1.000,00
ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΧΑΝΙΩΝ	300,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΚΡΗΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	19,50
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΠΛΑΤΑΝΟΥ	200,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΝΟΗΤΙΚΑ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩ ΝΑΤΟΜΩΝ Ν.ΧΑΝΙΩΝ "Η ΣΤΟΡΓΗ"	500,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΡΗΤΩΝ ΑΙΓΑΛΕΩ ΑΤΤΙΚΗΣ - Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	600,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΡΗΤΩΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ Η ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟΣ	300,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	500,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟ ΣΥΣΣΙΤΙΟ ΣΠΛΑΝΤΖΙΑΣ	2.056,17
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΘΕΑΤΡΟΥ ΧΑΝΙΩΝ	300,00
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΑΝΤΜΠΟΛ ΙΔΟΜΕΝΕΑΣ ΓΑΛΑΤΑ	350,00
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΩΝ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΧΑΝΙΩΝ	500,00
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΧΑΝΙΩΝ	100,00
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΑΝΙΩΝ Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ	1.352,40
2ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ & ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΧΑΝΙΩΝ	500,00
ΑΝΝΟΥΣΑΚΕΙΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΙΣΑΜΟΥ & ΣΕΛΙΝΟΥ	2.413,46
Γενικό Άθροισμα	80.387,96
ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	ΚΑΘΑΡΗ ΑΞΙΑ ΣΕ €
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ (4 ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ)	1.405,01

Συναλλαγές με Συνδεδεμένα Μέρη

Όλες οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών της Τράπεζας και σε συνθήκες και όρους της αγοράς. Επιπλέον ανάλυση παρέχεται στην Σημείωση 25 των οικονομικών καταστάσεων.

Παράρτημα: Εναλλακτικοί Δείκτες Μέτρησης Απόδοσης

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA), σε σχέση με τους εναλλακτικούς δείκτες μέτρησης απόδοσης (Ε.Δ.Μ.Α.), στον κατωτέρω πίνακα παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία ορισμού και υπολογισμού των σχετικών Ε.Δ.Μ.Α. που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου για το 2018.

Δείκτης	Ορισμός
Δάνεια	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών τέλους περιόδου
Καταθέσεις	Υποχρεώσεις προς πελάτες τέλους περιόδου
Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο	Σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών τέλους περιόδου
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε καθυστέρηση >90 ημερών τέλους περιόδου
Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs)	Σύμφωνα με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA, ITS Technical Standards), ως μη εξυπηρετούμενα ορίζονται τα ανοίγματα που πληρούν μία ή και τις δύο κάτωθι προϋποθέσεις: α. Σημαντικά ανοίγματα με καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών β. Ανοίγματα αβέβαιης πλήρους είσπραξης χωρίς τη ρευστοποίηση εξασφάλισης, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη ποσού σε καθυστέρηση ή ημερών καθυστέρησης
Οριστικές καθυστερήσεις	Δάνεια για τα οποία η Τράπεζα θεωρεί σχεδόν βέβαιο ότι δεν θα μπορέσουν να εξυπηρετηθούν τέλους περιόδου
Τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού	Μέσος όρος αρχής και τέλους περιόδου ταμείου και διαθεσίμων σε Κεντρικές Τράπεζες, απαιτήσεων κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών
Κύρια βασικά ίδια κεφάλαια (CET1)	Κύρια βασικά ίδια κεφάλαια τέλους περιόδου, όπως ορίζονται από τον Κανονισμό (ΕΥ) 575/2013, με σταδιακή εφαρμογή των διατάξεων στα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού
Κεφαλαιακή επάρκεια (total capital +ratio)	Συνολικά ίδια κεφάλαια τέλους περιόδου, όπως ορίζονται από τον Κανονισμό (ΕΥ) 575/2013, με σταδιακή εφαρμογή των διατάξεων στα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού
Λειτουργικά έξοδα	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού συν γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα συν αποσβέσεις ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων περιόδου
Οργανικά έσοδα	Καθαρά έσοδα από τόκους συν καθαρά έσοδα από προμήθειες περιόδου
Δάνεια / Καταθέσεις	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο προς υποχρεώσεις προς πελάτες τέλους περιόδου
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (σε καθυστέρηση >90 ημερών)	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε καθυστέρηση >90 ημερών προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου

Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs)	Μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs) προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου
Κάλυψη μη εξυπηρετούμενων δανείων (σε καθυστέρηση >90 ημερών)	Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε καθυστέρηση >90 ημερών τέλους περιόδου
Κάλυψη μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs)	Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο προς μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs) τέλους περιόδου
Οριστικές καθυστερήσεις / Δάνεια	Δάνεια για τα οποία η Τράπεζα θεωρεί σχεδόν βέβαιο ότι δεν θα μπορέσουν να εξυπηρετηθούν προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου
Προβλέψεις / Δάνεια	Σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου
Καλύμματα / Δάνεια	Αξία καλυμμάτων δανείων προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου
Καλύμματα και προβλέψεις / Δάνεια	Αξία καλυμμάτων δανείων και σωρευμένες προβλέψεις για πιστωτικό κίνδυνο προς δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών προ σωρευμένων προβλέψεων για πιστωτικό κίνδυνο τέλους περιόδου
Μέσο επιτόκιο δανείων	Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα περιόδου προς μέσο όρο περιόδου (σε ημερήσια βάση) δανείων και λοιπών τοκοφόρων στοιχείων Ενεργητικού
Μέσο επιτόκιο καταθέσεων	Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα περιόδου προς μέσο όρο περιόδου (σε ημερήσια βάση) καταθέσεων και λοιπών υποχρεώσεων τοκοφόρου Παθητικού
Επιτοκιακό περιθώριο	Μέσο επιτόκιο δανείων μείον μέσο επιτόκιο καταθέσεων περιόδου
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο	Καθαρά έσοδα από τόκους περιόδου προς τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού
Αποτελεσματικότητα περιθωρίου	Τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού επί επιτοκιακό περιθώριο περιόδου
Αποτελεσματικότητα περιθωρίου / Καθαρά έσοδα από τόκους	Τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού επί επιτοκιακό περιθώριο προς καθαρά έσοδα από τόκους περιόδου
Κόστος / Έσοδα	Λειτουργικά έξοδα προς οργανικά έσοδα περιόδου
Οργανικά κέρδη προ προβλέψεων	Οργανικά έσοδα μείον λειτουργικά έξοδα περιόδου

Χανιά, 12 Ιουνίου 2019

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ

Μιχαήλ Μαρακάκης

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Ποσά σε €	Σημ.	Όμιλος		Τράπεζα	
		31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	11	17.684.234	12.675.409	17.609.228	12.589.868
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	11	9.736.867	2.818.539	9.736.867	2.818.539
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	12	860.950	1.197.098	860.950	1.197.098
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος	13	1.000.000	-	1.000.000	-
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	4	316.602.595	317.097.263	350.570.169	347.110.950
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις*	26,34	-	-	6.183.584	7.619.938
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	27	35.000	2.927.221	-	-
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	14	4.871.491	3.258.022	3.993.087	1.559.825
Ενσώματα πάγια στοιχεία	16	22.998.161	17.711.660	10.985.361	11.718.897
Ακίνητα επενδύσεων	17	18.029.471	17.124.266	1.690.300	1.690.000
Ασώματα περιουσιακά στοιχεία	15	845.887	951.903	656.726	737.361
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	18	26.144.638	26.596.034	25.636.604	26.096.909
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	19	54.521.328	51.534.976	32.734.385	29.208.537
Σύνολο Ενεργητικού		473.330.622	453.892.391	461.657.261	442.347.922
ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	20	12.002.000	67.005.583	12.002.000	67.005.583
Υποχρεώσεις προς άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	20	10.121.521	3.554.345	9.327.357	2.661.996
Υποχρεώσεις προς πελάτες	20	379.850.803	322.362.341	381.127.235	322.830.496
Εκδοθέντες χρεωστικοί τίτλοι και λοιπά δάνεια	24	15.692.312	13.575.346	15.692.312	13.575.346
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	18	2.137.157	1.379.076	-	-
Λοιπά στοιχεία παθητικού	21	10.372.251	7.878.333	4.294.304	3.371.602
Σύνολο Παθητικού		430.176.044	415.755.024	422.443.208	409.445.023
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Συνεταιριστικό Κεφάλαιο	23	19.622.016	17.933.724	19.622.016	17.933.724
Διαφορά από έκδοση μεριδίων υπέρ το άρτιο	23	84.668.896	82.691.297	84.668.896	82.691.297
Μείον: Ίδιες συνεταιριστικές μερίδες θυγατρικών	23	(303.718)	(44.666)	-	-
Λοιπά αποθεματικά	29	4.486.085	4.871.791	4.463.500	4.801.760
Αποτελέσματα εις νέον		(69.347.057)	(72.554.158)	(69.540.359)	(72.523.883)
Ίδια κεφάλαια μετόχων Τράπεζας		39.126.221	32.897.988	39.214.053	32.902.898
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		4.028.357	5.239.379	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		43.154.578	38.137.367	39.214.053	32.902.898
Σύνολο παθητικού και ιδίων κεφαλαίων		473.330.622	453.892.391	461.657.261	442.347.922

*Όπως αναμορφώθηκε

Χανιά, 12 Ιουνίου 2019

Οι σημειώσεις στις σελίδες 35 μέχρι 137 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Ποσά σε €	Σημ.	Όμιλος		Τράπεζα	
		31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		25.003.110	18.959.158	27.387.822	21.184.033
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		(6.827.429)	(6.935.332)	(6.569.187)	(6.665.774)
Καθαρά έσοδα από τόκους	5	18.175.681	12.023.826	20.818.635	14.518.259
Έσοδα προμηθειών		2.145.346	1.276.625	2.145.346	1.276.625
Έξοδα προμηθειών		(601.417)	(6.859)	(601.417)	(6.859)
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	6	1.543.929	1.269.766	1.543.929	1.269.766
Καθαρά Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες	30	3.863.187	3.394.900	235.934	125.185
Έσοδα από μερίσματα		15.853	39.803	13.834	36.164
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου		610.437	142.744	1.209.833	128.945
Καθαρά Λοιπά έσοδα	17	532.389	1.406.012	123.218	513.145
Σύνολο Εσόδων	-	24.741.476	18.277.051	23.945.383	16.591.464
Δαπάνες προσωπικού	7	(8.204.190)	(7.209.835)	(6.996.696)	(6.348.401)
Αποσβέσεις πάγιων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	15,16	(1.013.841)	(1.344.685)	(769.867)	(1.092.184)
Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	9	(7.467.102)	(6.462.573)	(5.419.293)	(4.440.082)
Σύνολο Εξόδων	-	(16.685.133)	(15.017.093)	(13.185.856)	(11.880.667)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου	10	(1.149.556)	(680.986)	(999.556)	(580.223)
Απομείωση αξίας Παγίων/Λοιπών στοιχείων ενεργητικού	16	(147.836)	682.534	(147.836)	(15.448)
Απομείωση Χαρτοφυλακίου Επενδύσεων		-	(60.000)	-	-
Κέρδος από αρνητική υπεραξία	26	1.012.222	-	-	-
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις		(382.392)	(614.459)	18.000	-
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	-	-	-	(1.436.354)	(1.230.748)
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων		7.388.780	2.587.048	8.193.781	2.884.378
Φόρος εισοδήματος	31	(1.895.852)	(259.498)	(1.935.887)	(728.518)
Κέρδη/(ζημιές) περιόδου μετά φόρων		5.492.928	2.327.550	6.257.894	2.155.859
Αναλογούντα σε:					
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών		(322.172)	87.976	-	-
Συνεταίρους της Τράπεζας		5.815.100	2.239.575	6.257.894	2.155.859

Χανιά, 12 Ιουνίου 2019

Οι σημειώσεις στις σελίδες 35 μέχρι 137 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Κέρδη/(ζημιές) περιόδου	5.492.928	2.327.550	6.257.894	2.155.859
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου, μετά από φόρους				
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων διαθέσιμο προς πώληση μετά από φόρους	(466.731)	176.091	(346.316)	68.976
Αναλογιστικά έσοδα/έξοδα στην κατάσταση συνολικών εσόδων μετά από φόρους	23.348	75.569	8.056	70.061
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου	5.049.545	2.579.210	5.919.634	2.294.896
<i>Αναλογούντα σε:</i>				
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών	(317.523)	136.462	-	-
Συνεταίρους της Τράπεζας	5.367.068	2.442.747	5.919.634	2.294.896

Χανιά, 12 Ιουνίου 2019

Οι σημειώσεις στις σελίδες 35 μέχρι 137 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ - ΟΜΙΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Ποσά σε €	Σημ.	Αναλογούνται σε μετόχους της Τράπεζας							Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο	
		Συνεταιριστικό Κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Ίδιες συνεταιριστικές μερίδες	Αποθεματικό διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων	Προγράμματα καθορισμένων παροχών	Λοιπά αποθεματικά	Αποτ/ματα εις νέον			Σύνολο
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 1 Ιανουαρίου 2017 *		17.910.279	82.605.265	-	277.340	5.895	4.385.383	(77.558.688)	27.625.475	5.182.159	32.807.635
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου		-	-	-	130.325	72.848	-	-	203.173	48.487	251.660
Κέρδη (ζημιές) περιόδου		-	-	-	-	-	-	2.239.574	2.239.574	87.976	2.327.549
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου		-	-	-	130.325	72.848	-	2.239.574	2.442.747	136.463	2.579.209
Αύξηση (μείωση) συνεταιριστικού κεφαλαίου		23.445	86.032	-	-	-	-	-	109.477	-	109.477
Έξοδα αύξησης κεφαλαίου, μετά από φόρους		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Προσαρμογή δικαιωμάτων μη ελεγχουσών συμμετοχών		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Λοιπές κινήσεις από ζημία απορρόφησης επιχείρησης υπό κοινό έλεγχο		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μεταφορές μεταξύ αποθεματικών		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μεταβολή από αλλαγή πολιτικής*	35	-	-	-	-	-	-	2.756.168	2.756.168	-	2.756.168
(Αγορές)/ Πωλήσεις Ιδίων Συνεταιριστικών μεριδών		-	-	(44.666)	-	-	-	-	(44.666)	-	(44.666)
Λοιπές κινήσεις		-	-	-	-	-	-	8.788	8.788	(79.244)	(70.455)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2017 και 1 Ιανουαρίου 2018*		17.933.724	82.691.297	(44.666)	407.665	78.743	4.385.383	(72.554.158)	32.897.988	5.239.378	38.137.367
Επίδραση πρώτης εφαρμογής Δ.Π.Χ.Α. 9, μετά από φόρους	33	-	-	-	(407.665)	-	-	(3.213.021)	(3.620.687)	-	(3.620.687)
Υπόλοιπο την 01 Ιανουαρίου 2018 προσαρμοσμένο με την επίδραση Δ.Π.Χ.Α. 9		17.933.724	82.691.297	(44.666)	-	78.743	4.385.383	(75.767.179)	29.277.302	5.239.378	34.516.680
Μεταβολή ποσοστών συμμετοχής σε θυγατρικές εταιρίες		-	-	-	-	-	-	17.186	17.186	(17.186)	-
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου		-	-	-	-	18.699	-	-	18.699	4.649	23.348
Κέρδη (ζημιές) περιόδου		-	-	-	-	-	-	5.815.100	5.815.100	(322.172)	5.492.928
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου		-	-	-	-	18.699	-	5.815.100	5.833.800	(317.523)	5.516.276
Αύξηση (μείωση) συνεταιριστικού κεφαλαίου		1.688.292	1.977.599	-	-	-	-	-	3.665.891	-	3.665.891
Έξοδα αύξησης κεφαλαίου, μετά από φόρους		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μεταβολή ποσοστών συμμετοχής σε θυγατρικές εταιρίες		-	-	-	-	3.260	-	587.835	591.095	(876.312)	(285.217)
Προσαρμογή δικαιωμάτων μη ελεγχουσών συμμετοχών		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Λοιπές κινήσεις από ζημία απορρόφησης επιχείρησης υπό κοινό έλεγχο		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μεταφορές μεταξύ αποθεματικών		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μεταβολή από αλλαγή πολιτικής		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Αγορές)/ Πωλήσεις Ιδίων Συνεταιριστικών μεριδών		-	-	(259.052)	-	-	-	-	(259.052)	-	(259.052)
Λοιπές κινήσεις		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2018		19.622.016	84.668.896	(303.718)	-	100.702	4.385.383	(69.347.057)	39.126.221	4.028.357	43.154.578

*Όπως αναμορφώθηκε

Χανιά, 12 Ιουνίου 2019

Οι σημειώσεις στις σελίδες 35 μέχρι 137 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ – ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Ποσά σε €	Σημ.	Συνεταιριστικό Κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Αποθεματικό διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων	Προγράμματα καθορισμένων παροχών	Λοιπά αποθεματικά	Αποτ/ματα εις νέον	Σύνολο
Υπόλοιπο την 31^η Δεκεμβρίου 2016 και 1^η Ιανουαρίου 2017 *		17.910.279	82.605.265	277.340	-	4.385.383	(67.901.286)	37.276.981
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου		-	-	68.976	70.061	-	-	139.037
Κέρδη (ζημίες) περιόδου		-	-	-	-	-	2.155.859	2.155.859
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου		-	-	68.976	70.061	-	2.155.859	2.294.896
Αύξηση (μείωση) συνεταιριστικού κεφαλαίου		23.445	86.032	-	-	-	-	109.477
Έξοδα αύξησης κεφαλαίου, μετά από φόρους		-	-	-	-	-	-	-
Μεταβολή από αλλαγή πολιτικής*	35	-	-	-	-	-	(6.747.858)	(6.747.858)
Μείωση ονομαστικής αξίας μερίδας		-	-	-	-	-	(30.597)	(30.598)
Υπόλοιπο την 31^η Δεκεμβρίου 2017 και 1^η Ιανουαρίου 2018*		17.933.724	82.691.297	346.316	70.061	4.385.383	(72.523.883)	32.902.897
Επίδραση πρώτης εφαρμογής Δ.Π.Χ.Α. 9, μετά από φόρους	33			(346.316)			(3.274.370)	(3.620.687)
Υπόλοιπο την 01 Ιανουαρίου 2018 προσαρμοσμένο με την επίδραση Δ.Π.Χ.Α. 9		17.933.724	82.691.297	0	70.061	4.385.383	(75.798.253)	29.282.211
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου		-	-	-	8.056	-	-	8.056
Κέρδη (ζημίες) περιόδου		-	-	-	-	-	6.257.893	6.257.894
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου		-	-	-	8.056	-	6.257.893	6.265.950
Αύξηση (μείωση) συνεταιριστικού κεφαλαίου		1.688.292	1.977.599	-	-	-	-	3.665.891
Έξοδα μείωσης κεφαλαίου, μετά από φόρους		-	-	-	-	-	-	-
Μεταβολή από αλλαγή πολιτικής		-	-	-	-	-	-	-
Μείωση ονομαστικής αξίας μερίδας		-	-	-	-	-	-	-
Υπόλοιπο την 31^η Δεκεμβρίου 2018		19.622.016	84.668.896	0	78.117	4.385.383	(69.540.359)	39.214.053

*Όπως αναμορφώθηκε

Χανιά, 12 Ιουνίου 2019

Οι σημειώσεις στις σελίδες 35 μέχρι 137 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Κέρδη / (ζημίες) προ φόρων *	7.388.780	2.587.048	8.193.781	2.884.378
Προσαρμογές για:				
Μη ταμειακά στοιχεία κατάστασης αποτελεσμάτων και λοιπές προσαρμογές:				
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, και άλλων περιουσιακών στοιχείων	1.013.841	1.344.685	769.867	1.092.184
Λοιπά λειτουργικά αποτελέσματα	(285.000)	(1.176.844)	115.000	(260.000)
Λοιπές κινήσεις παγίων (καθαρές διαγραφές παγίων)	188.185	67.347	147.835	83.876
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	1.149.556	680.986	999.556	580.223
Προβλέψεις για παροχές προσωπικού	46.947	100.381	50.727	65.797
Προβλέψεις για υποτίμηση επενδυτικών τίτλων/ συμμετοχών σε συγγενείς επιχειρήσεις	-	60.000	-	-
Προσαρμογές Αποτίμησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	(582.515)	(147.363)	(1.181.911)	(147.363)
Έσοδα από μερίσματα από χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	(15.853)	(39.803)	(13.834)	(36.164)
Αναλογία (κερδών)/ζημιών από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης *	400.000	614.459	1.436.354	1.230.749
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων & ακινήτων επενδύσεων	-	(11.026)	-	(71.023)
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	(9.654)	-	-	-
Αρνητική υπεραξία	(1.012.210)	-	-	-
Καθαρή (αύξηση)/μείωση δεδουλευμένων τόκων λειτουργικών δραστηριοτήτων	(6.824.438)	-	(6.824.438)	-
Λοιπές προσαρμογές	(2.460.126)	(1.199.267)	(10.611)	(397.573)
Καθαρή (αύξηση) / μείωση λειτουργικών απαιτήσεων:				
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	(6.918.329)	545.489	(6.918.329)	545.489
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	478.198	(2.291.677)	(3.492.017)	(1.976.701)
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	(3.281.229)	(1.547.255)	(3.654.397)	(3.773.129)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) λειτουργικών υποχρεώσεων:				
Υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες	(55.000.000)	(11.000.000)	(55.000.000)	(11.000.000)
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	6.567.177	57.228	6.665.361	58.087
Υποχρεώσεις προς πελάτες	57.256.549	11.216.889	58.064.826	11.605.567
Λοιπά στοιχεία παθητικού	2.484.382	2.004.968	890.288	448.530
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	584.261	1.866.244	238.058	932.923
Ταμειακές ροές από την επενδυτική δραστηριότητα				
Συμμετοχή στην (αύξηση)/μείωση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών	-	-	-	(24.000)
Εισπραχθέντα μερίσματα από χαρτοφυλάκιο επενδύσεων και συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	15.853	39.803	13.834	36.164
Απόκτηση ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, και άλλων περιουσιακών στοιχείων	(951.081)	(1.325.394)	(121.142)	(388.610)
Εισπράξεις από διάθεση ενσώματων παγίων στοιχείων και ακινήτων επενδύσεων	-	1.360.239	-	1.360.239
Απόκτηση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	(754.760)	-	(975.157)	-
Απόκτηση επιπλέον ποσοστών σε θυγατρικές	241.130	-	-	-
Εισπράξεις από πώληση και εξόφληση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	69.608	-	59.954	-
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	(1.379.249)	74.648	(1.022.511)	983.793
Ταμειακές ροές από την χρηματοδοτική δραστηριότητα				
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	3.665.891	109.477	3.665.891	109.477
Εισπράξεις από έκδοση πιστωτικών τίτλων	2.110.000	2.070.000	2.110.000	2.070.000
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	5.775.891	2.179.477	5.775.891	2.179.477
Επίπτωση συναλλαγματικών διαφορών στο ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα	27.922	(4.619)	27.922	(4.619)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) ταμείου και ταμειακών ισοδύναμων	5.008.825	4.115.750	5.019.360	4.091.574
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης περιόδου	12.675.409	8.559.659	12.589.868	8.498.294
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα τέλους περιόδου	17.684.234	12.675.409	17.609.228	12.589.868

*Όπως αναμορφώθηκε

Χανιά, 12 Ιουνίου 2019

Οι σημειώσεις στις σελίδες 35 μέχρι 137 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων

**ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 01.01.2018 - 31.12.2018****ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ**

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (διακριτικός τίτλος ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΑΝΙΩΝ και εφεξής «Τράπεζα») ιδρύθηκε με την από 18 Αυγούστου 1993 ιδρυτική συνέλευση των μελών του Συνεταιρισμού ως αμιγής πιστωτικός συνεταιρισμός περιορισμένης ευθύνης. Ο Συνεταιρισμός έλαβε άδεια λειτουργίας ως πιστωτικό ίδρυμα με την υπ' αριθμό συνεδρίαση 560/18-9-1995 απόφαση (θέμα 14) της Επιτροπής Νομισματικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, και έκτοτε ο Συνεταιρισμός λειτουργεί μέχρι σήμερα ως Πιστωτικό Ίδρυμα, σύμφωνα με τις διατάξεις, αρχικά του Ν. 2076/1992, στη συνέχεια του Ν. 3601/2007 και σήμερα του Ν.4261/2014, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2258/1993 καθώς και με τις διατάξεις των αποφάσεων των εκάστοτε αρμόδιων επιτροπών της Τράπεζας της Ελλάδος. Για να εισέλθει κάποιος ως μέλος του Συνεταιρισμού υποχρεούται να αγοράσει μια τουλάχιστον συνεταιριστική μερίδα, η πραγματική αξία της οποίας καθορίζεται από την ονομαστική αξία αυτής πλέον μιας υπεραξίας που καθορίζεται από την περιουσιακή θέση της Τράπεζας. Έδρα του Συνεταιρισμού έχει οριστεί, βάσει του Καταστατικού, ο Δήμος Χανίων, ενώ από το 2007 στεγάζεται στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου 28-32 στο κέντρο της πόλης των Χανίων σε ιδιόκτητα κτίρια (Αριθμ.Γ.Ε.ΜΗ 123088758000, τηλ.(+30) 28210 25500), www.chaniabank.gr.

Δυνάμει των άρθρων 2 και 3 του Καταστατικού και με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η Τράπεζα μπορεί να ιδρύει υποκαταστήματα, πρακτορεία, γραφεία ή άλλες εγκαταστάσεις οπουδήποτε καθώς και να διορίζονται ή και να ανακαλούνται αντιπρόσωποι σε οποιαδήποτε πόλη της Ελλάδος ή του εξωτερικού, αφού τηρηθούν και τα προβλεπόμενα σχετικώς από το νόμο. Στη διάρκεια της εικοσαετούς και πλέον λειτουργίας της η Τράπεζα έχει αναπτύξει μια σειρά από ελκυστικά τραπεζικά προϊόντα που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των μελών/πελατών της ενώ σε συνάρτηση με τις θυγατρικές της (εφεξής ο «Όμιλος») μεριμνά ώστε να παγιοποιήσει τη θέση της στο τραπεζικό στερέωμα αλλά και να σταθεί αρωγός στην τοπική οικονομία.

Η βάση των εργασιών του Ομίλου αποτελείται από ευέλικτα (για τις ανάγκες των πελατών της) χορηγητικά και καταθετικά προϊόντα επιχειρηματικής και λιανικής τραπεζικής, παράλληλες τραπεζικές εργασίες (συνάλλαγμα και εμβάσματα), χρηματιστηριακές υπηρεσίες αλλά και διαχείριση ακίνητης περιουσίας. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται σε ολόκληρη τη Κρήτη αλλά και στην Αττική, με προοπτική να επεκταθεί το δίκτυό της και στην υπόλοιπη επικράτεια.

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου κατά την ημερομηνία έγκρισης των Οικονομικών Καταστάσεων, είναι η εξής:

- Μαρακάκης Μιχαήλ του Εμμανουήλ, Πρόεδρος Δ.Σ.
- Ανδρουλάκης Γεώργιος του Χαραλάμπους, Αντιπρόεδρος Δ.Σ.
- Μπαδιερίτης Κυριάκος του Κωνσταντίνου, Γραμματέας
- Φαραντάκης Γεώργιος του Ιωσήφ, Ταμίας
- Αποστολάκης Εμμανουήλ του Αποστόλου, Μη Εκτελεστικό Μέλος
- Βάμβουκας Αναστάσιος του Δημητρίου, Μη Εκτελεστικό Μέλος
- Μαλανδράκης Ιωάννης του Ιωάννη, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
- Μπαουράκης Γεώργιος του Μιχαήλ, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
- Ντοκάκης Δημήτριος του Βασιλείου, Εκτελεστικό Μέλος
- Περιβολάκης Αλέξανδρος του Βασιλείου, Εκτελεστικό Μέλος
- Σπερελάκη Μαρία του Θεοδώρου, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
- Τζινάκης Εμμανουήλ του Μιχαήλ, Εκτελεστικό μέλος
- Χιωτάκης Ιωσήφ του Ιωσήφ, Εκτελεστικό Μέλος

Οι οικονομικές καταστάσεις υπόκεινται στην έγκριση της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης των συνεταίρων της Τράπεζας. Οι παρούσες οικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας την 12 Ιουνίου 2019.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

2.1 Βάση παρουσίασης

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και οι ατομικές οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018 (οι «οικονομικές καταστάσεις»), έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφεξής «Δ.Π.Χ.Α.»), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (η «Ε.Ε.»).

Τα ποσά απεικονίζονται στρογγυλοποιημένα σε Ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά). Τα συγκριτικά στοιχεία, όπου κρίθηκε απαραίτητο αναπροσαρμόστηκαν για να συμβαδίζουν με την παρουσίαση της τρέχουσας περιόδου.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων καθώς και τα ακίνητα επενδύσεων, τα οποία αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους.

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., προϋποθέτει τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, όπως επίσης και το ύψος των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Η ως ανωτέρω διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών εφαρμόζεται κυρίως στις ακόλουθες περιοχές: προβλέψεις απομείωσης αξίας δανείων και λοιπών απαιτήσεων, αποτίμηση χαρτοφυλακίου επενδύσεων και χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, αποτίμηση ακινήτων επενδύσεων, έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας και των άυλων περιουσιακών στοιχείων από επιχειρηματικές συνενώσεις, έλεγχος της δυνατότητας ανάκτησης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, εκτίμηση των υποχρεώσεων από παροχές στο προσωπικό μετά την έξοδο από την υπηρεσία και των υποχρεώσεων από εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και ανοιχτές φορολογικές χρήσεις. Τα πραγματικά μελλοντικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν από τα δημοσιευμένα.

Οι περιοχές που εμπεριέχουν υψηλότερο βαθμό εκτιμήσεων και παραδοχών ή πολυπλοκότητας, ή περιοχές όπου οι υποθέσεις και οι εκτιμήσεις έχουν σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, παρουσιάζονται στη Σημείωση 3.

2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας (going concern)

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και του Ομίλου συντάχθηκαν με βάση την αρχή της συνέχειας της επιχειρηματικής δράσης (going concern) η οποία κρίθηκε ως κατάλληλη από τη Διοίκηση της Τράπεζας, αξιολογώντας τα παρακάτω:

Μακροοικονομικό περιβάλλον:

Το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα, αποτελεί το βασικότερο παράγοντα αβεβαιότητας για τον ελληνικό τραπεζικό κλάδο. Η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και οι σημαντικές δράσεις που έχουν αναλάβει οι τράπεζες οδήγησαν στην μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε 81,8 δις €, ωστόσο παραμένουν σε εξαιρετικώς υψηλά επίπεδα. Όλα τα παραπάνω επιδρούν στη ρευστότητα της Τράπεζας, στην ποιότητα του δανειακού της χαρτοφυλακίου και στους δείκτες οικονομικής της απόδοσης συνολικά.

Κατά το 2018 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η ολοκλήρωση του τελευταίου τριετούς προγράμματος οικονομικής προσαρμογής που οδήγησε στην βελτίωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και της ρευστότητας στην οικονομία. Τα παραπάνω, συντέλεσαν στην σημαντική επιστροφή των καταθέσεων στις τράπεζες. Με την αύξηση των καταθέσεων σχεδόν μηδενίστηκε η έκτακτη χρηματοδότηση από την ΕΚΤ (μέσω του μηχανισμού του ELA) και βελτιώθηκε η χρηματοδότηση προς τις επιχειρήσεις. Επίσης αναβαθμίστηκε η πιστοληπτική ικανότητα του

Ελληνικού Δημοσίου (τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 2019, το Ελληνικό Δημόσιο, προχώρησε στην έκδοση ενός πενταετούς και ενός δεκαετούς ομολόγου αντίστοιχα), ενώ οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων κατά το 2ο τρίμηνο του 2019 είναι σταθερά πτωτικές.

Το 2018 η αναπτυξιακή δυναμική της ελληνικής οικονομίας συνεχίστηκε μετά την ανάκαμψη του 2017. Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές διαμορφώθηκε σε 1,9% από 1,5% το 2017 σύμφωνα με την αρχική εκτίμηση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) παρά τη σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης στην ευρωζώνη και το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2018 ανήλθε σε 4,3% του ΑΕΠ. Ταυτόχρονα η ανεργία με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ το Δεκέμβριο 2018 ήταν 18,0% (31 Δεκεμβρίου 2017: 20,8%) και εξακολουθεί να παραμένει σε υψηλά επίπεδα ενώ και ο εναρμονισμένος πληθωρισμός υποχώρησε σε 0,8% το 2018 από 1,1% το 2017.

Οι σημαντικότεροι παράγοντες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας το 2018 ήταν:

- η αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας και των εξαιρετικά καλών επιδόσεων του τουρισμού με άνοδο των καθαρών εσόδων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες, και
- η άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης, που υποστηρίχθηκε από την αύξηση του ονομαστικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών λόγω της αύξησης της απασχόλησης. Οι κλάδοι της μεταποίησης με εξαγωγικό προσανατολισμό διατήρησαν τη δυναμική τους, η συνολική βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε, με βραδύτερο όμως ρυθμό, και η αγορά ακινήτων σταθεροποιήθηκε.

Η Ελλάδα ολοκληρώνοντας το τρίτο πρόγραμμα οικονομικής σταθεροποίησης στα μέσα του 2018, εντάχθηκε στο Πρόγραμμα Ενισχυμένης Εποπτείας (ΠΕΕ) σύμφωνα με τον κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) 472/2013, η οποία προβλέπει τριμηνιαίους ελέγχους από τις αρμόδιες επιτροπές των Θεσμών ώστε να διασφαλιστεί ότι μετά τη λήξη του προγράμματος η σταθερότητα στον ευρύτερο χρηματοοικονομικό τομέα και η συνέχιση της διαδικασίας εφαρμογής των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την ενίσχυση του εγχώριου ρυθμού ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η πρώτη και δεύτερη αξιολόγηση του ΠΕΕ ολοκληρώθηκε στα τέλη του 2018 και στις αρχές Μαρτίου 2019, αντίστοιχα, καταγράφοντας καθυστερήσεις στην εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που αρχικά είχαν προγραμματιστεί για το τέλος του 2018, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων, του νομοθετικού πλαισίου για την μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs) και συγκεκριμένα του νόμου για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά. Εξαιτίας των παραπάνω καθυστερήσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέβαλε την καταβολή ποσού 978εκ. € από τις επιστροφές κερδών των ελληνικών ομολόγων και από την εφαρμογή των μέτρων ελάφρυνσης χρέους που είναι συνδεδεμένα με την εφαρμογή του ΠΕΕ η οποία καταβλήθηκε στις αρχές Απριλίου 2019, με την προϋπόθεση της ολοκλήρωσης των προαπαιτούμενων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Παράγοντες αβεβαιότητας και κινδύνου που προέρχονται από το μακροοικονομικό περιβάλλον αποτελούν η τήρηση των θεσμοθετημένων μεταρρυθμίσεων και η πιθανές καθυστερήσεις στην εφαρμογή των ήδη συμφωνηθεισών μεταρρυθμίσεων, η δυνατότητα προσέλκυσης νέων επενδύσεων στην Ελλάδα καθώς και η επίδραση στην οικονομική δραστηριότητα και στην προσέλκυση άμεσων επενδύσεων, των δημοσιονομικών και των σχετικών με την κοινωνική ασφάλιση μέτρων, τα οποία συμφωνήθηκαν στο από το πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής, ο χρόνος που θα μεσολαβήσει μέχρι την πλήρη άρση των περιορισμών στην ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων στην αλλοδαπή όπως επίσης και οι πιθανές καθυστερήσεις στην αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων. Σημειώνεται, επίσης ότι στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την 3η αξιολόγηση εκφράζεται προβληματισμός για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων του 2019 και του 2020 λόγω της καταβολής της 13ης σύνταξης, των 120 δόσεων και των μειώσεων ΦΠΑ και κατ' ουσία η Επιτροπή δείχνει να αμφισβητεί το υπερπλεόνασμα στο οποίο βασίστηκε η νομοθέτηση και εφαρμογή των θετικών μέτρων, που ψηφίστηκαν και εφαρμόστηκαν μετά τις 15 Μαΐου.

Η άνοδος του ΑΕΠ που καταγράφηκε το 2018 και οι θετικές προοπτικές για το 2019 δηλώνουν ότι η ελληνική οικονομία έχει εισέλθει σε τροχιά ανάπτυξης. Το ζητούμενο επομένως είναι η διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής και η ενίσχυσή της ώστε να καταστεί δυνατή η καταγραφή ισχυρών ρυθμών ανάπτυξης για μεγάλο χρονικό διάστημα ώστε να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη στην ελληνική οικονομία και να σταθεροποιηθεί το εγχώριο οικονομικό γίνεσθαι-παράμετροι της επίτευξης των ανωτέρω αποτελούν μεταξύ άλλων η υλοποίηση των μεσοπρόθεσμων μέτρων για την ελάφρυνση του χρέους, η χρηματοδότηση από την ΕΕ για τη στήριξη των εγχώριων επενδύσεων και τη δημιουργία θέσεων εργασίας καθώς και η προσέλκυση διεθνών και εγχώριων κεφαλαίων.

Κεφαλαιακή Επάρκεια:

Καθώς την περίοδο αυτή βρίσκονται σε εξέλιξη οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων - Stress Tests που διενεργούνται υπό την επίβλεψη και εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος για όλες τις ελληνικές μη συστημικές τράπεζες (LSIs), συμπεριλαμβανομένης της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων, τα αποτελέσματα των οποίων θα ενσωματωθούν στην διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης από τη ΤΤΕ για το 2020 (SREP), ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας κατά το 2018 εμφανίζεται ενισχυμένος έπειτα από την αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου κατά 3,7 εκ. € και την νέα έκδοση ομολογιακού δανείου ποσού 2,1 εκ. €.

Σε ενοποιημένη βάση ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας ανήλθε σε 13,1% ενώ σε ατομική βάση ο Δείκτης ανήλθε σε 12,95%.

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις (Ν.4261/2014 και Κανονισμός ΕΕ 575/2013) από την 01/01/2016 και εφεξής, τέθηκαν σε ισχύ, τα παρακάτω κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας:

- **Απόθεμα Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου:** Εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικού ποσού των ανοιγμάτων σε κίνδυνο πρόκειται να ανέλθει σταδιακά σε 2,50% από την 01/01/2019 ως εξής: 0,625% την 01/01/2016, 1,25% την 01/01/2017, 1,875% την 01/01/2018 και 2,50% την 01/01/2019.
- **Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας:** Εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικού ποσού των ανοιγμάτων σε κίνδυνο και κυμαίνεται μεταξύ 0% και 2,50%, ενώ υπάρχει η δυνατότητα να ανέλθει και σε ποσοστό υψηλότερο του 2,50% εφόσον αυτό δικαιολογείται κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 127 του Ν.4261/2014. Η Τράπεζα της Ελλάδος, για το 2016 και για το 2017 καθόρισε το ποσοστό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος σε 0%. Επισημαίνεται ότι, το μηδενικό, για το 2017, ειδικό αντικυκλικό απόθεμα ασφαλείας, ενδέχεται με σχετική απόφαση της ΤΤΕ να μεταβληθεί στο 2018 και στο 2019.
- **Βάσει της απόφασης 254/21.12.2017** της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων και στα πλαίσια της Εποπτικής Διαδικασίας Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ), ορίστηκαν για την Τράπεζα πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 2,04% από 01/01/2018.
- **Βάσει της απόφασης 292/18.12.2018** της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων και στα πλαίσια της Εποπτικής Διαδικασίας Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ), ορίστηκαν για την Τράπεζα πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 2,60% από 01/01/2019.

Βάσει όλων των ανωτέρω ο ελάχιστος απαιτούμενος συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας για το 2019 διαμορφώνεται σε 13,10%.

Έτος	Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	Απόθεμα Ασφαλείας N.4261/2014	Πρόσθετες Απαιτήσεις από ΕΔΕΑ	Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας
2017	8,00%	1,250%	1,250%	10,50%
2018	8,00%	1,875%	2,04%	11,92%
2019	8,00%	2,50%	2,60%	13,10%

Ρευστότητα:

Στα πλαίσια της βελτίωσης του μακροοικονομικού περιβάλλοντος και του εγχώριου οικονομικού κλίματος το οποίο μαζί με την σημαντική άρση των περιορισμών στην ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων στο εσωτερικό της χώρας η οποία σε κάθε περίπτωση διευκόλυνε την επιστροφή καταθέσεων, η Διοίκηση κατάφερε να βελτιώσει την ρευστότητα της Τράπεζας, μέσω της επιτυχημένης ανακεφαλαιοποίησης και έκδοσης ομολογιακού δανείου συνολικού ύψους 21,5εκ.€ το Δεκέμβριο του 2015.

Η ρευστότητα της Τράπεζας, βελτιώθηκε επίσης και με την έκδοση νέων ομολογιακών δανείων ύψους 2,5 εκ. € το 2016 2 εκ. € το 2017 και 2,1 εκ. € το 2018 καθώς και της αύξησης συνεταιριστικού κεφαλαίου ύψους 3,7 εκ. € στο 2018 .

Το υπόλοιπο της χρηματοδότησης από τον Έκτακτο Μηχανισμό Ρευστότητας («ELA») ανερχόταν σε 12εκ.€ κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018, ενώ αποπληρώθηκε πλήρως τον Μάρτιο του 2019. Αξιοσημείωτο γεγονός για το 2018 αποτέλεσε η μεγάλη αύξηση των καταθέσεων κατά 65 εκ. € (+20%) περίπου, ενώ κατά τη διάρκεια του 2019 η αύξηση των καταθέσεων συνεχίζεται με ανοδικό ρυθμό (περίπου 13%).

Συνεπώς λαμβάνοντας υπόψη και την επικείμενη έκδοση νέου ομολογιακού δανείου που προγραμματίζεται για το 2019, η ρευστότητα της Τράπεζας εκτιμάται ότι θα έχει βελτιωθεί σημαντικά.

Εκτίμηση για τη συνέχιση της δραστηριότητας:

Η Διοίκηση της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τους παραπάνω παράγοντες κινδύνου και αβεβαιότητας αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια και την ρευστότητα του Ομίλου, τις εκτιμήσεις της για σταδιακή βελτίωση του οικονομικού κλίματος στη χώρα, τη δημιουργία κεφαλαίου μέσω της μελλοντικής προσδοκώμενης κερδοφορίας καθώς και τις ενέργειες τις οποίες λαμβάνει για την κεφαλαιακή της ενίσχυσης ώστε να αντιμετωπίσει τις αυξημένες κεφαλαιακές ανάγκες που προκύπτουν από το θεσμικό πλαίσιο και την ανάπτυξη των μεγεθών της, προγραμματίζει να προχωρήσει εντός του 2019 σε έκδοση νέου ομολογιακού δανείου. Βάσει των ανωτέρω, και παρά τις υφιστάμενες αβεβαιότητες που υπάρχουν στο μακροοικονομικό περιβάλλον, η Διοίκηση θεωρεί ότι οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου έχουν κατάλληλα συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern).

2.3 Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α.

Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά από την 01 Ιανουαρίου 2018

ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» και μεταγενέστερες τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9 και ΔΠΧΑ 7

Τον Ιούλιο του 2014 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε την τελική έκδοση του ΔΠΧΑ 9 το οποίο και αντικατέστησε το ΔΛΠ 39 με υποχρεωτική εφαρμογή την 1^η Ιανουαρίου 2018.

Το ΔΠΧΑ 9 τροποποίησε τις απαιτήσεις για την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, καθώς και την απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Κατά την αρχική αναγνώριση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται σε δύο κατηγορίες, αναπόσβεστου κόστους και εύλογης αξίας, βάσει του επιχειρηματικού μοντέλου της Τράπεζας

για τα μέσα αυτά και των συμβατικών ταμειακών τους ροών. Τα μέσα τα οποία δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις δύο προαναφερθέντες κατηγορίες ταξινόμησης αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις το νέο πρότυπο ορίζει ότι η μεταβολή της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που έχουν αναγνωριστεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, με εξαίρεση το ποσό της μεταβολής που αντιστοιχεί σε ίδιο πιστωτικό κίνδυνο το οποίο αναγνωρίζεται απευθείας στην Καθαρή Θέση.

Το ΔΠΧΑ 9 περιλαμβάνει το αναθεωρημένο μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο αντικαθιστά το μοντέλο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών του ΔΛΠ 39. Το νέο πρότυπο απαιτεί την αναγνώριση αναμενόμενων ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου, χωρίς να είναι αναγκαίο να έχει επέλθει πιστωτικό ζημιογόνο γεγονός, υιοθετώντας μια προσέγγιση τριών σταδίων, η οποία αντικατοπτρίζει τις μεταβολές στην πιστοληπτική ικανότητα από την αρχική αναγνώριση.

Επιπλέον, το νέο πρότυπο περιλαμβάνει μια νέα προσέγγιση της λογιστικής αντιστάθμισης ευθυγραμμίζοντας την λογιστικοποίηση της αντιστάθμισης με την διαχείριση κινδύνων μιας οικονομικής οντότητας. Αλλαγές που επέρχονται με το ΔΠΧΑ 9 αναφορικά με την λογιστική αντιστάθμισης περιλαμβάνουν την διεύρυνση των μέσων αντιστάθμισης κινδύνων αλλά και των υποκείμενων σε αντιστάθμιση είδη κινδύνων που περιλαμβάνουν τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία καθώς και την αναθεώρηση των ελέγχων αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης.

Η επίπτωση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου περιγράφεται στη σημείωση 33.

Επακόλουθες αλλαγές στις γνωστοποιήσεις (ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά μέσα : Γνωστοποιήσεις»)

Σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2018, λόγω της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9, οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν γνωστοποιήσεις μετάβασης οι οποίες παρέχουν λεπτομερείς ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις που προκύπτουν από τις αναθεωρημένες αρχές ταξινόμησης, επιμέτρησης και αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Επιπροσθέτως, οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τις βελτιωμένες γνωστοποιήσεις ταξινόμησης και επιμέτρησης, γνωστοποιήσεις σχετικά με τη λογιστική απομείωσης και αντιστάθμισης όπως απαιτείται από τις σχετικές τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις».

Τροποποίηση του ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια συμβόλαια» αναφορικά με την Εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» (Τροποποιήσεις)

Το τροποποιημένο πρότυπο εισάγει τα παρακάτω: α) την επιλογή σε όλες τις οντότητες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια να αναγνωρίζουν τις τυχόν αποκλίσεις που θα προκύψουν λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 πριν την έκδοση του νέου προτύπου για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια στα λοιπά συνολικά εισοδήματα και β) στις οντότητες, οι δραστηριότητες των οποίων αφορούν κυρίως τον κλάδο των ασφαλίσεων, την επιλογή για προσωρινή απαλλαγή από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έως το 2021. Οι ανωτέρω τροποποιήσεις δεν έχουν εφαρμογή στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΠΧΑ 2 «Ταξινόμηση και επιμέτρηση συναλλαγών που αφορούν παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών» (Τροποποιήσεις)

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 2 παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με την βάση επιμέτρησης, όσον αφορά παροχές, που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται σε μετρητά, καθώς και τον λογιστικό χειρισμό σχετικά με τροποποιήσεις σε όρους που μεταβάλλουν τον διακανονισμό μίας παροχής από μετρητά σε συμμετοχικούς τίτλους. Επιπλέον εισάγεται εξαίρεση όσον αφορά τις αρχές του ΔΠΧΑ 2 με βάση την οποία μία παροχή θα πρέπει να

αντιμετωπίζεται σαν να επρόκειτο να διακανονιστεί εξ ολοκλήρου σε συμμετοχικούς τίτλους, στις περιπτώσεις όπου ο εργοδότης υποχρεούται να παρακρατά ένα ποσό προς κάλυψη των φορολογικών υποχρεώσεων των εργαζομένων που προκύπτουν από παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και να το αποδίδει στις φορολογικές αρχές. Η τροποποίηση δεν είχε επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α 22 «Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές»

Η διερμηνεία Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α. 22 παρέχει οδηγίες σχετικά με τη συναλλαγματική ισοτιμία που θα πρέπει να χρησιμοποιείται κατά την παρουσίαση συναλλαγών σε ξένο νόμισμα (π.χ. συναλλαγές εσόδων) όταν έχει ληφθεί ή δοθεί πληρωμή προκαταβολικά. Η διερμηνεία δεν είχε επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΛΠ 40 «Επενδύσεις σε ακίνητα» (Τροποποιήσεις)

Οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 40 παρέχουν διευκρινίσεις αναφορικά με τη μεταφορά προς ή από τη κατηγορία επενδύσεις σε ακίνητα, η οποία θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο όταν συντελείται αλλαγή στη χρήση του ακινήτου. Προκειμένου να θεωρηθεί ότι έχει επέλθει αλλαγή στην χρήση ενός ακινήτου, θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσο το ακίνητο πληροί τον ορισμό και η αλλαγή στη χρήση να μπορεί να τεκμηριωθεί. Η τροποποίηση δεν είχε επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Ετήσιες βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2014 - 2016

Οι ετήσιες βελτιώσεις του κύκλου 2014-2016 παρέχουν διευκρινήσεις αναφορικά με το ΔΛΠ 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Εταιρείες και Κοινοπραξίες», σύμφωνα με τις οποίες τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, τα αμοιβαία κεφάλαια και παρόμοιες εταιρείες μπορούν να επιλέξουν να επιμετρήσουν τις συμμετοχές τους σε συγγενείς εταιρίες ή κοινοπραξίες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Αυτή η επιλογή πραγματοποιείται χωριστά για κάθε συμμετοχή σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία κατά την αρχική αναγνώριση.

Πρότυπα, Διερμηνείες και Τροποποιήσεις υποχρεωτικά για μεταγενέστερες περιόδους

Τα ακόλουθα νέα πρότυπα, τροποποιήσεις και διερμηνείες έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2018, είτε γιατί δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ε.Ε. έως τον Δεκέμβριο 2018, είτε γιατί η εφαρμογή τους δεν είναι υποχρεωτική κατά το 2018 και δεν έχουν υιοθετηθεί πρόωρα από τον Όμιλο.

ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες και ΔΠΧΑ 15, Τροποποίηση»

Στις 28 Μαΐου 2014 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε το ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες». Το ΔΠΧΑ 15 αντικαθιστά το ΔΛΠ 18 «Έσοδα», το ΔΛΠ 11 «Συμβάσεις Κατασκευής» και τις σχετικές με αυτά διερμηνείες. Σκοπός του προτύπου είναι να παρέχει ένα ενιαίο μοντέλο αναγνώρισης των εσόδων που προέρχονται από συμβάσεις με πελάτες με βάση την προσέγγιση πέντε βημάτων (1. Προσδιορισμός της σύμβασης, 2. Προσδιορισμός των υποχρεώσεων εκτέλεσης, 3. Προσδιορισμός της τιμής συναλλαγής, 4. Επιμερισμός της τιμής συναλλαγής και 5. Αναγνώριση του εσόδου όταν οι υποχρεώσεις εκτέλεσης έχουν ικανοποιηθεί) περιλαμβάνοντας τις αρχές που πρέπει να εφαρμοστούν για τον προσδιορισμό της επιμέτρησης των εσόδων και της χρονικής στιγμής της αναγνώρισής τους. Η βασική αρχή είναι ότι μία οικονομική οντότητα πρέπει να αναγνωρίσει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό το οποίο αναμένει να δικαιούται σε αντάλλαγμα για αυτά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες.

Το ΔΠΧΑ 15 εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις με πελάτες, εκτός από αυτές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής άλλων προτύπων όπως:

- χρηματοοικονομικά μέσα και λοιπά συμβατικά δικαιώματα ή υποχρεώσεις, εντός του πεδίου εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα», ΔΠΧΑ 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις», ΔΠΧΑ 11 «Από Κοινού Συμφωνίες», ΔΛΠ 27 «Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις» και ΔΛΠ 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Εταιρείες και Κοινοπραξίες»,
- μισθώσεις, εντός του πεδίου εφαρμογής του ΔΛΠ 17 «Μισθώσεις» (ή ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις»), και
- ασφαλιστήρια Συμβόλαια, εντός του πλαισίου του ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια»

Το ΔΠΧΑ 15 τροποποιήθηκε τον Απρίλιο του 2016, προκειμένου να παράσχει διευκρινίσεις, συμπεριλαμβανομένης αυτής για τον εντοπισμό των υποχρεώσεων εκτέλεσης εντός μίας σύμβασης.

Η υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 15 δεν έχει σημαντική επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Το ΔΠΧΑ 16 εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016 και αντικαθιστά το ΔΛΠ 17. Σκοπός του προτύπου είναι να εξασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές παρέχουν χρήσιμη πληροφόρηση που παρουσιάζει εύλογα την ουσία των συναλλαγών που αφορούν μισθώσεις. Το ΔΠΧΑ 16 εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο για το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του μισθωτή, το οποίο απαιτεί ο μισθωτής να αναγνωρίζει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις συμβάσεις μισθώσεων με διάρκεια άνω των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι μη σημαντικής αξίας. Σχετικά με το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του εκμισθωτή, το ΔΠΧΑ 16 ενσωματώνει ουσιαστικά τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 17. Επομένως, ο εκμισθωτής συνεχίζει να κατηγοριοποιεί τις συμβάσεις μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές μισθώσεις και να ακολουθεί διαφορετικό λογιστικό χειρισμό για κάθε τύπο σύμβασης.

Μετάβαση στο ΔΠΧΑ 16

Η ημερομηνία αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 16 για την Τράπεζα είναι η 1 Ιανουαρίου 2019. Η Τράπεζα έχει επιλέξει την τροποποιημένη αναδρομική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 και συνεπώς η συγκριτική πληροφόρηση δεν θα αναπροσαρμοστεί.

Κατά τη μετάβαση, η Τράπεζα θα κάνει χρήση της πρακτικής λύσης που είναι διαθέσιμη για τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 16 να μην επαναξιολογήσει κατά πόσο μια σύμβαση αποτελεί ή περιέχει μίσθωση. Συνεπώς, οι υφιστάμενες συμβάσεις που είχαν ταξινομηθεί προηγουμένως ως συμβάσεις παροχής υπηρεσιών όπως τα ATMs, τα APSs και οι υπηρεσίες εκτυπώσεων δεν θα ταξινομηθούν ως μισθώσεις σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 16, ενώ ο ορισμός που παρατίθεται στο ΔΠΧΑ 16 θα εφαρμοστεί σε όλες τις συμβάσεις που συνάφθηκαν ή τροποποιήθηκαν την 1 Ιανουαρίου 2019 ή μεταγενέστερα.

Η εκτιμώμενη επίπτωση του ΔΠΧΑ 16 στις χρηματοοικονομικές του καταστάσεις του Ομίλου περιγράφεται στη σημείωση 35.

ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστικές Συμβάσεις» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1.1.2021)

Το Δ.Π.Χ.Α. 17 αντικαθιστά το προσωρινό πρότυπο ΔΠΧΑ 4, το οποίο αποτελεί ένα ενιαίο Πρότυπο αναφορικά με τον λογιστικό χειρισμό και τις γνωστοποιήσεις όλων των τύπων ασφαλιστήριων συμβολαίων συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων αντασφάλισης των ασφαλιστικών εταιρειών. Το πρότυπο δεν έχει υιοθετηθεί ακόμα από την Ε.Ε.

ΕΔΔΠΧΑ 23, «Αβεβαιότητα σχετικά με Χειρισμούς Φόρου Εισοδήματος» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Η διερμηνεία παρέχει διευκρινίσεις ως προς την εφαρμογή των απαιτήσεων αναγνώρισης και επιμέτρησης του ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος» όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με χειρισμούς φόρου εισοδήματος. Σε αυτή την περίπτωση, η αναγνώριση και η επιμέτρηση των τρεχουσών ή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων ή υποχρεώσεων βασίζεται στο φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημιά), στη φορολογική βάση, σε μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές, καθώς και φορολογικές απαιτήσεις και φορολογικούς συντελεστές που καθορίζονται εφαρμόζοντας την ΕΔΔΠΧΑ 23.

Σύμφωνα με τη διερμηνεία, κάθε αβεβαιότητα σχετικά με χειρισμό φόρου εξετάζεται ξεχωριστά ή συνολικά ως ομάδα, ανάλογα με το ποια προσέγγιση προβλέπει καλύτερα την άρση της αβεβαιότητας και η οικονομική οντότητα θα πρέπει να υποθέτει ότι μια φορολογική αρχή που έχει το δικαίωμα να εξετάσει χειρισμούς φόρων θα τους εξετάσει και θα έχει πλήρη γνώση κάθε σχετικής πληροφορίας.

Αν μια οικονομική οντότητα καταλήξει ότι είναι πιθανό η φορολογική αρχή να αποδεχθεί έναν αβέβαιο χειρισμό φόρου, θα πρέπει να προσδιορίσει τη λογιστική αντιμετώπιση των φόρων εισοδήματος σύμφωνα με αυτόν τον χειρισμό φόρου. Αν καταλήξει ότι δεν είναι πιθανό ο χειρισμός να γίνει αποδεκτός, το αποτέλεσμα της αβεβαιότητας στον λογιστικό χειρισμό του φόρου εισοδήματος θα αποτυπωθεί στην περίοδο κατά την οποία έγινε ο προσδιορισμός αυτός, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο που προβλέπει καλύτερα την άρση της αβεβαιότητας (δηλαδή το πιο πιθανό ποσό ή τη μέθοδο της αναμενόμενης αξίας).

Οι παραδοχές και οι εκτιμήσεις που έγιναν για την αναγνώριση και την επιμέτρηση αβέβαιων χειρισμών φόρων θα πρέπει να επανεξετάζονται όποτε οι συνθήκες μεταβάλλονται ή προκύπτουν νέες πληροφορίες που επηρεάζουν τις παραδοχές αυτές (π.χ. ενέργειες από τη φορολογική αρχή, στοιχεία ότι έχει λάβει μια συγκεκριμένη θέση σε σχέση με κάποιο παρόμοιο θέμα ή η λήξη του δικαιώματος της να εξετάσει έναν συγκεκριμένο χειρισμό φόρου).

ΔΛΠ 19 «Παροχές σε εργαζομένους» (Τροποποίηση) (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις του Δ.Λ.Π. 19 καθορίζουν τον τρόπο υπολογισμού των συνταξιοδοτικών εξόδων σε περίπτωση αλλαγών των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών. Επιπλέον, αποσαφηνίζεται η επίδραση μίας τροποποίησης, περικοπής ή διακανονισμού στις απαιτήσεις αναφορικά με τον περιορισμό στην αναγνώριση της καθαρής απαίτησης.

Ετήσιες Βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ 2015 – 2017 (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις εισάγουν σημαντικές αλλαγές σε τέσσερα πρότυπα, σε συνέχεια της δημοσίευσης των αποτελεσμάτων του κύκλου των ετήσιων βελτιώσεων 2015-2017 του Συμβουλίου Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Τα θέματα στα οποία εστιάζουν οι εν λόγω τροποποιήσεις έχουν ως ακολούθως:

ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις επιχειρήσεων» και ΔΠΧΑ 11 «Από κοινού Συμφωνίες»: Διευκρινίζεται ο τρόπος με τον οποίο μια οικονομική οντότητα αναγνωρίζει την αύξηση της συμμετοχής της σε μια από κοινού δραστηριότητα που πληροί τον ορισμό της επιχείρησης.

-Αν ένα μέρος αποκτά τον έλεγχο μιας επιχείρησης που είναι από κοινού δραστηριότητα, τότε η συναλλαγή αποτελεί συνένωση επιχειρήσεων που επιτυγχάνεται σε στάδια και ο αποκτών επαναμετρά το σύνολο της συμμετοχής που κατείχε προηγουμένως επί των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων της από κοινού δραστηριότητας σε εύλογη αξία.

-Αν ένα μέρος αποκτά από κοινού έλεγχο, τότε η συμμετοχή που κατείχε προηγουμένως δεν επαναμετράται.

ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος»: Διευκρινίζεται ότι όλες οι επιπτώσεις στο φόρο εισοδήματος από μερίσματα, περιλαμβανομένων και των πληρωμών από χρηματοοικονομικά μέσα που καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια, θα

πρέπει να αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα, στην κατάσταση συνολικών εσόδων ή στα ίδια κεφάλαια, ανάλογα με το που είχε αναγνωριστεί η αρχική συναλλαγή ή το γεγονός που δημιούργησε τα διανεμόμενα κέρδη που οδήγησαν στο μέρισμα.

ΔΛΠ 23 «Κόστος Δανεισμού»: Διευκρινίζεται ότι κάθε δανεισμός που λήφθηκε αρχικά για την ανάπτυξη ενός περιουσιακού στοιχείου που πληρούσε τις προϋποθέσεις, θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μέρος του γενικού δανεισμού όταν ουσιαστικά όλες οι αναγκαίες δραστηριότητες προετοιμασίας του περιουσιακού στοιχείου για την προοριζόμενη χρήση ή πώλησή του έχουν περατωθεί.

ΔΠΧΑ 9 «Δικαίωμα πρόωρης αποπληρωμής με καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης» (Τροποποιήσεις) (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις παρέχουν τη δυνατότητα στις εταιρείες να επιμετρούν συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα πρόωρης αποπληρωμής και εμπεριέχουν καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης, στο αποσβεσμένο κόστος ή σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εσόδων αν πληρείται συγκεκριμένος όρος, αντί σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

ΔΛΠ 28 «Συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες» (Τροποποιήσεις) (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019)

Οι τροποποιήσεις του ΔΛΠ 28 διευκρινίζουν τον λογιστικό χειρισμό των μακροπρόθεσμων συμμετοχών σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες και πιο συγκεκριμένα για τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές για τις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος καθαρής θέσης θα πρέπει να εφαρμόζεται το ΔΠΧΑ 9.

ΔΠΧΑ 3 Ορισμός «Συνενώσεις Επιχειρήσεων»: Επιχειρηματικής Οντότητας (Τροποποίηση) (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2020)

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 3 αφορά την έννοια της επιχειρηματικής οντότητας και βοηθάει τις επιχειρήσεις στην κατηγοριοποίηση των αποκτηθέντων δραστηριοτήτων και περιουσιακών στοιχείων αν αποτελούν Επιχειρηματική Οντότητα ή όχι. Με βάση τη τροποποίηση καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτήσεις για τον ορισμό της Επιχειρηματικής οντότητας και εισάγονται κριτήρια σύμφωνα με τα οποία οι εταιρείες μπορούν να αξιολογούν εάν οι αποκτώμενες δραστηριότητες είναι ουσιαστικές.

Τροποποίηση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Πληροφορήσεως 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» και του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 28 «Επενδύσεις σε συγγενείς και κοινοπραξίες»: Συναλλαγή πώλησης ή εισφοράς μεταξύ του επενδυτή και της συγγενούς εταιρίας ή κοινοπραξίας

Ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής: Δεν έχει ακόμα καθοριστεί

Την 11.9.2014, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τροποποιήσεις στα Δ.Π.Χ.Π. 10 και Δ.Λ.Π. 28 με σκοπό να αποσαφηνίσει το λογιστικό χειρισμό μιας συναλλαγής πώλησης ή εισφοράς στοιχείων του ενεργητικού της μητρικής εταιρίας σε συγγενή ή κοινοπραξία της και το αντίστροφο. Ειδικότερα, το Δ.Π.Χ.Π. 10 τροποποιήθηκε έτσι ώστε να καθίσταται σαφές ότι, σε περίπτωση που ως αποτέλεσμα μιας συναλλαγής με μία συγγενή ή κοινοπραξία, μία εταιρία χάσει τον έλεγχο επί θυγατρικής της, η οποία δεν συνιστά «επιχείρηση» βάσει του Δ.Π.Χ.Π. 3, θα αναγνωρίσει στα αποτελέσματά της μόνο εκείνο το μέρος του κέρδους ή της ζημίας που σχετίζεται με το ποσοστό συμμετοχής των τρίτων στη συγγενή ή στην κοινοπραξία. Το υπόλοιπο μέρος του κέρδους της συναλλαγής θα απαλείφεται με το λογιστικό υπόλοιπο της συμμετοχής στη συγγενή ή στην κοινοπραξία. Επιπρόσθετα, εάν ο επενδυτής διατηρεί ποσοστό συμμετοχής στην πρώην θυγατρική, έτσι ώστε αυτή να θεωρείται πλέον συγγενής ή κοινοπραξία, το κέρδος ή η ζημία από την εκ νέου αποτίμηση της συμμετοχής

αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα μόνο στο βαθμό που αφορά το ποσοστό συμμετοχής των άλλων επενδυτών. Το υπόλοιπο ποσό του κέρδους απαλείφεται με το λογιστικό υπόλοιπο της συμμετοχής στην πρώην θυγατρική.

Αντίστοιχα, στο Δ.Λ.Π. 28 έγιναν προσθήκες για να αποσαφηνιστεί ότι η μερική αναγνώριση κέρδους ή ζημίας στα αποτελέσματα του επενδυτή θα λαμβάνει χώρα μόνο εάν τα πωληθέντα στοιχεία στη συγγενή ή στην κοινοπραξία δεν πληρούν τον ορισμό της «επιχείρησης». Σε αντίθετη περίπτωση θα αναγνωρίζεται το συνολικό κέρδος ή ζημία στα αποτελέσματα του επενδυτή.

Την 17.12.2015 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων κατήργησε την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής της ανωτέρω τροποποίησης που είχε αρχικά προσδιορίσει. Η νέα ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής θα προσδιοριστεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αφού λάβει υπόψη του τα αποτελέσματα του έργου που εκπονεί για τη λογιστική της μεθόδου της καθαρής θέσης.

ΔΛΠ 1 ΚΑΙ ΔΛΠ 8 Ορισμός του Ουσιώδους Μεγέθους (Material) (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2020).

Η τροποποίηση του ΔΛΠ 1 και ΔΛΠ 8 έχει σκοπό να αποσαφηνίσει τον ορισμό του Ουσιώδους, έτσι ώστε η οντότητα να αξιολογεί με μεγαλύτερη ευκολία μεμονωμένων ή σωρευτικών πληροφοριών αν εμπίπτουν στον ορισμό. Με βάση τον ορισμό η πληροφορία είναι ουσιώδης εάν παραλείποντάς/παραποιώντας την θα μπορούσαν να επηρεαστούν οι αποφάσεις των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων. Μια εταιρεία θα πρέπει να αξιολογεί μια πληροφορία μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες αν είναι ουσιώδης για τις οικονομικές της καταστάσεις.

Η υιοθέτηση των παραπάνω διερμηνειών και τροποποιήσεων δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

2.4 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

2.4.1. Αρχές ενοποίησης

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και των θυγατρικών της, στις οποίες ασκεί έλεγχο η Τράπεζα. Έλεγχος υφίσταται όταν ισχύουν αθροιστικά τα εξής: α) εξουσία επί της εταιρείας β) τοποθετήσεις ή δικαιώματα σε μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή του στην εταιρεία και γ) δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την εξουσία του επί της εταιρείας για να επηρεάσει το ύψος των αποδόσεών της.

Οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου ενοποιούνται με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης από την ημερομηνία που αποκτάται ο έλεγχος και παύουν να ενοποιούνται με την απώλεια του ελέγχου.

Τα έσοδα και οι δαπάνες και τα λοιπά συνολικά έσοδα των θυγατρικών που αποκτώνται ή πωλούνται μέσα στη χρήση ενσωματώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων και στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εσόδων από την ημερομηνία απόκτησης των θυγατρικών και παύουν να ενσωματώνονται από την ημερομηνία πώλησης των θυγατρικών αυτών. Τα καθαρά κέρδη και τα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα των θυγατρικών κατανέμονται μεταξύ των μετόχων της Τράπεζας και των μη ελεγχουσών συμμετοχών ακόμη και αν με τον επιμερισμό αυτό, το υπόλοιπο των μη ελεγχουσών συμμετοχών γίνει αρνητικό.

Στην περίπτωση που οι θυγατρικές εφαρμόζουν διαφορετικές λογιστικές αρχές από εκείνες του Ομίλου, γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές στις οικονομικές καταστάσεις τους προκειμένου να υπάρχει ομοιομορφία με τις λογιστικές αρχές του Ομίλου. Οι διεταιρικές συναλλαγές, τα διεταιρικά υπόλοιπα καθώς και τα κέρδη/ζημίες που προκύπτουν από συναλλαγές μεταξύ των εταιρειών του Ομίλου απαλείφονται πλήρως κατά την ενοποίηση.

2.4.2. Μη ελέγχουσες συμμετοχές

Οι μη ελέγχουσες συμμετοχές αναγνωρίζονται αρχικά στο αναλογικό ποσοστό τους επί των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων. Μετά την εξαγορά, η λογιστική αξία των μη ελεγχουσών συμμετοχών είναι η αξία αυτών κατά την αρχική αναγνώριση πλέον το μερίδιο των μη ελεγχουσών συμμετοχών στις μετέπειτα μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων. Τα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα επιμερίζονται στις μη ελέγχουσες συμμετοχές ακόμα και εάν αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτει χρεωστικό υπόλοιπο μη ελεγχουσών συμμετοχών.

2.4.3. Μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου σε θυγατρικές οι οποίες δεν οδηγούν σε απώλεια του ελέγχου

Μεταβολές του ποσοστού συμμετοχής σε θυγατρική οι οποίες δεν επιφέρουν απώλεια του ελέγχου της, καταχωρούνται ως συναλλαγές μεταξύ των μετόχων.

Το υπόλοιπο των λογαριασμών των ιδίων κεφαλαίων των μετόχων της Τράπεζας και του λογαριασμού «Μη ελέγχουσες συμμετοχές» αναπροσαρμόζονται, προκειμένου να απεικονιστεί η μεταβολή στο ποσοστό συμμετοχής των παραπάνω μετόχων επί της θυγατρικής. Τυχόν διαφορά μεταξύ της προσαρμογής των μη ελεγχουσών συμμετοχών και της εύλογης αξίας του τιμήματος που καταβλήθηκε ή εισπράχθηκε, καταχωρείται απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας.

2.4.4. Απώλεια ελέγχου

Σε περίπτωση που η μεταβολή οδηγήσει σε απώλεια του ελέγχου της θυγατρικής, το κέρδος ή η ζημία από την πώληση υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ (i) του αθροίσματος της εύλογης αξίας του τιμήματος που εισπράχθηκε και της εύλογης αξίας του ποσοστού συμμετοχής που εξακολουθεί να υφίσταται στη θυγατρική και (ii) της λογιστικής αξίας, πριν την πώληση, των περιουσιακών στοιχείων (συμπεριλαμβανομένης της υπεραξίας), των υποχρεώσεων και των μη ελεγχουσών συμμετοχών. Τα μη πραγματοποιημένα κέρδη ή ζημίες που είχαν αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα και που προκύπτουν από την αποτίμηση στην εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής, λογιστικοποιούνται ως εάν η Τράπεζα είχε πωλήσει απ' ευθείας τα περιουσιακά αυτά στοιχεία (μεταφορά στην κατάσταση αποτελεσμάτων ή μεταφορά στα κέρδη εις νέο, σύμφωνα με τα ισχύοντα Δ.Π.Χ.Α.).

Η εύλογη αξία τυχόν συμμετοχής στη θυγατρική που εξακολουθεί να υφίσταται μετά την ημερομηνία της απώλειας του ελέγχου της, θεωρείται ως η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α 9 ή ως το κόστος κτήσης προσαρμοσμένο με τη μέθοδο της καθαρής θέσης σε περίπτωση που με τα ισχύοντα πρότυπα θα αναγνωρισθεί ως συγγενής ή κοινοπραξία.

2.4.5. Συγγενείς εταιρείες

Συγγενείς νοούνται οι εταιρείες επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή, αλλά δεν ελέγχει. Εάν ο Όμιλος κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, 20% ή περισσότερο των δικαιωμάτων ψήφου της επένδυσης, θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή, εκτός εάν σαφώς μπορεί να αποδειχθεί ότι δεν είναι αυτή η περίπτωση. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες ενσωματώνονται στις οικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους. Η υπεραξία που προκύπτει κατά την απόκτηση μιας συγγενούς εταιρείας συμπεριλαμβάνεται στην αξία κτήσης της επένδυσης (μετά από οποιεσδήποτε σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης). Η αξία της επένδυσης αυξάνεται ή μειώνεται ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στα κέρδη ή ζημίες της συγγενούς εταιρείας μετά την εξαγορά (αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου) και από τις κινήσεις στα αποθεματικά (αναγνωρίζονται στα αποθεματικά του Ομίλου). Το ποσό των μερισμάτων που εισπράχθηκαν από τη συγγενή εταιρεία κατά τη διάρκεια της χρήσης μειώνει τη λογιστική αξία της συγκεκριμένης επένδυσης. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες που πραγματοποιήθηκαν με αποκλειστικό σκοπό τη διάθεσή τους εντός ενός έτους από την ημερομηνία αγοράς τους, όταν δηλαδή η ουσιώδης επιρροή που ασκεί ο Όμιλος κρίνεται προσωρινή, καταχωρούνται στο λογαριασμό «Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού προοριζόμενα προς

πώληση». Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των συγγενών εταιρειών, απαλείφονται σε ποσοστό που αφορά τη συμμετοχή του Ομίλου στις εταιρείες αυτές. Τυχόν τέτοιες ζημίες, που επίσης απαλείφονται, αποτελούν ένδειξη απομείωσης της αξίας του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου. Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα οικονομικά στοιχεία των συγγενών επιχειρήσεων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης τροποποιήθηκαν προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέπειά τους με τις λογιστικές αρχές που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος.

2.4.6. Σχήματα υπό κοινό έλεγχο

Σχήμα υπό κοινό έλεγχο είναι ένα σχήμα στο οποίο δύο ή περισσότερα μέρη έχουν κοινό έλεγχο. Ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο παρουσιάζει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

α) Τα μέρη δεσμεύονται από μια συμβατική ρύθμιση και

β) Η συμβατική ρύθμιση παρέχει σε δύο ή περισσότερα από τα εν λόγω μέρη κοινό έλεγχο του σχήματος.

Κοινός έλεγχος είναι ο συμβατικά συμφωνηθείς επιμερισμός του ελέγχου ενός σχήματος, ο οποίος υπάρχει μόνο όταν οι αποφάσεις σχετικά με τις συναφείς δραστηριότητες απαιτούν την ομόφωνη συγκατάθεση των μερών στα οποία επιμερίζεται ο έλεγχος.

Ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο είναι είτε μια κοινή επιχείρηση είτε μια κοινοπραξία.

Κοινή επιχείρηση είναι ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο όπου τα μέρη που έχουν κοινό έλεγχο διαθέτουν δικαιώματα επί των περιουσιακών στοιχείων και ευθύνες επί των υποχρεώσεων, έναντι του σχήματος. Τα εν λόγω μέρη ονομάζονται συμμετέχοντες σε κοινή επιχείρηση.

Κοινοπραξία είναι ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο όπου τα μέρη που έχουν κοινό έλεγχο διαθέτουν δικαιώματα επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του σχήματος. Τα εν λόγω μέρη ονομάζονται κοινοπρακτούντες.

Ο προσδιορισμός από τον Όμιλο του τύπου σχήματος υπό κοινό έλεγχο στον οποίο συμμετέχει, ως κοινής επιχείρησης ή ως κοινοπραξίας εξαρτάται από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών του σχήματος.

Στην περίπτωση συμμετοχής του Ομίλου σε κοινή επιχείρηση, ο Όμιλος αναγνωρίζει:

α) τα περιουσιακά της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου του σε οποιαδήποτε περιουσιακά στοιχεία του ανήκουν από κοινού

β) τις υποχρεώσεις της, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου του σε οποιεσδήποτε υποχρεώσεις τον βαρύνουν από κοινού

γ) τα έσοδά του από την πώληση του μεριδίου του από την παραγωγή που προκύπτει από την κοινή επιχείρηση

δ) το μερίδιό του στα έσοδα από την πώληση της παραγωγής από την κοινή επιχείρηση και

ε) τις δαπάνες του, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου του σε οποιεσδήποτε δαπάνες που τον βαρύνουν από κοινού.

Στην περίπτωση συμμετοχής της Τράπεζας σε κοινοπραξία η Τράπεζα αναγνωρίζει τη συμμετοχή της ως επένδυση και λογιστικοποιεί την εν λόγω επένδυση με τη μέθοδο της καθαρής θέσης (βλ. Σημείωση 2.4.6).

2.4.7. Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς, και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις

Στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας οι θυγατρικές, οι συγγενείς και οι κοινοπραξίες καταχωρούνται στο κόστος κτήσης και προσαρμόζεται η αξία της επένδυσης με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Η Τράπεζα άλλαξε στη χρήση 2018 λογιστική πολιτική στην επιμέτρηση των θυγατρικών της, από την μέθοδο του κόστους κτήσης στη μέθοδο της καθαρής θέσης, η επίπτωση της οποίας αναλύεται στη Σημείωση 34, με βάση την τροποποίηση του ΔΛΠ 27. Βάσει της προαναφερόμενης τροποποίησης από την 01.01.2016 επιτρέπεται η χρήση της μεθόδου της καθαρής θέσης στις επενδύσεις σε θυγατρικές, κοινοπραξίες και συγγενείς εταιρείες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις μιας εταιρείας.

2.4.8. Έλεγχος απομείωσης των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις

Ο Όμιλος και η Τράπεζα αξιολογούν και ελέγχουν (ξεχωριστά από την επίπτωση της μεθόδου καθαρής θέσης στην αξία της επένδυσης), εάν μία επένδυση σε θυγατρική, συγγενή ή κοινοπραξία έχει υποστεί απομείωση, όταν και μόνο όταν εκτιμούν ότι υπάρχουν ενδείξεις (κυρίως από εξωγενείς δυσμενείς παράγοντες) απομείωσης. Εάν και εφόσον υπάρχει τέτοια ένδειξη, ο Όμιλος εκτιμά την ανακτήσιμη αξία της επένδυσης και όταν η λογιστική αξία της επένδυσης υπερβαίνει την εκτιμώμενη ανακτήσιμη αξία, τότε η λογιστική αξία απομειώνεται στην ανακτήσιμη.

2.5 Συνένωση Επιχειρήσεων

2.5.1. Μέθοδος εξαγοράς

Οι εξαγορές επιχειρήσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 3 καταχωρούνται με τη μέθοδο της εξαγοράς. Το τίμημα που καταβάλλεται σε μία συνένωση επιχειρήσεων αποτιμάται στην εύλογη αξία, η οποία υπολογίζεται ως το άθροισμα των εύλογων αξιών, κατά την ημερομηνία εξαγοράς, των περιουσιακών στοιχείων που εισφέρθηκαν από τον Όμιλο, των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν από τον Όμιλο προς τους προηγούμενους ιδιοκτήτες της εξαγοραζόμενης επιχείρησης και των μετοχικών τίτλων που εξέδωσε ο Όμιλος σε αντάλλαγμα του ελέγχου της εξαγοραζόμενης επιχείρησης. Τα έξοδα που αφορούν στην εξαγορά καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Κατά την ημερομηνία εξαγοράς, τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται και οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους την ημερομηνία της εξαγοράς, εκτός από:

- αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις και υποχρεώσεις ή περιουσιακά στοιχεία που αφορούν σε παροχές σε εργαζομένους καταχωρούνται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 12 «Φορολογία εισοδήματος» και Δ.Λ.Π. 19 «Παροχές σε Εργαζόμενους» αντίστοιχα,
- υποχρεώσεις ή μετοχικούς τίτλους που αφορούν σε προγράμματα παροχών της εξαγοραζόμενης επιχείρησης που εξαρτώνται από αξία μετοχών ή προγράμματα παροχών του Ομίλου που εξαρτώνται από αξία μετοχών, που συνάφθηκαν προς αντικατάσταση προγραμμάτων παροχών της εξαγοραζόμενης επιχείρησης που εξαρτώνται από αξία μετοχών, καταχωρούνται σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 2 «Παροχές που Εξαρτώνται από την Αξία των Μετοχών» κατά την ημερομηνία της εξαγοράς και
- περιουσιακά στοιχεία (ή ομάδες περιουσιακών στοιχείων) που κατέχονται προς πώληση σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 5 «Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία που Κατέχονται προς Πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες» καταχωρούνται σύμφωνα με αυτό το πρότυπο.

2.5.2. Υπεραξία

Η υπεραξία καταχωρείται ως το υπερβάλλον μεταξύ (α) του αθροίσματος του τιμήματος που καταβλήθηκε, τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση και της εύλογης αξίας τυχόν προηγούμενης συμμετοχής στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση και (β) της καθαρής αξίας, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν. Εάν, μετά από επανεξέταση, η καθαρή αξία, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν υπερβαίνει το άθροισμα του τιμήματος που καταβλήθηκε, τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση και της εύλογης αξίας τυχόν προηγούμενης συμμετοχής στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση, η διαφορά καταχωρείται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.5.3. Ενδεχόμενο τίμημα

Σε περίπτωση που το τίμημα που συμφωνήθηκε κατά την συνένωση επιχειρήσεων, περιλαμβάνει περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που προκύπτουν από ενδεχόμενο τίμημα, τότε το ενδεχόμενο τίμημα

αποτιμάται στην εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία εξαγοράς και συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό τίμημα κατά τη συνένωση επιχειρήσεων. Μεταβολές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου τιμήματος οι οποίες εντάσσονται στις προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς αναγνωρίζονται αναδρομικά με αντίστοιχη προσαρμογή της υπεραξίας. Οι προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς προκύπτουν από νέες πληροφορίες που λαμβάνονται κατά την περίοδο οριστικοποίησης εξαγοράς (η οποία δε μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος από την ημερομηνία εξαγοράς) σχετικά με δεδομένα και καταστάσεις που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

Μεταβολές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου τιμήματος οι οποίες δεν εντάσσονται στις προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς, λογιστικοποιούνται με βάση την ταξινόμηση του ενδεχόμενου τιμήματος. Όταν το ενδεχόμενο τίμημα ταξινομηθεί ως στοιχείο της καθαρής θέσης δεν επαναμετράται σε επόμενες περιόδους αναφοράς και η μετέπειτα εκκαθάρισή του αναγνωρίζεται στην καθαρή θέση. Εάν το ενδεχόμενο τίμημα ταξινομηθεί ως χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μη χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο/υποχρέωση, σε επόμενες περιόδους αναφοράς επαναμετράται στην εύλογη αξία το αποτέλεσμα της αποτίμησης αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.5.4. Συνενώσεις επιχειρήσεων σε διαδοχικά στάδια

Όταν η συνένωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται σε διαδοχικά στάδια, η συμμετοχή που κατείχε ο Όμιλος στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση αποτιμάται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία εξαγοράς (την ημερομηνία που ο Όμιλος αποκτά τον έλεγχο) και το προκύπτον κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Ποσά που αναγνωρίστηκαν στα λοιπά συνολικά έσοδα και που προήλθαν από την εξαγοραζόμενη επιχείρηση πριν την απόκτηση του ελέγχου της, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εφόσον ο χειρισμός αυτός θα ήταν ο κατάλληλος σε περίπτωση πώλησής της.

2.6 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε ευρώ (€), το οποίο αποτελεί το λειτουργικό νόμισμα της τράπεζας και το νόμισμα παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου.

Οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με τη χρησιμοποίηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών (τρέχουσες ισοτιμίες) που επικρατούν κατά τις ημερομηνίες των συναλλαγών ή της αποτίμησης όταν τα στοιχεία επανεκτιμώνται. Οι συναλλαγματικές διαφορές (κέρδη ή ζημίες) που προκύπτουν από τον διακανονισμό των ανωτέρω συναλλαγών καθώς και από τη μετατροπή στο τέλος της χρήσης των νομισματικών στοιχείων από το ξένο νόμισμα στο λειτουργικό νόμισμα, καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και συγκεκριμένα στα «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου».

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή των μη νομισματικών χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, που αποτιμούνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και συγκεκριμένα στα «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου». Οι συναλλαγματικές διαφορές από μη νομισματικά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, όπως για παράδειγμα τα διαθέσιμα προς πώληση χρεόγραφα, καταχωρούνται στα Λοιπά συνολικά έσοδα. Μη νομισματικά στοιχεία που καταχωρούνται στο ιστορικό κόστος σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται χρησιμοποιώντας την συναλλαγματική ισοτιμία την ημερομηνία της συναλλαγής.

2.7 Χρηματοοικονομικά μέσα με βάση το ΔΠΧΑ 9 για τις περιόδους από και μετά την 01.01.2018

2.7.1 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Ο Όμιλος ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία του με βάση το επιχειρηματικό μοντέλο διαχείρισής τους καθώς και με βάση τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ρών τους. Οι κατηγορίες κατάταξης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με βάση τα παραπάνω κριτήρια διακρίνονται στις τρεις ακόλουθες κατηγορίες κατάταξης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων: α) στο αποσβεσμένο κόστος (Amortised Cost), β) στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (FVTOCI) και γ) στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL).

Οι αγορές και οι πωλήσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου καταχωρούνται κατά την ημερομηνία συναλλαγής, με εξαίρεση τα δάνεια που αναγνωρίζονται την ημερομηνία εκταμίευσής τους.

Αναλυτικότερα με βάση το ΔΠΧΑ 9:

- Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου στόχος του οποίου είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ρών (Hold-to-Collect) και οι συμβατικές του ταμειακές ροές συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου (SPPI), επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος (Amortized cost). Εξαίρεση αποτελεί εάν μια οικονομική οντότητα επιλέξει την επιμέτρηση του εν λόγω περιουσιακού στοιχείου στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL).
- Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ρών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, και οι συμβατικές του ταμειακές ροές συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου, επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (FVTOCI). Εξαίρεση αποτελεί εάν μια οικονομική οντότητα επιλέξει την επιμέτρηση του εν λόγω περιουσιακού στοιχείου στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL).
- Οι υπόλοιποι χρεωστικοί τίτλοι καθώς και οι συμμετοχικοί τίτλοι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Εξαίρεση αποτελεί εάν μια οικονομική οντότητα επιλέξει αμετάκλητα οι μεταγενέστερες μεταβολές της εύλογης αξίας των συμμετοχικών της τίτλων και οι οποίοι δεν διακρατούνται για διαπραγμάτευση, να παρουσιάζονται απευθείας στα λοιπά συνολικά έσοδα, αναγνωρίζοντας στην κατάσταση των αποτελεσμάτων μόνο τα έσοδα από μερίσματα.

Αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου

Η αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο ο Όμιλος διαχειρίζεται τις ταμειακές ροές μιας ομάδας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Ο καθορισμός του επιχειρηματικού μοντέλου πραγματοποιείται από τη Διοίκηση του Ομίλου σύμφωνα με το λειτουργικό μοντέλο του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο διαχείρισης των στοιχείων αυτών για τη δημιουργία ταμειακών ρών, τους κινδύνους που συνδέονται με την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου και του τρόπου αξιολόγησης και διαχείρισης αυτών των κινδύνων, της σχετικής αποζημίωσης του προσωπικού και της συχνότητας, του όγκου και του σκοπού των ιστορικών πωλήσεων αναφορικά με την εν λόγω ομάδα, καθώς και τις προσδοκίες της Διοίκησης για μελλοντικές πωλήσεις.

Το επιχειρηματικό μοντέλο των Δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών του Ομίλου καθώς και των χρεωστικών τίτλων του Ομίλου αξιολογείται ως συμβατό με το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης των συμβατικών ταμειακών ρών τους (HTC) καθώς:

Το επιχειρηματικό μοντέλο των Δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών του Ομίλου καθώς και των χρεωστικών τίτλων του Ομίλου αξιολογείται ως συμβατό με το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης των συμβατικών ταμειακών ροών τους (HTC) καθώς:

- Τα δάνεια, οι λοιπές απαιτήσεις κατά πελατών και οι χρεωστικοί τίτλοι διακρατούνται με στόχο την είσπραξη των συμβατικών τους ροών.
- Στο επιχειρηματικό μοντέλο και στη στρατηγική της Τράπεζας δεν περιλαμβάνονται μελλοντικά σχέδια για πωλήσεις δανείων για κανένα από τα χαρτοφυλάκια της, χωρίς ωστόσο να μπορεί να αποκλεισθούν σποραδικές πωλήσεις ή πωλήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων που λαμβάνουν χώρα λόγω της επιδείνωσης της πιστοληπτικής διαβάθμισης των πιστούχων, οι οποίες βάσει του ΔΠΧΑ 9, από μόνες τους δε δύναται να συντελέσουν υποχρέωση της Τράπεζας να αλλάξει επιχειρηματικό μοντέλο (κατά συνέπεια θα μπορεί να συνεχίσει να επιμετρά το δανειακό της χαρτοφυλάκιο στο αποσβεσμένο κόστος).
- Δεν έχουν πραγματοποιηθεί πωλήσεις δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών στο παρελθόν.
- Η απόδοση του δανειακού της χαρτοφυλακίου προκύπτει από τα οριζόμενα επιτόκια.
- Οι συνδεδεμένοι κίνδυνοι που επηρεάζουν την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου στα πλαίσια διακράτησης του δανειακού χαρτοφυλακίου σχετίζονται με πιστωτικό κίνδυνο, ο τρόπος διαχείρισης του εν λόγω κινδύνου είναι κατά κύριο λόγο η κάλυψη μέσω εξασφαλίσεων.
- Τα διοικητικά στελέχη της Τράπεζας δεν αμείβονται με βάση τις εισπράξεις πωλήσεων δανείων ούτε βάσει της εισπραξιμότητας των συμβατικών ταμειακών ροών των δανείων.

Αξιολόγηση των συμβατικών ταμειακών ροών

Ο Όμιλος κατά την αρχική αναγνώριση ένα χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου εξετάζει κατά πόσο το στοιχείο αυτό είναι συμβατό με το κριτήριο SPPI, αξιολογώντας εάν οι συμβατικοί του όροι είναι συμβατοί με μια βασική δανειακή σύμβαση. Στα πλαίσια της αξιολόγησης SPPI, εξετάζεται εάν ο τόκος ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (χρεωστικοί τίτλοι) περιλαμβάνει μόνο το αντάλλαγμα για την διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο, άλλους βασικούς κινδύνους δανεισμού, τον κίνδυνο ρευστότητας, άλλα κόστη δανεισμού καθώς και ένα περιθώριο κέρδους, οπότε και συμβατό με το κριτήριο SPPI. Επιπρόσθετα, αξιολογείται εάν η σύμβαση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου περιέχει όρους που θα μπορούσαν να μεταβάλλουν το ποσό ή το χρονοδιάγραμμα των συμβατικών ταμειακών ροών (πρώρες αποπληρωμές, δικαιώματα προέκτασης της διάρκειας του στοιχείου, όρων που εισάγουν μόχλευση, δικαιώματα μετατροπής σε μετοχικό κεφάλαιο, τροποποιημένο στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος, όρων που συνδέονται με άλλους κινδύνους και εισάγουν μεταβλητότητα στις ροές του χρηματοοικονομικού στοιχείου, κτλ.) με τρόπο που να μην είναι συμβατός μια βασική δανειακή σύμβαση, τότε το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο θεωρείται ότι αποτυγχάνει στην αξιολόγηση του SPPI και ως εκ τούτου επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Στη περίπτωση που κάποιος συμβατικός όρος είναι ήσσονος σημασίας, η κατάταξη του σχετικού χρηματοοικονομικού στοιχείου δεν επηρεάζεται από τον όρο αυτό. Η Τράπεζα διενεργεί αξιολόγηση του αν οι συμβατικές ταμειακές ροές είναι αποκλειστικά ροές κεφαλαίου και τόκου επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (Solely Payments of Principal and Interest- SPPI) στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά του στοιχεία και τα αποτελέσματα παρατίθενται ως κατωτέρω:

- Δάνεια και Απαιτήσεις κατά πελατών: Τα συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος (Amortized Cost) λόγω των χαρακτηριστικών των συμβατικών ταμειακών ροών (αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκου) και του ως ανωτέρω επιχειρηματικού μοντέλου (Διακράτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών (Hold-to-Collect). Η Τράπεζα διενεργεί αξιολόγηση SPPI ανά δανειακό προϊόν διότι οι συμβάσεις τους αποτελούνται στο σύνολο τους από δανειακές συμβάσεις τυποποιημένης μορφής.
- Ομολογιακοί τίτλοι: Ο Όμιλος έχει κατατάξει έναν ομολογιακό τίτλο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL) καθώς στη σύμβαση του περιλαμβάνονται όροι που δεν συνάδουν με μια βασική συμφωνία δανεισμού και έναν άλλο ομολογιακό τίτλο που λόγω των χαρακτηριστικών των συμβατικών ταμειακών ροών (αποκλειστικά πληρωμές κεφαλαίου και τόκου) και του ως ανωτέρω επιχειρηματικού

μοντέλου (Διακράτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ρών (Hold-to-Collect), επιμετράται στο αποσβεσμένο κόστος (Amortized Cost).

Επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

ο Όμιλος έχοντας αξιολογήσει τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9 διέκρινε τα χρηματοοικονομικά της περιουσιακά στοιχεία στις παρακάτω κατηγορίες:

- Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες
- Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων
- Δάνεια και οι απαιτήσεις κατά πελατών στο αποσβεσμένο κόστος
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος (χρεωστικοί τίτλοι)
- Λοιπές απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στα Λοιπά στοιχεία ενεργητικού
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (χρεωστικοί τίτλοι)
- Συμμετοχικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Χαρτοφυλάκιο Επενδύσεων)

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος

Η Τράπεζα καταχωρεί σε αυτή την κατηγορία τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά του στοιχεία τα οποία διακρατούνται με βάση το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης των ταμειακών ρών (HTC) και η αξιολόγηση των συμβατικών ταμειακών τους ρών είναι συμβατή με την είσπραξη τόκου και κεφαλαίου (αξιολόγηση SPPI). Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα παρακάτω χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία:

- Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες
- Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων
- Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών
- Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος (χρεωστικοί τίτλοι)
- Λοιπές απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στα Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

Μετά την αρχική αναγνώριση τα παραπάνω χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος, με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, η αναγνώριση του τόκου έσοδο αναγνωρίζεται στη γραμμή «τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα» στη κατάσταση των αποτελεσμάτων. Ο τόκος έσοδο για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατηγοριοποιούνται στα Στάδια 1 και 2 υπολογίζεται με βάση την λογιστική αξία του στοιχείου προ προβλέψεων, ενώ για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατηγοριοποιούνται στο Στάδιο 3, ο τόκος έσοδο υπολογίζεται στην λογιστική αξία μετά από προβλέψεις.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρούνται στην εύλογη αξία

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα παρακάτω χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία:

- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (χρεωστικοί τίτλοι)
- Συμμετοχικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (Χαρτοφυλάκιο Επενδύσεων)

Αναλυτικότερα στη κατηγορία αυτή έχει ταξινομηθεί ένας χρεωστικός τίτλος των οποίων οι όροι του έχουν αξιολογηθεί ως μη σύμφωνοι με τους όρους μιας βασικής δανειακής σύμβασης και κατά συνέπεια μη συμβατοί με

το κριτήριο SPPI. Εκτός από τον παραπάνω τίτλο σε αυτή την κατηγορία εμπίπτουν και οι συμμετοχικοί τίτλοι του Ομίλου όπως αυτοί παρουσιάζονται στην γραμμή «Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων» του ισολογισμού.

Τα παραπάνω χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούνται στην εύλογη αξία. Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές από τη διάθεση ή εξαγορά των ανωτέρω στοιχείων αλλά και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία τους, περιλαμβάνονται στο κονδύλι «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου», της κατάστασης των αποτελεσμάτων.

2.7.2 Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Ο Όμιλος απόαναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο όταν:

α) εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου,

β) ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει τα δικαιώματα για την είσπραξη των ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου είτε μεταφέροντας όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή δεν έχει ούτε μεταβιβάσει ούτε όμως πραγματικά διατηρεί του κινδύνους και οφέλη που απορρέουν από το εν λόγω στοιχείο αλλά έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο του περιουσιακού στοιχείου,

γ) ο Όμιλος διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, αλλά αναλαμβάνει συμβατική δέσμευση να καταβάλλει τις ταμειακές ροές σε έναν ή περισσότερους παραλήπτες

Στη περίπτωση κατά την οποία οι κίνδυνοι και οι ωφέλειες ούτε μεταβιβάζονται ούτε διατηρούνται ενώ ο έλεγχος του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού δεν έχει μεταφερθεί, ο Όμιλος συνεχίζει να αναγνωρίζει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο στον βαθμό που συνεχίζει η ανάμειξή του σε αυτό.

2.7.3 Τροποποίηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Στην περίπτωση που η τροποποίηση των συμβατικών ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου θεωρηθεί αρκετά σημαντική, το αρχικό περιουσιακό στοιχείο αποαναγνωρίζεται και το τροποποιημένο αναγνωρίζεται ως «νέο». Ο Όμιλος αναγνωρίζει το «νέο» χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο στην εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ της αξίας του υπάρχοντος και της εύλογης αξίας του «νέου» αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση. Εναλλακτικά, εάν μια τροποποίηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου δεν θεωρείται σημαντική ώστε να οδηγήσει σε αποαναγνώριση, το κέρδος ή η ζημιά που αναγνωρίζεται από τη τροποποίηση υπολογίζεται ως η διαφορά της παρούσας αξίας των νέων συμβατικών ταμειακών ροών («τροποποιημένο στοιχείο») προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο του στοιχείου και της καθαρής λογιστικής αξίας του ήδη υπάρχοντος χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

2.7.4. Αναταξινομήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού

Ο Όμιλος αναταξινομεί όλα τα εμπλεκόμενα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, στην περίπτωση που υφίσταται τροποποίηση του επιχειρηματικού μοντέλου που εφαρμόζεται για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αυτών.

Η αναταξινόμηση εφαρμόζεται μελλοντικά από την ημερομηνία αναταξινόμησης, συνεπώς τυχόν προγενέστερα κέρδη ή ζημιές που έχουν αναγνωρισθεί (συμπεριλαμβανομένων ζημιών απομείωσης) ή οι τόκοι δεν αναμορφώνονται.

Δεν αναμένονται συχνές αλλαγές στα επιχειρηματικά μοντέλα που χρησιμοποιεί ο Όμιλος.

2.7.5. Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές

Απομείωση

Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει ένα μοντέλο απομείωσης αναμενόμενων πιστωτικών απωλειών (ECL), εν αντιθέσει με το προηγούμενο πρότυπο ΔΛΠ 39, το οποίο όριζε ένα μοντέλο πραγματοποιηθεισών απωλειών, αφού δηλαδή είχε πρώτα επέλθει ένα ζημιογόνο γεγονός. Το νέο μοντέλο απομείωσης εφαρμόζεται για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δανείων, των απαιτήσεων από πιστωτικές κάρτες καθώς και των λοιπών συμβάσεων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων (π.χ. λοιπές μη-αντληθείσες δανειακές δεσμεύσεις και ενέγγυες πιστώσεις/εγγυητικές επιστολές). Η πρόβλεψη απομείωσης με βάση το νέο Πρότυπο βασίζεται στις αναμενόμενες πιστωτικές απώλειες που σχετίζονται με την πιθανότητα αθέτησης εντός των επόμενων δώδεκα μηνών (12 month PD), εκτός εάν έχει υπάρξει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση του ανοίγματος, οπότε θα υπολογίζεται η δια βίου πιθανότητα αθέτησης (lifetime PD). Επίσης, εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού εμπίπτει στον ορισμό των απομειωμένων κατά την αρχική αναγνώριση χρηματοοικονομικών μέσων (credit-impaired at initial recognition - POCI), αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια ζωής του.

Κατάταξη Χαρτοφυλακίου σε Στάδια

Το ΔΠΧΑ 9 απαιτεί την κατάταξη των δανείων σε τρία στάδια (Στάδιο 1, Στάδιο 2 και Στάδιο 3). Η έγκαιρη αναγνώριση και επιμέτρηση πιστωτικών ζημιών προ της επέλευσης ζημιογόνων γεγονότων αλλά και η αποτύπωση της μεταβολής στον κίνδυνο αθέτησης ενός δανείου/πελάτη, εισήγαγε την έννοια της κατηγοριοποίησης του πιστωτικού κινδύνου σε στάδια. Έτσι, εκτός της περίπτωσης των ανοιγμάτων που χαρακτηρίζονται POCI και παραμένουν στην κατηγορία αυτή καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους, τα υπόλοιπα ανοίγματα κατατάσσονται σε τρία στάδια ανάλογα με την υποκείμενη πιθανότητα αθέτησής τους. Το Πρότυπο εισάγει, επιπλέον, μία καινούρια έννοια, αυτή της «Σημαντικής Αύξησης Πιστωτικού Κινδύνου» (Significant Increase in Credit Risk - SICR). Για να διαπιστωθεί εάν ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά σε κάθε περίοδο αναφοράς, συγκρίνεται ο κίνδυνος αθέτησης που παρατηρείται κατά τη διάρκεια της εναπομένουσας διάρκειας ζωής των δανείων με τον αναμενόμενο κίνδυνο αθέτησης, όπως έχει εκτιμηθεί στην ημερομηνία αναγνώρισης του δανείου.

Στάδιο 1: Περιλαμβάνει εξυπηρετούμενα ανοίγματα που δεν έχουν σημαντική αύξηση πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αρχική αναγνώριση του ανοίγματος, ενώ αναγνωρίζεται πρόβλεψη για ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο ίση με τις αναμενόμενες ζημιές 12 μηνών. Στο στάδιο αυτό περιλαμβάνονται επίσης ανοίγματα για τα οποία ο πιστωτικός κίνδυνος έχει βελτιωθεί και το άνοιγμα αυτό αναταξινομήθηκε από τα στάδια 2 ή 3.

Στάδιο 2: Στην περίπτωση που ένα άνοιγμα παρουσιάζει σημαντική αύξηση πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αρχική του αναγνώριση και δεν είναι μη εξυπηρετούμενο, αναγνωρίζονται προβλέψεις για τις αναμενόμενες ζημιές για όλη τη διάρκεια ζωής του και μεταφέρεται από το Στάδιο 1 στο Στάδιο 2. Εδώ περιλαμβάνονται επίσης ανοίγματα για τα οποία ο πιστωτικός κίνδυνος έχει βελτιωθεί και το άνοιγμα αυτό αναταξινομήθηκε από το στάδιο 3.

Στάδιο 3: Στην περίπτωση που διαπιστωθεί η ύπαρξη επιζήμιων επιπτώσεων στις αναμενόμενες ταμειακές ροές ενός ανοίγματος, τότε το εν λόγω χρηματοοικονομικό στοιχείο θεωρείται ως πιστωτικά απομειωμένο (credit-impaired) δάνειο και, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, κατατάσσεται στο Στάδιο 3. Στο στάδιο αυτό αναγνωρίζονται προβλέψεις για τις αναμενόμενες ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του ανοίγματος.

Ορισμός Αθέτησης

Η Τράπεζα εφαρμόζει ορισμό αθέτησης (default definition), για σκοπούς σύνταξης των οικονομικών της καταστάσεων, εναρμονισμένο με τον ορισμό των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (Non Performing Exposures – NPE) κατά τα οριζόμενα από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, στις Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την

εφαρμογή του ορισμού της αθέτησης δυνάμει του άρθρου 178 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 (EBA/GL/2016/07), και σύμφωνα με το παράρτημα V του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής της 16ης Απριλίου 2014, όπως τροποποιήθηκε από τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2015/227 της Επιτροπής. Ο ορισμός της αθέτησης είναι πλήρως εναρμονισμένος με τον ορισμό του απομειωμένου δανείου (credit-impaired loan). Ο ορισμός της αθέτησης εφαρμόζεται σε επίπεδο πιστούχου για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο (πιστούχοι που κατά Βασιλεία χαρακτηρίζονται ως επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο), ενώ στο χαρτοφυλάκιο λιανικής πίστης εφαρμόζεται σε εξατομικευμένο επίπεδο (δηλ. επίπεδο λογαριασμού).

Βάσει των παραπάνω, η Τράπεζα θεωρεί πως ένας πιστούχος ή δάνειο βρίσκεται σε κατάσταση αθέτησης των συμβατικών του υποχρεώσεων όταν πληροί ένα από τα κάτωθι κριτήρια:

- i. Ο πιστούχος είναι σε καθυστέρηση πληρωμών άνω των 90 ημερών σε οποιαδήποτε σημαντική πιστωτική υποχρέωση έναντι της Τράπεζας.
- ii. Η Τράπεζα θεωρεί πως ο πιστούχος αδυνατεί να εκπληρώσει (Unlikely to Pay "UTP") πλήρως τις συμβατικές του υποχρεώσεις προς την Τράπεζα, εκτός εάν η Τράπεζα προσφύγει σε ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων του.
- iii. Το δάνειο έχει ταξινομηθεί ως Μη Εξυπηρετούμενο Άνοιγμα Κάτω από Μέτρα Ανοχής (Non - Performing Forborne Exposure) σύμφωνα με το άρθρο 180 του Κανονισμού ΕΕ 227/2015.

Υπολογισμός Αναμενόμενων Πιστωτικών Απωλειών

Η Τράπεζα υπολογίζει τις Αναμενόμενες Πιστωτικές Απώλειες (Expected Credit Loss - ECL) χρησιμοποιώντας τις εξής παραμέτρους:

- Άνοιγμα σε Αθέτηση (Exposure at Default – «EAD»): Αντιπροσωπεύει την εκτίμηση της απώλειας σε πιθανή μελλοντική αθέτηση. Για τον υπολογισμό της, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψιν αναμενόμενες μεταβολές στο ποσό ανοίγματος έπειτα από την ημερομηνία αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων αποπληρωμών κεφαλαίου και τόκων ή αναμενόμενων αναλήψεων από τα διαθέσιμα όρια. Το EAD περιλαμβάνει τόσο τα ανοίγματα εντός όσο και εκτός ισολογισμού. Η εντός ισολογισμού έκθεση αντιστοιχεί στο συνολικό ποσό που έχει αναληφθεί και είναι απαιτητό προς πληρωμή, το οποίο περιλαμβάνει το οφειλόμενο κεφάλαιο, τους δεδουλευμένους τόκους και τα ληξιπρόθεσμα ποσά. Η εκτός ισολογισμού έκθεση αντιπροσωπεύει την πίστωση που είναι διαθέσιμη προς ανάληψη, επιπροσθέτως της έκθεσης εντός ισολογισμού. Επιπλέον, ο συντελεστής μετατροπής (CCF) χρησιμοποιείται για την μετατροπή των πιστωτικών γραμμών και άλλων εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε EAD ποσά.
- Πιθανότητα Αθέτησης (Probability of Default – «PD»): Εκφράζει την πιθανότητα ένας πιστούχος να αθετήσει την χρηματοοικονομική υποχρέωσή του βάσει των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν την ημερομηνία αναφοράς, προσαρμοσμένη με τις εκτιμήσεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών για ένα χρονικό ορίζοντα 12 μηνών για τα ανοίγματα που έχουν καταταχθεί στο Στάδιο 1, ενώ για όλη τη διάρκεια ζωής του δανείου για τα ανοίγματα που έχουν καταταχθεί στο Στάδιο 2 ή 3. Η Πιθανότητα Αθέτησης (PD) χρησιμοποιείται τόσο για τον υπολογισμό των Αναμενόμενων Πιστωτικών Απωλειών (ECLs), όσο και για την αξιολογή σημαντικής αύξησης πιστωτικού κινδύνου (SICR).
- Ζημία σε περίπτωση αθέτησης (Loss Given Default – «LGD»): εκφράζει την εκτίμηση της ζημιάς που προκύπτει από ένα γεγονός αθέτησης. Για τον υπολογισμό της παραμέτρου αυτής, η Τράπεζα εξετάζει τις εξής συνιστώσες:
 - Τη Ζημία σε περίπτωση πραγματικής απώλειας (Loss Given Loss – «LGL»), η οποία αποτελεί την αναμενόμενη απώλεια επί του ποσοστού των δανείων που έχουν αθετήσει και δεν έχουν επιστρέψει σε ενήμερη κατάσταση, για τα οποία ακολουθείται η διαδικασία ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων, στην περίπτωση των καλυμμένων δανείων, ή ανάκτηση μετρητών.
 - Την πιθανότητα αποκατάστασης (Cure Rate – «CR»), δηλαδή την πιθανότητα να επιστρέψουν οι αθετημένοι λογαριασμοί σε ενήμερη κατάσταση, αρχίζοντας να πληρώνουν τακτικά τις οφειλές τους.

Η Τράπεζα υπολογίζει την απομείωση δανείων είτε σε συλλογική βάση (collective assessment) είτε σε μεμονωμένη βάση (individual assessment), λαμβάνοντας υπόψη για τα πρώτα, κοινά χαρακτηριστικά ομαδοποίησης (όπως τον τύπο χαρτοφυλακίου ή την κατηγορία του δανειακού ανοίγματος), ενώ για τα δεύτερα λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντικότητα ενός ανοίγματος και αν είναι καταταγμένο ως μη-εξυπηρετούμενο ή αν ο πελάτης έχει υπαχθεί σε πτωχευτική διαδικασία ή σε καθεστώς προστασίας από τους πιστωτές.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις των ΔΠΧΑ 9, η Τράπεζα αναπτύσσει τρία μακροοικονομικά σενάρια (αισιόδοξο, βασικό και δυσμενές), προκειμένου να εκτιμήσει τις αναμενόμενες πιστωτικές απώλειες κατά τρόπο, που να αντικατοπτρίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο με πιθανότητες ποσό. Τα μακροοικονομικά σενάρια χρησιμοποιούνται εκτός από των υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών απωλειών και για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης κινδύνου.

2.8 Χρηματοοικονομικά μέσα με βάση το ΔΠΛ 39 για τις περιόδους πριν την 01.01.2018

2.8.1 Ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

Κατά την αρχική αναγνώριση ο Όμιλος προσδιορίζει οποιοδήποτε χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, ως χρηματοοικονομικό μέσο αποτιμώμενο στην εύλογη αξία του μέσω των αποτελεσμάτων όταν:

α) Μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων ή και των δύο τυγχάνει διαχείρισης και η απόδοσή της αξιολογείται σε βάση εύλογης αξίας, σύμφωνα με την τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων ή επενδύσεων και παρέχεται πληροφόρηση στη Διοίκηση.

β) Τα χρηματοοικονομικά μέσα περιέχουν ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα, η ύπαρξη των οποίων τροποποιεί ουσιαστικά τις ταμειακές ροές και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να απεικονίζονται σε διακεκριμένη βάση εάν δεν είχαν ταξινομηθεί σε αυτή την κατηγορία.

Ο προσδιορισμός κάποιου χρηματοοικονομικού στοιχείου ως αποτιμώμενο στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων είναι αμετάκλητος.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους.

Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες από τη διάθεση ή εξαγορά των ανωτέρω στοιχείων αλλά και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία τους, περιλαμβάνονται στα «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου».

Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων

Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων αρχικά αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία (συμπεριλαμβανομένων των δαπανών συναλλαγής) και περιλαμβάνει μετοχικούς τίτλους που ταξινομούνται ως διαθέσιμοι προς πώληση. Οι αγορές και πωλήσεις των τίτλων αυτών καταχωρούνται στις οικονομικές καταστάσεις κατά την ημερομηνία συναλλαγής, η οποία αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο.

Οι διαθέσιμοι προς πώληση επενδυτικοί τίτλοι καταχωρούνται μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης στην εύλογη αξία τους. Στην περίπτωση όπου η εύλογη αξία των συγκεκριμένων τίτλων δε δύναται να προσδιοριστεί κατά τρόπο αξιόπιστο και αντικειμενικό, τότε οι τίτλοι αυτοί απεικονίζονται στην αξία κτήσης τους. Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από μεταβολές της εύλογης αξίας των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων καταχωρούνται στα «Λοιπά συνολικά έσοδα», μετά την αφαίρεση του φόρου που τους

αναλογεί (όπου απαιτείται), έως ότου οι συγκεκριμένοι τίτλοι πωληθούν, εισπραχθούν ή διατεθούν με οποιοδήποτε άλλο τρόπο ή έως ότου διαπιστωθεί ότι υπάρχει απομείωση της αξίας τους.

Οι διαθέσιμοι προς πώληση επενδυτικοί τίτλοι είναι δυνατόν να πωληθούν προκειμένου να καλυφθούν ανάγκες ρευστότητας. Στη περίπτωση όπου ένας διαθέσιμος προς πώληση τίτλος πωλείται τα σωρευμένα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες που περιλαμβάνονται στα «Λοιπά συνολικά έσοδα» μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στο λογαριασμό «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου», ενώ στη περίπτωση απομείωσης της αξίας, τα σωρευμένα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες, μεταφέρονται από τα ίδια κεφάλαια στη κατάσταση αποτελεσμάτων στο λογαριασμό «Απομείωση Χαρτοφυλακίου Επενδύσεων».

Ο Όμιλος εκτιμά σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων εάν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι ένας επενδυτικός τίτλος ή ομάδα αυτών έχει υποστεί απομείωση της αξίας του.

Η σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας χαμηλότερα της αξίας κτήσης των επενδυτικών μετοχικών τίτλων χρησιμοποιείται ως κριτήριο αξιολόγησης αν τα στοιχεία αυτά έχουν απομειωθεί.

Αν υπάρχουν κάποιες αντικειμενικές αποδείξεις απομείωσης για τα διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία, η σωρευμένη ζημία (που επιμετράται ως η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας εύλογης αξίας, μειούμενη από τυχόν πρόβλεψη απομείωσης στο στοιχείο αυτό, η οποία είχε αναγνωρισθεί στο παρελθόν στα αποτελέσματα) μεταφέρεται από τα Λοιπά συνολικά έσοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Πρόβλεψη απομείωσης καταχωρημένη στα αποτελέσματα που αφορά σε μετοχικούς τίτλους δεν αντιλογίζεται στα αποτελέσματα. Αν σε μια μεταγενέστερη περίοδο, η εύλογη αξία ενός διαθέσιμου προς πώληση επενδυτικού μετοχικού τίτλου αυξηθεί, η αύξηση αυτή καταχωρείται στα Λοιπά συνολικά έσοδα.

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα είσπραξης των μερισμάτων. Αυτή είναι η ημερομηνία κατοχύρωσης των μερισμάτων, τα οποία απεικονίζονται ξεχωριστά στον λογαριασμό «Έσοδα από μερίσματα»

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών περιλαμβάνουν δάνεια χορηγηθέντα από τον Όμιλο απευθείας στο δανειολήπτη, αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις την ημερομηνία εκταμίευσης των κεφαλαίων προς τους δανειολήπτες και αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος.

2.8.2 Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών και διαγραφές

Ο Όμιλος εξετάζει κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων εάν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι ένα δάνειο (ή ομάδα δανείων) έχει υποστεί απομείωση.

Ένα δάνειο (ή μία ομάδα δανείων) έχει υποστεί απομείωση και αναγνωρίζονται προβλέψεις απομείωσης εάν και μόνο εάν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ως αποτέλεσμα ενός ή περισσοτέρων γεγονότων που έχουν συμβεί μετά την αρχική αναγνώριση του δανείου («ζημιογόνο γεγονός») και το ζημιογόνο γεγονός (ή γεγονότα) επηρεάζει τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές του δανείου (ή της ομάδας δανείων) και η επίδραση μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα.

Πρόβλεψη για απομείωση της αξίας μιας απαίτησης σχηματίζεται όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι ο Όμιλος δεν πρόκειται να εισπράξει το σύνολο των εισπρακτέων ποσών σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της σύμβασης.

Αντικειμενικές αποδείξεις ότι μία απαίτηση έχει υποστεί απομείωση αξίας περιλαμβάνουν παρατηρήσιμες πληροφορίες που περιέχονται στη γνώση του Ομίλου σχετικά με τα ακόλουθα ζημιογόνα γεγονότα:

- α) σημαντική οικονομική δυσχέρεια του εκδότη ή του υπόχρεου,
- β) αθέτηση όρων συμβολαίου, όπως στάση ή πλημμέλεια στις καταβολές τόκου ή κεφαλαίου,
- γ) παροχή έκπτωσης από τον Όμιλο προς τον οφειλέτη, για λόγους οικονομικούς ή νομικούς που αφορούν την οικονομική δυσχέρεια του οφειλέτη, την οποία ο Όμιλος δε θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση,

δ) η αύξηση του ενδεχομένου ότι ο οφειλέτης θα πτωχεύσει ή θα προβεί σε άλλη οικονομική αναδιοργάνωση,

ε) η εξαφάνιση μιας ενεργούς αγοράς για αυτό το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο λόγω οικονομικών δυσχερειών ή

στ) παρατηρήσιμα στοιχεία που υποδεικνύουν την ύπαρξη μετρήσιμης μείωσης των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών από ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων από την αρχική αναγνώριση των στοιχείων αυτών, αν και η μείωση δεν μπορεί ακόμα να εξατομικευθεί σε σχέση με τα μεμονωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που συνθέτουν την ομάδα, στα οποία περιλαμβάνονται:

(i) δυσμενείς μεταβολές στην κατάσταση πληρωμών των οφειλετών της ομάδας (ήτοι αυξημένος αριθμός καθυστερημένων πληρωμών) ή

(ii) εθνικές ή τοπικές οικονομικές συνθήκες που συσχετίζονται με τις αθετήσεις επί των περιουσιακών στοιχείων της ομάδας.

Η Τράπεζα εξετάζει εάν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις απομείωσης σε ατομικό επίπεδο για σημαντικά δάνεια και ατομικά ή συλλογικά για δάνεια που δε θεωρούνται σημαντικά. Ως όριο για το αν θα αξιολογηθεί μεμονωμένα ή όχι ένα δάνειο ορίζονται οι € 200 χιλ.

Σε περιπτώσεις ύπαρξης βάσιμων ενδείξεων απομείωσης της αξίας των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών που καταχωρούνται στο αποσβεσμένο κόστος, το ποσό της ζημίας υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της απαίτησης και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών (εξαιρουμένων μελλοντικών ζημιών που δεν έχουν πραγματοποιηθεί) προεξοφλημένες με το τρέχον πραγματικό επιτόκιο.

Ο υπολογισμός της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων ταμειακών ροών απαίτησης με εξασφάλιση λαμβάνει υπόψη τις πιθανές ταμειακές ροές από την απόκτηση και πώληση της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από την πιθανότητα πλειστηριασμού.

Για σκοπούς διενέργειας εκτίμησης της απομείωσης, σε συλλογικό επίπεδο, οι απαιτήσεις κατηγοριοποιούνται με βάση ομοειδή χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου. Τα δάνεια σε επιχειρήσεις ομαδοποιούνται βάσει των ημερών καθυστέρησης, και του τομέα δραστηριότητας της επιχείρησης. Στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια ομαδοποιούνται αντίστοιχα βάσει των ημερών καθυστέρησης και του τύπου του δανείου. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών σε κοινές ομάδες απαιτήσεων με την έννοια ότι είναι ενδεικτικά της δυνατότητας των πιστούχων να αποπληρώσουν τις οφειλές τους, και συνεκτιμώντας τα ιστορικά δεδομένα απομείωσης της αξίας απαιτήσεων των ομάδων με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό της απομείωσης της αξίας τους. Τα ιστορικά δεδομένα απομείωσης της αξίας απαιτήσεων αναπροσαρμόζονται με τα τρέχοντα δεδομένα, προκειμένου να απεικονίσουν τις παρούσες συνθήκες οι οποίες δεν υφίσταντο και δεν είχαν επηρεάσει τα ιστορικά δεδομένα όπως αυτά διαμορφώθηκαν και να εξαλείψουν τυχόν ιστορικές επιδράσεις που δεν παρατηρούνται στην παρούσα περίοδο.

Ο Όμιλος αναθεωρεί την ισχύουσα Πολιτική Απομείωσης Δανείων και Απαιτήσεων από Πελάτες και εξετάζει τακτικά τη μεθοδολογία και τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται κατά την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών, ώστε να μην υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ των εκτιμώμενων και των πραγματικών ζημιών.

Αν, σε μια μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης μειωθεί και η μείωση μπορεί αντικειμενικά να συσχετισθεί με ένα γεγονός που συνέβη μετά την αναγνώριση της απομείωσης (όπως η βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας ενός οφειλέτη), η προγενέστερα καταχωρημένη πρόβλεψη απομείωσης αντιλογίζεται αναμορφώνοντας το ποσό της πρόβλεψης. Το αντιλογισθέν ποσό καταχωρείται στα αποτελέσματα, στο λογαριασμό «πρόβλεψη απομείωσης αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών».

Όταν μία απαίτηση καταστεί μη-εισπράξιμη ή διακανονισθεί, τότε δύναται να διαγραφεί έναντι του ποσού της σχηματισθείσας πρόβλεψης για τη συγκεκριμένη απαίτηση εφόσον αυτό αναγνωρίζεται από την εκάστοτε φορολογική νομοθεσία. Μεταγενέστερα της διαγραφής της, οποιεσδήποτε εισπράξεις καταχωρούνται σε πίστωση του λογαριασμού αποτελεσμάτων «πρόβλεψη απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών».

2.9 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων

Ο Όμιλος υπολογίζει την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων βάσει ενός πλαισίου υπολογισμού της εύλογης αξίας που κατατάσσει τα χρηματοοικονομικά μέσα σε μια ιεραρχία τριών επιπέδων των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στην αποτίμηση, ανάλογα με την ποιότητά τους όπως περιγράφεται κατωτέρω:

Επίπεδο 1: Τιμές σε ενεργή αγορά πανομοιότυπων χρηματοοικονομικών μέσων. Ενεργή αγορά, είναι η αγορά στην οποία οι συναλλαγές έχουν επαρκή συχνότητα και όγκο έτσι ώστε οι πληροφορίες σχετικά με τιμές να παρέχεται σε συνεχή βάση. Στο Επίπεδο 1 περιλαμβάνονται μετοχικοί τίτλοι εισηγμένοι στο χρηματιστήριο.

Επίπεδο 2: Άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα (εκτός από τιμές του Επιπέδου 1), όπως χρηματιστηριακές τιμές παρόμοιων μέσων, τιμές από αγορές που δεν είναι ενεργές, ή άλλα δεδομένα που είναι παρατηρήσιμα ή προκύπτουν από παρατηρήσιμα δεδομένα για σχεδόν το σύνολο της διάρκειας του χρηματοοικονομικού μέσου. Στο Επίπεδο 2 περιλαμβάνονται χρεόγραφα με τιμές σε μη ενεργές αγορές διαθέσιμες από τρίτους διαπραγματευτές (dealers – brokers).

Επίπεδο 3: Μη παρατηρήσιμα δεδομένα που υποστηρίζονται από λίγες ή καθόλου συναλλαγές σε ενεργή αγορά και επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία. Στο επίπεδο αυτό περιλαμβάνονται χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η αποτίμηση της αξίας του πραγματοποιείται είτε μέσω της μεθόδου της καθαρής αξίας του ενεργητικού ή μέσω προεξόφλησης ταμειακών ροών ή άλλων μεθόδων αποτίμησης στα οποία απαιτούνται εκτιμήσεις της Διοίκησης. Στο Επίπεδο 3 περιλαμβάνονται μη εισηγμένοι στο χρηματιστήριο μετοχικοί τίτλοι.

Το επίπεδο στην ιεραρχία εύλογης αξίας στο οποίο κατατάσσεται ένας υπολογισμός εύλογης αξίας προσδιορίζεται με βάση το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό της εύλογης αξίας και έχουν σημαντική επίδραση. Για το σκοπό αυτό η σημαντικότητα ενός δεδομένου αξιολογείται σε σχέση με τη συνολική εύλογη αξία.

2.10 Συμφηφισμός

Η απεικόνιση στις οικονομικές καταστάσεις του καθαρού ποσού που προκύπτει από συμφηφισμό χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων επιτρέπεται, μόνο εφόσον υφίσταται συμβατικό δικαίωμα που επιτρέπει το συμφηφισμό των ποσών που έχουν καταχωρηθεί και παράλληλα υπάρχει πρόθεση είτε για ταυτόχρονο διακανονισμό του συνολικού ποσού, τόσο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όσο και της υποχρέωσης αντίστοιχα, είτε για διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει μετά το συμφηφισμό.

2.11 Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα και έξοδα

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους που αφορούν όλα τα έντοκα χρηματοπιστωτικά μέσα καταχωρούνται στα αποτελέσματα σε δεδουλευμένη βάση με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Τα έσοδα από τόκους αφορούν τόκους από «Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών», «Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων» καθώς και τοκομερίδια χρεωστικών τίτλων.

Τα έξοδα από τόκους αφορούν τόκους από «Υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες», «Υποχρεώσεις προς άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα», «Υποχρεώσεις προς πελάτες» και από «Εκδοθέντες χρεωστικούς τίτλους και λοιπά δάνεια».

2.12 Προμήθειες

Γενικά, οι προμήθειες και τα συναφή έσοδα καταχωρούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου στην οποία παρασχέθηκαν οι σχετικές με αυτά υπηρεσίες. Οι προμήθειες και τα συναφή έσοδα που προκύπτουν από διαπραγματεύσεις, συναλλαγές ή συμμετοχή σε διαπραγματεύσεις για λογαριασμό τρίτων, όπως η αγορά απαιτήσεων από δάνεια, μετοχών ή άλλων αξιόγραφων και η αγορά ή πώληση οικονομικών μονάδων, καταχωρούνται κατά το χρόνο ολοκλήρωσης της υποκείμενης συναλλαγής. Σημειώνεται ότι ο λογιστικός χειρισμός

των προμηθειών δεν μεταβλήθηκε από την εφαρμογή του νέου προτύπου ΔΠΧΑ 15, η επίπτωση του του οποίου αξιολογήθηκε ως μη σημαντική.

2.13 Ενσώματα πάγια στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια στοιχεία περιλαμβάνουν γήπεδα και ακίνητα, βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, μεταφορικά μέσα και εξοπλισμό, τα οποία κατέχονται από τον Όμιλο με σκοπό τη λειτουργική χρησιμοποίησή τους, αλλά και για διοικητικούς σκοπούς. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που απαιτούνται προκειμένου ένα πάγιο να τεθεί σε κατάσταση λειτουργίας.

Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησής τους, τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποτιμώνται στο κόστος κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται μεταγενέστερα της απόκτησης ενός παγίου που περιλαμβάνεται στο λογαριασμό «Ενσώματα πάγια στοιχεία», κεφαλαιοποιούνται μόνο στην περίπτωση όπου θεωρείται πιθανό ότι οι συγκεκριμένες δαπάνες θα αποφέρουν στο μέλλον πρόσθετα οικονομικά οφέλη για τον Όμιλο, πέρα από εκείνα τα οποία αναμένονταν αρχικά κατά την απόκτηση του παγίου. Σε διαφορετική περίπτωση, οι συγκεκριμένες δαπάνες μεταφέρονται απευθείας στα αποτελέσματα κατά το χρόνο πραγματοποίησής τους.

Η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματος παγίου στοιχείου αρχίζει με την έναρξη χρησιμοποίησής του και διακόπτεται μόνο με την πώληση ή μεταβίβαση του ενσώματος παγίου στοιχείου. Κατά συνέπεια, η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματος παγίου στοιχείου το οποίο παύει να χρησιμοποιείται δε διακόπτεται, εκτός εάν έχει πλήρως αποσβεσθεί, αλλά επανεκτιμάται η ωφέλιμη ζωή του. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποσβένονται με τη γραμμική μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους. Η εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων στοιχείων ανά κατηγορία, έχει ως εξής:

Κατηγορία Παγίου	Ωφέλιμη Ζωή
Γήπεδα	Δεν αποσβένονται
Κτήρια	Έως 50 – 70 έτη
Βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων	Κατά την υπολειπόμενη διάρκεια της μίσθωσης, μη υπερβαίνουσα ωστόσο τα 12 έτη
Μηχανολογικός Εξοπλισμός/ Τεχνικές Εγκαταστάσεις	Από 10 έως 25 έτη
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Έως 12 έτη
Μεταφορικά μέσα	Έως 10 έτη
Ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός	Έως 5 έτη

Η Τράπεζα και οι εταιρίες του Ομίλου προβαίνουν σε επανεξέταση των υπολειμματικών αξιών και των ωφέλιμων ζών των ενσώματων παγίων σε κάθε ημερομηνία σύνταξης Οικονομικών Καταστάσεων. Ο Όμιλος εξετάζει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν υπάρχει ένδειξη ότι κάποιο ενσώματο πάγιο στοιχείο έχει υποστεί απομείωση της αξίας του. Αν υπάρχει μια τέτοια ένδειξη, ο Όμιλος υπολογίζει το ανακτήσιμο ποσό του ενσώματος παγίου στοιχείου. Όταν η λογιστική αξία ενός ενσώματος παγίου στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, ο Όμιλος σχηματίζει ανάλογη πρόβλεψη απομείωσης προκειμένου η λογιστική αξία του παγίου να απεικονίζει την ανακτήσιμη αξία του. Τα κέρδη και ζημίες από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων προσδιορίζονται βάσει της λογιστικής αξίας τους και λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων προ φόρων.

2.14 Περιουσιακά στοιχεία από Πλειστηριασμούς / Αποθέματα Ακινήτων

Τα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς της Τράπεζας και τα αποθέματα των αποκτηθέντων ακινήτων των θυγατρικών εταιριών του Ομίλου (κλάδος διαχείρισης ακινήτων) καταχωρούνται στα «Λοιπά στοιχεία ενεργητικού».

Τα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς της Τράπεζας καταχωρούνται στα «Λοιπά στοιχεία ενεργητικού» κατά την πραγματοποίηση του πλειστηριασμού ή όταν αποκτάται η εξασφάλιση μέσω συμφωνίας ή δικαστικής απόφασης. Τα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς προκύπτουν όταν η Τράπεζα ξεκινά νομικές ενέργειες για την είσπραξη της εξασφάλισης όταν δεν θεωρείται πλέον ότι μπορεί να επιτευχθεί η αποπληρωμή ή ρύθμιση της οφειλής. Σε περίπτωση που οι οφειλές εξασφαλίζονται με περιουσιακά στοιχεία, οι νομικές ενέργειες περιλαμβάνουν την έναρξη διαδικασίας πλειστηριασμού με στόχο την αποπληρωμή των οφειλών μέσω της ρευστοποιήσιμης αξίας της εξασφάλισης.

Τα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς της Τράπεζας και τα αποθέματα ακινήτων των θυγατρικών εταιριών του Ομίλου αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος κτήσης μείον τα εκτιμώμενα έξοδα πώλησης και λογιστικοποιούνται ως αποθέματα σύμφωνα με τι διατάξεις του Δ.Λ.Π 2. Μεταγενέστερα της απόκτησής του αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.

Τα κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από την πώληση περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμούς περιλαμβάνονται στα «Καθαρά λοιπά έσοδα».

2.15 Ακίνητα επενδύσεων

Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν γήπεδα και κτήρια τα οποία κατέχονται με σκοπό την είσπραξη μισθωμάτων ή / και την αποκόμιση κεφαλαιακών κερδών. Οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται αρχικά στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει και τις δαπάνες συναλλαγής.

Μετά την αρχική αναγνώρισή τους, οι επενδύσεις σε ακίνητα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους, όπως αυτή εκτιμώνται από εκτιμητές. Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από την αγοραία αξία ενός ακινήτου, ενώ σε περίπτωση που δεν είναι διαθέσιμη χρησιμοποιούνται εκτιμητικές μέθοδοι (π.χ. συγκριτική μέθοδος, υπολειμματικής αξίας αντικατάστασης κτλ.). Η επιμέτρηση της εύλογης αξίας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ικανότητα δημιουργίας ωφελειών από τη μέγιστη και βέλτιστη χρήση του ακινήτου ή την πώλησή του.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα εξετάζονται τουλάχιστον ετησίως από εκτιμητές, προκειμένου να αποτιμηθεί η αξία τους. Μεταγενέστερες δαπάνες επαυξάνουν την αξία του ακινήτου μόνο όταν είναι πιθανό ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στον Όμιλο. Άλλες δαπάνες συντηρήσεως καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο Όμιλος από τη χρήση 2016 εφαρμόζει τη μέθοδο της εύλογης αξίας για τις επενδύσεις σε ακίνητα.

Μεταφορές από και προς την κατηγορία των επενδυτικών ακινήτων πραγματοποιούνται μόνο σε περίπτωση μεταβολής της πρόθεσης του Ομίλου για την χρήση του ακινήτου.

2.16 Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία

2.16.1. Υπεραξία

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισής της, η υπεραξία επιχειρήσεων αποτιμάται στην αξία κτήσης μείον της όποιες συσσωρευμένες προβλέψεις από απομείωση της αξίας της.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται σε Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών Ροών («ΜΔΤΡ»). Η κατανομή γίνεται σε εκείνες της ΜΔΤΡ, οι οποίες αναμένεται να επωφεληθούν από την επιχειρηματική συνένωση από την οποία προέκυψε η υπεραξία.

Ο Όμιλος αξιολογεί σε ετήσια βάση, ή συχνότερα, τη λογιστική αξία της υπεραξίας των επιχειρήσεων, προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται πιθανή απομείωση της αξίας της. Κατά την αξιολόγηση αυτή, εκτιμάται κατά πόσο η λογιστική αξία της υπεραξίας παραμένει πλήρως ανακτήσιμη. Η εκτίμηση γίνεται συγκρίνοντας τη λογιστική αξία της ΜΔΤΡ στην οποία έχει κατανεμηθεί η υπεραξία με το ανακτήσιμο ποσό της, το οποίο είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον εξόδων πώλησης και της αξίας από τη χρήση. Η εύλογη αξία εκτιμάται βάσει της αγοραίας αξίας, εφόσον υπάρχει διαθέσιμη, ή προσδιορίζεται από ανεξάρτητο εκτιμητή ή προκύπτει από μοντέλο αποτίμησης. Εάν η ανακτήσιμη αξία υπολείπεται της λογιστικής, αναγνωρίζεται μη αναστρέψιμη πρόβλεψη απομείωσης και η υπεραξία απομειώνεται κατά το πλεόνασμα της λογιστικής αξίας της ΜΔΤΡ επί της ανακτήσιμης αξίας.

2.16.2. Λογισμικό

Η αξία κτήσης του λογισμικού περιλαμβάνει δαπάνες οι οποίες συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένα και διακριτά προϊόντα λογισμικού που ελέγχει ο Όμιλος και από τα οποία αναμένεται να προκύψουν μελλοντικά οφέλη για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους και τα οποία θα υπερβαίνουν τα σχετικά με αυτά έξοδα κτήσης. Δαπάνες που βελτιώνουν ή επεκτείνουν τη λειτουργία των λογισμικών προγραμμάτων πέρα από τις αρχικές προδιαγραφές τους, κεφαλαιοποιούνται και προστίθενται στην αρχική αξία κτήσης τους.

Το λογισμικό αποσβένεται με την σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής, σε περίοδο, όμως η οποία δε δύναται να υπερβαίνει τα 20 έτη.

Ειδικότερα, τα εσωτερικώς δημιουργούμενα στοιχεία λογισμικού αναγνωρίζονται αρχικά σε αξία ίση με το άθροισμα των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν από την ημερομηνία που το στοιχείο ικανοποιεί τα κριτήρια αναγνώρισης. Όταν δεν μπορεί να αναγνωρισθεί άυλο περιουσιακό στοιχείο, τα έξοδα ανάπτυξης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα την περίοδο που πραγματοποιήθηκαν.

Τα έξοδα έρευνας καταχωρούνται ως έξοδο όταν πραγματοποιούνται. Εσωτερικώς δημιουργούμενο λογισμικό που προκύπτει από έξοδα ανάπτυξης που έχουν πραγματοποιηθεί σε μεμονωμένο έργο, αναγνωρίζονται μόνο όταν ο Όμιλος μπορεί να αποδείξει:

- ότι διαθέτει την τεχνολογική δυνατότητα να ολοκληρώσει το εσωτερικώς δημιουργούμενο λογισμικό ώστε να καταστεί διαθέσιμο για χρήση,
- την πρόθεσή του να το ολοκληρώσει και να χρησιμοποιήσει το στοιχείο,
- την ικανότητά του να χρησιμοποιήσει το στοιχείο,
- πως το στοιχείο θα δημιουργήσει μελλοντικά οικονομικά οφέλη,
- ότι διαθέτει επαρκείς τεχνολογικούς, οικονομικούς και άλλους πόρους για την ολοκλήρωση της ανάπτυξης και της χρήσης του στοιχείου και
- την ικανότητα να επιμετρά αξιόπιστα τα έξοδα κατά την ανάπτυξη του στοιχείου.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα εσωτερικώς δημιουργούμενα στοιχεία λογισμικού, καταχωρούνται στο κόστος κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους.

Δαπάνες όπως, οι δαπάνες ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης επιχειρησιακών μονάδων ή υποκαταστημάτων, δαπάνες εκπαίδευσης προσωπικού, δαπάνες διαφήμισης και προβολής και δαπάνες μετεγκατάστασης και αναδιοργάνωσης τμήματος ή όλου του Ομίλου, αναγνωρίζονται ως έξοδα κατά το χρόνο πραγματοποιήσεώς τους.

Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση του Ομίλου εξετάζει την αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται περίπτωση απομείωσης της αξίας τους. Εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, η διοίκηση του Ομίλου διενεργεί ανάλυση προκειμένου να διαπιστώσει εάν η λογιστική αξία των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων μπορεί πλήρως να ανακτηθεί. Όταν η λογιστική αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, τότε διενεργείται ανάλογη πρόβλεψη για απομείωση.

2.17 Μισθώσεις

Η αξιολόγηση του εάν μια σύμβαση είναι ή εμπεριέχει μίσθωση βασίζεται πάντοτε στην ουσία της εν λόγω σύμβασης. Κατά την αξιολόγηση θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον: α) η εκπλήρωση μιας σύμβασης εξαρτάται από τη χρήση ενός συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου ή στοιχείων και β) η σύμβαση εκχωρεί δικαίωμα χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

2.17.1. Ο Όμιλος ως μισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Οι συμβάσεις μίσθωσης ενσώματων παγίων στοιχείων από της οποίες προκύπτει ότι ο Όμιλος διατηρεί όλους της κινδύνους και οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα των ενσώματων παγίων στοιχείων, καταχωρούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία σύναψης της σύμβασης, στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας των μισθωμένων ενσώματων παγίων στοιχείων ή της παρούσας αξίας των ελάχιστα καταβαλλόμενων μισθωμάτων. Κάθε ένα από τα μισθώματα που καταβάλλεται, επιμερίζεται μεταξύ του ποσού που αφορά την αποπληρωμή του κεφαλαίου και του ποσού που

αφορά την αποπληρωμή των εξόδων χρηματοδότησης, με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται της σταθερός συντελεστής αποπληρωμής του ανεξόφλητου υπολοίπου της χρηματοδότησης. Το ποσό που αφορά το ανεξόφλητο κεφάλαιο των υποχρεώσεων από μίσθωση ενσώματων παγίων στοιχείων, καταχωρείται στο λογαριασμό «λοιπά στοιχεία παθητικού». Το ποσό που αφορά την αποπληρωμή των εξόδων χρηματοδότησης, μεταφέρεται σταδιακά στη κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Όλα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποκτώνται στα πλαίσια της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, υπόκεινται σε απόσβεση. Η απόσβεση των συγκεκριμένων ενσώματων παγίων στοιχείων γίνεται στο μικρότερο διάστημα μεταξύ της ωφέλιμης ζωής της ή της διάρκειας της μίσθωσης.

Λειτουργικές μισθώσεις: Οι συμβάσεις μίσθωσης ενσώματων παγίων στοιχείων από της οποίες προκύπτει ότι ο εκμισθωτής διατηρεί ένα σημαντικό μέρος από της κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα ενσώματα πάγια στοιχεία, καταχωρούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Το σύνολο των καταβαλλόμενων μισθωμάτων (στα οποία δεν περιλαμβάνεται η αξία τυχόν κινήτρων που παρέχονται από τον εκμισθωτή) μεταφέρεται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Στην περίπτωση όπου μια σύμβαση λειτουργικής μίσθωσης διακοπεί πριν από την ημερομηνία λήξης της, το ποσό που καταβάλλεται στον εκμισθωτή με τη μορφή αποζημίωσης, αναγνωρίζεται ως έξοδο κατά την περίοδο στην οποία διακόπτεται η σύμβαση.

Σημειώνεται ότι από την 01.01.2019 τίθεται σε εφαρμογή το πρότυπο ΔΠΧΑ 16 επαναπροσδιορίζοντας τις αρχές τις οποίες εφαρμόζουν και τα δύο μέρη σε μία σύμβαση - δηλαδή και ο πελάτης («ο μισθωτής») και ο προμηθευτής («ο εκμισθωτής») - για την παροχή σχετικών πληροφοριών για τις μισθώσεις κατά τρόπο που απεικονίζει πιστά αυτές τις συναλλαγές. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, ο μισθωτής θα πρέπει να αναγνωρίσει τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη μίσθωση. Η επίδραση του εν λόγω Προτύπου στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της του Ομίλου και της Τράπεζας αποτυπώνεται στη σημείωση 35.

2.18 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

Για τους σκοπούς καταρτίσεως της κατάστασης ταμειακών ροών, ως ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα νοούνται τα υπόλοιπα των λογαριασμών «Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες».

2.19 Προβλέψεις

Ο Όμιλος διενεργεί προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις και κινδύνους όταν υπάρχει παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων, μεγάλη πιθανότητα εκροής πόρων που εμπεριέχουν οικονομικά οφέλη για το διακανονισμό της υποχρέωσης και είναι εφικτό να εκτιμηθεί αξιόπιστα το ποσό της υποχρέωσης.

2.20 Παροχές προς εργαζομένους

Οι εταιρείες του Ομίλου καταβάλλουν εισφορές σε προγράμματα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία σύμφωνα με τις συνθήκες και τις πρακτικές που επικρατούν στην κάθε χώρα. Τα προγράμματα αυτά διαχωρίζονται σε προγράμματα καθορισμένων παροχών και σε προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

2.20.1. Συνταξιοδοτικά προγράμματα

A. Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων παροχών ορίζεται ένα πρόγραμμα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία, στο οποίο οι παροχές καθορίζονται με βάση οικονομικές και δημογραφικές παραδοχές. Οι πιο σημαντικές παραδοχές, μεταξύ άλλων, είναι η ηλικία, τα έτη προϋπηρεσίας, ο μισθός, οι δείκτες προσδόκιμης ζωής, το επιτόκιο προεξόφλησης, ο ρυθμός αύξησης αποδοχών και συντάξεων. Στα προγράμματα καθορισμένων παροχών, η αξία της υποχρέωσης είναι ίση με την παρούσα αξία των καθορισμένων πληρωτέων παροχών κατά την ημερομηνία

σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων μειωμένης κατά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος.

Η υποχρέωση καθορισμένων παροχών και το σχετικό έξοδο εκτιμάται ετησίως από ανεξάρτητους αναλογιστές με τη χρήση της μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας. Η παρούσα αξία της υποχρέωσης προσδιορίζεται προεξοφλώντας τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές με το επιτόκιο υψηλής ποιότητας εταιρικών ομολόγων ή κρατικών ομολόγων στο ίδιο νόμισμα με εκείνο της υποχρέωσης και με διάρκεια ανάλογη της υποχρέωσης, ή με το επιτόκιο που λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο και τη διάρκεια της υποχρέωσης, όπου το βάθος αγοράς για τέτοια ομόλογα κρίνεται ανεπαρκές. Το κόστος υπηρεσίας (τρέχουσας και προϋπηρεσίας (συμπεριλαμβανομένων των περικοπών) και τα κέρδη ή οι ζημίες που προκύπτουν από διακανονισμούς) και το καθαρό χρηματοοικονομικό κόστος της καθαρής υποχρέωσης/(απαίτησης) των καθορισμένων παροχών αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και περιλαμβάνονται στις Δαπάνες προσωπικού. Η καθαρή υποχρέωση καθορισμένων παροχών (μετά την αφαίρεση των περιουσιακών στοιχείων) αναγνωρίζεται στην κατάσταση Οικονομικής Θέσης, με τις μεταβολές που προκύπτουν από την επαναμέτρηση (περιλαμβανομένων των αναλογιστικών κερδών και ζημιών, την επίδραση της μεταβολής της οροφής των περιουσιακών στοιχείων (αν υφίσταται) και της αναμενόμενης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων (εξαιρουμένου του επιτοκίου)), να αναγνωρίζονται άμεσα στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα, χωρίς να επιτρέπεται μεταγενέστερα η μεταφορά της στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

B. Προγράμματα καθορισμένων εισφορών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών ορίζεται το πρόγραμμα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία, σύμφωνα με το οποίο ο εργοδότης καταβάλλει συγκεκριμένες εισφορές σε κάποιο Ταμείο χωρίς καμία άλλη νομική ή τεκμαιρόμενη δέσμευση για περαιτέρω εισφορές στην περίπτωση που το Ταμείο δεν έχει τα απαιτούμενα περιουσιακά στοιχεία ώστε να πληρώσει τις παροχές των ασφαλισμένων που αφορούν στην τρέχουσα και στις προηγούμενες περιόδους. Οι εισφορές του Ομίλου στα προγράμματα καθορισμένων εισφορών καταχωρούνται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της περιόδου που αφορούν και περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «Δαπάνες Προσωπικού».

2.21. Φόροι εισοδήματος

Η βάση υπολογισμού του πληρωτέου φόρου εισοδήματος είναι τα φορολογητέα κέρδη της χρήσης. Τα φορολογητέα κέρδη διαφέρουν από τα κέρδη προ φόρων που εμφανίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων λόγω της εξαιρέσης εσόδων ή δαπανών τα οποία θα φορολογηθούν ή θα εκπέσουν φορολογικά σε επόμενες χρήσεις. Επίσης εξαιρούνται τα αφορολόγητα έσοδα και οι δαπάνες οι οποίες δεν αναγνωρίζονται φορολογικά προς έκπτωση. Ο πληρωτέος φόρος εισοδήματος του Ομίλου υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τους φορολογικούς συντελεστές που είναι σε ισχύ ή ουσιαστικά σε ισχύ κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων. Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης. Είναι ο φόρος που αναμένεται να πληρωθεί ή να ανακτηθεί και υπολογίζεται επί της διαφοράς μεταξύ της λογιστικής βάσης των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων και της αντίστοιχης φορολογικής βάσης αυτών, η οποία χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών.

Οι σημαντικότερες προσωρινές διαφορές προκύπτουν από την απομείωση των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, την αποτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων, τις προβλέψεις για παροχές για έξοδο από την υπηρεσία, από την αποτίμηση των αποθεμάτων ακινήτων στην μικρότερη αξία μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας και της αποτίμησης των Επενδύσεων Ακινήτων. Τα φορολογικά οφέλη τα οποία δύνανται να προκύψουν από αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες που μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις προς συμψηφισμό, αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν θεωρείται πιθανή η πραγματοποίηση μελλοντικών φορολογητέων κερδών, τα οποία θα είναι επαρκή για το συμψηφισμό των σωρευμένων φορολογικών ζημιών.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις προσδιορίζονται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές, οι οποίοι αναμένεται ότι θα ισχύουν την περίοδο κατά την οποία θα ρευστοποιηθεί το περιουσιακό στοιχείο ή θα διακανονισθεί η υποχρέωση. Ο προσδιορισμός των μελλοντικών φορολογικών συντελεστών βασίζεται σε νόμους που έχουν ψηφιστεί κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται εάν οι προσωρινές διαφορές προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση υπεραξίας, ή κατά την αρχική αναγνώριση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (εκτός από συνένωση επιχειρήσεων), σε συναλλαγή που δεν επηρεάζει ούτε τα φορολογητέα ούτε τα λογιστικά κέρδη.

Η αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασίζεται στην πεποίθηση της Διοίκησης, η οποία στηρίζεται σε διαθέσιμα υποστηρικτικά στοιχεία, ότι φορολογικά οφέλη που συνδέονται με προσωρινές διαφορές, όπως, φορολογικές ζημίες μεταφερόμενες σε επόμενες χρήσεις και φορολογικές απαιτήσεις είναι πιθανό να πραγματοποιηθούν. Η λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εξετάζεται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και μειώνεται στο βαθμό που δε θεωρείται πλέον πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη για την ανάκτηση όλου ή μέρους αυτής. Προκειμένου, ο Όμιλος και η Τράπεζα, να πάρουν την απόφαση να αναγνωρίσουν αυτές τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις εξετάζουν όλα τα διαθέσιμα, θετικά και αρνητικά, στοιχεία, περιλαμβανομένης της πραγματοποίησης: των ήδη υπαρκτών φορολογικών προσωρινών διαφορών, των προβλεπόμενων μελλοντικών φορολογικών κερδών και των πρόσφατων οικονομικών αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που ο Όμιλος και η Τράπεζα διαπιστώσουν ότι στο μέλλον είναι πιθανό να ανακτήσουν αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις πέραν αυτών που έχουν ήδη αναγνωρίσει, τότε προβαίνουν σε αύξηση της λογιστικής αξίας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Οι τρέχουσες και οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται υπό την προϋπόθεση ότι οι φορολογικές αρχές παρέχουν το δικαίωμα συμψηφισμού των απαιτήσεων και υποχρεώσεων και εφόσον οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή και η διοίκηση προτίθεται να διακανονίσει το καθαρό ποσό που προκύπτει μετά το συμψηφισμό. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται σε προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες, συγγενείς και κοινοπραξίες εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η χρονική στιγμή της αντιστροφής της προσωρινής διαφοράς μπορεί να ελεγχθεί από τον Όμιλο και υπάρχει σημαντική πιθανότητα ότι η διαφορά δεν θα αντιστραφεί στο προσεχές μέλλον.

Οι απαιτήσεις ή υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους που σχετίζονται με μεταβολές της εύλογης αξίας των διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων, οι οποίες καταχωρούνται σε χρέωση ή πίστωση των Λοιπών συνολικών εσόδων, καταχωρούνται επίσης σε χρέωση ή πίστωση των Λοιπών συνολικών εσόδων και μεταφέρονται στα αποτελέσματα, όταν μεταφερθούν στα αποτελέσματα και τα σχετικά κέρδη ή ζημίες.

2.22 Συνεταιριστικό κεφάλαιο

Σύμφωνα με τη Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΑ 2 πολλά χρηματοοικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των μερίδων μελών σε συνεταιριστικές οικονομικές οντότητες, έχουν χαρακτηριστικά ιδίων κεφαλαίων, όπως τα δικαιώματα ψήφου και το δικαίωμα συμμετοχής σε διανομές μερισμάτων. Ο χαρακτηρισμός των συγκεκριμένων χρηματοοικονομικά μέσα ως ίδια κεφάλαια ή ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εναπόκειται στους όρους εξόφληση. Κάποια χρηματοοικονομικά μέσα δίδουν στον κάτοχο το δικαίωμα να ζητήσει εξόφληση έναντι μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού μέσου, αλλά περιλαμβάνουν ή υπόκεινται σε περιορισμούς (όπως περιορισμοί που αφορούν στη ρευστότητα ή στα σχηματισθέντα αποθεματικά), σχετικά με το αν τα χρηματοοικονομικά μέσα θα εξοφληθούν. Το συμβατικό δικαίωμα του κατόχου ενός χρηματοοικονομικού μέσου να ζητήσει την εξόφληση, δεν προϋποθέτει από μόνο του την κατάταξη του χρηματοοικονομικού μέσου ως χρηματοοικονομική υποχρέωση. Η οικονομική οντότητα θα πρέπει να εξετάσει και να λάβει υπόψη της όλους τους όρους και προϋποθέσεις του χρηματοοικονομικού μέσου καθώς και την σχετική νομοθεσία και το καταστατικό της κατά τον προσδιορισμό της κατηγοριοποίησής του ως χρηματοοικονομική υποχρέωση ή ως ίδια κεφάλαια.

Οι συνεταιριστικές μερίδες των μελών, αποτελούν στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων αν ισχύει μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η οικονομική οντότητα έχει άνευ όρων δικαίωμα να αρνηθεί την εξόφληση των μερίδων. Μια άνευ όρων απαγόρευση μπορεί να είναι απόλυτη, με την έννοια ότι απαγορεύονται όλες οι εξοφλήσεις, ή μερική, με την έννοια ότι απαγορεύει την εξόφληση των μερίδων των μελών, αν η εξόφληση θα γινόταν η αιτία ο αριθμός των μερίδων των μελών ή το ύψος του καταβλημένου κεφαλαίου από μερίδες μελών, να πέσει κάτω από ένα ορισμένο επίπεδο.

- Η εγχώρια νομοθεσία ή οι κανονισμοί ή το καταστατικό της οικονομικής οντότητας μπορούν να απαγορεύσουν την εξόφληση μερίδων. Ωστόσο, διατάξεις εγχώριας νομοθεσίας, κανονισμοί ή το καταστατικό μιας οικονομικής οντότητας που απαγορεύει την εξόφληση υπό προϋποθέσεις - όπως περιορισμοί που αφορούν στη ρευστότητα ή στα σχηματισθέντα αποθεματικά- δεν έχουν ως συνέπεια οι μερίδες να θεωρούνται στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων.
- Οι μερίδες των μελών πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζει το ΔΛΠ 32, αναφορικά με την αναγνώριση ιδίων κεφαλαίων, των διαθέσιμων από τον κάτοχο χρηματοοικονομικών μέσων και των υποχρεώσεων του εκδότη κατά την εκκαθάριση.

Στα πλαίσια του άρθρου 92 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 και του άρθρου 149 του Ν. 4261/2014 αναφορικά με την εξόφληση συνεταιριστικών μερίδων, περιλαμβανομένων των περιπτώσεων αποχώρησης ή αποκλεισμού συνεταιριτών, η οποία συνεπάγεται μείωση, εντός της οικονομικής χρήσης, μεγαλύτερη του 2% των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος που έχει μορφή συνεταιρισμού του ν. 1667/1986, απαιτείται προηγουμένως έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος. Σε κάθε περίπτωση η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να απαγορεύει την εξόφληση συνεταιριστικών μερίδων, εάν τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητα του πιστωτικού ιδρύματος που λειτουργεί με τη μορφή του πιστωτικού συνεταιρισμού.

Η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει το σύνολο του συνεταιριστικού κεφαλαίου της στα ίδια κεφάλαια, καθότι δεν υφίσταται σχετική άδεια για την εξόφληση μερίδων από την ΤτΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 149 του Ν. 4261/2014.

Επιπροσθέτως, αναφέρονται ως εξής:

Τα άμεσα έξοδα εκδόσεως συνεταιριστικού κεφαλαίου αφαιρούνται απευθείας από την καθαρή θέση.

Η διαφορά από έκδοση μερίδων υπέρ το άρτιο αφορά στη διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας των μερίδων που εκδίδονται και της τιμής διάθεσής τους.

Οι Ίδιες συνεταιριστικές μερίδες, αφορούν μερίδες της Τράπεζας που κατέχονται από τον Όμιλο, οι οποίες καταχωρούνται στο κόστος κτήσης και απεικονίζονται αφαιρετικά των Ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου.

2.23 Συνδεδεμένα μέρη

Στα συνδεδεμένα μέρη, σύμφωνα και με το Δ.Λ.Π. 24, συμπεριλαμβάνονται τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι συνδεδεμένα με την οντότητα που συντάσσει οικονομικές καταστάσεις. Δύο μέρη θεωρούνται συνδεδεμένα αν το ένα έχει τη δυνατότητα να ελέγχει το άλλο ή να ασκεί ουσιώδη επιρροή πάνω του, κατά τη λήψη των οικονομικών και επιχειρηματικών αποφάσεων. Συγκεκριμένα, συνδεδεμένα μέρη είναι:

- α) Επιχειρήσεις που, άμεσα ή έμμεσα, ασκείται έλεγχος από την Τράπεζα.
- β) Συγγενείς επιχειρήσεις, στις οποίες η Τράπεζα ασκεί ουσιώδη επιρροή και δεν είναι θυγατρικές.
- γ) Ιδιώτες και στενοί συγγενείς τους που κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου στην Τράπεζα, τα οποία τους παρέχουν ουσιώδη επιρροή πάνω στην Τράπεζα.
- δ) Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας και βασικά Διοικητικά Στελέχη καθώς και στενά συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα
- ε) Επιχειρήσεις που ανήκουν σε μέλη της Διοίκησης.

2.24 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις που αφορούν ενσώματα περιουσιακά στοιχεία αναγνωρίζονται αρχικά ως υποχρεώσεις στην περίοδο που εισπράττονται ή στην περίοδο που καθίσταται οριστική η έγκρισή τους και υπάρχει βεβαιότητα ότι θα εισπραχθούν.

Ως προς το χρόνο αναγνώρισης ισχύει το κριτήριο της εισπραξης το οποίο είναι αδιαμφισβήτητο, ενώ στην φάση που δεν έχει γίνει η εισπραξη τίθεται το κριτήριο της οριστικής έγκρισής τους και της βεβαιότητας ότι θα

εισπραχθούν. Συγκεκριμένα, η έγκριση των επιχορηγήσεων θεωρείται οριστική, όταν η οντότητα έχει τεκμηριωμένα συμμορφωθεί με τους όρους που διέπουν τη χορήγησή τους.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται με τα ποσά που εισπράττονται ή εγκρίνονται οριστικά. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, οι κρατικές επιχορηγήσεις αποσβένονται με τη μεταφορά τους στα αποτελέσματα ως έσοδα, στην ίδια περίοδο και με τρόπο αντίστοιχο της μεταφοράς στα αποτελέσματα της λογιστικής αξίας του στοιχείου που επιχορηγήθηκε.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. προϋποθέτει τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών από τη Διοίκηση, οι οποίες επηρεάζουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και τα έσοδα και έξοδα που αναγνωρίστηκαν στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας. Η Διοίκηση του Ομίλου πιστεύει ότι οι εκτιμήσεις και παραδοχές που έχουν διενεργηθεί για τη σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων αντικατοπτρίζουν επαρκώς τα γεγονότα και τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά την 31η Δεκεμβρίου 2018. Οι πιο σημαντικές περιπτώσεις όπου ο Όμιλος διενεργεί εκτιμήσεις και παραδοχές, κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών είναι οι ακόλουθες:

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου και χαρακτηριστικών συμβατικών ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου

Με βάση το ΔΠΧΑ 9 τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία-συγκεκριμένα τα δάνεια και οι χρεωστικοί τίτλοι μιας οικονομικής οντότητας ταξινομούνται αφενός βάσει της αξιολόγησης του επιχειρηματικού μοντέλου για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και αφετέρου βάσει των χαρακτηριστικών συμβατικών ταμειακών τους ροών που ενσωματώνουν. Η εν λόγω διττή αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών μέσων απαιτεί κρίση κατά την οποία λαμβάνονται υπόψη τα εξής

Αξιολόγηση Επιχειρηματικού μοντέλου

Δεν καθορίζεται διακεκριμένα σε επίπεδο χρηματοοικονομικού μέσου, αλλά σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, ήτοι χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με ίδια χαρακτηριστικά:

- Οι ιστορικές πωλήσεις (συχνότητα, ύψος πωλήσεων) καθώς και τα μελλοντικά σχέδια της Διοίκησης για πωλήσεις του χαρτοφυλακίου
- Ο τρόπος επιμέτρησης της απόδοσης του χαρτοφυλακίου
- Οι συνδεδεμένοι κίνδυνοι που επηρεάζουν την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου και ο τρόπος διαχείρισής τους
- Ο τρόπος αξιολόγησης και αμοιβής των διοικητικών στελεχών της Τράπεζας

Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που διαπραγματεύονται σε ενεργό αγορά, προσδιορίζεται βάσει των διαθέσιμων τιμών αγοράς. Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων τα οποία δεν είναι διαπραγματεύσιμα σε οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές ή οι τιμές τους δεν είναι διαθέσιμες προσδιορίζεται με τη χρήση διαφόρων μεθόδων αποτίμησης. Οι μέθοδοι αυτοί περιλαμβάνουν μεθόδους προεξόφλησης ταμειακών ροών, καθώς και άλλα μοντέλα που βασίζονται κυρίως σε παρατηρήσιμα δεδομένα και σε μικρότερο βαθμό σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα. Η αποτίμηση σε εύλογη αξία των μετοχικών τίτλων μη διαπραγματεύσιμων στο χρηματιστήριο για τους οποίους δεν υπάρχουν διαθέσιμες τιμές χρησιμοποιείται η μέθοδος της καθαρής αξίας του ενεργητικού.

Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου χρηματοοικονομικών μέσων

Με την κατάργηση του ΔΛΠ 39 και την μετάβαση στο νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 9, και σε συνδυασμό με την εκ των προτέρων υιοθέτηση κατευθυντηρίων γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, ο Όμιλος επαναπροσδιόρισε στην πολιτική απομείωσης του δανειακού χαρτοφυλακίου του, τις παραμέτρους που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας. Ωστόσο, η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη Διοίκηση να ασκήσει κρίση διενεργώντας μια σειρά εκτιμήσεων.

Οι απαιτούμενες εκτιμήσεις βασίζονται σε πλήθος παραγόντων, οι οποίοι μπορεί να οδηγήσουν τόσο σε αλλαγές στη χρονική στιγμή της αναγνώρισης των ζημιών όσο και στο ποσό της αναγνωρισθείσας απομείωσης ενώ και ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται σε σύνθετα μοντέλα, τα οποία εξαρτώνται από μία σειρά υποθέσεων, σχετικά με την επιλογή των μεταβλητών των μοντέλων, αλλά και των αλληλεξαρτήσεων που αυτές δημιουργούν.

Το νέο πρότυπο έχει εισαγάγει μία καινούρια έννοια, αυτή της «Σημαντικής Αύξησης Πιστωτικού Κινδύνου» (Significant Increase in Credit Risk - SICR), η ερμηνεία της οποίας είναι κρίσιμη τόσο για την Κατάταξη των δανείων σε Στάδια όσο και για τον υπολογισμό της Αναμενόμενης Πιστωτικής Απώλειας. Δεδομένου ότι το ΔΠΧΑ 9 δεν περιλαμβάνει ορισμό αναφορικά με την σημαντική αύξηση πιστωτικού κινδύνου (SICR), εκτιμήσεις διενεργούνται για τον προσδιορισμό των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται κατά την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης κινδύνου ενώ εκτιμήσεις πραγματοποιούνται επίσης αναφορικά και με την επιλογή των κατάλληλων μεθοδολογιών για τον προσδιορισμό των αναμενόμενων ζημιών πιστωτικού κινδύνου καθώς και για τον προσδιορισμό μακροοικονομικών σεναρίων για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών απωλειών. Παράλληλα, κρίσεις και εκτιμήσεις απαιτούνται και αναφορικά με τον προσδιορισμό της εναπομένουσας διάρκειας των ανακυκλούμενων πιστώσεων, την μεταβολή της πιθανότητας αθέτησης, καθώς και της ομαδοποίησης των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με βάση παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Πιο συγκεκριμένα, μέσω της χρήσης μοντέλων και ομαδοποίησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, ο Όμιλος υπολογίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές απώλειες με εκτιμήσεις των παραμέτρων κινδύνου, ήτοι, της πιθανότητας αθέτησης (Probability of Default), της ζημίας σε περίπτωση αθέτησης (Loss Given Default) και της απαίτησης σε περίπτωση αθέτησης (Exposure at Default), ενώ ενσωματώθηκε η χρήση μακροοικονομικών σεναρίων και συντελεστών βαρύτητας αυτών στον υπολογισμό αυτό.

Απομείωση αξίας συγγενών επιχειρήσεων

Ο Όμιλος εξασκεί κρίση και εξετάζει για απομείωση την αξία των επενδύσεών του σε συγγενείς επιχειρήσεις, συγκρίνοντας το ανακτήσιμο ποσό της εκάστοτε επένδυσης (την υψηλότερη αξία μεταξύ της αξίας λόγω χρήσης και της εύλογης αξίας μείον τα κόστη της πώλησης) με τη λογιστική της αξία. Η μόνιμη απομείωση αξίας της επένδυσης σε συγγενή επιχείρηση, όπως προκύπτει από την αξιολόγηση καταχωρείται στην κατάσταση των αποτελεσμάτων του Ομίλου.

Εύλογη αξία ακινήτων

Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα του Ομίλου εξετάζονται για απομείωση αξίας όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες παρέχουν ενδείξεις ότι η λογιστική αξία ενδέχεται να μην είναι ανακτήσιμη. Η ανακτήσιμη αξία είναι η μεγαλύτερη μεταξύ της εύλογης αξίας του ενσώματου παγίου στοιχείου, μειωμένης κατά τις δαπάνες για την πώλησή του και της αξίας λόγω χρήσης.

Τα αποθέματα ακινήτων αποτιμώνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ της αξίας κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, μειωμένη κατά τα έξοδα πώλησης.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία, όπως αυτή προσδιορίζεται από εκτιμητές. Η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις αγοραίες τιμές ή οι όπου δεν είναι διαθέσιμες, χρησιμοποιούνται εκτιμητικές μέθοδοι με

κατάλληλες προσαρμογές έτσι ώστε να αντανakλούν τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες και τις εκτιμήσεις της Διοίκησης, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, σχετικά με τις μελλοντικές τάσεις των τιμών της αγοράς ακινήτων.

Φόροι εισοδήματος

Ο Όμιλος αναγνωρίζει αναβαλλόμενο φόρο επί των προσωρινών φορολογικών διαφορών, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις φορολογίας που ισχύουν.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αφορούν φορολογικές ζημιές και εκπεστές προσωρινές διαφορές αναγνωρίζονται στην έκταση που πιθανολογείται ότι στο μέλλον θα υπάρξουν φορολογητέα κέρδη επαρκή να καλύψουν τις φορολογικές ζημιές και τις εκπεστές προσωρινές διαφορές. Η εκτίμηση των αναμενόμενων μελλοντικών φορολογητέων κερδών απαιτεί την άσκηση κρίσης και την υιοθέτηση παραδοχών σχετικών με τις τάσεις και τους βασικούς παράγοντες δημιουργίας κερδοφορίας, όπως ο όγκος των δανείων και των καταθέσεων και τα περιθώρια κέρδους.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί των φορολογικών ζημιών και επί των εκπεστών προσωρινών διαφορών που δε θεωρούνται ανακτήσιμες θα μπορούσε να αναγνωριστούν στο άμεσο μέλλον εάν οι εκτιμήσεις για τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη βελτιωθούν κατά την περίοδο που ισχύει το δικαίωμα χρήσης των φορολογικών ζημιών και των εκπεστών προσωρινών διαφορών. Τα φορολογητέα κέρδη υπολογίζονται σύμφωνα με την ελληνική φορολογική νομοθεσία και συνεπώς δε μπορεί να θεωρηθεί ισοδύναμο του αποτελέσματος που προσδιορίζεται βάσει των λογιστικών κανόνων.

Αλλαγές στη φορολογική νομοθεσία και στους φορολογικούς συντελεστές μπορεί στο μέλλον να επηρεάσουν τις αναγνωρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις και κατά συνέπεια και το επίπεδο των μελλοντικών φορολογικών αποτελεσμάτων.

Παροχές στο προσωπικό λόγω συνταξιοδότησης

Η αποζημίωση υπολογίζεται με βάση την κλίμακα αποζημίωσης απόλυσης του Ν. 2112/20 και παρέχεται στους εργαζόμενους κατά την αποχώρησή τους από την Εταιρεία εφόσον αυτοί έχουν θεμελιώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης. Συγκεκριμένα, το ποσό της αποζημίωσης υπολογίζεται στο 40% του ποσού της αποζημίωσης απόλυσης για τους αποχωρούντες που έχουν θεμελιώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης (50% για αυτούς που δεν έχουν θεμελιώσει δικαίωμα από επικουρικό ταμείο)

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης του προσωπικού εξαρτάται από παράγοντες που καθορίζονται σε αναλογιστική βάση με την χρήση διαφόρων παραδοχών, όπως το επιτόκιο προεξόφλησης και οι μελλοντικές μισθολογικές αυξήσεις. Οποιοσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές θα επηρεάσουν τη λογιστική αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης.

Ο Όμιλος καθορίζει το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων στο τέλος κάθε χρόνου. Το ποσοστό αύξησης των μισθών βασίζεται σε εκτιμήσεις σχετικά με μελλοντικό επίπεδο του πληθωρισμού και αντανakλά επίσης το σύστημα ανταμοιβών του Ομίλου και τις αναμενόμενες συνθήκες της αγοράς.

Οι υπόλοιπες παραδοχές για την υποχρέωση συνταξιοδότησης, όπως η μεταβολή του πληθωρισμού, βασίζονται εν μέρει στις εκάστοτε συνθήκες αγοράς.

Για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις υποχρεώσεις αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία και τις προαναφερθείσες κύριες αναλογιστικές παραδοχές, βλέπε σημείωση 8.

Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Ο Όμιλος αναγνωρίζει προβλέψεις, στις περιπτώσεις όπου υφίσταται παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση, για την οποία είναι σχεδόν βέβαιη η εκροή πόρων και μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η πιθανότητα εκροής πόρων για την τακτοποίηση της υποχρέωσης είναι απόμακρη ή το ποσό της εκροής πόρων δεν μπορεί να υπολογιστεί αξιόπιστα, δεν σχηματίζεται πρόβλεψη αλλά γνωστοποιείται στις οικονομικές καταστάσεις το σχετικό γεγονός.

Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, ο Όμιλος εξασκεί κρίση και εκτιμά την πιθανότητα τακτοποίησης της υποχρέωσης, τη δυνατότητα αξιόπιστης επιμέτρησης της εκροής και τον χρόνο τακτοποίησής

της. Επιπλέον, στις περιπτώσεις των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων, ο Όμιλος αξιολογεί αυτές ενδελεχώς, κάθε φορά που συντάσσονται χρηματοοικονομικές καταστάσεις, βάσει των εκτιμήσεων της Νομικής Υπηρεσίας της Τράπεζας και των θυγατρικών της ή των εκτιμήσεων εξωτερικών ανεξάρτητων Νομικών Συμβούλων, στις περιπτώσεις όπου το υπό εξέταση ποσό κρίνεται σημαντικό.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

4.1 Επιτροπή Ελέγχου

Η Επιτροπή Ελέγχου, εκτός των άλλων αρμοδιοτήτων της, διαμορφώνει και εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) τη στρατηγική ανάληψης κινδύνων και διαχείρισης των κεφαλαίων της Τράπεζας, σε ετήσια βάση. Επιπλέον, καθορίζει τις αρχές και εγκρίνει τις πολιτικές που θα πρέπει να διέπουν τη διαχείριση των αναλαμβανομένων κινδύνων και παρακολουθεί την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους.

Η Επιτροπή αποτελείται αποκλειστικά από μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., τα οποία είναι τουλάχιστον τρία σε αριθμό και στην πλειοψηφία τους (συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου) είναι ανεξάρτητα μέλη του Δ.Σ. Τα μέλη και ο Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζονται από το Δ.Σ. της Τράπεζας.

Η Επιτροπή έχει την ευθύνη της αξιολόγησης των αναφορών και της συνολικής έκθεσης σε κίνδυνο της Τράπεζας σε τακτική βάση. Στην Επιτροπή εισηγείται ο Επικεφαλής της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων.

4.2 Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων

4.2.1. Πολιτική διαχείρισης κινδύνων

Η Τράπεζα στοχεύει στην υιοθέτηση πρακτικών αναφορικά με την διαχείριση κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές οδηγίες και εποπτικές απαιτήσεις, όπως προσδιορίζονται από την Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών, την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών και την Τράπεζα της Ελλάδος.

Στο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει επιφορτίσει την Επιτροπή Ελέγχου, να εποπτεύει όλες τις λειτουργίες διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας.

Η Τράπεζα έχει δημιουργήσει τη Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων, η οποία είναι επιφορτισμένη με την μελέτη και υπολογισμό κυρίως των δύο βασικών πηγών κινδύνου, τον Πιστωτικό Κίνδυνο και τον Λειτουργικό Κίνδυνο, καθώς και τον έλεγχο και την παρακολούθηση των λοιπών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα. Αναφέρεται απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου.

Η Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης έχει την ευθύνη για όλα τα θέματα συμμόρφωσης σε εσωτερικούς και εξωτερικούς κανόνες, όπως η ισχύουσα Ελληνική και Ευρωπαϊκή, νομοθεσία, εποπτικοί κανονισμοί και λογιστικά πρότυπα. Η μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας, η οποία αναφέρεται απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, συμπληρώνει το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, δρώντας ως ανεξάρτητο ελεγκτικό όργανο, και επικεντρώνεται στην αποτελεσματικότητα του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και του γενικότερου ελέγχου.

4.2.2 Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει τη συνολική ευθύνη για την ανάπτυξη και την επίβλεψη του «Πλαισίου Διακυβέρνησης και Διαχείρισης Κινδύνων», για την διαμόρφωση της στρατηγικής ανάληψης και διάθεσης κινδύνων (Risk Appetite), σε συνάρτηση με τους επιχειρηματικούς στόχους της Τράπεζας.

Παράλληλα αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της πολιτικής διαχείρισης κινδύνων, καθώς και την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, σε σχέση με το ύψος και τη μορφή των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων ανανεώνεται ετησίως κατόπιν εισήγησης από την Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων προς το Διοικητικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη τις όποιες εποπτικές απαιτήσεις.

4.2.3 Μονάδα Διαχείριση κινδύνων

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων έχει ως αποστολή:

- Την εξειδίκευση και υλοποίηση της πολιτικής σε θέματα πιστωτικού κινδύνου με κύρια έμφαση στα συστήματα διαβάθμισης, υποδείγματα αξιολόγησης και παραμέτρους κινδύνου, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας,
- Την υποβολή έγγραφων αξιολογήσεων προς τα εγκριτικά κλιμάκια της Τράπεζας, για χρηματοδοτικά ανοίγματα προς πιστούχους ή ομίλους πιστούχων και συμμετέχει μέσω του επικεφαλής της και στελεχών της, με δικαίωμα ψήφου, στην εγκριτική διαδικασία πιστοδοτήσεων,
- Τον υπολογισμό του εποπτικού και εσωτερικού κεφαλαίου που απαιτείται για την κάλυψη όλων των κινδύνων και την κατάρτιση των σχετικών κανονιστικών και εποπτικών αναφορών,
- Το σχεδιασμό, εξειδίκευση, εισήγηση και υλοποίηση της πολιτικής σε θέματα διαχείρισης κινδύνων, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας,
- Την αξιολόγηση της επάρκειας των μεθόδων και συστημάτων αναγνώρισης, μέτρησης και παρακολούθησης όλων των κινδύνων που αναλαμβάνει η Τράπεζα καθώς και την περιοδική επικύρωσή τους,
- Την σύνταξη και την υποβολή όλων των απαραίτητων αναφορών για τα θέματα αρμοδιότητάς της, με σκοπό την επαρκή πληροφόρηση της Διοίκησης, ανά τρίμηνο, εξάμηνο ή έτος,
- Την συνεργασία με τις λοιπές Μονάδες και Διευθύνσεις της Τράπεζας, σε θέματα που αφορούν στην διαχείριση των κινδύνων.
- Την συμμετοχή στις Ομάδες εργασιών που κατά καιρούς δημιουργούνται για τις ανάγκες εκπόνησης τακτικών και έκτακτων σχεδίων προς τις εποπτικές αρχές.

Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων στελεχώνεται εκτός από τον επικεφαλής και από δύο ακόμα υπαλλήλους.

4.2.4 Διαχείριση ενεργητικού – παθητικού

Οι πολιτικές διαχείρισης του ενεργητικού/παθητικού αποσκοπούν στη σύνθεση του ισολογισμού κατά τρόπο που αφενός να περιορίζεται ο κίνδυνος ρευστότητας και ο επιτοκιακός κίνδυνος και αφετέρου να συνεισφέρει στην κερδοφορία του. Η πολιτική διαχείρισης ενεργητικού/παθητικού της Τράπεζας σχεδιάζεται και εφαρμόζεται από την ALCO η οποία χαράζει τη γενικότερη πολιτική για τη διαχείριση του Ενεργητικού και Παθητικού. Η ALCO χαράζει τη στρατηγική και πολιτική της Τράπεζας σε θέματα διάρθρωσης και διαχείρισης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού, λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες στις αγορές και τα όρια κινδύνου που η Τράπεζα έχει ορίσει.

4.2.5 Εσωτερικός έλεγχος

Ο εσωτερικός έλεγχος, στοχεύει στην διενέργεια ελεγκτικών και συμβουλευτικών δραστηριοτήτων, σχεδιασμένων να προσθέτουν αξία και να βελτιώνουν τις λειτουργίες.

4.3 Διαχείριση συγκεκριμένων κινδύνων

4.3.1 Πιστωτικός κίνδυνος

Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημίας εξαιτίας αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να ανταποκριθεί στους όρους και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από οποιαδήποτε σύμβασή του με την Τράπεζα. Προέρχεται από τις πιστοδοτικές δραστηριότητες. Αυτός είναι ο σημαντικότερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει η Τράπεζα. Η διαδικασία αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών διενεργείται ξεχωριστά από την Τράπεζα και ιδιαίτερα σε ανοίγματα άνω των €500,0χιλ και από τη Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων.

4.3.2 Διαδικασίες διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου

Οι πιστοδοτικές λειτουργίες της Τράπεζας περιλαμβάνουν:

- Κριτήρια πιστοδοτήσεων, σαφώς προσδιορισμένα βάσει της συγκεκριμένης αγοράς που απευθύνεται, την κατηγορία των δανειοληπτών ή αντισυμβαλλομένων, καθώς και του σκοπού, του είδους της πιστοδότησης, και της πηγής αποπληρωμής.
 - Όρια πιστοδοτήσεων τα οποία επιτρέπουν την ομαδοποίηση και τη σύγκριση σε διάφορα επίπεδα διαφορετικών μορφών έκθεσης σε κίνδυνο.
 - Θεσμοθετημένες και σαφώς οριοθετημένες διαδικασίες έγκρισης νέων πιστοδοτήσεων καθώς και αναδιάρθρωσης, και ανανέωσης των υφιστάμενων πιστοδοτήσεων.
- Οι εσωτερικές δικλίδες ασφαλείας της Τράπεζας για τις διαδικασίες που σχετίζονται με πιστωτικούς κινδύνους περιλαμβάνουν:
- Κατάλληλη διαχείριση των λειτουργιών πιστοδοτήσεων.
 - Τακτικές και έγκαιρες διορθωτικές ενέργειες για τη διαχείριση των προβληματικών πιστοδοτήσεων.

4.3.3 Μέτρηση Πιστωτικού Κινδύνου, Παρακολούθηση και Εσωτερικές Διαβαθμίσεις

Η διαδικασία αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών αναλαμβάνεται κεντρικά από την Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων, η οποία συνεργάζεται στενά με την Διεύθυνση Πίστης που είναι υπεύθυνη για συγκεκριμένες κατηγορίες χορηγήσεων, όπως και με την Διεύθυνση Διαχείρισης Καθυστερήσεων, η οποία είναι υπεύθυνη για όλα τα ανοίγματα που έχουν αθετήσει ή πρόκειται να αθετήσουν.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί το RV RATING ως σύστημα αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, το οποίο επικυρώνεται περιοδικά.

Το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο κατηγοριοποιείται ετησίως σε εννέα πιστοδοτικές βαθμίδες, σχετιζόμενες με την Πιθανότητα Αθέτησης.

Τα ανοίγματα της Επιχειρηματικής Πίστης όπως και οι πιστοδοτήσεις προς ΜΜΕ καλύπτονται κυρίως από εμπράγματα εξασφαλίσεις και δευτερευόντως από ρευστοποιήσιμα στοιχεία, τιμολόγια εκχωρημένων απαιτήσεων, κ.λπ.

4.3.4 Διαχείριση Σημαντικής Συγκέντρωσης Κινδύνου

Η Τράπεζα διαχειρίζεται τη χορήγηση πιστοδοτήσεων, ελέγχει την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και διασφαλίζει την κανονιστική της συμμόρφωση, μέσω ενός συστήματος εσωτερικών ορίων.

Κύριο εργαλείο για την παρακολούθηση του Επιχειρηματικού Χαρτοφυλακίου αποτελούν τα Ανώτατα Όρια Πιστούχου τα οποία εκφράζουν το ανώτατο επιτρεπτό επίπεδο έκθεσης σε κίνδυνο για δεδομένη βαθμίδα Πιστούχου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Ελέγχου, εγκρίνει τα ανώτατα πιστοδοτικά όρια, η αναθεώρηση των οποίων γίνεται σε ετήσια βάση. Όλες οι υπερβάσεις επί των θεσπισθέντων εσωτερικών ορίων εγκρίνονται από τα αρμόδια εγκριτικά όργανα με βάση τις εγκριτικές ευχέρειες όπως αυτές ορίζονται στην Πιστωτική Πολιτική.

Ο πιστωτικός κίνδυνος συγκέντρωσης που απορρέει από την υπέρμετρη έκθεση έναντι ενός αντισυμβαλλόμενου ή ομάδας συνδεδεμένων αντισυμβαλλομένων, των οποίων η πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης εξαρτάται από κοινούς παράγοντες παρακολουθείται μέσω των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων (ΜΧΑ) ανά ομάδα συνδεδεμένων οφειλετών.

Τέλος, στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου, η Τράπεζα σε συνεργασία με την SYSTEMIC SA, υπολογίζει τον κίνδυνο συγκέντρωσης και τον κίνδυνο των μη αναμενόμενων ζημιών, δηλαδή το εσωτερικό ή οικονομικό κεφάλαιο των ανοιγμάτων της, υπολογίζοντας την επαύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

4.3.5 Πολιτική Απομείωσης Δανείων και Απαιτήσεων

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει πολιτική Απομείωσης Δανείων και Απαιτήσεων από Πελάτες. Η πολιτική αυτή καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές για τη διαδικασία αξιολόγησης της ανάγκης απομείωσης και υπολογισμού της πρόβλεψης απομείωσης. Η πολιτική Απομείωσης Δανείων και Απαιτήσεων που ακολουθεί η Τράπεζα περιγράφεται

παραπάνω στη Σημείωση 2.8.2. Επιπλέον, έχει συσταθεί Επιτροπή Προβλέψεων η οποία ελέγχει την ορθή εφαρμογή της Πολιτικής Απομείωσης Δανείων Και Απαιτήσεων από πελάτες.

4.3.6 Εξασφαλίσεις και άλλες τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου

4.3.6.1 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Η συνηθέστερη πρακτική που χρησιμοποιεί η Τράπεζα για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου σχετικά με δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών είναι η λήψη εξασφαλίσεων. Η Τράπεζα έχει θέσει σε εφαρμογή οδηγίες σχετικά με την αποδοχή συγκεκριμένων κατηγοριών εξασφαλίσεων, όπως αυτές περιγράφονται στο κείμενο της πολιτικής πιστοδοτήσεων. Αναλυτικότερα, στην πολιτική πιστοδοτήσεων αναφέρονται διακριτά όλες οι αποδεκτές για εποπτικούς σκοπούς εξασφαλίσεις ως μορφές πιστωτικής προστασίας. Οι βασικότερες κατηγορίες εξασφαλίσεων είναι οι ακόλουθες:

- Προσημειώσεις υποθήκης επί ακινήτων που χρησιμοποιούνται για κατοικία ή/και εμπορικών ακινήτων
- Ναυτικές υποθήκες
- Ενέχυρα επί καταθέσεων, μετοχών (εισηγμένων και μη), χρυσού, μηχανημάτων, κλπ.
- Εκχωρήσεις απαιτήσεων (γεγεννημένων και μη)
- Εταιρικές ή προσωπικές εγγυήσεις (περιλαμβανομένης της εγγύησης του πρώην ΤΕΜΠΜΕ)

Η Τράπεζα με στόχο την πληρέστερη παρακολούθηση και αποτελεσματικότερη διαχείριση των εξασφαλίσεων που λαμβάνονται σε ασφάλεια δανείων και απαιτήσεων, αλλά και προκειμένου να εναρμονίζεται πλήρως με το υφιστάμενο εποπτικό πλαίσιο έχει ενσωματώσει στα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα το υποσύστημα εξασφαλίσεων. Μέσω του υποσυστήματος εξασφαλίσεων παρέχεται η δυνατότητα άντλησης πληροφόρησης για τις εξασφαλίσεις σε διάφορα επίπεδα, παρακολουθούνται τα συστατικά στοιχεία της εξασφάλισης που επιτρέπουν την ποιοτική αξιολόγησή της, όπως και τα στοιχεία που επιτρέπουν τον υπολογισμό της αξίας της.

4.3.6.2 Μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο

Η μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο στις 31.12.2018 και 31.12.2017 για τον Όμιλο και την Τράπεζα, αντίστοιχα, έχει ως εξής:

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
<i>A. Εντός Ισολογισμού Στοιχεία που υπόκεινται σε Πιστωτικό Κίνδυνο</i>				
Διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	13.481.957	7.928.374	13.481.957	7.928.374
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	9.736.867	2.818.539	9.736.867	2.818.539
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	860.950	1.197.098	860.950	1.197.098
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος	1.000.000	-	1.000.000	-
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	316.602.595	317.097.263	350.570.169	347.110.950
Συμμετοχές*	35.000	2.927.221	6.183.584	7.619.938
Λοιπές απαιτήσεις από πελάτες και διάφορους χρεώστες	8.749.341	7.562.911	4.493.725	3.520.157
Χαρτοφυλάκιο διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	4.871.491	3.258.022	3.993.087	1.559.825
Συνολική αξία εντός ισολογισμού στοιχείων που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο*	355.338.201	342.789.427	390.320.340	371.754.881
<i>B. Εκτός Ισολογισμού Στοιχεία που υπόκεινται σε Πιστωτικό Κίνδυνο</i>				
Εγγυητικές επιστολές, ενέγγυες πιστώσεις και λοιπές εγγυήσεις	13.574.867	9.194.934	13.578.329	9.198.396
Συνολική αξία εκτός ισολογισμού στοιχείων που υπόκεινται σε πιστωτικό κίνδυνο*	13.574.867	9.194.934	13.578.329	9.198.396
Συνολική Αξία ανοιγμάτων που υπόκεινται σε Πιστωτικό Κίνδυνο*	368.913.068	351.984.361	403.898.669	380.953.276

*Όπως αναμορφώθηκε

Σημείωση: Οι συνολικές εγκεκριμένες μη αντληθείσες δανειακές συμβάσεις και τα πιστωτικά όρια του Ομίλου και της Τράπεζας αφορούν όρια που μπορούν να ανακληθούν ανά πάσα στιγμή και ανέρχονται σε €4,5 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2018 (2017: €1,96 εκατ. για τον Όμιλο και την Τράπεζα).

4.3.6.3 Αποτίμηση εξασφαλίσεων

Σύμφωνα με την Πιστωτική Πολιτική της Τράπεζας, η ύπαρξη και η αξία των εξασφαλίσεων παρακολουθείται στενά. Η συχνότητα των εκτιμήσεων των ακινήτων συνήθως δεν υπερβαίνει διάστημα ενός έτους για εμπορικά ακίνητα και τρία έτη για αστικά. Οι αποτιμήσεις πραγματοποιούνται από εξειδικευμένους εκτιμητές, αποδοχής της Τράπεζας.

Στην αξία των εξασφαλίσεων περιλαμβάνονται:

- Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας, και συγκεκριμένα προσημειώσεις / υποθήκες επί εμπορικών ακινήτων ή ακινήτων προοριζόμενων για κατοικία, αφαιρουμένων τυχόν προηγούμενων βαρών,
- Χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις, και συγκεκριμένα ενέχυρα επί καταθέσεων, μετοχών εισηγμένων σε κύριο δείκτη οργανωμένης αγοράς καθώς και χρυσού,
- Λοιπές εξασφαλίσεις (όπως ναυτικές υποθήκες),
- Αξία εγγυήσεων και συγκεκριμένα την αξία εξασφαλίσεων που αφορά την εγγύηση του πρώην ΤΕΜΠΜΕ.

Η ανάλυση των εξασφαλίσεων και εγγυήσεων που λαμβάνονται για τον περιορισμό της έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, αναλύονται ανά κατηγορία χαρτοφυλακίου και συνοψίζονται στους ακόλουθους πίνακες:

Ανάλυση εξασφαλίσεων και εγγυήσεων – Όμιλος

	31.12.2018					31.12.2017				
	Αξία Εξασφαλίσεων					Αξία Εξασφαλίσεων				
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	Αξία εγγυήσεων	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	Αξία εγγυήσεων
Λιανική Τραπεζική	85.931	1.467	2.262	89.660	17	85.414	1.481	0	86.895	17
Επιχειρηματική Τραπεζική	275.276	2.130	15.159	292.565	213	286.373	2.433	6.950	295.756	247
Δημόσιος Τομέας	17	0	0	17	0	49	0	0	49	0
Σύνολο	361.224	3.597	17.421	382.242	230	371.836	3.913	6.950	382.700	265

Ανάλυση εξασφαλίσεων και εγγυήσεων – Τράπεζα

	31.12.2018					31.12.2017				
	Αξία Εξασφαλίσεων					Αξία Εξασφαλίσεων				
	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	Αξία εγγυήσεων	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	Αξία εγγυήσεων
Λιανική Τραπεζική	85.931	1.467	2.262	89.660	17	85.414	1.481	0	86.895	17
Επιχειρηματική Τραπεζική	305.305	2.648	19.217	327.170	213	316.985	2.513	6.950	326.448	247
Δημόσιος Τομέας	17	0	0	17	0	49	0	0	49	0
Σύνολο	391.253	4.115	21.479	416.847	230	402.448	3.994	6.950	413.392	265

4.3.6.4 Δείκτης Δανείου προς Αξία Εξασφάλισης των Στεγαστικών Δανείων

Ο Δείκτης Δανείου προς Αξία Εξασφάλισης των Στεγαστικών δανείων, απεικονίζει την σχέση του δανείου και της αξίας του ακινήτου που κατέχεται ως εξασφάλιση. Παρακάτω απεικονίζονται τα υπόλοιπα δανείων και το πλήθος των πιστούχων ανάλογα με το ποσοστό LTV για το χαρτοφυλάκιο των στεγαστικών δανείων:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Μικρότερο από 50%	2.643	2.647	2.643	2.647
50%-70%	5.116	3.584	5.116	3.584
71%-80%	1.860	8.621	1.860	8.621
81%-90%	2.304	2.945	2.304	2.945
91%-100%	935	1.790	935	1.790
101%-120%	2.336	1.569	2.336	1.569
121%-150%	1.368	724	1.368	724
Μεγαλύτερο από 150%	4.009	3.208	4.009	3.208
Σύνολο	20.571	25.089	20.571	25.089
Μέσος όρος του Δείκτη	101%	100%	101%	100%

4.3.6.5 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Η πιστωτική ποιότητα των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών συνοψίζεται ως ακολούθως:

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών κατά πιστωτική ποιότητα – Όμιλος

31 Δεκέμβριος 2018	Stage 1					Stage 2					Stage 3					ΣΥΝΟΛΑ	
	Ενήμερα	Ληξιπρόθεσμα	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό Υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Ενήμερα	Ληξιπρόθεσμα	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό Υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Ενήμερα	Ληξιπρόθεσμα	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό Υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Λογιστικό Υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Αξία εξασφάλισης
Λιανική Τραπεζική	29.166	0	29.166	(789)	28.377	13.901	0	13.901	(1.079)	12.821	8.382	59.111	67.493	(25.860)	41.633	82.831	89.677
Στεγαστικά δάνεια	6.779	0	6.779	(57)	6.722	1.622	0	1.622	(34)	1.588	1.755	10.416	12.171	(2.920)	9.251	17.561	21.720
Καταναλωτικά δάνεια	3.840	0	3.840	(110)	3.730	2.172	0	2.172	(94)	2.077	1.346	5.840	7.186	(3.192)	3.994	9.802	9.090
Πιστωτικές κάρτες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	491	491	(442)	49	49	24
Λοιπά δάνεια	18.547	0	18.547	(622)	17.925	10.107	0	10.107	(951)	9.156	5.280	42.363	47.644	(19.306)	28.338	55.419	58.843
Επιχειρηματική Τραπεζική	126.120	0	126.120	(1.893)	124.226	38.048	0	38.048	(4.177)	33.871	49.138	91.120	140.259	(64.829)	75.430	233.527	292.778
Μεγάλες επιχειρήσεις	9.058	0	9.058	(37)	9.021	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9.021	12.780
Μικρομεσαίες ΜΜΕ	117.061	0	117.061	(1.857)	115.205	38.048	0	38.048	(4.177)	33.871	49.138	91.120	140.259	(64.829)	75.430	224.506	279.998
Δημόσιος τομέας	269	0	269	(24)	245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	245	17
Ελλάδα	269	0	269	(24)	245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	245	17
Άλλες χώρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	155.554	0	155.554	(2.706)	152.848	51.949	0	51.949	(5.257)	46.692	57.520	150.231	207.751	(90.688)	117.063	316.603	382.472

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών κατά πιστωτική ποιότητα – Τράπεζα

31 Δεκέμβριος 2018	Stage 1					Stage 2					Stage 3					ΣΥΝΟΛΑ	
	Ενήμερα	Ληξιπρόθεσμα	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό Υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Ενήμερα	Ληξιπρόθεσμα	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό Υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Ενήμερα	Ληξιπρόθεσμα	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό Υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Λογιστικό Υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Αξία εξασφάλισης
Λιανική Τραπεζική	29.166	0	29.166	(789)	28.377	13.901	0	13.901	(1.079)	12.821	8.382	59.111	67.493	(25.860)	41.633	82.831	89.677
Στεγαστικά δάνεια	6.779	0	6.779	(57)	6.722	1.622	0	1.622	(34)	1.588	1.755	10.416	12.171	(2.920)	9.251	17.561	21.720
Καταναλωτικά δάνεια	3.840	0	3.840	(110)	3.730	2.172	0	2.172	(94)	2.077	1.346	5.840	7.186	(3.192)	3.994	9.802	9.090
Πιστωτικές κάρτες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	491	491	(442)	49	49	24
Λοιπά δάνεια	18.547	0	18.547	(622)	17.925	10.107	0	10.107	(951)	9.156	5.280	42.363	47.644	(19.306)	28.338	55.419	58.843
Επιχειρηματική Τραπεζική	160.087	0	160.087	(1.893)	158.194	38.048	0	38.048	(4.177)	33.871	49.138	91.120	140.259	(64.829)	75.430	267.495	327.383
Μεγάλες επιχειρήσεις	9.058	0	9.058	(37)	9.021	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9.021	12.780
Μικρομεσαίες ΜΜΕ	151.029	0	151.029	(1.857)	149.172	38.048	0	38.048	(4.177)	33.871	49.138	91.120	140.259	(64.829)	75.430	258.473	314.603
Δημόσιος τομέας	269	0	269	(24)	245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	245	17
Ελλάδα	269	0	269	(24)	245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	245	17
Άλλες χώρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	189.522	0	189.522	(2.706)	186.816	51.949	0	51.949	(5.257)	46.692	57.520	150.231	207.751	(90.688)	117.063	350.571	417.077

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών – Όμιλος

31 Δεκέμβριος 2017	Μη απομειωμένα		Απομειωμένα		Σύνολο πριν από προβλέψεις απομείωσης	Πρόβλεψη απομείωσης		Σύνολο πρόβλεψης απομείωσης	Σύνολο	Αξία εξασφαλίσεων
	Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση			
Λιανική Τραπεζική	38.067	22.306	18.953	26.545	105.928	(10.751)	(13.888)	(24.639)	81.289	86.912
Στεγαστικά δάνεια	9.447	6.626	5.323	3.635	25.089	(2.303)	(1.241)	(3.544)	21.546	25.471
Καταναλωτικά δάνεια	4.658	2.234	366	3.732	10.990	(282)	(2.540)	(2.822)	8.168	7.458
Πιστωτικές κάρτες	0	0	0	480	480	0	(432)	(432)	48	24
Λοιπά δάνεια	23.962	13.446	13.263	18.698	69.370	(8.166)	(9.675)	(17.842)	51.528	53.959
Επιχειρηματική Τραπεζική	136.169	44.157	125.756	10.058	316.139	(75.410)	(5.249)	(80.659)	235.480	296.003
Μεγάλες επιχειρήσεις	7.306	0	0	0	7.306	(73)	0	(73)	7.233	6.396
Μικρομεσαίες ΜΜΕ	128.863	44.157	125.756	10.058	308.833	(75.337)	(5.249)	(80.586)	228.247	289.607
Δημόσιος τομέας	335	0	0	0	335	(2)	(5)	(7)	328	49
Ελλάδα	335	0	0	0	335	(2)	(5)	(7)	328	49
Άλλες χώρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	174.571	66.463	144.708	36.603	422.403	(86.163)	(19.143)	(105.306)	317.097	382.964

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών – Τράπεζα

31 Δεκέμβριος 2017	Μη απομειωμένα		Απομειωμένα		Σύνολο πριν από προβλέψεις απομείωσης	Πρόβλεψη απομείωσης		Σύνολο πρόβλεψης απομείωσης	Σύνολο	Αξία εξασφαλίσεων
	Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση			
Λιανική Τραπεζική	38.067	22.306	18.953	26.545	105.928	(10.751)	(13.888)	(24.639)	81.289	86.912
Στεγαστικά δάνεια	9.447	6.626	5.323	3.635	25.089	(2.303)	(1.241)	(3.544)	21.546	25.471
Καταναλωτικά δάνεια	4.658	2.234	366	3.732	10.990	(282)	(2.540)	(2.822)	8.168	7.458
Πιστωτικές κάρτες	0	0	0	480	480	0	(432)	(432)	48	24
Λοιπά δάνεια	23.962	13.446	13.263	18.698	69.370	(8.166)	(9.675)	(17.842)	51.528	53.959
Επιχειρηματική Τραπεζική	159.515	50.824	125.756	10.058	346.153	(75.410)	(5.249)	(80.659)	265.494	326.696
Μεγάλες επιχειρήσεις	7.306	0	0	0	7.306	(73)	0	(73)	7.233	6.396
Μικρομεσαίες ΜΜΕ	152.209	50.824	125.756	10.058	338.847	(75.337)	(5.249)	(80.586)	258.261	320.300
Δημόσιος τομέας	335	0	0	0	335	(2)	(5)	(7)	328	49
Ελλάδα	335	0	0	0	335	(2)	(5)	(7)	328	49
Άλλες χώρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	197.917	73.130	144.708	36.603	452.416	(86.163)	(19.143)	(105.306)	347.111	413.657

31 Δεκέμβριος 2018	Ενηλικίωση δανείων και απαιτήσεων (καθαρή αξία) - Όμιλος															
	Λιανική Τραπεζική															
	Στεγαστικά δάνεια				Καταναλωτικά δάνεια				Πιστωτικές κάρτες				Λοιπά δάνεια			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο
Ενήμερα	5.650	1.093	868	7.611	3.543	1.822	600	5.966	0	0	0	0	16.451	4.077	1.763	22.290
1-30 μέρες	1.072	35	30	1.136	187	0	16	203	0	0	0	0	1.474	14	300	1.789
31-60 μέρες	0	201	196	397	0	123	20	143	0	0	0	0	997	869		1.866
61-90 μέρες	0	259	30	289	0	132	13	145	0	0	0	0	4.068	449		4.518
91-180 μέρες	0	0	477	477	0	0	148	148	0	0	0	0	0	1.588		1.588
181-360 ημέρες	0	0	729	729	0	0	378	378	0	0	49	49	0	0	3.406	3.406
> 360 ημέρες	0	0	6.921	6.921	0	0	2.819	2.819	0	0	0	0	0	0	19.962	19.962
Σύνολο	6.722	1.588	9.251	17.561	3.730	2.077	3.994	9.802	0	0	49	49	17.925	9.156	28.338	55.419
Αξία εξασφαλίσεων	7.783	2.003	11.933	21.720	2.343	2.181	4.567	9.090	0	0	24	24	15.864	6.095	36.884	58.843

31 Δεκέμβριος 2018	Ενηλικίωση δανείων και απαιτήσεων (καθαρή αξία) - Όμιλος															
	Επιχειρηματική Τραπεζική								Δημόσιος Τομέας							
	Μεγάλες Επιχειρήσεις				ΜΜΕ				Ελλάδα				Άλλες χώρες			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο
Ενήμερα	9.021	0	0	9.021	107.526	27.730	19.700	154.956	245	0	0	245	0	0	0	0
1-30 μέρες	0	0	0	0	7.679	308	692	8.679	0	0	0	0	0	0	0	0
31-60 μέρες	0	0	0	0	0	2.169	888	3.057	0	0	0	0	0	0	0	0
61-90 μέρες	0	0	0	0	0	3.663	5.746	9.409	0	0	0	0	0	0	0	0
91-180 μέρες	0	0	0	0	0	0	2.690	2.690	0	0	0	0	0	0	0	0
181-360 ημέρες	0	0	0	0	0	0	2.161	2.161	0	0	0	0	0	0	0	0
> 360 ημέρες	0	0	0	0	0	0	43.554	43.554	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	9.021	0	0	9.021	115.205	33.871	75.430	224.506	245	0	0	245	0	0	0	0
Αξία εξασφαλίσεων	12.780	0	0	12.780	141.284	26.811	111.904	279.998	17	0	0	17	0	0	0	0

31 Δεκέμβριος 2018	Ενηλικίωση δανείων και απαιτήσεων (καθαρή αξία) - Τράπεζα															
	Λιανική Τραπεζική															
	Στεγαστικά δάνεια				Καταναλωτικά δάνεια				Πιστωτικές κάρτες				Λοιπά δάνεια			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο
Ενήμερα	5.650	1.093	868	7.611	3.543	1.822	600	5.966	0	0	0	0	16.451	4.077	1.763	22.290
1-30 μέρες	1.072	35	30	1.136	187	0	16	203	0	0	0	0	1.474	14	300	1.789
31-60 μέρες	0	201	196	397	0	123	20	143	0	0	0	0	997	869	1.866	
61-90 μέρες	0	259	30	289	0	132	13	145	0	0	0	0	4.068	449	4.518	
91-180 μέρες	0	0	477	477	0	0	148	148	0	0	0	0	0	1.588	1.588	
181-360 ημέρες	0	0	729	729	0	0	378	378	0	0	49	49	0	0	3.406	3.406
> 360 ημέρες	0	0	6.921	6.921	0	0	2.819	2.819	0	0	0	0	0	0	19.962	19.962
Σύνολο	6.722	1.588	9.251	17.561	3.730	2.077	3.994	9.802	0	0	49	49	17.925	9.156	28.338	55.419
Αξία εξασφαλίσεων	7.783	2.003	11.933	21.720	2.343	2.181	4.567	9.090	0	0	24	24	15.864	6.095	36.884	58.843

31 Δεκέμβριος 2018	Ενηλικίωση δανείων και απαιτήσεων (καθαρή αξία) - Τράπεζα															
	Επιχειρηματική Τραπεζική								Δημόσιος Τομέας							
	Μεγάλες Επιχειρήσεις				ΜΜΕ				Ελλάδα				Άλλες χώρες			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Σύνολο
Ενήμερα	9.021	0	0	9.021	141.493	27.730	19.700	188.923	245	0	0	245	0	0	0	0
1-30 μέρες	0	0	0	0	7.679	308	692	8.679	0	0	0	0	0	0	0	0
31-60 μέρες	0	0	0	0	0	2.169	888	3.057	0	0	0	0	0	0	0	0
61-90 μέρες	0	0	0	0	0	3.663	5.746	9.409	0	0	0	0	0	0	0	0
91-180 μέρες	0	0	0	0	0	0	2.690	2.690	0	0	0	0	0	0	0	0
181-360 ημέρες	0	0	0	0	0	0	2.161	2.161	0	0	0	0	0	0	0	0
> 360 ημέρες	0	0	0	0	0	0	43.554	43.554	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	9.021	0	0	9.021	149.172	33.871	75.430	258.473	245	0	0	245	0	0	0	0
Αξία εξασφαλίσεων	12.780	0	0	12.780	175.888	26.811	111.904	314.603	17	0	0	17	0	0	0	0

Ενηλικίωση ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Όμιλος

31 Δεκέμβριος 2017	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματική Τραπεζική			Δημόσιος τομέας		Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά δάνεια	Μεγάλες επιχειρήσεις	ΜΜΕ	Ελλάδα	Λοιπές χώρες	
1-30 μέρες	1.365	356	0	1.668	0	5.986	0	0	9.375
31-60 μέρες	761	178	0	1.567	0	10.658	0	0	13.165
61-90 μέρες	1.066	727	0	2.643	0	10.718	0	0	15.154
91-180 μέρες	149	20	0	366	0	185	0	0	719
Πάνω από 180 μέρες	3.284	954	0	7.202	0	16.610	0	0	28.050
Σύνολο	6.626	2.234	0	13.446	0	44.157	0	0	66.463
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	8.481	2.221	0	15.878	0	58.490	0	0	85.070

Ενηλικίωση ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Τράπεζα

31 Δεκέμβριος 2017	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματική Τραπεζική			Δημόσιος τομέας		Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά δάνεια	Μεγάλες επιχειρήσεις	ΜΜΕ	Ελλάδα	Λοιπές χώρες	
1-30 μέρες	1.365	356	0	1.668	0	5.986	0	0	9.375
31-60 μέρες	761	178	0	1.567	0	10.658	0	0	13.165
61-90 μέρες	1.066	727	0	2.643	0	17.385	0	0	21.821
91-180 μέρες	149	20	0	366	0	185	0	0	719
Πάνω από 180 μέρες	3.284	954	0	7.202	0	16.610	0	0	28.050
Σύνολο	6.626	2.234	0	13.446	0	50.824	0	0	73.130
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	8.481	2.221	0	15.878	0	66.185	0	0	92.765

4.3.6.6 Απομειωμένα δάνεια

Ως πιστωτικά απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, σύμφωνα με την Πολιτική Απομείωσης της Τράπεζας, ορίζονται τα δάνεια και οι απαιτήσεις που κατατάσσονται σε Στάδιο 3 (και επομένως θεωρούνται ανοίγματα σε Αθέτηση). Η Τράπεζα εφαρμόζει τον ορισμό αθέτησης, για σκοπούς σύνταξης των οικονομικών της καταστάσεων, εναρμονισμένο με τον ορισμό των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (Non Performing Exposures – NPE) κατά τα οριζόμενα από την (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών – EBA), στις Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή του ορισμού της αθέτησης δυνάμει του άρθρου 178 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 (EBA/GL/2016/07), και σύμφωνα με το παράρτημα V του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής της 16ης Απριλίου 2014, όπως τροποποιήθηκε από τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2015/227 της Επιτροπής. Βάσει των παραπάνω, η Τράπεζα θεωρεί πως ένας πιστούχος ή δάνειο βρίσκεται σε κατάσταση αθέτησης των συμβατικών του υποχρεώσεων όταν πληροί ένα από τα κάτωθι κριτήρια:

- Ο πιστούχος είναι σε καθυστέρηση πληρωμών άνω των 90 ημερών σε οποιαδήποτε σημαντική πιστωτική υποχρέωση έναντι της Τράπεζας.
- Η Τράπεζα θεωρεί πως ο πιστούχος αδυνατεί να εκπληρώσει (Unlikely to Pay “UTP”) πλήρως τις συμβατικές του υποχρεώσεις προς την Τράπεζα, εκτός εάν η Τράπεζα προσφύγει σε ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων του.
- Το δάνειο έχει ταξινομηθεί ως Μη Εξυπηρετούμενο Άνοιγμα Κάτω από Μέτρα Ανοχής (Non - Performing Forborne Exposure) σύμφωνα με το άρθρο 180 του Κανονισμού ΕΕ 227/2015.

4.3.6.7 Μεταφορά των δανείων στην κατηγορία των μη απομειωμένων

Τα απομειωμένα δάνεια μπορούν να χαρακτηριστούν ως μη-απομειωμένα αν μετά την αναγνώριση ζημιάς απομείωσης εμφανιστούν αντικειμενικές ενδείξεις από τις οποίες να προκύπτει πιθανότητα αποπληρωμής σύμφωνα με τους αρχικούς ή τους τυχόν τροποποιημένους συμβατικούς όρους. Σύμφωνα με την Πολιτική Απομείωσης της Τράπεζας, η μεταφορά ενός ανοίγματος από Στάδιο 3 σε Στάδιο 1 ή 2 είναι ένδειξη Εξόδου σε Στάδιο μη-αθέτησης.

Στους πίνακες που ακολουθούν γίνεται ανάλυση των απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών:

Ενηλικίωση απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών μετά προβλέψεων - Όμιλος

31 Δεκέμβριος 2017	Λιανική Τραπεζική				Επιχειρηματική Τραπεζική		Δημόσιος τομέας		Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά δάνεια	Μεγάλες επιχειρήσεις	MME	Ελλάδα	Λοιπές χώρες	
Ενήμερα	1.645	108	0	1.690	0	28.206	0	0	31.649
1-30 μέρες	0	3	0	121	0	2.693	0	0	2.816
31-60 μέρες	0	92	0	592	0	234	0	0	918
61-90 μέρες	145	34	0	380	0	3.981	0	0	4.539
91-180 μέρες	133	214	48	890	0	2.005	0	0	3.290
Πάνω από 180 μέρες	3.613	950	0	12.421	0	21.869	0	0	38.853
Σύνολο	5.537	1.400	48	16.093	0	58.988	0	0	82.066
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	7.492	1.611	24	20.973	0	93.598	0	0	123.699

Ενηλικίωση απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών μετά προβλέψεων - Τράπεζα

31 Δεκέμβριος 2017	Λιανική Τραπεζική				Επιχειρηματική Τραπεζική		Δημόσιος τομέας		Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Λοιπά δάνεια	Μεγάλες επιχειρήσεις	MME	Ελλάδα	Λοιπές χώρες	
Ενήμερα	1.645	108	0	1.690	0	28.206	0	0	31.649
1-30 μέρες	0	3	0	121	0	2.693	0	0	2.816
31-60 μέρες	0	92	0	592	0	234	0	0	918
61-90 μέρες	145	34	0	380	0	3.981	0	0	4.539
91-180 μέρες	133	214	48	890	0	2.005	0	0	3.290
Πάνω από 180 μέρες	3.613	950	0	12.421	0	21.869	0	0	38.853
Σύνολο	5.537	1.400	48	16.093	0	58.988	0	0	82.066
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	7.492	1.611	24	20.973	0	93.598	0	0	123.699

4.3.6.8 Λογιστική πολιτική για αναγνώριση δεδουλευμένων τόκων απομειωμένων δανείων

Η Τράπεζα και ο Όμιλος έχουν υιοθετήσει για το 2018 στις οικονομικές τους καταστάσεις την αναγνώριση εσόδου από απομειωμένα δάνεια. Η σχετική διαδικασία προσαρμογής των Πληροφοριακών Συστημάτων έχει σχεδόν ολοκληρωθεί, προκειμένου να παρακολουθείται μηχανογραφικά το ύψος των εσόδων που προέρχεται από τόκους απομειωμένων δανείων.

**Ανάλυση Εσόδων από Τόκους δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών – Τράπεζα
31.12.2018**

	Εξυηρητούμενα	Μη-Εξυηρητούμενα	Σύνολο εσόδων από τόκους
Λιανική Τραπεζική	3.873	3.457	7.330
Επιχειρηματική Τραπεζική	16.235	3.596	19.831
Δημόσιος τομέας	29	0	29
Σύνολο εσόδων από τόκους	20.137	7.053	27.190

**Ανάλυση Εσόδων από Τόκους δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών – Όμιλος
31.12.2018**

	Εξυηρητούμενα	Μη-Εξυηρητούμενα	Σύνολο εσόδων από τόκους
Λιανική Τραπεζική	3.873	3.457	7.330
Επιχειρηματική Τραπεζική	13.850	3.596	17.446
Δημόσιος τομέας	29	0	29
Σύνολο εσόδων από τόκους	17.752	7.053	24.805

31.12.2017

	Έσοδα από τόκους εκτός μεταβολής της παρούσας αξίας	Μεταβολή της παρούσας αξίας των ζημιών απομείωσης	Σύνολο εσόδων από τόκους
Λιανική Τραπεζική	4.090	0	4.090
Επιχειρηματική Τραπεζική	16.831	0	16.831
Δημόσιος τομέας	36	0	36
Σύνολο εσόδων από τόκους	20.957	0	20.957

31.12.2017

	Έσοδα από τόκους εκτός μεταβολής της παρούσας αξίας	Μεταβολή της παρούσας αξίας των ζημιών απομείωσης	Σύνολο εσόδων από τόκους
Λιανική Τραπεζική	4.090	0	4.090
Επιχειρηματική Τραπεζική	14.617	0	14.617
Δημόσιος τομέας	36	0	36
Σύνολο εσόδων από τόκους	18.743	0	18.743

4.4 Ρυθμίσεις Δανείων

Οι ρυθμίσεις εφαρμόζονται σε περιπτώσεις που αναγνωρίζεται οικονομική αδυναμία του οφειλέτη να εξυηρητήσει το δάνειο σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της δανειακής σύμβασης, εφόσον πρόκειται για συνεργάσιμο και βιώσιμο οφειλέτη. Αξιολογώντας αυτές τις δυσκολίες, η Τράπεζα τροποποιεί τους όρους της δανειακής σύμβασης, ώστε να μπορέσει ο οφειλέτης να εξυηρητήσει, υπό την προϋπόθεση ότι οι ρυθμίσεις θα είναι μακροπρόθεσμα αποτελεσματικές και βιώσιμες, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις αιτίες που οδήγησαν τον οφειλέτη στην εμφάνιση οικονομικών δυσκολιών, όσο και τη δυνατότητα αποπληρωμής.

Η Τράπεζα έχει εναρμονιστεί με τις εποπτικές της υποχρεώσεις που αφορούν σε ρυθμισμένες πιστοδοτήσεις, με βάση την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 42/30.05.2014 της Τραπεζής της Ελλάδος και τις τροποποιητικές αυτής 47/09.02.2015 και 102/30.8.2016, με τις οποίες προσδιορίστηκε το πλαίσιο των εποπτικών υποχρεώσεων για τη διαχείριση από τα πιστωτικά

ιδρύματα των πιστοδοτήσεων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων πιστοδοτήσεων, παράλληλα με τις ισχύουσες υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από το Νόμο 4261/2014, τον Κανονισμό (Ε.Ε.) αριθ. 575/2013 και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτών αποφάσεις της Τραπεζής της Ελλάδος, καθώς και με βάση τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2015/227 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 9ης Ιανουαρίου 2015 και τα ισχύοντα εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών.

Για το χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής οι ρυθμίσεις αφορούν συνήθως σε επιμήκυνση της διάρκειας του αρχικού δανείου, παροχή περιόδου χάριτος -με ή χωρίς καταβολή μόνο τόκων για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα- μείωση επιτοκίου και λοιπές τροποποιήσεις όρων, σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε δανειολήπτη.

Η Τράπεζα εφαρμόζει τους προτεινόμενους από το εποπτικό πλαίσιο τύπους ρύθμισης, οι οποίοι κατατάσσονται σε:

- Βραχυπρόθεσμους τύπους ρύθμισης: εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που οι δυσκολίες του οφειλέτη κρίνονται βάσιμα προσωρινές. Ενδεικτικά αναφέρονται: Κεφαλαιοποίηση Ληξιπρόθεσμων Οφειλών, Καταβολή μόνο Τόκων, Παροχή περιόδου χάριτος κλπ.
- Μακροπρόθεσμους τύπους ρύθμισης: εφαρμόζονται σε μεγαλύτερη διάρκεια με στόχο τη μείωση της δόσης σε συνδυασμό ενδεχομένως με αύξηση του αριθμού και την παράταση του χρόνου αποπληρωμής. Ενδεικτικά αναφέρονται: Μείωση επιτοκίου, Παράταση Διάρκειας, κλπ.
- Τύπους οριστικής διευθέτησης: αφορούν στις περιπτώσεις που τερματίζεται ή μεταβάλλεται ουσιαστικά η συμβατική σχέση, με στόχο την οριστική τακτοποίηση της απαίτησης της τράπεζας έναντι του οφειλέτη. Ενδεικτικά αναφέρονται: Εθελοντική Παράδοση Ευνόθηκου Ακινήτου, Διακανονισμός Απαιτήσεων, Ρευστοποίηση σε Πλειστηριασμό, Ρυθμίσεις Αναγκαστικού Δικαίου, Μερική Διαγραφή Οφειλής κλπ.

Για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο οι λύσεις ρύθμισης που εφαρμόζονται ποικίλουν μεταξύ διαφορετικών προγραμμάτων αποπληρωμής, τα οποία προσαρμόζονται στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς και στην δυνατότητα του δανειολήπτη να αποπληρώσει, όπως είναι η επέκταση της διάρκειας του δανείου ανάλογα με τον δανειολήπτη και τις ανάγκες του, η μετατροπή του είδους δανεισμού από βραχυπρόθεσμο σε μακροπρόθεσμο, η πληρωμή για κάποιο χρονικό διάστημα μόνο τόκων κλπ.

Τόσο για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, όσο και για τα χαρτοφυλάκια της λιανικής τραπεζικής, στους αντίστοιχους κανονισμούς καθυστερήσεων και πιστοδοτήσεων της Τράπεζας, υφίστανται καταγεγραμμένες οδηγίες – διαδικασίες με τις οποίες αποτυπώνεται πλήρως το σύνολο των παρεχόμενων προϊόντων ρύθμισης, οι προϋποθέσεις ένταξης των πιστούχων και η διαχείριση και παρακολούθηση ρυθμισμένων δανείων από το στάδιο της έγκρισης μέχρι και το στάδιο καταγγελίας της σύμβασης.

Η πρόβλεψη απομείωσης υπολογίζεται σε ατομική ή συλλογική βάση ανά δανειολήπτη, σύμφωνα με τη μεθοδολογία υπολογισμού που εφαρμόζεται από την Τράπεζα για το σύνολο του χαρτοφυλακίου, με μόνη διαφοροποίηση τη χρήση προσαυξημένου συντελεστή πιθανότητας αθέτησης στις συλλογικές προβλέψεις απομείωσης των ρυθμισμένων ανοιγμάτων.

Τα κριτήρια της Τράπεζας για τον χαρακτηρισμό ενός δανείου ως ρυθμισμένου είναι απόλυτα εναρμονισμένα με τα Εκτελεστικά Τεχνικά Πρότυπα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής για

της ρυθμίσεις και τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, τόσο για εποπτικούς σκοπούς όσο και για σκοπούς κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων.

Συνεπώς, ως ρυθμισμένα χαρακτηρίζονται όλα τα δάνεια στα οποία πραγματοποιήθηκε τροποποίηση των συμβατικών όρων και προϋποθέσεων ή αναχρηματοδότηση των οφειλών του οφειλέτη με ευνοϊκότερους όρους, λόγω υφιστάμενης ή αναμενόμενης οικονομικής δυσκολίας, που δεν εφαρμόζονται σε οφειλέτες με παραπλήσια κατηγοριοποίηση κινδύνου.

Στο πλαίσιο της συμμόρφωσης της πολιτικής ρύθμισης δανείων της Τράπεζας με τους σχετικούς ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών και τις οδηγίες της Τραπεζής της Ελλάδος, λειτουργούν νέες δομές και διαδικασίες, έχουν αναπτυχθεί τα συστήματα πληροφορικής και έχει πραγματοποιηθεί τροποποίηση υφιστάμενων εφαρμογών και υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, η Διεύθυνση Διαχείρισης Καθυστερήσεων είναι ένα ανεξάρτητο διοικητικό όργανο της Τράπεζας με κύριους στόχους:

- α) την αποτελεσματική και αξιόπιστη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων για το σύνολο του χαρτοφυλακίου της Τράπεζας
- β) τη διενέργεια ρυθμίσεων εξασφαλίζοντας τη βιωσιμότητα των πιστούχων, παράλληλα με τη μεγιστοποίηση αποδοτικότητας για την Τράπεζα και
- γ) την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων τύπων ρυθμίσεων

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Καθυστερήσεων δεν εμπλέκεται στη διαδικασία χορήγησης πιστώσεων και δανείων, ούτε και στη διαχείριση του ομαλά εξυπηρετούμενου τμήματος του χαρτοφυλακίου της Τράπεζας.

Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζονται τα ρυθμισμένα Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών ανά είδος ρύθμισης, καθώς και Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών για τις οποίες έχουν οριστεί Λύσεις Οριστικής Διευθέτησης:

Ανάλυση ρυθμισμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά είδος ρύθμισης (net ποσά)

Είδη ρύθμισης	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Πρόγραμμα μειωμένων δόσεων	654	360	654	360
Παροχή περιόδου χάριτος	10.895	4.238	10.895	4.238
Επέκταση διάρκειας δανείου	29.365	31.698	29.365	31.698
Κεφαλαιοποίηση καθυστερούμενων δόσεων	24.601	22.860	24.601	22.860
Συνδυασμός μέτρων ρύθμισης	1.129	867	1.129	867
Λοιπά	10.619	21.275	10.619	21.275
Συνολική καθαρή αξία	77.262	81.298	77.262	81.298

Ρυθμισμένα Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών ανά κατηγορία

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Λιανική Τραπεζική	17.770	15.800	17.770	15.800
Στεγαστικά δάνεια	2.275	2.560	2.275	2.560
Καταναλωτικά δάνεια	2.592	954	2.592	954
Πιστωτικές κάρτες	0	0	0	0
Λοιπά δάνεια	12.902	12.286	12.902	12.286
Επιχειρηματική Τραπεζική	59.492	65.498	59.492	65.498
Μεγάλες επιχειρήσεις	0	0	0	0
ΜΜΕ	59.492	65.498	59.492	65.498
Δημόσιος τομέας	0	0	0	0
Ελλάδα	0	0	0	0
Άλλες χώρες	0	0	0	0
Σύνολο	77.262	81.298	77.262	81.298

4.4.1 Ανάκτηση εξασφαλίσεων

Την 31 Δεκεμβρίου 2018, τα περιουσιακά στοιχεία από ανάκτηση ληφθεισών εξασφαλίσεων για την Τράπεζα και τον Όμιλο ανήλθαν σε ποσό 17,6εκ.€ (31/12/2017: 15εκ.€), εκ των οποίων ποσό 1,7εκ.€ για το 2018 έχει κατηγοριοποιηθεί στα Ακίνητα Επενδύσεων (31/12/2017: 1,7εκ€).

4.4.2 Κατανομή πιστωτικού κινδύνου των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

Η κατανομή των πιστούχων της Τράπεζας κατά κλάδο οικονομίας, συνοψίζεται στους παρακάτω πίνακες:

Ανάλυση Ρυθμισμένων Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών, με βάση την πιστωτική τους ποιότητα

	Όμιλος			Τράπεζα		
	Σύνολο δανείων και απαιτήσεων	31.12.2018 Ρυθμισμένα δάνεια και απαιτήσεις	Ποσοστό ρυθμισμένων δανείων	Σύνολο δανείων και απαιτήσεων	31.12.2018 Ρυθμισμένα δάνεια και απαιτήσεις	Ποσοστό ρυθμισμένων δανείων
Stage 1	155.554	0	0%	189.522	0	0%
Stage 2	51.949	44.749	86%	51.949	44.749	86%
Stage 3	207.751	73.967	36%	207.751	73.967	36%
Σύνολο πριν από προβλέψεις απομείωσης	415.254	118.716	29%	449.222	118.716	26%
Stage 1 - Πρόβλεψη	(2.706)	0	0%	(2.706)	0	0%
Stage 2 - Πρόβλεψη	(5.257)	(4.999)	95%	(5.257)	(4.999)	95%
Stage 3 - Πρόβλεψη	(90.689)	(36.455)	40%	(90.689)	(36.455)	40%
Λογιστικό υπόλοιπο (καθαρή αξία)	316.602	77.262	24%	350.570	77.262	22%
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	382.473	77.540	20%	417.077	77.540	19%

	Όμιλος			Τράπεζα		
	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	31.12.2017 Ρυθμισμένα δάνεια	Ποσοστό ρυθμισμένων δανείων	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	31.12.2017 Ρυθμισμένα δάνεια	Ποσοστό ρυθμισμένων δανείων
Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	174.629	35.515	20%	197.975	35.515	18%
Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	66.463	11.537	17%	73.130	11.537	16%
Απομειωμένα	181.311	84.935	47%	181.311	84.935	47%
Σύνολο πριν από προβλέψεις απομείωσης	422.403	131.987	31%	452.416	131.987	29%
Πρόβλεψη απομείωσης – Ατομική	(86.163)	(49.925)	58%	(86.163)	(49.925)	58%
Πρόβλεψη απομείωσης – Συλλογική	(19.143)	(763)	4%	(19.143)	(763)	4%
Σύνολο	317.097	81.298	26%	347.111	81.298	23%
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	382.964	98.035	26%	413.657	98.035	24%

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει την εκτίμηση πιστωτικού κινδύνου ανά διαβάθμιση. Η εκτίμηση καλύπτει τους επόμενους 12 μήνες από την ημερομηνία διαβάθμισης του εκάστοτε οφειλέτη.

Διαβάθμιση	Επίπεδο Κινδύνου
A	Χαμηλό
B	
C	Μέσο
D	
E	
F	Υψηλό
G	
H	
I	Πολύ Υψηλό

Η Τράπεζα κατ' εφαρμογή του Κανονισμού Πιστοδοτήσεων της, αξιολογεί την πιστοληπτική διαβάθμιση κάθε οφειλέτη (υφιστάμενου ή υποψήφιου) σε συνδυασμό με άλλα πιστωτικά κριτήρια ποσοτικά και ποιοτικά, όπως η ικανότητα αποπληρωμής, το ιστορικό συνεργασίας, οι υφιστάμενες και προτεινόμενες εξασφαλίσεις, κλπ. Δεν υφίσταται καταγεγραμμένο όριο πιστωτικού κινδύνου πέρα από το οποίο δεν πραγματοποιείται χρηματοδότηση, καθώς η λήψη απόφαση χρηματοδότησης είναι εξατομικευμένη και συνδιαμορφώνεται κατά περίπτωση ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του εξεταζόμενου οφειλέτη.

4.4.3 Κατανομή πιστωτικού κινδύνου των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών κατά τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών, Απομειωμένα δάνεια και Προβλέψεις Απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή (καθαρή αξία)

31 Δεκέμβριος 2018	Όμιλος								
	Stage 1			Stage 2			Stage 3		
	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό υπόλοιπο (καθαρή αξία)
Λιανική Τραπεζική	29.166	(789)	28.377	13.901	(1.079)	12.822	67.492	(25.860)	41.632
Στεγαστικά δάνεια	6.779	(57)	6.722	1.622	(34)	1.588	12.171	(2.920)	9.251
Καταναλωτικά δάνεια	3.840	(110)	3.730	2.172	(94)	2.078	7.186	(3.192)	3.994
Πιστωτικές κάρτες	0	0	0	0	0	0	491	(442)	49
Λοιπά δάνεια	18.547	(622)	17.925	10.107	(951)	9.156	47.644	(19.306)	28.338
Επιχειρηματική Τραπεζική	126.119	(1.894)	124.225	38.048	(4.177)	33.871	140.259	(64.827)	75.432
Βιομηχανία	19.249	(341)	18.908	2.845	(464)	2.381	28.816	(12.914)	15.902
Εμπόριο και υπηρεσίες	30.196	(998)	29.198	14.172	(2.265)	11.907	39.734	(20.011)	19.723
Κατασκευές	16.526	(330)	16.196	11.940	(681)	11.259	43.851	(25.114)	18.737
Ενέργεια	9.654	(59)	9.595	0	0	0	17	(7)	10
Τουρισμός	47.884	(165)	47.719	5.943	(66)	5.877	25.838	(5.485)	20.353
Ναυτιλία	1.726	0	1.726	0	0	0	720	(705)	15
Λοιπά	884	(1)	883	3.148	(701)	2.447	1.283	(591)	692
Δημόσιος τομέας	269	(24)	245	0	0	0	0	0	0
Ελλάδα	269	(24)	245	0	0	0	0	0	0
Άλλες χώρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	155.554	(2.706)	152.848	51.949	(5.257)	46.692	207.751	(90.689)	117.062

Τράπεζα

31 Δεκέμβριος 2018	Stage 1			Stage 2			Stage 3		
	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό υπόλοιπο (καθαρή αξία)	Λογιστικό υπόλοιπο (προ προβλέψεων)	Αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου	Λογιστικό υπόλοιπο (καθαρή αξία)
Λιανική Τραπεζική	29.166	(789)	28.377	13.901	(1.079)	12.822	67.492	(25.860)	41.632
Στεγαστικά δάνεια	6.779	(57)	6.722	1.622	(34)	1.588	12.171	(2.920)	9.251
Καταναλωτικά δάνεια	3.840	(110)	3.730	2.172	(94)	2.078	7.186	(3.192)	3.994
Πιστωτικές κάρτες	0	0	0	0	0	0	491	(442)	49
Λοιπά δάνεια	18.547	(622)	17.925	10.107	(951)	9.156	47.644	(19.306)	28.338
Επιχειρηματική Τραπεζική	160.086	(1.894)	158.192	38.048	(4.177)	33.871	140.259	(64.827)	75.432
Βιομηχανία	20.878	(341)	20.537	2.845	(464)	2.381	28.816	(12.914)	15.902
Εμπόριο και υπηρεσίες	46.610	(998)	45.612	14.172	(2.265)	11.907	39.734	(20.011)	19.723
Κατασκευές	30.576	(330)	30.246	11.940	(681)	11.259	43.851	(25.114)	18.737
Ενέργεια	11.528	(59)	11.469	0	0	0	17	(7)	10
Τουρισμός	47.884	(165)	47.719	5.943	(66)	5.877	25.838	(5.485)	20.353
Ναυτιλία	1.726	0	1.726	0	0	0	720	(705)	15
Λοιπά	884	(1)	883	3.148	(701)	2.447	1.283	(591)	692
Δημόσιος τομέας	269	(24)	245	0	0	0	0	0	0
Ελλάδα	269	(24)	245	0	0	0	0	0	0
Άλλες χώρες	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	189.522	(2.706)	186.816	51.949	(5.257)	46.692	207.751	(90.689)	117.062

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών, Απομειωμένα δάνεια και Προβλέψεις Απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή – Όμιλος

31 Δεκέμβριος 2017	Ελλάδα		
	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλεψη
Λιανική Τραπεζική	105.928	45.497	(24.639)
Στεγαστικά δάνεια	25.089	8.958	(3.544)
Καταναλωτικά δάνεια	10.990	4.098	(2.822)
Πιστωτικές κάρτες	480	480	(432)
Λοιπά δάνεια	69.370	31.961	(17.842)
Επιχειρηματική Τραπεζική	316.139	135.814	(80.659)
Βιομηχανία	54.833	34.614	(20.966)
Εμπόριο και υπηρεσίες	61.978	35.057	(19.587)
Κατασκευές	67.373	42.803	(27.418)
Ενέργεια	13.463	16	(139)
Τουρισμός	80.282	11.434	(5.347)
Ναυτιλία	2.791	36	(49)
Λοιπά	35.419	11.854	(7.153)
Δημόσιος τομέας	335	0	(7)
Ελλάδα	335	0	(7)
Άλλες χώρες	0	0	0
Σύνολο	422.403	181.311	(105.306)

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών, Απομειωμένα δάνεια και Προβλέψεις Απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή – Τράπεζα

31 Δεκέμβριος 2017	Ελλάδα		
	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλεψη
Λιανική Τραπεζική	105.928	45.497	(24.639)
Στεγαστικά δάνεια	25.089	8.958	(3.544)
Καταναλωτικά δάνεια	10.990	4.098	(2.822)
Πιστωτικές κάρτες	480	480	(432)
Λοιπά δάνεια	69.370	31.961	(17.842)
Επιχειρηματική Τραπεζική	346.153	135.814	(80.659)
Βιομηχανία	56.358	34.614	(20.966)
Εμπόριο και υπηρεσίες	70.346	35.057	(19.587)
Κατασκευές	74.171	42.803	(27.418)
Ενέργεια	13.463	16	(139)
Τουρισμός	80.282	11.434	(5.347)
Ναυτιλία	2.791	36	(49)
Λοιπά	48.742	11.854	(7.153)
Δημόσιος τομέας	335	0	(7)
Ελλάδα	335	0	(7)
Άλλες χώρες	0	0	0
Σύνολο	452.416	181.311	(105.306)

4.4.4 Μετάβαση προβλέψεων και μεταφορές στα Δ.Π.Χ.Α. 9 Στάδια

Μετάβαση Προβλέψεων 31/12/2017 - 01/01/2018 (Όμιλος)

	31/12/2017			1/1/2018			31/12/2018		
	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη
Εξυπηρετούμενα	5.573	398	5.971	2.068	7.441	9.509	255	7.708	7.963
Μη - εξυπηρετούμενα	80.590	18.744	99.334	80.481	20.432	100.913	69.581	21.107	90.688
Σύνολο	86.163	19.142	105.305	82.549	27.873	110.422	69.836	28.815	98.651

Μετάβαση Προβλέψεων 31/12/2017 - 01/01/2018 για τις Αναληφθείσες Εγγυήσεις και δεσμεύσεις (Όμιλος)

	31/12/2017			1/1/2018			31/12/2018		
	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη
Εξυπηρετούμενα	16	5	21	5	0	5	1	34	35
Μη - εξυπηρετούμενα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	16	5	21	5	0	5	1	34	35

Μετάβαση Προβλέψεων 31/12/2017 - 01/01/2018 (Τράπεζα)

	31/12/2017			1/1/2018			31/12/2018		
	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη
Εξυπηρετούμενα	5.573	398	5.971	2.068	7.441	9.509	255	7.708	7.963
Μη - εξυπηρετούμενα	80.590	18.744	99.334	80.481	20.432	100.913	69.581	21.107	90.688
Σύνολο	86.163	19.142	105.305	82.549	27.873	110.422	69.836	28.815	98.651

Μετάβαση Προβλέψεων 31/12/2017 - 01/01/2018 για τις Αναληφθείσες Εγγυήσεις και δεσμεύσεις (Τράπεζα)

	31/12/2017			1/1/2018			31/12/2018		
	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική Πρόβλεψη
Εξυπηρετούμενα	16	5	21	5	0	5	1	34	35
Μη - εξυπηρετούμενα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	16	5	21	5	0	5	1	34	35

31 Δεκεμβρίου 2018	Σύνολο χαρτοφυλακίου				Σύνολο
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	
Υπόλοιπα 1/1/2018	147.966	63.034	211.404	-	422.403
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	13.041	(12.944)	(97)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(3.792)	16.062	(12.270)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(5.814)	(7.958)	13.771	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	4.159	(6.160)	8.146	-	6.144
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	14.167	()	0	-	14.166
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(14.172)	(78)	(471)	-	(14.720)
Διαγραφές	0	(7)	(12.732)	-	(12.739)
Υπόλοιπα 31/12/2018	155.554	51.949	207.751	-	415.254

31 Δεκεμβρίου 2018	Επιχειρηματική Τραπεζική				Σύνολο
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	
Υπόλοιπα 1/1/2018	117.557	45.781	152.801	-	316.139
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	11.689	(11.666)	(23)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(2.454)	13.598	(11.144)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(3.216)	(3.396)	6.611	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	4.362	(6.260)	4.557	-	2.659
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	10.876	0	()	-	10.876
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(12.696)	(2)	(293)	-	(12.991)
Διαγραφές	0	(7)	(12.251)	-	(12.258)
Υπόλοιπα 31/12/2018	126.120	38.048	140.259	-	304.426

31 Δεκεμβρίου 2018	Λιανική Τραπεζική				Σύνολο
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	
Υπόλοιπα 1/1/2018	30.073	17.253	58.603	-	105.928
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	1.352	(1.278)	(74)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(1.337)	2.463	(1.126)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(2.599)	(4.562)	7.161	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	(138)	100	3.589	-	3.551
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	3.290	0	()	-	3.290
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(1.476)	(76)	(178)	-	(1.730)
Διαγραφές	0	0	(481)	-	(481)
Υπόλοιπα 31/12/2018	29.166	13.901	67.493	-	110.559

31 Δεκεμβρίου 2018	Δημόσιος Τομέας				Σύνολο
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	
Υπόλοιπα 1/1/2018	335	0	0	-	335
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	0	0	0	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	(66)	0	0	-	(66)
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	0	0	0	-	0
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	0	0	0	-	0
Διαγραφές	0	0	0	-	0
Υπόλοιπα 31/12/2018	269	0	0	-	269

31 Δεκεμβρίου 2018	Αναληφθείσες Εγγυήσεις και δεσμεύσεις				Σύνολο
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	
Υπόλοιπα 1/1/2018	11.001	4	164	-	11.169
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	22	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(6)	6	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(182)	0	182	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	2.454	50	209	-	2.712
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	7.240	0	0	-	7.240
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(2.483)	0	0	-	(2.483)
Διαγραφές	0	0	0	-	0
Υπόλοιπα 31/12/2018	18.046	59	556	-	18.660

Κινήσεις υπολοίπων προ προβλέψεων ανά Δ.Π.Χ.Α.9 Στάδιο- Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2018	Σύνολο χαρτοφυλακίου				Σύνολο
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	
Υπόλοιπα 1/1/2018	177.979	63.034	211.404	-	452.416
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	13.041	(12.944)	(97)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(3.792)	16.062	(12.270)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(5.814)	(7.958)	13.771	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	8.101	(6.160)	8.146	-	10.086
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	14.179	()	0	-	14.178
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(14.172)	(78)	(471)	-	(14.720)
Διαγραφές	0	(7)	(12.732)	-	(12.739)
Υπόλοιπα 31/12/2018	189.522	51.949	207.751	-	449.222

31 Δεκεμβρίου 2018	Επιχειρηματική Τραπεζική				Σύνολο
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	
Υπόλοιπα 1/1/2018	147.571	45.781	152.801	-	346.153
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	11.689	(11.666)	(23)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(2.454)	13.598	(11.144)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(3.216)	(3.396)	6.611	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	8.304	(6.260)	4.557	-	6.601
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	10.888	0	()	-	10.889
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(12.696)	(2)	(293)	-	(12.991)
Διαγραφές	0	(7)	(12.251)	-	(12.258)
Υπόλοιπα 31/12/2018	160.087	38.048	140.259	-	338.394

31 Δεκεμβρίου 2018	Λιανική Τραπεζική				Σύνολο
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	
Υπόλοιπα 1/1/2018	30.073	17.253	58.603	-	105.928
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	1.352	(1.278)	(74)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(1.337)	2.463	(1.126)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(2.599)	(4.562)	7.161	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	(138)	100	3.589	-	3.551
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	3.290	0	()	-	3.290
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(1.476)	(76)	(178)	-	(1.730)
Διαγραφές	0	0	(481)	-	(481)
Υπόλοιπα 31/12/2018	29.166	13.901	67.493	-	110.559

31 Δεκεμβρίου 2018	Δημόσιος Τομέας				Σύνολο
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	
Υπόλοιπα 1/1/2018	335	0	0	-	335
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	0	0	0	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	(66)	0	0	-	(66)
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	0	0	0	-	0
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	0	0	0	-	0
Διαγραφές	0	0	0	-	0
Υπόλοιπα 31/12/2018	269	0	0	-	269

31 Δεκεμβρίου 2018	Αναληφθείσες Εγγυήσεις και δεσμεύσεις				Σύνολο
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	
Υπόλοιπα 1/1/2018	11.005	4	164	-	11.173
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	22	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(6)	6	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(182)	0	183	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	2.482	50	209	-	2.740
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	7.561	0	0	-	7.561
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(2.483)	0	0	-	(2.483)
Διαγραφές	0	0	0	-	0
Υπόλοιπα 31/12/2018	18.398	59	556	-	19.013

31 Δεκεμβρίου 2018	Σύνολο χαρτοφυλακίου				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Σύνολο
Υπόλοιπα 1/1/2018	2.780	6.699	100.943	-	110.421
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	1.286	(1.211)	(75)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(121)	5.267	(5.146)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(158)	(2.145)	2.303	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	(1.251)	(3.340)	5.543	-	952
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	644	0	0	-	644
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(473)	(6)	(148)	-	(627)
Διαγραφές	0	(7)	(12.732)	-	(12.739)
Υπόλοιπα 31/12/2018	2.706	5.257	90.689	-	98.652

31 Δεκεμβρίου 2018	Επιχειρηματική Τραπεζική				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Σύνολο
Υπόλοιπα 1/1/2018	2.021	3.791	77.707	-	83.519
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	1.148	(1.129)	(19)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(67)	4.950	(4.883)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(68)	(523)	592	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	(1.275)	(2.905)	3.693	-	(487)
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	582	0	0	-	583
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(448)	()	(11)	-	(459)
Διαγραφές	0	(7)	(12.251)	-	(12.258)
Υπόλοιπα 31/12/2018	1.893	4.177	64.829	-	70.899

31 Δεκεμβρίου 2018	Λιανική Τραπεζική				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Σύνολο
Υπόλοιπα 1/1/2018	718	2.908	23.235	-	26.861
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	137	(82)	(55)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(53)	317	(264)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(90)	(1.621)	1.711	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	40	(435)	1.851	-	1.456
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	62	0	()	-	61
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(25)	(6)	(137)	-	(169)
Διαγραφές	0	0	(481)	-	(481)
Υπόλοιπα 31/12/2018	789	1.079	25.860	-	27.729

31 Δεκεμβρίου 2018	Δημόσιος Τομέας				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Σύνολο
Υπόλοιπα 1/1/2018	40	0	0	-	40
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	0	0	0	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	(17)	0	0	-	(17)
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	0	0	0	-	0
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	0	0	0	-	0
Διαγραφές	0	0	0	-	0
Υπόλοιπα 31/12/2018	24	0	0	-	24

31 Δεκεμβρίου 2018	Αναληφθείσες Εγγυήσεις και δεσμεύσεις				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Σύνολο
Υπόλοιπα 1/1/2018	5	0	0	-	5
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	0	0	0	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	13	0	1	-	14
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	18	0	0	-	18
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(2)	0	0	-	(2)
Διαγραφές	0	0	0	-	0
Υπόλοιπα 31/12/2018	34	0	1	-	35

31 Δεκεμβρίου 2018	Σύνολο χαρτοφυλακίου				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Σύνολο
Υπόλοιπα 1/1/2018	2.780	6.699	100.943	-	110.421
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	1.286	(1.211)	(75)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(121)	5.267	(5.146)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(158)	(2.145)	2.303	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	(1.251)	(3.340)	5.543	-	952
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	644	0	0	-	644
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(473)	(6)	(148)	-	(627)
Διαγραφές	0	(7)	(12.732)	-	(12.739)
Υπόλοιπα 31/12/2018	2.706	5.257	90.689	-	98.652

31 Δεκεμβρίου 2018	Επιχειρηματική Τραπεζική				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Σύνολο
Υπόλοιπα 1/1/2018	2.021	3.791	77.707	-	83.519
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	1.148	(1.129)	(19)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(67)	4.950	(4.883)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(68)	(523)	592	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	(1.275)	(2.905)	3.693	-	(487)
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	582	0	0	-	583
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(448)	()	(11)	-	(459)
Διαγραφές	0	(7)	(12.251)	-	(12.258)
Υπόλοιπα 31/12/2018	1.893	4.177	64.829	-	70.899

31 Δεκεμβρίου 2018	Λιανική Τραπεζική				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Σύνολο
Υπόλοιπα 1/1/2018	718	2.908	23.235	-	26.861
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	137	(82)	(55)	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	(53)	317	(264)	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	(90)	(1.621)	1.711	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	40	(435)	1.851	-	1.456
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	62	0	()	-	61
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(25)	(6)	(137)	-	(169)
Διαγραφές	0	0	(481)	-	(481)
Υπόλοιπα 31/12/2018	789	1.079	25.860	-	27.729

31 Δεκεμβρίου 2018	Δημόσιος Τομέας				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Σύνολο
Υπόλοιπα 1/1/2018	40	0	0	-	40
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	0	0	0	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	(17)	0	0	-	(17)
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	0	0	0	-	0
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	0	0	0	-	0
Διαγραφές	0	0	0	-	0
Υπόλοιπα 31/12/2018	24	0	0	-	24

31 Δεκεμβρίου 2018	Αναληφθείσες Εγγυήσεις και δεσμεύσεις				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Σύνολο
Υπόλοιπα 1/1/2018	5	0	0	-	5
Μεταφορά σε Stage 1 (από 2 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 2 (από 1 ή 3)	0	0	0	-	-
Μεταφορά σε Stage 3 (από 1 ή 2)	0	0	0	-	-
Μεταβολή υπολοίπων	14	0	1	-	14
Νέες απαιτήσεις (δημιουργηθείσες ή αγορασθείσες)	18	0	0	-	18
Αποαναγνώριση απαιτήσεων	(2)	0	0	-	(2)
Διαγραφές	0	0	0	-	0
Υπόλοιπα 31/12/2018	34	0	1	-	35

4.5 Κίνδυνος Σύστασης Βαρών

Είναι ο κίνδυνος που αναλαμβάνει η Τράπεζα με την διατήρηση υψηλού επιπέδου βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού με μακροπρόθεσμο ορίζοντα με αποτέλεσμα να περιορίζει το διαθέσιμο απόθεμα ρευστότητας και την δυνατότητα άντλησης πρόσθετης χρηματοδότησης σε συνθήκες περιορισμένης ρευστότητας.

Η Τράπεζα κάνει χρήση των μη βεβαρημένων στοιχείων ενεργητικού μόνο για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών ρευστότητας της, μέσω του μηχανισμού ELA και μόνο, συνεπώς δεν υφίσταται κίνδυνος τέτοιας μορφής.

4.6 Κίνδυνος Αγοράς

Η Τράπεζα δεν εκτίθεται ουσιαστικά σε κίνδυνο αγοράς. Για το λόγο αυτό ανήκε στις εξαιρέσεις της ΠΔ/ΤΕ 2646/09.09.2011, λόγω του χαμηλού ποσού της αξίας του χαρτοφυλακίου συναλλαγών (<5% της αξίας του συνολικού ενεργητικού της).

4.7 Επιτοκιακός κίνδυνος

Στον επιτοκιακό κίνδυνο, ο οποίος αφορά την πιθανότητα επέλευσης μη-αναμενόμενων μεταβολών στα έσοδα ή/και στα έξοδα από τόκους, ως αποτέλεσμα μεταβολών στα επιτόκια (απόρροια της χρονικής αναντιστοιχίας στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού). Η έκθεση της Τράπεζας στον συγκεκριμένο κίνδυνο είναι σχετικά μικρή, δεδομένου ότι σχεδόν το σύνολο των τοκοφόρων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, είναι κυμαινόμενου επιτοκίου.

4.8 Συναλλαγματικός κίνδυνος

Η Τράπεζα δεν εκτίθεται ουσιαστικά σε συναλλαγματικό κίνδυνο. Η έκθεση της Τράπεζας στον συναλλαγματικό κίνδυνο ήταν πολύ χαμηλή (<2% των ιδίων κεφαλαίων) ως εκ τούτου οι αναλογούσες κεφαλαιακές απαιτήσεις ήταν μηδενικές.

4.9 Κίνδυνος χώρας

Δεν υφίστανται διασυνωριακές πιστώσεις. Συνεπώς δεν υφίσταται κίνδυνος χώρας.

4.10 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος είναι ο κίνδυνος που προκύπτει από την πιθανή αδυναμία ανεύρεσης επαρκών ρευστών διαθεσίμων για την κάλυψη των υποχρεώσεών του, όταν αυτές γίνουν απαιτητές.

Η Τράπεζα για την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας, έχει θεσπίσει μια σειρά από διαδικασίες εντοπισμού, μέτρησης, παρακολούθησης και ελέγχου του κινδύνου ρευστότητας βάσει της Στρατηγικής Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας και του Πλαισίου Ορίων ανάληψης κινδύνων που έχει υιοθετηθεί.

Με βάση το παραπάνω πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας, η Τράπεζα παρακολουθεί τον κίνδυνο ρευστότητας μέσω εσωτερικών διοικητικών αλλά και εποπτικών αναφορών καθώς και μέσω της ενδοημερήσιας παρακολούθησης των διαθεσίμων της και των πηγών χρηματοδότησης της. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα παρακολουθεί τον εποπτικό Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας (LCR), διενεργεί σε τακτά χρονικά διαστήματα ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον κίνδυνο ρευστότητας, ενώ έχει αναπτύξει ένα Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης Χρηματοδότησης για την αποτελεσματική διαχείριση της ρευστότητας της Τράπεζας υπό μη φυσιολογικές συνθήκες.

Σκοπός της Τράπεζας κατά την διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας είναι η εξασφάλιση, στον βέλτιστο δυνατό βαθμό, της ύπαρξης ικανοποιητικής ρευστότητας με σκοπό την ικανοποίηση των υποχρεώσεών της, τόσο υπό φυσιολογικές όσο και υπό ακραίες καταστάσεις, χωρίς δυσανάλογο επιπρόσθετο κόστος. Τέλος, βασικός στόχος της

Τράπεζας είναι η βελτίωση της ρευστότητας και ακολούθως η μείωση της χρηματοδότησης μέσω του Έκτακτου Μηχανισμού Ρευστότητας («ELA»), καθώς και η αποκατάσταση του Δείκτη Κάλυψης Ρευστότητας.

Οι κυριότερες πηγές χρηματοδότησης και άντλησης ρευστότητας της Τράπεζας είναι οι εξής:

- **Καταθέσεις πελατών:** Οι καταθέσεις πελατών της Τράπεζας αποτελούνται από καταθέσεις όψεως, ταμειυτηρίου και προθεσμίας. Η Τράπεζα έχει ως στόχο την αύξηση της καταθετικής βάσης προσελκύνοντας καταθέσεις που αποσύρθηκαν από το τραπεζικό σύστημα καθώς και μέσω αναδιάρθρωσης του δικτύου με μεταφορά των αδειών καταστημάτων σε περιοχές της Απτικής καταθετικής εντάσεως. Έτσι το 2018, τέθηκαν σε λειτουργία ακόμα 3 νέα καταστήματα στην ευρύτερη περιοχή των Αθηνών.
- **Συνεταιριστικό κεφάλαιο:** Η Τράπεζα το 2018 προχώρησε σε αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου βελτιώνοντας την ρευστότητά της, αντλώντας επιπλέον κεφάλαια 3,7εκ.€.
- **Χρηματοδότηση μέσω του μηχανισμού E.L.A.:** Η Τράπεζα έχει πρόσβαση στην χρηματοδότηση μέσω του Έκτακτου Μηχανισμού Ρευστότητας («ELA») με την παροχή εξασφαλίσεων αποδεκτών στοιχείων Ενεργητικού. Η Τράπεζα έχει επαρκή διαθέσιμα Στοιχεία Ενεργητικού για ενεχυρίαση με σκοπό την επιπλέον άντληση ρευστότητας. Η εν λόγω χρηματοδότηση την 31 Δεκεμβρίου 2018 ανήλθε στο ποσό 12εκ.€ (31.12.2017: 67εκ.€) και μηδενίστηκε τον Μάρτιο του 2019.
- **Ομολογιακό δάνειο:** Η Τράπεζα αντλεί επιπλέον ρευστότητα μέσω της έκδοσης ομολογιακών δανείων. Η Τράπεζα ενίσχυσε τη ρευστότητα της μέσω της έκδοσης ομολογιακών δανείων με ιδιωτική τοποθέτηση το 2018 το 2017 και το 2016 ποσού 2,1 εκ 2,07εκ.€ και 2,5εκ.€ αντίστοιχα.

Παρακάτω παρατίθεται ληξιάριο των υποχρεώσεων της τράπεζας και του ομίλου την 31.12.2018:

Ανάλυση συμβατικών λήξεων για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (μη-προεξοφλημένες ταμειακές ροές)

Ποσά σε €	Τράπεζα					
	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
31 Δεκεμβρίου 2018						
Υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες	12.002.000	0	0	0	0	12.002.000
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	9.327.357	0	0	0	0	9.327.357
Υποχρεώσεις προς πελάτες	209.441.794	67.968.593	102.769.819	947.029	0	381.127.235
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	0	0	12.312	11.500.000	4.180.000	15.692.312
Λοιπές υποχρεώσεις	0	0	4.294.304	0	0	4.294.304
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	230.771.152	67.968.593	107.076.435	12.447.029	4.180.000	422.443.208

**Ανάλυση συμβατικών λήξεων για
χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις
(μη-προεξοφλημένες ταμειακές
ροές)**
Όμιλος

Ποσά σε €	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
31 Δεκεμβρίου 2018						
Υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες	12.002.000	0	0	0	0	12.002.000
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	10.121.521	0	0	0	0	10.121.521
Υποχρεώσεις προς πελάτες	208.165.362	67.968.593	102.769.819	947.029	0	379.850.803
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	0	0	12.312	11.500.000	4.180.000	15.692.312
Λοιπές υποχρεώσεις	0	0	12.509.408	0	0	12.509.408
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	230.288.883	67.968.593	115.291.539	12.447.029	4.180.000	430.176.044

**Ανάλυση συμβατικών λήξεων για
χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις
(μη-προεξοφλημένες ταμειακές ροές)**
Τράπεζα

Ποσά σε €	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
31 Δεκεμβρίου 2017						
Υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες	67.005.583	0	0	0	0	67.005.583
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	2.661.996	0	0	0	0	2.661.996
Υποχρεώσεις προς πελάτες	199.018.729	50.672.927	73.138.840	0	0	322.830.496
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	0	0	5.346	11.500.000	2.070.000	13.575.346
Λοιπές υποχρεώσεις	0	0	3.371.602	0	0	3.371.602
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	268.686.308	50.672.927	76.515.788	11.500.000	2.070.000	409.445.023

**Ανάλυση συμβατικών λήξεων για
χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις
(μη-προεξοφλημένες ταμειακές ροές)**
Όμιλος

Ποσά σε €	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
31 Δεκεμβρίου 2017						
Υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες	67.005.583	0	0	0	0	67.005.583
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	3.554.345	0	0	0	0	3.554.345
Υποχρεώσεις προς πελάτες	198.550.574	50.672.927	73.138.840	0	0	322.362.341
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	0	0	5.346	11.500.000	2.070.000	13.575.346
Λοιπές υποχρεώσεις	0	0	9.257.409	0	0	9.257.409
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	269.110.502	50.672.927	82.401.595	11.500.000	2.070.000	415.755.024

4.11 Λειτουργικός κίνδυνος

Λειτουργικός είναι ο κίνδυνος πρόκλησης ζημιών που οφείλονται στην ανεπάρκεια ή στην αποτυχία εσωτερικών διαδικασιών, ατόμων και συστημάτων ή σε εξωτερικά γεγονότα. Η Τράπεζα υποχρεούται στον υπολογισμό ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο αυτό σύμφωνα με τα άρθρα 92 και 315-316 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013. Για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του κινδύνου αυτού χρησιμοποιούσε και εξακολουθεί να χρησιμοποιεί, όπως ήδη έχει αναφερθεί, τη μέθοδο του Βασικού Δείκτη.

Οι αναλογούσες κεφαλαιακές απαιτήσεις στις 31/12/2018, ήταν 2.804χιλ.€ σε ατομική και 2.499χιλ.€ σε ενοποιημένη βάση, και οι οποίες θεωρούνται αναλογικά επαρκείς για την κάλυψη της Τράπεζας έναντι του κινδύνου αυτού δεδομένων της φύσης, των μεγεθών και του υπάρχοντος δικτύου της.

4.12 Κεφαλαιακή επάρκεια

Οι εποπτικές αρχές έχουν θεσμοθετήσει ποσοτικά κριτήρια για τη διασφάλιση κεφαλαιακής επάρκειας και επιβάλλουν στην Τράπεζα να διατηρούν ελάχιστα ποσά και δείκτες κεφαλαίων, προσδιορισμένα βάσει σταθμισμένου κινδύνου, οι οποίοι δείκτες ορίζονται ως η σχέση των κεφαλαίων προς το άθροισμα των περιουσιακών στοιχείων, συγκεκριμένων στοιχείων εκτός ισολογισμού. Τον Ιούνιο του 2013, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρώπης, εξέδωσαν την Οδηγία 2013/36/ΕΕ και τον Κανονισμό (ΕΥ) 575/2013 (γνωστά ως CRD IV), μέσω των οποίων έγινε η ενσωμάτωση και προσαρμογή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, των αλλαγών εκείνων που έχουν προταθεί από την Επιτροπή της Βασιλείας (Basel III). Οι νέοι κανονισμοί είναι άμεσα εφαρμόσιμοι σε όλα τα κράτη μέλη από την 1 Ιανουαρίου 2014, λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες διατάξεις θα εφαρμοστούν σταδιακά κυρίως μεταξύ 2014 με 2019.

Η εποπτεύουσα αρχή της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων είναι η ΤτΕ

Από 01.01.2008 – 31.12.2013 εφαρμόζονταν το εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας II, το οποίο εισήχθη στην ελληνική νομοθεσία με τον Ν.3601/2007 όπως τροποποιήθηκε με τους Ν.3693/2008, Ν.3746/2009, Ν.3862/2010, Ν.4002/2011 και Ν.4021/2011 (ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών οδηγιών 48/2006, 49/2006, 64/2007, 111/2009 και 76/2010) και στη συνέχεια με την έκδοση των Πράξεων Διοικητή 2577/2006, 2588/2007, 2590/2007, 2592/2007, 2630/2010, και 2635/2010.

Από την 01/01/2014 εφαρμόζεται το εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας III το οποίο εισήχθη στην ελληνική νομοθεσία με τον Ν.4261/2014 (ενσωμάτωση Οδηγίας 36/2013 της Ε.Ε.) όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.4335/2015 και τον Ν.4340/2015, και στη συνέχεια με τον Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 (όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον κατ'εξουσιοδότηση Κανονισμό 62/2015) και τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 680/2014 (όπως αυτός τροποποιήθηκε με τους Εκτελεστικούς Κανονισμούς 79/2015, 227/2015 και 1278/2015).

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις (Ν.4261/2014 και Κανονισμός ΕΕ 575/2013) από την 01/01/2016 και εφεξής, τέθηκαν σε ισχύ, τα παρακάτω κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας:

- **Απόθεμα Ασφαλείας Διατήρησης Κεφαλαίου:** Εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικού ποσού των ανοιγμάτων σε κίνδυνο πρόκειται να ανέλθει σταδιακά σε 2,50% από την 01/01/2019 ως εξής: 0,625% την 01/01/2016, 1,25% την 01/01/2017, 1,875% την 01/01/2018 και 2,50% την 01/01/2019.
- **Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας:** Εκφράζεται ως ποσοστό του συνολικού ποσού των ανοιγμάτων σε κίνδυνο και κυμαίνεται μεταξύ 0% και 2,50%, ενώ υπάρχει η δυνατότητα να ανέλθει και σε ποσοστό υψηλότερο του 2,50% εφόσον αυτό δικαιολογείται κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 127 του Ν.4261/2014. Η Τράπεζα της Ελλάδος, για το 2018 καθόρισε το ποσοστό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος σε 0%.
- **Βάσει της απόφασης 254/21.12.2017** της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων και στα πλαίσια της Εποπτικής Διαδικασίας Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ), ορίστηκαν για την Τράπεζα πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 2,04% από 01/01/2018.

▪ **Βάσει της απόφασης 292/18.12.2018** της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων και στα πλαίσια της Εποπτικής Διαδικασίας Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ), ορίστηκαν για την Τράπεζα πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις ύψους 2,60% από 01/01/2019.

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες για τα έτη 2017 και 2018.

Ποσά σε χιλ. €

31-Δεκ-17

	Ενοποιημένη	Ατομική
1. Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού (RWA)	354.489	354.704
2. Σταθμισμένο Ενεργητικό για τον πιστωτικό κίνδυνο	327.037	323.702
3. Σταθμισμένο Ενεργητικό για τον λειτουργικό κίνδυνο	27.452	31.002
4. Σταθμισμένο Ενεργητικό για τον κίνδυνο συγκέντρωσης	0	0
5. Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	39.526	47.628
6. Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	11,1%	13,4%

Ποσά σε χιλ. €

31-Δεκ-18

	Ενοποιημένη	Ατομική
1. Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού (RWA)	396.056	383.513
2. Σταθμισμένο Ενεργητικό για τον πιστωτικό κίνδυνο	364.823	348.457
3. Σταθμισμένο Ενεργητικό για τον λειτουργικό κίνδυνο	31.233	35.056
4. Σταθμισμένο Ενεργητικό για τον κίνδυνο συγκέντρωσης	0	0
5. Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	51.900	49.667
6. Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	13,10%	12,95%

Σημείωση: ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής επάρκειας προκύπτει από την διαίρεση του συνόλου των Ιδίων Κεφαλαίων (γραμμή 5) με το Συνολικά Σταθμισμένο Ενεργητικό (γραμμή 1).

Το ελάχιστο όριο του Συνολικού δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, για το 2018 είναι 11,92% όπως αναφέρεται και στην σημείωση 2.2 στην ενότητα κεφαλαιακή επάρκεια.

4.12.1 Κίνδυνος Κεφαλαιακής Επάρκειας

Ο κίνδυνος αυτός αφορά στο επίπεδο, τη δομή και τη σταθερότητα των ιδίων κεφαλαίων, καθώς τα ίδια κεφάλαια προσδιορίζουν τη δυνατότητα ανάληψης κινδύνων και αποτελούν τη βάση υπολογισμού διαφόρων εποπτικών δεικτών. Η Τράπεζα επιδιώκει να έχει την απαιτούμενη επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, συνεκτιμώντας τη δυσμενή οικονομική συγκυρία η οποία είχε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων. Τα Ίδια Κεφάλαια (που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του συνολικού δείκτη κεφαλαίου) αποτελούνται από Κεφάλαια Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 και από Κεφάλαια της Κατηγορίας 2. Η Τράπεζα κάνει χρήση κεφαλαίων κατηγορίας 2, μετά από τις απαιτούμενες αποσβέσεις κεφαλαίου.

Μετά την αύξηση των κεφαλαίων της κατηγορίας 1 και την δημιουργία κεφαλαίων της κατηγορίας 2, η Τράπεζα, κατά τα έτη 2017 και 2018, σε ατομική και ενοποιημένη βάση παρουσίασε επάρκεια ιδίων κεφαλαίων. Η πολιτική της, στο πεδίο αυτό, κατά το 2017, και συνεχίζεται και το 2018 είναι η τόνωση της κεφαλαιακής της βάσης.

4.13 Εύλογες Αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού

4.13.1 Χρηματοοικονομικά στοιχεία μη αποτιμημένα στην εύλογη αξία

Ποσά σε €	Όμιλος				
	31.12.2018	31.12.2018	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	Λογιστική Αξία	Εύλογη Αξία			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού					
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	316.602.595	316.602.595	-	-	316.602.595
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος	1.000.000	1.000.000	-	-	1.000.000
Χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού					
Υποχρεώσεις προς πελάτες	379.850.803	379.850.803	86.877.493	292.973.310	-
Εκδοθέντες χρεωστικοί τίτλοι και λοιπά δάνεια	15.692.312	15.692.312	-	-	15.692.312
	Τράπεζα				
Ποσά σε €	31.12.2018	31.12.2018	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	Λογιστική Αξία	Εύλογη Αξία			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού					
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	350.570.169	350.570.169	-	-	350.570.169
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στο αποσβεσμένο κόστος	1.000.000	1.000.000	-	-	1.000.000
Χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού					
Υποχρεώσεις προς πελάτες	381.127.235	381.127.235	88.153.925	292.973.310	-
Εκδοθέντες χρεωστικοί τίτλοι και λοιπά δάνεια	15.692.312	15.692.312	-	-	15.692.312

Ποσά σε €	Όμιλος				
	31.12.2017	31.12.2017	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	Λογιστική Αξία	Εύλογη Αξία			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού					
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	317.097.263	317.097.263	-	-	317.097.263
Χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού					
Υποχρεώσεις προς πελάτες	322.362.341	322.362.341	81.330.964	241.031.377	-
Εκδοθέντες χρεωστικοί τίτλοι και λοιπά δάνεια	13.575.346	13.575.346	-	-	13.478.190
	Τράπεζα				
Ποσά σε €	31.12.2017	31.12.2017	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	Λογιστική Αξία	Εύλογη Αξία			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού					
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	347.110.950	347.110.950	-	-	347.110.950
Χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού					
Υποχρεώσεις προς πελάτες	322.830.496	322.830.496	81.799.119	241.031.377	-
Εκδοθέντες χρεωστικοί τίτλοι και λοιπά δάνεια	13.575.346	13.575.346	-	-	13.478.190

Ο παραπάνω πίνακας παρουσιάζει την λογιστική αξία και την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου καθώς και τη κατηγοριοποίησή τους.

Η λογιστική αξία των Υποχρεώσεων προς πελάτες σε άμεση ζήτηση προσεγγίζει την εύλογη αξία τους καθώς θεωρούνται βραχυπρόθεσμα χρηματοοικονομικά στοιχεία, ενώ η εύλογη αξία των προθεσμιακών καταθέσεων υπολογίζεται με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών βάσει επιτοκίων αγοράς παρόμοιων προϊόντων.

Η εύλογη αξία των εκδοθέντων χρεωστικών τίτλων και λοιπών δανείων υπολογίζεται με τη μέθοδο της προεξόφλησης χρηματοροών βάσει επιτοκίων αγοράς παρόμοιων προϊόντων.

Η εύλογη αξία των Δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών εκτιμάται ότι προσεγγίζει την αντίστοιχη λογιστική αξία τους διότι αφορούν μεταβλητού επιτοκίου δάνεια, τα οποία αναθεωρούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στο αποσβεσμένο κόστος καθώς και των λοιπών χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού (Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες, απαιτήσεις και υποχρεώσεις χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες) που δεν επιμετρώνται στις οικονομικές καταστάσεις στην εύλογη αξία, προσεγγίζει την αντίστοιχη λογιστική αξία τους, είτε γιατί αφορούν βραχυπρόθεσμες συναλλαγές είτε γιατί επανατιμολογούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

4.13.2 Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμημένα στην εύλογη αξία

Όμιλος

Ποσά σε €	31.12.2018	31.12.2018	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	Λογιστική Αξία	Εύλογη Αξία			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού					
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	860.950	860.950		860.950	
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	4.871.491	4.871.491	31.004		4.840.487

Τράπεζα

Ποσά σε €	31.12.2018	31.12.2018	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	Λογιστική Αξία	Εύλογη Αξία			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού					
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	860.590	860.950		860.950	
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	3.993.087	3.993.087	11.579		3.981.508

Όμιλος

Ποσά σε €	31.12.2017	31.12.2017	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	Λογιστική Αξία	Εύλογη Αξία			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού					
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1.197.098	1.197.098	-	1.197.098	-
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	3.258.022	3.258.022	98.293	-	3.159.729

Τράπεζα

Ποσά σε €	31.12.2017	31.12.2017	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	Λογιστική Αξία	Εύλογη Αξία			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού					
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1.197.098	1.197.098	-	1.197.098	-
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	1.559.825	1.559.825	91.381	-	1.468.444

Η αποτίμηση σε εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού του επιπέδου 3 διενεργείται με την χρήση μεταβλητών που δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς. Το επίπεδο 3 περιλαμβάνει μετοχές του χαρτοφυλακίου επενδύσεων. Οι μετοχές του επιπέδου 3 δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά ή δεν υπάρχουν διαθέσιμες τιμές από τρίτους διαπραγματευτές. Η αποτίμηση των εν λόγω μετοχών σε εύλογη αξία προσεγγίστηκε μέσω της μεθόδου της καθαρής αξίας του ενεργητικού.

Για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018 δεν υπήρξαν μεταφορές των χρηματοοικονομικών στοιχείων μεταξύ των επιπέδων διαβάθμισης.

Στον κάτωθι πίνακα παρατίθεται η συμφωνία των μεταβολών των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που αποτιμώνται στην εύλογη αξία και έχουν κατηγοριοποιηθεί στο Επίπεδο 3:

Ποσά σε €	Όμιλος	
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	2018	2017
Υπόλοιπο έναρξης 01 Ιανουαρίου	3.159.730	1.519.861
Λοιπές μεταβολές	-	-
Προσθήκες περιόδου	754.760	1.471.383
Διαθέσεις	-	-
	925.998	
Μεταβολή εύλογης αξίας		168.485
Μειώσεις/προβλέψεις υποτίμησης περιόδου	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	4.840.487	3.159.730
Ποσά σε €	Τράπεζα	
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	2018	2017
Υπόλοιπο έναρξης 01 Ιανουαρίου	1.468.444	1.389.569
Λοιπές μεταβολές	-	-
Προσθήκες περιόδου	975.157	-
Διαθέσεις	-	-
Μεταβολή εύλογης αξίας	1.537.907	78.875
Μειώσεις/προβλέψεις υποτίμησης περιόδου	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	3.981.508	1.468.444

4.13.3 Κίνδυνος που σχετίζεται με την αναγνώριση απαιτήσεων (Tax Credits) έναντι του Ελληνικού Δημοσίου

Κατά την 31/12/2018 οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις του Ομίλου ανέρχονταν σε 26,1εκ.€ (έναντι 26,6εκ.€ την 31/12/2017).

Με βάση την Κοινοτική Οδηγία 575/2013 περί κεφαλαιακών απαιτήσεων, αναφέρεται ότι οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που στηρίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και υπερβαίνουν συγκεκριμένα όρια πρέπει να αφαιρούνται από το Κεφάλαιο Κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 της Τράπεζας. Εντούτοις, το άρθρο 27Α του Ν.4172/2013, καθώς και οι τροποποιήσεις αυτού (Ν.4302/2014 και Ν.4340/2015) επιτρέπουν, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, την μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που προέκυψαν από συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου και οι οποίες έχουν λογιστεί έως 30 Ιουνίου 2015 σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού δημοσίου (Φορολογικές Πιστώσεις). Η Τράπεζα, με την από τις 24 Νοεμβρίου 2015 απόφασης της έκτακτης Γενικής Συνέλευσης, έχει υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν.4172/2013 (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του Ν.4340/2015). Οι διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, αφορούν στην προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επί προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου οι οποίες δύνανται να προσμετρούνται στα εποπτικά κεφάλαια.

Με την υπαγωγή αυτή κατοχυρώνεται η προσωρινή φορολογική απαίτηση (D.T.A.) με τη μετατροπή της σε οριστική απαίτηση (D.T.C.) έναντι του Δημοσίου, με αντίστοιχη ωφέλεια στον υπολογισμό των Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων καθώς στην περίπτωση αυτή, οι εν λόγω απαιτήσεις δεν αφαιρούνται από το Κεφάλαιο Κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 αλλά προσμετρούνται στο σταθμισμένο ενεργητικό του Ομίλου με βάση τους ισχύοντες συντελεστές.

Τον Μάρτιο του 2017 ψηφίστηκε ο νέος νόμος με τον οποίο εισάγονται τροποποιήσεις στα άρθρα 27 και 27Α του Νόμου 4172/2013. Οι εν λόγω τροποποιήσεις εισάγουν την 20ετή απόσβεση των οριστικών ζημιών από διαγραφές

και πωλήσεις δανείων. Επιπλέον, επεκτείνεται ο σκοπός του άρθρου 27Α, πέραν των ζημιών PSI και των προβλέψεων απομείωσης δανείων και στις ζημιές από οριστική διαγραφή/πώληση δανείων καθώς επίσης και στις λογιστικές διαγραφές δανείων.

Κατά την 31/12/2018, το μέγιστο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που πληροί τα κριτήρια των ανωτέρω νομοθετικών διατάξεων και που μπορεί να μετατραπεί σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου ανερχόταν σε 18,7εκ.€

Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, η Τράπεζα επανεκτιμά την αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων της, γεγονός που είναι πιθανό να οδηγήσει στη μεταβολή του υπολοίπου τους στην κατάσταση οικονομικής θέσης και κατά επέκταση των εποπτικών της κεφαλαίων.

Η αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων καθώς και η ενδεχόμενη μετατροπή τους σε απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (Tax Credits) μπορεί να επηρεαστούν αρνητικά από: α) τη μελλοντική μείωση των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος και β) την δυσμενή αλλαγή των κανονισμών που διέπουν τον χειρισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στα εποπτικά κεφάλαια. Στην περίπτωση όπου κάποιος από τους ανωτέρω κινδύνους λάβει χώρα, αυτό πιθανόν θα έχει δυσμενή επίπτωση στην επάρκεια των εποπτικών κεφαλαίων του Ομίλου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
<i>Έσοδα τόκων από:</i>				
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	197.243	227.123	197.243	227.123
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	24.805.867	18.732.035	27.190.579	20.956.910
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	25.003.110	18.959.158	27.387.822	21.184.033
<i>Έξοδα τόκων από:</i>				
Υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες (ELA)*	682.792	1.174.459	682.792	1.174.459
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	134.293	60.450	134.293	60.450
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	863.516	711.078	863.516	711.078
Υποχρεώσεις προς πελάτες	5.146.828	4.989.345	4.888.587	4.719.787
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	6.827.429	6.935.332	6.569.187	6.665.774
Καθαρά έσοδα από τόκους	18.175.681	12.023.826	20.818.635	14.518.259

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΣ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Έσοδα Προμηθειών Λιανικής τραπεζικής	998.816	860.848	998.816	860.848
Έσοδα Προμηθειών Χορηγήσεων	1.146.530	415.777	1.146.530	415.777
Έξοδα Προμηθειών	(601.417)	(6.859)	(601.417)	(6.859)
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	1.543.929	1.269.766	1.543.929	1.269.766

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Μισθοί και λοιπές παροχές προσωπικού	8.131.480	7.109.453	6.931.979	6.282.603
Έξοδα προγραμμάτων καθορισμένων παροχών (βλέπε Σημείωση 8)	52.480	58.632	50.727	46.765
Λοιπές επιβαρύνσεις προσωπικού	20.230	41.750	13.990	19.033
Σύνολο	8.204.190	7.209.835	6.996.696	6.348.401

Ο αριθμός απασχολούμενου προσωπικού για την Τράπεζα και τον Όμιλο παρατίθεται παρακάτω:

Αριθμός προσωπικού	Όμιλος	
	31.12.2018	31.12.2017
Τράπεζα	221	216
Όμιλος PRIME ENERGY	4	0
Κρητικά Ακίνητα	4	4
Κρητικές Συμμετοχές	0	0
Χανίων Συμμετοχές	0	0
ABEA	22	20
BIOXYM	28	24
Σύνολο	279	264

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Αποζημιώσεις λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Οι εταιρείες του Ομίλου είναι υποχρεωμένες από το νόμο 2112/20 να παρέχουν αποζημίωση στους εργαζόμενους που αποχωρούν από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης. Οι αποζημιώσεις αυτές είναι ένα εφάπαξ ποσό με βάση τον τελικό μισθό και τα χρόνια υπηρεσίας, ο υπολογισμός του οποίου διαφέρει ανά κατηγορία εργαζομένου (π.χ. η αποζημίωση των υπαλλήλων, των εργατοτεχνιτών υπολογίζεται βάσει διαφορετικής κλίμακας).

Στις 12 Νοεμβρίου 2012 ο νέος Ν. 4093/2012, μείωσε την αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία στην περίπτωση απόλυσης ή συνταξιοδότησης με βάση τα οριζόμενα του Ν. 2112/1920. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου, το μέγιστο ποσό αποζημίωσης απόλυσης των υπαλλήλων περιορίζεται σε 12 μισθούς αντί για 24 μισθούς.

Επιπλέον, οι μεταβατικές διατάξεις του εν λόγω νόμου προβλέπουν ότι για τους υπαλλήλους οι οποίοι την 12 Νοεμβρίου 2012 είχαν συμπληρωμένα 17 ή παραπάνω έτη υπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη η αποζημίωση περιορίζεται σε 1 επιπλέον μισθό για κάθε συμπληρωμένο έτος και μέχρι 24 μισθούς. Σε περίπτωση απόλυσης ο επιπλέον μισθός περιορίζεται σε 2.000 ευρώ. Τα κονδύλια των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών και αποζημιώσεων που έχουν αναγνωρισθεί στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις αναλύονται ως ακολούθως:

Έξοδα προγραμμάτων καθορισμένων παροχών

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	2018	2017	2018	2017
Κόστος υπηρεσίας	40.095	47.898	41.987	31.574
Καθαρό χρηματοοικονομικό κόστος στην καθαρή υποχρέωση καθορισμένων παροχών	12.385	10.733	8.740	9.190
Σύνολο	52.480	58.632	50.727	46.765

Καθαρή υποχρέωση στην κατάσταση Οικονομικής Θέσης

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Παρούσα Αξία μη-χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	646.862	630.361	494.182	454.801
Σύνολο	646.862	630.361	494.182	454.801

Κίνηση καθαρής υποχρέωσης

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	2018	2017	2018	2017
Υπόλοιπο 1^η Ιανουαρίου	630.361	639.827	454.801	463.618
Χρησιμοποιηθείσες παροχές	(5.533)	-	-	-
Σύνολο εξόδων που αναγνωρίστηκαν στα Αποτελέσματα Χρήσης	52.480	58.632	50.727	46.765
Ποσό αναγνωριζόμενο στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	(30.446)	(68.098)	(11.347)	(55.581)
Υπόλοιπο 31^η Δεκεμβρίου	646.862	630.361	494.192	454.801

Κίνηση υποχρέωσης προγραμμάτων καθορισμένων παροχών

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	2018	2017	2018	2017
Υπόλοιπο 1^η Ιανουαρίου	630.361	639.827	454.801	463.618
Απόκτηση/Συγχώνευση θυγατρικών	-	-	-	-
Κόστος υπηρεσίας	40.095	47.898	41.987	31.574
Χρηματοοικονομικό κόστος	12.385	10.733	8.740	9.190
Εισφορές εργαζομένων	-	-	-	-
Παροχές ταμείων	-	-	-	-
Χρησιμοποιηθείσες παροχές από τον Όμιλο / Τράπεζα	(5.533)	-	-	-
Ζημιές/(κέρδη) από περικοπές/ διακανονισμούς	-	-	-	-
Κόστος προϋπηρεσίας κατά την περίοδο	-	-	-	-
<i>Προσαρμογές (κέρδη)/ζημιές:</i>				
Ζημιές/(κέρδη) από μεταβολές αναλογιστικών παραδοχών	(30.446)	(68.098)	(11.347)	(55.581)
Υπόλοιπο 31^η Δεκεμβρίου	646.862	630.361	494.182	454.801

Σημ.: Τα προαναφερθέντα κονδύλια συμπεριλαμβάνονται στο κονδύλι Λοιπά Στοιχεία Παθητικού (βλ. Σημείωση 21)

Μέσες σταθμισμένες αναλογιστικές παραδοχές στο τέλος της περιόδου

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Επιτόκιο προεξόφλησης	1,84% έως 2%	1,94% έως 2%	1,84%	1,94%
Ρυθμός αύξησης αποδοχών	0,50% έως 1,5%	0,50% έως 1%	0,50%	0,50%

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: ΓΕΝΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Ενοίκια	610.688	676.793	625.655	630.417
Φόροι - Τέλη	445.988	454.375	197.990	210.130
Έξοδα τηλεπικοινωνιών και ηλεκτρικής ενέργειας	700.720	597.475	493.041	434.667
Έξοδα συντήρησης	605.294	377.137	364.266	286.031
Αμοιβές τρίτων	2.365.665	2.084.270	2.058.886	1.550.907
Εισφορές ΤΕΚΕ (Σκέλος κάλυψης Καταθέσεων και Σκέλος Εξυγίανσης)	209.653	159.822	209.653	159.822
Λοιπά έξοδα	2.529.094	2.112.702	1.469.803	1.168.108
Σύνολο	7.467.102	6.462.573	5.419.293	4.440.082

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΟΜΕΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
Προβλέψεις Απομείωσης Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών της χρήσης

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	969.679	612.168	969.679	612.168
Προβλέψεις Εγγυητικών Επιστολών	29.877	(31.945)	29.877	(31.945)
Λοιπές απαιτήσεις κατά πελατών	150.000	100.763		
Σύνολο	1.149.556	680.986	999.556	580.223

Σωρευτικές Προβλέψεις Απομείωσης Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	98.651.568	105.305.545	98.651.568	105.305.545
Σύνολο	98.651.568	105.305.545	98.651.568	105.305.545

Η κίνηση των σωρευτικών προβλέψεων για απομείωση των Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών έχει ως εξής:

Ποσά σε €	Για την Τράπεζα και τον Όμιλο	
	31.12.2018	31.12.2017
Υπόλοιπο προβλέψεων 01 Ιανουαρίου 2018	105.305.545	113.275.793
Πρόβλεψη πρώτης επίπτωσης Δ.Π.Χ.Α 9	5.115.887	-
Προσαρμοσμένο Υπόλοιπο προβλέψεων 1 Ιανουαρίου	110.421.432	113.275.793
Κίνηση στο 2018		
Προβλέψεις χρήσης	969.679	612.168
Διαγραφές	(12.739.543)	(8.582.416)
Υπόλοιπο προβλέψεων 31 Δεκεμβρίου 2018	98.651.568	105.305.545

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ, ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ, ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Ταμείο	4.202.276	4.747.035	4.127.271	4.661.494
Λογαριασμοί όψεως στην Τράπεζα της Ελλάδος	13.481.957	7.928.374	13.481.957	7.928.374
Σύνολο	17.684.234	12.675.409	17.609.228	12.589.868

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Καταθέσεις όψεως σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	9.736.867	2.818.539	9.736.867	2.818.539
Σύνολο	9.736.867	2.818.539	9.736.867	2.818.539

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Ομόλογα έκδοσης τραπεζών *	860.950	1.197.098	860.950	1.197.098
Σύνολο	860.950	1.197.098	860.950	1.197.098

*Τα παραπάνω αφορούν ομόλογα, τα οποία έχουν ενσωματωμένα παράγωγα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟ ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Ομόλογα έκδοσης τραπεζών	1.000.000	-	1.000.000	-
Σύνολο	1.000.000	-	1.000.000	-

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	3.258.022	1.598.623	1.559.825	1.462.675
Λοιπές μεταβολές		1.471.383		
Προσθήκες	754.760		975.157	
Μεταβολή εύλογης αξίας	918.663	248.016	1.518.059	97.149
Πωλήσεις	(59.954)		(59.954)	
Μειώσεις/προβλέψεις υποτίμησης περιόδου		(60.000)		
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	4.871.491	3.258.022	3.993.087	1.559.825

Η μεταβολή κατά το 2018 στις προσθήκες περιόδου αφορά την αύξηση συμμετοχής της Τράπεζας στις εταιρίες ΕΤΑΝΑΠ Α.Ε και ΑΒΕΑ Α.Ε. Επίσης κατά το 2018 καταχωρήθηκαν και έσοδα από την αποτίμηση σε εύλογη αξία των παραπάνω εταιριών που αποτυπώνονται στην γραμμή μεταβολή εύλογης αξίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ποσά σε €	Όμιλος			Τράπεζα		
	Λογισμικό	Λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	Σύνολο	Λογισμικό	Λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	Σύνολο
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	2.411.001	-	2.411.001	2.332.362	-	2.183.578
Εξαγορά θυγατρικής	-	-	-	-	-	-
Προσθήκες	82.004	185.979	267.982	81.625	-	81.625
Λοιπές μεταβολές	-	-	-	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	2.493.005	185.979	2.678.983	2.413.988	-	2.265.203
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	(1.535.564)	-	(1.535.564)	(1.491.861)	-	(1.491.861)
Εξαγορά θυγατρικής	-	-	-	-	-	-
Λοιπές μεταβολές αποσβέσεων	-	-	-	-	-	-
Αποσβέσεις	(191.516)	-	(191.516)	(184.767)	-	(184.767)
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	(1.727.080)	-	(1.727.080)	(1.676.627)	-	(1.676.627)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2017	765.924	185.979	951.903	737.361	-	588.576
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	2.493.005	185.979	2.678.983	2.413.988	-	2.413.988
Εξαγορά θυγατρικής	511.834	-	511.834	-	-	-
Προσθήκες	63.922	-	63.922	63.922	-	63.922
Λοιπές μεταβολές	(3.372)	-	(3.372)	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	3.065.389	185.979	3.251.367	2.477.910	-	2.477.910
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	(1.727.080)	-	(1.727.080)	(1.676.627)	-	(1.676.627)
Εξαγορά θυγατρικής	(511.834)	-	(511.834)	-	-	-
Λοιπές μεταβολές αποσβέσεων	3.145	-	3.145	-	-	-
Αποσβέσεις	(169.711)	-	(169.711)	(144.557)	-	(144.557)
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	(2.405.480)	-	(2.405.480)	(1.821.184)	-	(1.821.184)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2018	659.908	185.979	845.887	656.726	-	656.726

Κατά την ενοποίηση των θυγατρικών εταιρειών δεν σχηματίστηκε υπεραξία (υπεραξίες που προέκυψαν από την ενσωμάτωση θυγατρικών που αποκτήθηκαν πριν από την ημερομηνία μετάβασης στα ΔΠΧΑ έχουν μεταφερθεί αρνητικά στην καθαρή θέση κατά την ημερομηνία μετάβασης).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ποσά σε €	ΤΡΑΠΕΖΑ						Σύνολο
	Γήπεδα και οικόπεδα	Κτήρια	Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Έπιπλα & λοιπός Εξοπλισμός	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	
Αξία κτήσης							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	2.445.211	6.778.597	65.071	5.163.262	6.906.178	28.305	21.386.624
Προσθήκες		7.725		19.550	279.710		306.985
Λοιπές μεταβολές παγίων							-
Μεταφορές							-
Πωλήσεις και διαγραφές				(159.544)	(15.335)		(174.880)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	2.445.211	6.786.323	65.071	5.023.267	7.170.552	28.305	21.518.729
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017		(321.757)	(48.729)	(2.722.378)	(5.889.555)	-	(8.982.419)
Λοιπές μεταβολές αποσβέσεων		626		94.590	(5.212)		90.004
Μεταφορές							
Αποσβέσεις		(68.336)	(2.199)	(338.787)	(498.096)		(907.417)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	-	(389.466)	(50.928)	(2.966.575)	(6.392.863)	-	(9.799.833)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2017	2.445.211	6.396.856	14.143	2.056.692	777.689	28.305	11.718.897
Αξία κτήσης							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	2.445.211	6.786.323	65.071	5.023.267	7.170.552	28.305	21.518.729
Προσθήκες		3.649	1.559	20.063	31.948		57.220
Λοιπές μεταβολές παγίων				2.905			2.905
Μεταφορές							-
Πωλήσεις και διαγραφές				(384.860)			(384.860)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	2.445.211	6.789.972	66.630	4.661.375	7.202.501	28.305	21.193.994
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	-	(389.466)	(50.928)	(2.966.575)	(6.392.863)	-	(9.799.833)
Λοιπές μεταβολές αποσβέσεων					1	(20.515)	(20.514)
Μεταφορές							-
Αποσβέσεις		(68.323)	(2.173)	(315.985)	(239.482)	653	(625.310)
Πωλήσεις και διαγραφές				237.024			237.024
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	-	(457.790)	-	(53.102)	(3.045.536)	(19.862)	(10.208.633)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2018	2.445.211	6.332.182	13.528	1.615.839,23	570.157	8.443	10.985.361

Ποσά σε €	ΟΜΙΛΟΣ							
	Γήπεδα και οικόπεδα	Κτήρια	Μηχανολογικός εξοπλισμός-Τεχνικές εγκαταστάσεις	Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Έπιπλα & λοιπός Εξοπλισμός	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Αξία κτήσης								
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	5.294.947	10.620.686	6.858.722	271.930	5.163.262	7.491.714	216.634	35.917.895
Προσθήκες	-	16.581	192.107	40.897	19.550	301.120	452.616	1.022.871
Λοιπές μεταβολές παγίων	-	-	-	-	-	385	-	385
Μεταφορές	(2.032.000)	(651.440)	-	-	-	-	(189.214)	(2.872.654)
Πωλήσεις και διαγραφές	-	-	-	(20.448)	(159.544)	(15.335)	-	(195.328)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	3.262.947	9.985.827	7.050.829	292.379	5.023.267	7.777.884	480.036	33.873.168
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης								
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	-	(558.682)	(5.229.719)	(221.898)	(2.722.378)	(6.403.644)	-	(15.136.321)
Λοιπές μεταβολές αποσβέσεων	-	626	-	1.947	94.590	(5.212)	-	91.951
Μεταφορές	-	36.030	-	-	-	-	-	36.030
Αποσβέσεις	-	(113.183)	(151.899)	(10.892)	(338.787)	(538.410)	-	(1.153.169)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	-	(635.209)	(5.381.617)	(230.842)	(2.966.575)	(6.947.266)	-	(16.161.509)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2017	3.262.947	9.350.618	1.669.212	61.537	2.056.692	830.618	480.036	17.711.659
Αξία κτήσης								
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	3.262.947	9.985.827	7.050.829	292.379	5.023.267	7.777.884	480.036	33.873.169
Προσθήκες	-	16.051	50.033	27.444	20.063	46.180	727.388	887.159
Εξαγορά θυγατρικής	55.669	-	8.389.376	21.500	-	78.451	-	8.544.996
Λοιπές μεταβολές παγίων	-	-	-	-	2.905	-	-	2.905
Μεταφορές	56.747	35725	11.100	-	-	-	(103.571)	-
Πωλήσεις και διαγραφές	-	-	-	(40.349)	(384.860)	-	-	(425.209)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	3.375.363	10.037.603	15.501.338	300.974	4.661.376	7.902.515	1.103.852	42.883.020
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης								
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	-	(635.209)	(5.381.617)	(230.842)	(2.966.575)	(6.947.266)	-	(16.161.509)
Εξαγορά θυγατρικής	-	-	(3.037.866)	-	(22.689)	(71.271)	-	(3.131.826)
Λοιπές μεταβολές αποσβέσεων	-	(411)	(190)	39.736	-	(3.038)	(20.515)	15.582
Μεταφορές	-	-	-	-	-	-	-	-
Αποσβέσεις	-	(100.772)	(161.800)	(9.761)	(315.985)	(256.466)	653	(847.965)
Πωλήσεις και διαγραφές	-	-	-	-	237.024	-	-	237.024
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	-	(736.392)	(8.581.472)	(200.867)	(3.068.225)	(7.278.041)	(19.862)	(19.884.859)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2018	3.375.363	9.301.211	6.919.865	100.107	1.593.151	624.474	1.083.990	22.998.161

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: ΑΚΙΝΗΤΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Ποσά σε €	Όμιλος	Τράπεζα
	Γήπεδα - οικόπεδα & Κτίρια	Γήπεδα και οικόπεδα
Αξία κτήσης		
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	17.373.266	2.889.000
Προσθήκες	34.156	4.156
Μεταφορές από Ενσώματα Πάγια Στοιχεία	-	-
Μεταφορές από Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού	-	-
Διαφορές Αποτίμησης στην εύλογη αξία	916.844	(3.156)
Διαγραφές/Πωλήσεις	(1.200.000)	(1.200.000)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	17.124.266	1.690.000
Αξία κτήσης		
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	17.124.266	1.690.000
Προσθήκες	505.205	300
Μεταφορές από Ενσώματα Πάγια Στοιχεία	-	-
Μεταφορές από Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού	-	-
Διαφορές Αποτίμησης στην εύλογη αξία	400.000	-
Διαγραφές/Πωλήσεις	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	18.029.471	1.690.300

Οι προσθήκες (505 χιλ.) στον όμιλο αφορούν ακίνητο του ομίλου PRIME ENERGY.

Οι μεταβολές που προέκυψαν από την αποτίμηση των Ακινήτων Επενδύσεων σε εύλογη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2018 ανήλθαν στο ποσό 400.000€ (2017: 916.844€) και μηδέν € (2017: -3.156€) για τον Όμιλο και την Τράπεζα αντίστοιχα. Οι προαναφερθείσες διαφορές από αποτίμηση στην εύλογη αξία καθώς και τα καθαρά αποτελέσματα από πωλήσεις ακινήτων απεικονίζονται στο κονδύλι «Καθαρά Λοιπά Έσοδα» της Κατάστασης των αποτελεσμάτων της χρήσης 2018. Για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των Ακινήτων Επενδύσεων χρησιμοποιούνται εκτιμητικές μέθοδοι, όπως αναλύεται στην Σημείωση 2.15 «Ακίνητα Επενδύσεων». Οι εύλογες αξίες των Ακινήτων επενδύσεων του Ομίλου και της Τράπεζας κατηγοριοποιούνται στο επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017 *	31.12.2018	31.12.2017 *
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	-	-	-	-
Χρηματοοικονομικά μέσα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσμάτων	228.825	131.342	228.825	131.342
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα				
Δάνεια σε πελάτες **	17.738.157	18.308.646	17.738.157	18.308.646
Συμμετοχές σε θυγατρικές	3.459.714	3.048.391	3.459.714	3.048.391
Συμμετοχές σε συνδεδεμένες	420.123	385.286	-	-
Επενδυτικοί τίτλοι	2.077.523	2.517.760	2.077.523	2.517.760
Περιουσία, βιομηχανοστάσια και εξοπλισμός	(749.660)	(768.983)	(720.063)	(745.246)
Επενδυτική περιουσία	(490.187)	(490.100)	(490.187)	(490.100)
Ασώματα στοιχεία ενεργητικού	(77.018)	(76.614)	(80.613)	(81.695)
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση από αναπόσβεστη	2.110.933	1.940.810	2.110.933	1.940.810
χρεωστική διαφορά της παρ.3 του αρ.27 Ν.4172/13		-		
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1.173.100	1.185.054	1.094.268	1.094.181
	25.891.509	26.181.591	25.418.556	25.724.089
Λοιπά στοιχεία παθητικού	58.352	49.543	23.270	7.920
	58.352	49.543	23.270	7.920
Από μεταφερόμενη ζημία	194.777	364.900	194.777	364.900
Σύνολο	26.144.638	26.596.034	25.636.604	26.096.909

* αναμόρφωση κονδυλίου στο 2017 λόγω αλλαγής λογιστικής πολιτικής στην επιμέτρηση (μέθοδος Καθαρής θέσης) των Συμμετοχών των θυγατρικών στο 2018 που επηρέασε τις «ΑΦΑ» του 2017 (βλέπε Σημείωση 34)

** περιλαμβάνει στο 2018 την επίπτωση από την αναγνώριση με 01.01.2018 του «ΑΦΑ» ποσού ευρώ 1,47εκατ που αναλογεί στην αναγνώριση προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου κατά το πρότυπο ΔΠΧΑ 9 με 01.01.2018, σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις που υιοθετήθηκαν

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους				
Περιουσία, βιομηχανοστάσια και εξοπλισμός	(221.524)	(1.182.423)	-	-
Επενδυτική περιουσία	3.958.567	4.475.937	-	-
Ασώματα στοιχεία ενεργητικού	(158.800)	(190.677)	-	-
Συμμετοχές σε συνδεδεμένες	(100.000)	(150.800)	-	-
Επενδυτικοί τίτλοι	15.283	(5.162)	-	-
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	(1.340.732)	(1.533.145)	-	-
	2.152.793	1.413.730	-	-
Λοιπά στοιχεία παθητικού	(15.636)	(27.646)	-	-
Αποθεματικό προγραμμάτων καθορισμένων παροχών	-	(7.008)	-	-
Από μεταφερόμενη ζημία	-	-	-	-
Σύνολο	2.137.157	1.379.076	-	-

Ο Όμιλος και η Τράπεζα έχουν συμψηφίσει τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους ανά εταιρεία ξεχωριστά.

Οι απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους στην Τράπεζα και στον Όμιλο προέρχονται κατά κύριο λόγο από διαφορές στη λογιστική βάση και τη φορολογική βάση οι οποίες δεν έχουν ημερομηνία λήξης και κατά συνέπεια η ανακτησιμότητά τους δεν τίθεται σε αμφισβήτηση στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Οι απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους (Τράπεζα) που σχετίζονται με φορολογικές ζημιές οι οποίες μεταφέρονται προς συμψηφισμό στα επόμενα έτη, ανέρχονται σε ποσό 195 χιλ. € περίπου και είναι ανακτήσιμες με βάση το επιχειρηματικό σχέδιο της Τράπεζας.

Η Κοινοτική Οδηγία 575/2013 περί κεφαλαιακών απαιτήσεων αναφέρει ότι οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που στηρίζονται σε μελλοντική κερδοφορία και υπερβαίνουν συγκεκριμένα όρια πρέπει να αφαιρούνται από το Κεφάλαιο Κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 της Τράπεζας. Εντούτοις, το άρθρο 27Α του Ν.4172/2013, καθώς και οι τροποποιήσεις αυτού (Ν.4303/2014 και Ν.4340/2015) επιτρέπουν, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, την μετατροπή των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που προέκυψαν από συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου και οι οποίες έχουν λογισθεί έως 30 Ιουνίου 2015 σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού δημοσίου (Φορολογικές Πιστώσεις). Η Τράπεζα, βάσει της απόφασης της έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της 24 Νοεμβρίου 2015, έχει υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν.4172/2013 (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του Ν.4340/2015). Οι διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013, αφορούν στην προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επί προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου.

Με το άρθρο 43 του Ν. 4465/04.04.2017 τροποποιήθηκαν τα άρθρα 27 και 27α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Ν.4172/2013). Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, η χρεωστική διαφορά που θα προκύψει για τα εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικά πρόσωπα από την οριστική διαγραφή χρεών οφειλετών τους καθώς και η ζημία από την πώληση δανείων, αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα και αποσβένονται σε διάστημα 20 ετών. Η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που θα αναγνωρισθεί από την ανωτέρω χρεωστική διαφορά καθώς και από τυχόν λογιστικές διαγραφές δανείων ή πιστώσεων οι οποίες δεν έχουν μετατραπεί σε χρεωστική διαφορά μέχρι το τέλος του εκάστοτε έτους της λογιστικής διαγραφής, μετατρέπονται σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου σύμφωνα με τους ανωτέρω όρους και προϋποθέσεις.

Το συνολικό ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που θα προκύψει (α) από τη χρεωστική διαφορά λόγω της οριστικής διαγραφής χρεών οφειλετών και της πώλησης δανείων, (β) από τις προσωρινές διαφορές που θα προκύψουν από τις λογιστικές διαγραφές δανείων και πιστώσεων καθώς επίσης (γ) από τις προσωρινές διαφορές επί των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου δεν μπορεί να υπερβεί το συνολικό ποσό φόρου επί των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου που είχε αναγνωρισθεί μέχρι τις 30 Ιουνίου 2015. Με τη ρύθμιση αυτή, που τέθηκε σε ισχύ από 01.01.2016, διασφαλίζεται ότι οι διαγραφές και αναδιαρθρώσεις δανείων με σκοπό τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων δεν θα οδηγήσουν σε απώλεια εποπτικών κεφαλαίων.

Οι επιλέξιμες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της 31.12.2018 που εμπίπτουν Άρθρο 27α του Ν.4172/2013, ανήλθαν σε 18,7εκ.€ τόσο σε επίπεδο Ομίλου όσο και σε επίπεδο Τράπεζας. Πρόκειται για τον αναλογούντα φόρο, 29% επί των προσωρινών διαφορών των συσσωρευμένων προβλέψεων έναντι πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες είχαν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015. Η ύπαρξη φορολογικών ζημιών συνιστά τη βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία Φορολογικών Πιστώσεων, και οι οποίες υπολογίζονται ως ποσοστό των λογιστικών μετά από φόρους ζημιών βάσει ΔΠΧΑ προς τα Ίδια Κεφάλαια (μη-συμπεριλαμβανομένων των ζημιών της χρήσης). Το ποσοστό αυτό εφαρμόζεται στο υπόλοιπο των επιλέξιμων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων ενός συγκεκριμένου έτους για να υπολογιστεί η Φορολογική Πίστωση που θα μετατραπεί στο έτος αυτό σε σχέση με το προηγούμενο φορολογικό έτος. Η Κοινοτική Οδηγία 575/2013 επιτρέπει στα πιστωτικά ιδρύματα να μην αφαιρούν για σκοπούς υπολογισμού του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας τις επιλέξιμες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις από το Κεφάλαιο Κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1.

Με το άρθρο 82 του Ν.4472/19.5.2017 προβλέπεται η υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων και λοιπών επιχειρήσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013 να καταβάλλουν ετήσια προμήθεια προς το Ελληνικό Δημόσιο για το ποσό της εγγυημένης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που προκύπτει από τη διαφορά του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή (σήμερα 29%) και του φορολογικού συντελεστή που ίσχυε

μέχρι 31.12.2014 (26%). Το ποσό της προμήθειας που κατέβαλε η Τράπεζα και αφορούσε το έτος 2018, ανέρχεται σε 32,7 χιλ.€ .

Επίσης, με το άρθρο 14 του ανωτέρω νόμου, προβλέπεται σταδιακή μείωση του φορολογικού συντελεστή από 29% που ισχύει σήμερα, σε 25%, στα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία. Η μείωση αυτή αφορά τα εισοδήματα που θα αποκτηθούν κατά το φορολογικό έτος που αρχίζει από 01.01.2019, υπό την προϋπόθεση ότι σύμφωνα με την εκτίμηση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δεν προκαλείται απόκλιση από τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους. Με ρητή αναφορά του νόμου, η μείωση αυτή δεν αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα για τα οποία ο φορολογικός συντελεστής εξακολουθεί να είναι 29%, επηρέασε όμως τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις/υποχρέωσης που αναγνώρισαν οι θυγατρικές εταιρίες της Τράπεζας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Προκαταβολές φόρων και λοιπές απαιτήσεις φόρων	81.590	192.589	28.378	113.502
Προπληρωθέντα έξοδα	660.819	228.333	44.809	42.447
Έσοδα εισπρακτέα	277.688	264.171	277.688	264.171
Ταμείο Εγγυήσεως Καταθέσεων και Επενδύσεων	11.183.746	11.148.310	11.183.746	11.148.310
Αποθέματα Ακινήτων	30.456.846	29.022.473	15.904.301	13.273.869
Απαιτήσεις από πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	4.713.626	6.787.755	3.776.354	2.799.184
Λοιπά	7.147.012	3.891.345	1.519.110	1.567.055
Σύνολο	54.521.328	51.534.976	32.734.385	29.208.537

Η Οδηγία 2014/49 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η οποία θεσπίζει τους κανόνες και τις διαδικασίες που αφορούν τη σύσταση και τη λειτουργία των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων, ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με το νόμο 4370/2016. Βάσει του νόμου αυτού, τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν υποχρέωση συμμετοχής στο Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (Τ.Ε.Κ.Ε.). Στον παραπάνω πίνακα το «Ταμείο Εγγυήσεως Καταθέσεων και Επενδύσεων» αφορά τη συμμετοχή της Τράπεζας στο ενεργητικό του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων και του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων συνολικού ποσού 11.183.746 € την 31.12.2018 (31.12.2017: 11.148.310 €).

Τα «Λοιπά» στοιχεία για τον Όμιλο περιλαμβάνουν και την αξία αποθεμάτων εμπορευμάτων την 31.12.2018 των εταιρειών «ΑΒΕΑ» και «ΒΙΟ.ΧΥΜ» συνολικού ποσού 2.710.535 € (31.12.2017: 2.320.217€) καθώς και ποσό 2,8 εκ.€ που αφορά απαίτηση από την μείωση μετοχικού κεφαλαίου με επιστροφή μετρητών της PRIME ENERGY (Γ.Σ 29.12.2018) που αποτυπώνεται στην θυγατρική εταιρία «Χανίων Συμμετοχές».

Τα «Αποθέματα Ακινήτων» αφορούν ακίνητα από πλειστηριασμούς ή από ανάκτηση ληφθεισών εξασφαλίσεων για την Τράπεζα, ενώ για τον Όμιλο περιλαμβάνει και αποθέματα ακινήτων των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου. Τα κονδύλια αυτά αποτιμήθηκαν στην μικρότερη αξία μεταξύ της αξίας κτήσης τους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας τους.

Ποσά σε €	Όμιλος	Τράπεζα
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	25.730.985	10.689.981
Προσθήκες	145.708	2.736.090
Μεταφορές από/ (προς) Ενσώματα Πάγια Στοιχεία	2.600.000	-
Διαφορές Αποτίμησης	682.534	(15.448)
Διαγραφές/ Πωλήσεις	(136.754)	(136.754)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	29.022.473	13.273.869
Προσθήκες	3.146.687	2.948.577
Διαφορές Αποτίμησης	94.169	-
Διαγραφές/ Πωλήσεις	(1.618.145)	(318.145)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	30.456.846	15.904.301

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ, ΠΕΛΑΤΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

α) Υποχρεώσεις προς Κεντρικές Τράπεζες

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Χρηματοδότηση E.L.A.	12.002.000	67.005.583	12.002.000	67.005.583
Σύνολο	12.002.000	67.005.583	12.002.000	67.005.583

Το παραπάνω ποσό αφορά χρηματοδότηση από την Τράπεζα της Ελλάδος, μέσω του μηχανισμού παροχής έκτακτης ενίσχυσης ρευστότητας (E.L.A.). Η Τράπεζα εξακολουθεί να έχει πρόσβαση στον έκτακτο μηχανισμό και διαθέτει επαρκή στοιχεία ενεργητικού για ενεχυρίαση με σκοπό την άντληση πρόσθετης ρευστότητας. Το οφειλόμενο ποσό της 31.12.2018 αποπληρώθηκε πλήρως τον Μάρτιο του 2019.

β) Υποχρεώσεις προς Πελάτες

Υποχρεώσεις προς Πελάτες

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
<i>Καταθέσεις:</i>				
Ιδιωτών	276.080.405	229.235.671	276.080.405	229.235.671
Επιχειρήσεων και ελευθέρων επαγγελματιών	65.923.529	58.486.307	67.199.961	58.954.462
Δημοσίου και επιχειρήσεων του Δημοσίου	22.785.443	19.915.710	22.785.443	19.915.710
Λοιπές υποχρεώσεις προς πελάτες	15.061.426	14.724.653	15.061.426	14.724.653
Σύνολο	379.850.803	322.362.341	381.127.235	322.830.496
<i>Καταθέσεις:</i>				
Ταμειυτηρίου	50.546.509	48.202.559	50.546.509	48.202.559
Τρεχούμενοι & Όψεως	36.330.984	33.128.405	37.607.416	33.596.560
Προθεσμίας	292.973.310	241.031.377	292.973.310	241.031.377
Σύνολο	379.850.803	322.362.341	381.127.235	322.830.496

Σύμφωνα με το Ν.4151/2013, όλοι οι αδρανείς λογαριασμοί καταθέσεων μετά την πάροδο 20 ετών υπόκεινται σε παραγραφή υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα υποχρεούνται μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους να αποδίδουν τα ταμειακά διαθέσιμα αυτών των αδρανών λογαριασμών στο Ελληνικό δημόσιο.

Μετά την τροποποίηση των capital controls (Γ.Δ.Ο.Π. 0001695 ΕΞ 2017/Χ.Π. 1917 ΦΕΚ 3976 14/11/2017) ενεργοποιήθηκαν ξανά οι διατάξεις του νόμου 4151/2013 όσον αφορά το χειρισμό αδρανών λογαριασμών για απόδοση προς στο Δημόσιο όπου είχαν ανασταλεί σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφο 6 της Νομοθετικής Πράξης που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως «Ν.84/18.7.2015». Οι λογαριασμοί που έκλεισαν 20ετία μέσα στο έτος 2018 ανέρχονται σε 2.138€.

γ) Υποχρεώσεις προς άλλα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
<i>Υποχρεώσεις σε άλλες Τράπεζες</i>				
Όψεως	10.121.521	3.554.345	9.327.357	2.661.996
Σύνολο	10.121.521	3.554.345	9.327.357	2.661.996

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Πιστωτές και προμηθευτές	2.498.359	2.691.842	306.050	291.581
Εισπράξεις για λογαριασμό τρίτων προς απόδοση (μέσω DIAS)*	1.200.307	578.462	1.200.235	578.462
Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης	110.025	96.476	110.025	96.476
Υποχρεώσεις από φόρους και τέλη (εκτός φόρου εισοδήματος)	799.127	669.874	578.809	535.556
Υποχρεώσεις προς Ασφαλιστικούς Οργανισμούς	447.824	391.286	363.024	312.568
Έξοδα πληρωτέα και έσοδα επομένων χρήσεων	3.210.448	1.672.778	30.380	85.031
Επιταγές υπό εκκαθάριση	790.590	539.763	790.590	539.763
Υποχρεώσεις από Παροχές στο Προσωπικό (Σημείωση 8)	646.862	629.775	494.181	454.801
Λοιπές βραχυχρόνιες υποχρεώσεις	668.709	608.079	421.010	477.365
Σύνολο	10.372.251	7.878.333	4.294.304	3.371.602

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ, ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

α. Νομικά θέματα

Υπάρχουν εκκρεμείς απαιτήσεις και αγωγές κατά της Τράπεζας. Στις επιβεβαιωτικές επιστολές των Δικηγόρων της Τράπεζας προς τους Ορκωτούς Ελεγκτές αναφέρεται ότι δεν μπορεί να γίνει στην παρούσα χρονική στιγμή ασφαλής εκτίμηση για την έκβαση των υποθέσεων αυτών εφόσον κάποιες βρίσκονται σε αρχικό στάδιο και κάποιες άλλες δεν έχουν καταστεί τελεσίδικες.

Στα πλαίσια των διεκδικήσεων από απαιτήσεις κατά πελατών της, η Τράπεζα έχει προβεί σε νομικές ενέργειες για τη δικαστική είσπραξη καθυστερούμενων οφειλών.

Αγωγές-Υποθέσεις ειδικού λογαριασμού «ΑΠΟΔΙΔΩ»

Όσο αφορά τις δικαστικές διενέξεις- αγωγές που έχουν γίνει από συνεταιίρους κατά της Τράπεζας και έχουν ως αίτημα την αποζημίωση των εναγόντων λόγω της επικαλούμενης εκ μέρους τους ζημίας που έχουν υποστεί από την κατάρτιση των Συμβάσεων Ειδικού Λογαριασμού Αποδίδω, έχουν εκδικαστεί μέχρι σήμερα ένα μέρος αυτών ποσού 5,9 εκ. € περίπου, επιδικάζοντας εις βάρος της Τράπεζας ποσό € 4,7 εκ. περίπου με προσωρινά εκτελεστέα

ποσά 1,1 εκ. €, για τις οποίες έχει ασκηθεί έφεση από την Τράπεζα. Για την εξέλιξη των υποθέσεων αυτών σημαντική είναι μια συγκεκριμένη υπόθεση η οποία έχει προσβληθεί με το ένδικο μέσο της Αναίρεσεως ενώπιον του Αρείου Πάγου και η συζήτηση της είχε οριστεί για την 28^η Ιανουαρίου 2019 οπότε και συζητήθηκε χωρίς να έχει εκδοθεί ακόμα απόφαση. Η απόφαση αυτή κατά την εκτίμηση των νομικών συμβούλων θα είναι θετική για την Τράπεζα γεγονός το οποίο σημαίνει ότι η υπόθεση θα αναπεμφθεί στο Εφετείο Κρήτης για νέα κρίση.

Μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις αγωγές αυτές, και η εκτίμηση των δικηγόρων/νομικών συμβούλων της Τράπεζας είναι ότι θα απορριφθούν για συγκεκριμένους λόγους που έχουν να κάνουν με την πληρότητα των εγγράφων τα οποία παρουσιάζονται από την Τράπεζα και τα οποία αποδεικνύουν την νομιμότητά και την τήρηση των νόμων και κανόνων οι οποίοι επιβάλλονται στα πιστωτικά ιδρύματα και κατά συνέπεια στις συναλλαγές της Τράπεζας με τους πελάτες της.

Συνεπώς η Διοίκηση εκτιμά ότι η οριστική διευθέτησή τους και οι πιθανές αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις κατά της Τράπεζας δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση της Τράπεζας.

β. Εκκρεμείς φορολογικοί έλεγχοι

Η Τράπεζα έχει ανέλεγκτες φορολογικά τις χρήσεις 2013 έως και 2018 ενώ έχει σχηματίσει σωρευτικές προβλέψεις ποσού 50.000€ για τις εν λόγω ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις οι οποίες και κρίνονται επαρκείς.

Οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου δεν έχουν ελεγχθεί φορολογικά για ορισμένες χρήσεις και επομένως οι φορολογικές υποχρεώσεις τους για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Συνεπώς, ως αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών, είναι πιθανόν να επιβληθούν επιπλέον πρόστιμα και φόροι, τα ποσά των οποίων δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν με ακρίβεια επί του παρόντος. Ωστόσο, σε επίπεδο Ομίλου, δεν έχουν σχηματιστεί προβλέψεις για τυχόν διαφορές που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διενέργεια μελλοντικού φορολογικού ελέγχου των ανέλεγκτων φορολογικά χρήσεων τους εφόσον φορολογικοί έλεγχοι που διενεργήθηκαν στο παρελθόν και μάλιστα σε χρήσεις με λογιστικά και φορολογικά κέρδη δεν οδήγησαν στην επιβολή σημαντικών πρόσθετων φόρων. Στην παρούσα κατάσταση και με την πλειοψηφία των ανέλεγκτων χρήσεων των θυγατρικών εταιριών του Ομίλου να αφορούν σε χρήσεις με λογιστικές και φορολογικές ζημιές η διενέργεια εκτίμησης σε επίπεδο Ομίλου για τον σχηματισμό πρόβλεψης καθίσταται δυσχερής ενώ η Διοίκηση εκτιμά ότι οι όποιες διαφορές φορολογικού ελέγχου πιθανώς προκύψουν, δεν θα έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική θέση του Ομίλου.

Η Τράπεζα και οι Θυγατρικές της δεν υποχρεούταν στην έκδοση Φορολογικού Πιστοποιητικού από Ορκωτό Ελεγκτή έως και τη χρήση 2015 ενώ από τη χρήση 2016 και μετά η έκδοση του «Ετήσιου Φορολογικού Πιστοποιητικού» έγινε προαιρετική (με εξαίρεση την Τράπεζα που δεν εμπίπτει ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός στις διατάξεις εταιριών για προαιρετικό Φορολογικό Πιστοποιητικό) για τις θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου. Από αυτές, η εταιρεία «ΒΙΟΧΥΜ Α.Ε.» επέλεξε την υπαγωγή της στη διενέργεια ελέγχου Πιστοποιητικού Φορολογικής Συμμόρφωσης της χρήσης 2016.

Επίσης η «ΑΒΕΑ Α.Ε.» επέλεξε την υπαγωγή της στη διενέργεια ελέγχου Πιστοποιητικού Φορολογικής Συμμόρφωσης της χρήσης 2018.

Οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις των εταιριών του Ομίλου έχουν ως εξής:

Επωνυμία Θυγατρικής	Ανέλεγκτες χρήσεις
ΚΡΗΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.	2013 – 2018
ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ Α.Ε.Ε.Σ.	2013 – 2018
ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ PRIME ENERGY Α.Ε	2013 - 2018
ΧΑΝΙΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	2013 - 2018
ΒΙΟΧΥΜ Α.Ε.	2013 – 2015 ,2017, 2018
ΑΒΕΑ Α.Ε.	2013 – 2017

Οι δανειακές δεσμεύσεις αφορούν εν ισχύ εγγυητικές επιστολές που έχει εκδώσει η Τράπεζα επ' ονόματι των πελατών της και αναλύονται στη Σημείωση 4.3.6.2.

δ. Δεσμεύσεις από λειτουργικές μισθώσεις

Οι δεσμεύσεις από λειτουργικές μισθώσεις αφορούν υποχρεώσεις καταβολής μισθωμάτων (ενοικίων) προς εκμισθωτές για τον Όμιλο και την Τράπεζα. Στον κάτωθι πίνακα απεικονίζονται οι ελάχιστες εκτιμώμενες μελλοντικές καταβολές μισθωμάτων:

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Έως ένα (1) έτος	469.971	372.914	415.214	317.400
Από ένα (1) έτος έως και πέντε (5) έτη	1.321.925	1.269.761	1.273.158	1.179.004
Πέραν των πέντε (5) ετών	609.878	921.570	369.878	669.570
	2.401.774	2.564.245	2.058.250	2.165.974

ε. Στοιχεία Ενεργητικού σε ενέχυρο

Κατά την 31/12/2018 ενεχυριάστηκαν για τη λήψη ρευστότητας από τον ELA, απαιτήσεις κατά πελατών ύψους 159,5 εκ.€.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟ ΑΡΤΙΟ

Το σύνολο του καταβλημένου συνεταιριστικού κεφαλαίου και της διαφοράς υπέρ το άρτιο του Ομίλου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 και την 31 Δεκεμβρίου 2017 έχει ως ακολούθως:

Ποσά σε €	# μεριδίων	Ονομαστική αξία	Όμιλος				
			Τράπεζα		Σύνολο Κεφαλαίου (Τράπεζα)	Ίδιες Συνεταιριστικές Μεριδές	Σύνολο Κεφαλαίου (Όμιλος)
Κατά την 31.12.2017	5.977.908	3	17.933.724	82.691.297	100.625.021	(44.666)	100.580.355
Κατά την 31.12.2018	6.540.672	3	19.622.016	84.668.896	104.290.912	(303.718)	103.987.194

Στον κάτωθι πίνακα απεικονίζεται η κίνηση του συνεταιριστικού κεφαλαίου και της διαφοράς από έκδοση μεριδίων υπέρ το άρτιο για τις χρήσεις 2018 και 2017:

Ποσά σε €	Τράπεζα		
	Συνεταιριστικό κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μεριδίων υπέρ το άρτιο	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης 1η Ιανουαρίου 2017	17.910.279	82.605.265	100.515.544
Καθαρή αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου	23.445	86.032	109.477
Υπόλοιπο 31η Δεκεμβρίου 2017 (Τράπεζα)	17.933.724	82.691.297	100.625.021
Καθαρή αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου	1.688.292	1.977.599	3.665.891
Υπόλοιπο 31η Δεκεμβρίου 2018 (Τράπεζα)	19.622.016	84.668.896	104.290.912

Ποσά σε €	Όμιλος			Σύνολο
	Συνεταιριστικό κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μερίδων υπέρ το άρτιο	Ίδιες Συνεταιριστικές Μερίδες	
Υπόλοιπο έναρξης 1η Ιανουαρίου 2017	17.910.279	82.605.265		100.515.544
Καθαρή αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου (Αγορές)/ Πωλήσεις Ιδίων Συνεταιριστικών μερίδων	23.445	86.032	(44.666)	109.477 (44.666)
Υπόλοιπο 31η Δεκεμβρίου 2017 (Όμιλος)	17.933.724	82.691.297	(44.666)	100.580.355
Καθαρή αύξηση συνεταιριστικού κεφαλαίου (Αγορές)/ Πωλήσεις Ιδίων Συνεταιριστικών μερίδων	1.688.292	1.977.599	(259.052)	3.665.891 (259.052)
Υπόλοιπο 31η Δεκεμβρίου 2018 (Όμιλος)	19.622.016	84.668.896	(303.718)	103.987.194

Κατά την χρήση 2018 και μετά από την 17.6.2018 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των συνεταίρων, η Τράπεζα προχώρησε σε αύξηση του συνεταιριστικού κεφαλαίου με τιμή διάθεσης 6,5 € ανά μερίδα.

Μέχρι την 31.12.2018 είχε συγκεντρωθεί το ποσό των 3,7 εκ. €. Η αύξηση τελείωσε την 31.5.2019 με το συνολικό ποσό να ανέρχεται στα 3,8 εκ. €.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 24: ΕΚΔΟΘΕΝΤΕΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΔΑΝΕΙΑ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	13.575.346	11.504.268	13.575.346	11.504.278
Εκδόσεις ομολόγων	2.110.000	2.070.000	2.110.000	2.070.000
Δεδουλευμένος τόκος	6.966	1.078	6.966	1.078
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	15.692.312	13.575.346	15.692.312	13.575.346

Τον Ιούνιο του 2018 (απόφαση Γενικής Συνέλευσης 2.7.2017), η Τράπεζα άντλησε ποσό 2.110.000€ (υποδιαιρούμενο σε 211 έγχαρτα ονομαστικά Ομόλογα ονομαστικής αξίας 10.000€ και τιμής διάθεσης 10.000€), με ιδιωτική τοποθέτηση. Η διάρκεια των ομολόγων ορίστηκε σε 7 έτη από την ημερομηνία έκδοσης ενώ η περίοδος καταβολής τοκομεριδίου ορίστηκε εξάμηνη. Το Ετήσιο Ονομαστικό Επιτόκιο ανέρχεται σε 4,75% μικτό, σταθερό για όλη τη διάρκεια των Ομολόγων. Τα Ομόλογα είναι μη εξασφαλισμένα και κατατάσσονται εξολοκλήρου μετά τις απαιτήσεις πλήρους εξασφάλισης όλων των άλλων πιστωτών της Τράπεζας. Η εξόφληση του κεφαλαίου θα γίνει σε μία δόση, στο τέλος της διάρκειας των Ομολόγων.

Την 02.07.2017 η Γενική Συνέλευση των μετόχων αποφάσισε την έκδοση ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης μέχρι του ποσού των 10.000.000 €. Τον Δεκέμβριο του 2017 η Τράπεζα άντλησε ποσό 2.070.000€ (υποδιαιρούμενο σε 207 έγχαρτα ονομαστικά Ομόλογα ονομαστικής αξίας 10.000€ και τιμής διάθεσης 10.000€), με ιδιωτική τοποθέτηση. Η διάρκεια των ομολόγων ορίστηκε σε 7 έτη από την ημερομηνία έκδοσης ενώ η περίοδος καταβολής τοκομεριδίου ορίστηκε εξάμηνη. Το Ετήσιο Ονομαστικό Επιτόκιο ανέρχεται σε 4,75% μικτό, σταθερό για όλη τη διάρκεια των Ομολόγων. Τα Ομόλογα είναι μη εξασφαλισμένα και κατατάσσονται εξολοκλήρου μετά τις απαιτήσεις πλήρους εξασφάλισης όλων των άλλων πιστωτών της Τράπεζας. Η εξόφληση του κεφαλαίου θα γίνει σε μία δόση, στο τέλος της διάρκειας των Ομολόγων.

Την 13.07.2016 η Γενική Συνέλευση των μετόχων αποφάσισε την έκδοση ομολόγου μειωμένης εξασφάλισης μέχρι το ποσό 4.000.000€. Τον Δεκέμβριο του 2016 η Τράπεζα άντλησε ποσό 2.500.000€ (υποδιαιρούμενο σε 250 έγχαρτα ονομαστικά Ομόλογα ονομαστικής αξίας 10.000€ και τιμής διάθεσης 10.000€), με ιδιωτική τοποθέτηση. Η διάρκεια των Ομολόγων ορίστηκε σε 5 έτη από την Ημερομηνία Έκδοσης ενώ η περίοδος καταβολής τοκομεριδίου ορίστηκε εξάμηνη. Το Ετήσιο Ονομαστικό Επιτόκιο ανέρχεται σε 5,00% μικτό, σταθερό για όλη τη διάρκεια των Ομολόγων. Τα Ομόλογα είναι μη εξασφαλισμένα και κατατάσσονται εξολοκλήρου μετά τις απαιτήσεις πλήρους

εξασφάλισης όλων των άλλων πιστωτών της Τράπεζας. Η εξόφληση του κεφαλαίου θα γίνει σε μία δόση, στο τέλος της διάρκειας των Ομολόγων.

Βάσει της 24.11.2015 απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων (και των μεταγενέστερων τροποποιήσεων αυτής), η Τράπεζα αποφάσισε να εκδώσει εφάπαξ απλό ονομαστικό Ομόλογο Μειωμένης Εξασφάλισης ποσού 9.000.000€ (υποδιαιρούμενο σε 9.000 έγχαρτα ονομαστικά Ομόλογα ονομαστικής αξίας 1.000€ και τιμής διάθεσης 1.000€), με ιδιωτική τοποθέτηση. Η Διάρκεια των Ομολόγων ορίστηκε σε 5 έτη από την Ημερομηνία Έκδοσης ενώ η περίοδος καταβολής τοκομεριδίου ορίστηκε εξάμηνη. Το Ετήσιο Ονομαστικό Επιτόκιο ανέρχεται σε 6,50% μικτό, σταθερό για όλη τη διάρκεια των Ομολόγων. Τα Ομόλογα είναι μη εξασφαλισμένα και κατατάσσονται εξολοκλήρου μετά τις απαιτήσεις πλήρους εξασφάλισης όλων των άλλων πιστωτών της Τράπεζας. Η εξόφληση του κεφαλαίου θα γίνει σε μία δόση, στο τέλος της διάρκειας των Ομολόγων. Το ποσό των 9.000.000€ καλύφθηκε πλήρως.

Οι λόγοι που επέβαλλαν την έκδοση των Ομολόγων Μειωμένης Εξασφάλισης είναι μεταξύ άλλων οι εξής:

1. Ενίσχυση του συνολικού Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας της Τράπεζας.
2. Κάλυψη ρευστότητας σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013.
3. Αύξηση των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας.

Τα καθαρά έσοδα της έκδοσης των Ομολόγων Μειωμένης Εξασφάλισης υπήχθησαν στην κατηγορία των Κεφαλαίων της Κατηγορίας 2 (Tier II) της Τράπεζας, όπως ορίζονται από την Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με τον Ν. 4261/2014 και το άρθρο 92 του Κανονισμού 575/2013, με σκοπό την ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 25: ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Ποσά σε χιλ.€	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Απαιτήσεις (Σύνολο)	52.171,2	44.774,0	52.171,2	44.774,0
<i>Το οποίο αναλύεται ως εξής:</i>				
Θυγατρικές	33.886,4	30.013,7	33.886,4	30.013,7
Λοιπές εταιρείες	16.912,0	13.516,8	16.912,0	13.516,8
Μέλη ΔΣ και Διευθυντικά Στελέχη	1.372,7	1.243,5	1.372,7	1.243,5
Υποχρεώσεις (Σύνολο)	12.988,8	9.255,7	12.988,8	9.255,7
<i>Το οποίο αναλύεται ως εξής:</i>				
Θυγατρικές	1.276,4	468,2	1.276,4	468,2
Λοιπές εταιρείες	11.013,1	8.061,6	11.013,1	8.061,6
Μέλη ΔΣ και Διευθυντικά Στελέχη	699,3	725,9	699,3	725,9
Εγγυητικές επιστολές, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιποί λογαριασμοί τάξεως	2.075,9	1.842,7	2.075,9	1.842,7
<i>Το οποίο αναλύεται ως εξής:</i>				
Θυγατρικές	324,4	3,5	324,4	3,5
Λοιπές εταιρείες	1.748,0	1.781,3	1.748,0	1.781,3
Μέλη ΔΣ και Διευθυντικά Στελέχη	3,5	58,0	3,5	58,0

Ποσά σε χιλ.€	Όμιλος		Τράπεζα	
	Από 1.1 έως		Από 1.1 έως	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Έσοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έσοδα (Σύνολο)	3.078,1	3.423,5	3.078,1	3.423,5
<i>Το οποίο αναλύεται ως εξής:</i>				
Θυγατρικές	1.627,0	2.228,2	1.627,0	2.228,2
Λοιπές εταιρείες	1.373,0	1.128,7	1.373,0	1.128,7
Μέλη ΔΣ και Διευθυντικά Στελέχη	78,1	66,6	78,1	66,6
Έξοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έξοδα (Σύνολο)	273,8	189,3	273,8	189,3
<i>Το οποίο αναλύεται ως εξής:</i>				
Θυγατρικές	0,8	0,4	0,8	0,4
Λοιπές εταιρείες	269,3	184,6	269,3	184,6
Μέλη ΔΣ και Διευθυντικά Στελέχη	3,7	4,3	3,7	4,3

Οι αποζημιώσεις και οι αμοιβές των στελεχών και μελών Δ.Σ. της Τράπεζας και του Ομίλου από 1 Ιανουαρίου έως και την 31 Δεκεμβρίου 2018 έχουν ως ακολούθως:

Ποσά σε χιλ.€	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Αποζημιώσεις Μελών ΔΣ - Παράσταση στο ΔΣ	32,0	29,2	32,0	29,2
Αμοιβές Μελών ΔΣ - ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (με Α.Π.Υ.) *	403,2	303,8	267,8	118,6
Αμοιβές Δ/κων στελεχών Τράπεζας- μισθοδοσία	698,1	731,2	698,1	731,2
Ποσά σε χιλ.€	1.133,2	1.064,2	997,8	879,0

Οι διεταιρικές συναλλαγές που αναφέρονται ανωτέρω έχουν πραγματοποιηθεί σε όρους αγοράς και καθαρά εμπορική βάση (in an arm's length transactions). Οι χορηγήσεις έχουν εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα της Τράπεζας και έχουν δοθεί στα πλαίσια των εγκεκριμένων χρηματοδοτικών πολιτικών και διαδικασιών της Τράπεζας. Πιο συγκεκριμένα οι χορηγήσεις προς τα συνδεδεμένα μέρη:

- Α) έχουν χορηγηθεί υπό το σύννητες επιχειρηματικό πλαίσιο,
- Β) περιλάμβαναν τους ίδιους όρους (επιτόκιο, εξασφαλίσεις) με παρόμοια δάνεια που χορηγήθηκαν την ίδια περίοδο σε τρίτους,
- Γ) εξυπηρετούνται κανονικά και έχει σχηματιστεί πρόβλεψη - σε κάποιες περιπτώσεις - για τα υπόλοιπά τους,
- Δ) δεν εμπεριέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο αποπληρωμής από το σύννητες.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: ΕΝΟΠΙΟΥΜΕΝΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Επωνυμία θυγατρικής	Ποσοστό ψήφου Ομίλου	
	31.12.2018	31.12.2017
ΚΡΗΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.	74,46%	74,46%
ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ Α.Ε.Ε.Σ.	100,00%	100,00%
ΧΑΝΙΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ Α.Ε.	100,00%	100,00%
ΒΙΟΧΥΜ Α.Ε.	79,88%	79,88%
ΑΒΕΑ	69,65%	50,60%
ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ PRIME ENERGY Α.Ε	100,00%	49,00%

Οι οικονομικές καταστάσεις των παραπάνω εταιρειών συμπεριλαμβάνονται με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και με την μέθοδο της καθαρής θέσης στον ατομικό ισολογισμό.

Την 27.07.2017 η Τράπεζα ίδρυσε τη νέα θυγατρική της εταιρία «Χανίων Συμμετοχές Α.Ε.» με ποσοστό συμμετοχής 100%, στην οποία μεταβιβάστηκε ένα μέρος του χαρτοφυλακίου επενδύσεων (ΒΙΟΧΥΜ Α.Ε και Α.Β.Ε.Α) της θυγατρικής εταιρείας «Κρητικές Συμμετοχές».

Επίσης η εταιρία «Χανίων Συμμετοχές Α.Ε.» τον Δεκέμβριο του 2018 απόκτησε το 100% των μετοχών του ομίλου της PRIME ENERGY (την 31.12.2018 έχει στην κατοχή της 1.015.873 μετοχές).

Σημειώνεται ότι στην PRIME ENERGY κατά την ημερομηνία εξαγοράς προέκυψε αρνητική υπεραξία ποσού 1 εκ. καθώς η εύλογη αξία του καθαρού ενεργητικού ήταν μεγαλύτερη κατά το ποσό αυτό από το κόστος απόκτησης.

Κατά το 2018 η Τράπεζα απόκτησε το 19,05% των μετοχών (408.385 μετοχές) της ΑΒΕΑ Α.Ε και έτσι το συνολικό ποσοστό του ομίλου ανήλθε στο 69,65% την 31.12.2018.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 27: ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ποσά σε €	Όμιλος	
	2018	2017
<u>Συμμετοχή μέσω "ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ Α.Ε.Ε.Σ."</u>		
Συμμετοχή στην "Prime Energy Α.Ε"	-	49,00%
Συμμετοχή στην "Βιομη/νια Επεξ/σias Γάλακτος Α.Ε"	25,00%	25,00%
Συμμετοχή στην "Αφοί Χιωτάκη Α.Β.Ε.Ε"	50,00%	50,00%
<u>Συμμετοχή μέσω "ΚΡΗΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε."</u>		
Συμμετοχή στην "Επιχειρηματικό Πάρκο Χανίων Α.Ε"	40,00%	40,00%
Συμμετοχή στην "Κρητική Ενεργειακή Α.Ε"	-	40,00%

Κατά το 2018 η εταιρία "Κρητική Ενεργειακή Α.Ε " αποτελεί κατά 100% μέρος του ομίλου PRIME ENERGY (θυγατρική κατά 100% της Τράπεζας μέσω της Χανίων Συμμέτοχος Α.Ε.)

Στον κάτωθι πίνακα παρατίθεται η κίνηση των συμμετοχών σε συγγενείς επιχειρήσεις για το 2018 και το 2017:

Ποσά σε €	Όμιλος	
	2018	2017
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	2.927.221	5.013.063
Προσθήκες	-	-
Μεταβολή από πωλήσεις/διαγραφές	-	-
Αναλογία κερδών/ (ζημιών)	(400.392)	(614.459)
Απομείωση/ Αντιστροφή απομείωσης	-	-
Λοιπές Μεταβολές	(2.491.829)	(1.471.383)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	35.000	2.927.221

Οι λοιπές μεταβολές στη κίνηση των συμμετοχών σε συγγενείς επιχειρήσεις για τη χρήση 2018 ποσού 2,5εκ.€ αφορά την κατάταξη της επένδυσης στον όμιλο «PRIME ENERGY Α.Ε» στις θυγατρικές εταιρίες (σημ. 26).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 28: ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Αμοιβές για υποχρεωτικό έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων	63.800	59.300	37.200	37.200
Αμοιβές για λοιπές υπηρεσίες ελεγκτικής φύσης	10.000	10.162	2.000	3.162
Αμοιβές για μη ελεγκτικές υπηρεσίες	-	8.500	-	-
Σύνολο	73.800	77.962	39.200	40.362

Η ελεγκτική εταιρεία "ΥΗΥ ΑΞΩΝ Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε." ήταν ο νόμιμος ανεξάρτητος ορκωτός ελεγκτής λογιστής για τις χρήσεις 2018 και 2017. Στον παραπάνω πίνακα απεικονίζονται οι συνολικές αμοιβές για τις ελεγκτικές και λοιπές επαγγελματικές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν στον Όμιλο από τη νόμιμη ελεγκτική εταιρεία "ΥΗΥ ΑΞΩΝ Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.".

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 29: ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Τακτικό αποθεματικό	2.614.059	2.614.059	2.614.059	2.614.059
Φορολογημένα	549.071	549.071	549.071	549.071
Αποθεματικό καταστατικού	983.698	983.698	983.698	983.698
Αποθεματικό εγγραφής	137.755	137.755	137.755	137.755
Λοιπά αποθεματικά	201.502	587.207	178.917	517.176
Σύνολο	4.486.085	4.871.791	4.463.500	4.801.760

Η μείωση στα λοιπά αποθεματικά του Ομίλου και της Τράπεζας κατά 385 χιλ.€ και 338 χιλ.€ αντίστοιχα οφείλεται, στην αλλαγή πολιτικής και επιμέτρησης στα πλαίσια του ΔΠΧΑ 9, της καταχώρησης της εύλογης αξίας των επενδυτικών τίτλων από το «αποθεματικό συμμετοχικών τίτλων διαθέσιμων προς πώληση» (AFS Reserve), στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Οι παραπάνω μεταβολές έως το 2017 καταχωρήθηκαν στα αποτελέσματα εις νέο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30: ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Μισθώματα κτιρίων	85.820	99.750	91.535	40.865
Μισθώματα θυριδών	12.063	10.470	12.063	10.470
Μισθώματα POS	86.728	50.550	86.728	50.550
Επιχορηγήσεις προγραμμάτων και αμοιβές προγραμμάτων ΕΣΠΑ	23.806	11.769	23.806	11.769
Λοιπά έσοδα	21.803	11.531	21.803	11.531
Αποτελέσματα από λοιπές μη τραπεζικές εργασίες	3.632.967	3.210.830	-	-
Σύνολο	3.863.187	3.394.900	235.934	125.185

Τα «Αποτελέσματα από λοιπές μη τραπεζικές εργασίες» του Ομίλου για τη χρήση 2018 συνολικού ποσού 3,6 εκ.€ (2017: 3,2 εκ.€) περιλαμβάνουν κυρίως το μικτό κέρδος των ενοποιούμενων θυγατρικών εταιριών «ΑΒΕΑ» και «ΒΙΟ.ΧΥΜ» ποσού 2,7 εκ € και 0,8 χιλ. € αντίστοιχα (2017: 2,3 εκ.€ και 0,6 χιλ.€ αντίστοιχα).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 31: ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Η επιβάρυνση των αποτελεσμάτων της χρήσεως με φόρο εισοδήματος αναλύεται ως εξής :

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Τρέχων Φόρος	-	-	-	-
Αναβαλλόμενος Φόρος	(1.895.852)	(259.498)	(1.935.887)	(728.518)
Σύνολο	(1.895.852)	(259.498)	(1.935.887)	(728.518)

Ο αναβαλλόμενος φόρος στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος προκύπτει ως εξής :

Ποσά σε €	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Διαφοράς Αποσβέσεων παγίων	(127.499)	94.856,14	(16.606)	121.956
Αποτελέσματος διαγραφής παγίων	42.872	13.458	42.872	13.458
Προβλέψεων Πιστωτικού κινδύνου και λοιπών απαιτήσεων	104.158	197.559	(130)	168.265
Αναστροφή προεξόφλησης εσόδων από τόκους χορηγήσεων	(2.045.303)	-	(2.045.303)	-
Αποτέλεσμα πώλησης Ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	-	672.888	-	-
Αποτέλεσμα πώλησης επενδυτικών ακινήτων	-	158.151	-	158.151
Αποτέλεσμα πώλησης ακινήτων από πλειστηριασμούς	-	(8.416)	-	-8.416
Αποτίμηση Επενδυτικών ακινήτων	(100.000)	(266.800)	-	-
Αποτίμηση Αποθεμάτων ακινήτων	(23.542)	(189.519)	-	12.896
Πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού	43.303	13.667	14.711	19.081
Φορολογικών ζημιών	-	(3.468.900)	(170.123)	(3.468.900)
Χρεωστική διαφορά της παρ.3 του αρ.27 Ν.4172/13	-	1.940.810	170.123	1.940.810
Αποτίμηση χρηματ/μικών μέσων σε εύλογη αξία	93.933	(41.788)	97.483	(42.735)
Αναλογία ζημιών / (κερδών) από θυγατρικές εταιρίες *	411.323	356.917	411.323	356.917
Αναλογία ζημιών / (κερδών) από Συγγενείς εταιρίες	100.098	178.193	-	-
Αποτίμηση επενδυτικών τίτλων	(489.970)	17.400	(440.237)	-
Μεταβολή Φορολογικού Συντελεστή	136.786	-	-	-
Λοιπές προσαρμογές από προσωρινές διαφορές	(42.012)	72.025	-	-
Φόρος Εισοδήματος	(1.895.852)	(259.498)	(1.935.887)	(728.518)

* Αναμόρφωση κονδυλίου λόγω αλλαγής λογιστικής πολιτικής στην επιμέτρηση των Συμμετοχών των θυγατρικών στο 2018 που επηρέασε τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις (DTA) του 2017 (βλέπε Σημείωση 34)

Αναβαλλόμενος φόρος κερδών εύλογης αξίας	-	(71.924)	-	(28.173)
Αναλογιστικών κερδών / (ζημιών)	(7.099)	(9.749)	(3.291)	(16.119)
Σύνολο στην Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος	(7.099)	(91.673)	(3.291)	(44.292)

Σχετικά με τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις της Τράπεζας και των εταιριών του Ομίλου βλέπε Σημείωση 22β.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 32: ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Δεν υπάρχουν σημαντικά γεγονότα προς αναφορά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 33: ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΠΡΩΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΠΧΑ 9

Υιοθέτηση του προτύπου ΔΠΧΑ 9

Από 01.01.2018 έχει τεθεί σε εφαρμογή το νέο λογιστικό πρότυπο ΔΠΧΑ 9, το οποίο αντικαθιστά το ΔΛΠ 39, επιφέροντας σημαντικές αλλαγές στον τρόπο ταξινόμησης, αποτίμησης και απομείωσης των χρηματοοικονομικών μέσων των Τραπεζών. Η Τράπεζα ολοκλήρωσε την υλοποίηση Προγράμματος για την υιοθέτηση του νέου Προτύπου το οποίο ανέλαβε ειδική επιτροπή (Steering Committee) και το οποίο αφορούσε την ταξινόμηση και αποτίμηση (classification and measurement) καθώς και την απομείωση (impairment) των χρηματοοικονομικών της μέσων.

Με την ολοκλήρωση του Προγράμματος διαμορφώθηκαν και τέθηκαν σε εφαρμογή οι νέες πολιτικές της Τράπεζας αναφορικά με την ταξινόμηση, την επιμέτρηση και την απομείωση των χρηματοοικονομικών της μέσων.

Ο ακόλουθος πίνακας περιλαμβάνει τη συμφωνία μετάβασης της 1.1.2018 από τις λογιστικές αξίες σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39, στις λογιστικές αξίες σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9.

Ποσά σε €	Όμιλος			Τράπεζα				
	Υπόλοιπο 31/12/2017 ΔΛΠ 39	Αναταξινόμηση	Επίπτωση από αποτίμηση	Υπόλοιπο 01/01/2018 Δ.Π.Χ.Α.9	Υπόλοιπο 31/12/2017 ΔΛΠ 39	Αναταξινόμηση	Επίπτωση από αποτίμηση	Υπόλοιπο 01/01/2018 Δ.Π.Χ.Α.9
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	12.675.409			12.675.409	12.589.868			12.589.868
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	2.818.539			2.818.539	2.818.539			2.818.539
Χρημ/ικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1.197.098			1.197.098	1.197.098			1.197.098
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (μετά προβλέψεων):	317.097.263			311.981.376	347.110.950			341.995.063
<i>Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (προ προβλέψεων)</i>	422.402.807			422.402.807	452.416.494			452.416.494
<i>Προβλέψεις πιστωτικού κινδύνου</i>	(105.305.545)		(5.115.887)	(110.421.431)	(105.305.545)		(5.115.887)	(110.421.431)
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	-			-	7.619.938			7.619.938
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	2.927.221			2.927.221	0			0
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων:								
- Διαθέσιμα προς πώληση	3.258.022	(3.258.022)		-	1.559.825	(1.559.825)		-
- Στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων		3.258.022		3.258.022	-	1.559.825		1.559.825
Ενσώματα πάγια στοιχεία	17.711.660			17.711.660	11.718.897			11.718.897
Ακίνητα επενδύσεων	17.124.266			17.124.266	1.690.000			1.690.000
Ασώματα περιουσιακά στοιχεία	951.903			951.903	737.361			737.361
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	26.596.034		1.478.872	28.074.906	26.096.909		1.478.872	27.575.781
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	51.534.976			51.534.976	29.208.537			29.208.537
Σύνολο Ενεργητικού	453.892.391	-	(3.637.015)	450.255.375	442.347.922	-	(3.637.015)	438.710.907
ΠΑΘΗΤΙΚΟ								
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	67.005.583			67.005.583	67.005.583			67.005.583
Υποχρεώσεις προς άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	3.554.345			3.554.345	2.661.996			2.661.996
Υποχρεώσεις προς πελάτες	322.362.341			322.362.341	322.830.496			322.830.496
Εκδοθέντες χρεωστικοί τίτλοι και λοιπά δάνεια	13.575.346			13.575.346	13.575.346			13.575.346
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	1.379.076			1.379.076	-			-
Λοιπά στοιχεία παθητικού	7.878.333		(16.328)	7.862.005	3.371.602		(16.328)	3.355.274
Σύνολο Παθητικού	415.755.024	-	(16.328)	415.738.696	409.445.023	-	(16.328)	409.428.695
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ								
Συνεταιριστικό Κεφάλαιο	17.933.724			17.933.724	17.933.724			17.933.724
Διαφορά από έκδοση μεριδίων υπέρ το άρτιο	82.691.297			82.691.297	82.691.297			82.691.297
Μείον: Ίδιες συνεταιριστικές μερίδες θυγατρικών	(44.666)			(44.666)	-			-
Λοιπά αποθεματικά	4.871.791	(407.665)		4.464.126	4.801.760	(346.316)		4.455.444
Αποτελέσματα εις νέον	(72.554.158)	407.665	(3.620.687)	(75.767.179)	(72.523.883)	346.316	(3.620.687)	(75.798.253)
Ίδια κεφάλαια μετόχων Τράπεζας	32.897.988	-	(3.620.687)	29.277.302	32.902.898	-	(3.620.687)	29.282.212
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	5.239.379			5.239.379	-			-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	38.137.367	-	(3.620.687)	34.516.680	32.902.898	-	(3.620.687)	29.282.212
Σύνολο παθητικού και ιδίων κεφαλαίων	453.892.391	-	(3.637.015)	450.255.376	442.347.922	-	(3.637.015)	438.710.907

Με βάση το νέο Πρότυπο η ταξινόμηση και η επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων καθορίζεται από το επιχειρηματικό μοντέλο της οικονομικής οντότητας αναφορικά με τη διαχείρισή τους καθώς και από τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Το χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας την 01.01.2018 ταξινομήθηκε ως εξής:

- Τα Δάνεια και οι Απαιτήσεις κατά πελατών του Ομίλου επιμετρώνται στο αναπόσβεστο κόστος (hold to collect), έχοντας αξιολογήσει το επιχειρηματικό μοντέλο της Διοίκησης για την διαχείρισή τους καθώς και τις συμβατικές τους ροές αναφορικά με το κριτήριο SPPI.
- Οι χρεωστικοί τίτλοι της Τράπεζας εντάχθηκαν σε επιχειρηματικό μοντέλο στόχος του οποίου είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών τους, επιμετρούνται όμως στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων καθώς οι συμβατικές ταμειακές ροές τους αξιολογήθηκαν ως μη συμβατές με το κριτήριο SPPI.
- Οι Συμμετοχικοί τίτλοι του Ομίλου επιμετρούνταν στην εύλογη αξία αναγνωρίζοντας τις μεταβολές τους απευθείας στην Καθαρή θέση (Διαθέσιμα προς Πώληση κατά ΔΛΠ 39) κατά τη μετάβαση αναταξινομήθηκαν σε χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL). Από την εν λόγω αναταξινόμηση δεν υπήρξε επίπτωση αποτίμησης στην Καθαρή Θέση του Ομίλου.

Η μετάβαση στο Δ.Π.Χ.Α. 9 δεν είχε επίπτωση στην αποτίμηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του Ομίλου, οι οποίες αναγνωρίζονται στο αναπόσβεστο κόστος τους.

Οι πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζουν την επίπτωση μετά από φόρους από την πρώτη εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 στα αποθεματικά και στα αποτελέσματα εις νέον:

Αποθεματικό χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων (FVTOCI)

Ποσά σε χιλ.€	Όμιλος	Τράπεζα
Υπόλοιπο 31.12.2017 σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39	407.665	346.316
Αναταξινόμηση μετοχών επενδυτικού χαρτοφυλακίου Διαθεσίμων προς πώληση (AFS) στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL)	-407.665	-346.316
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018 σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9	0	0

Αποτελέσματα εις νέον σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 / ΔΠΧΑ 9

Ποσά σε χιλ.€	Όμιλος	Τράπεζα
Υπόλοιπο 31.12.2017 σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39	-105.305.545	-105.305.545
Αναταξινόμηση σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9 μετοχών επενδυτικού χαρτοφυλακίου Διαθεσίμων προς πώληση (AFS) στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL)	407.665	346.316
Αναμενόμενη ζημία πιστωτικού κινδύνου σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9	-5.099.559	-5.099.559
Αναβαλλόμενος φόρος	1.478.872	1.478.872
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018 σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9	-108.518.566	-108.579.915

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη συμφωνία της συσσωρευμένης απομειώσεως των Δάνεια και απαιτήσεων κατά πελατών την 31.12.2017 βάσει Δ.Λ.Π. 39 και την 1.1.2018 βάσει Δ.Π.Χ.Α. 9:

Ποσά σε χιλ.€	Όμιλος	Τράπεζα
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών μετά από προβλέψεις 31.12.2017	317.097	347.111
Αναταξινομήσεις σε άλλη κατηγορία χρηματοοικονομικών μέσων	-	-
Αναμενόμενες πιστωτικές απώλειες κατά ΔΠΧΑ 9	-5.116	-5.116
Λογιστική Αξία μετά από προβλέψεις κατά ΔΠΧΑ 9 01.01.2018	311.981	341.995

Ο κάτωθι πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος ανά Στάδιο, όπως διαμορφώθηκε την 01.01.2018 μετά την επίπτωση της πρώτης εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9.

Όμιλος

Νέο Πρότυπο ΔΠΧΑ 9									
Ποσά σε χιλ.€	Stage 1		Stage 2		Stage 3		Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών		
	Ακαθάριστη λογιστική αξία	Αναμενόμενες Πιστωτικές Απώλειες	Ακαθάριστη λογιστική αξία	Αναμενόμενες Πιστωτικές Απώλειες	Ακαθάριστη λογιστική αξία	Αναμενόμενες Πιστωτικές Απώλειες	Ακαθάριστη λογιστική αξία	Αναμενόμενες Πιστωτικές Απώλειες	Καθαρή αξία μετά την απομείωση
Λιανική Τραπεζική	30.073	(718)	17.253	(2.908)	58.603	(23.235)	105.929	(26.861)	79.068
Επιχειρηματική Τραπεζική	117.557	(2.021)	45.781	(3.791)	152.801	(77.708)	316.139	(83.520)	232.619
Δημόσιος Τομέας	335	(41)	0	0	0	0	335	(41)	294
Σύνολο	147.965	(2.780)	63.034	(6.699)	211.404	(100.943)	422.403	(110.422)	311.981

Τράπεζα

Νέο Πρότυπο ΔΠΧΑ 9									
Ποσά σε χιλ.€	Stage 1		Stage 2		Stage 3		Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών		
	Ακαθάριστη λογιστική αξία	Αναμενόμενες Πιστωτικές Απώλειες	Ακαθάριστη λογιστική αξία	Αναμενόμενες Πιστωτικές Απώλειες	Ακαθάριστη λογιστική αξία	Αναμενόμενες Πιστωτικές Απώλειες	Ακαθάριστη λογιστική αξία	Αναμενόμενες Πιστωτικές Απώλειες	Καθαρή αξία μετά την απομείωση
Λιανική Τραπεζική	30.073	(718)	17.253	(2.908)	58.603	(23.235)	105.929	(26.861)	79.068
Επιχειρηματική Τραπεζική	147.571	(2.021)	45.781	(3.791)	152.801	(77.708)	346.153	(83.520)	262.633
Δημόσιος Τομέας	335	(41)	0	0	0	0	335	(41)	294
Σύνολο	177.979	(2.780)	63.034	(6.699)	211.404	(100.943)	452.417	(110.422)	341.995

Μεταβατικές διατάξεις από την επίπτωση εφαρμογής ΔΠΧΑ 9 για εποπτικούς σκοπούς

Τον Δεκέμβριο του 2017 δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο Κανονισμός 2395/2017, ο οποίος τροποποιεί τον Κανονισμό 575/2013, εισάγοντας το άρθρο 473^α με σκοπό την σταδιακή απορρόφηση της επίπτωσης από την εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9 στα ίδια κεφάλαια των τραπεζών. Σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 473α, τα τραπεζικά ιδρύματα μπορούν για μία πενταετία, από την πρώτη ημερομηνία εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, να προσθέτουν στον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) το μετά από φόρους ποσό της διαφοράς των προβλέψεων, που προέκυψε από τη μετάβαση στο νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 9 σε σχέση με τις προβλέψεις την 31.12.2017 σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Για την πενταετία της μεταβατικής περιόδου, εφαρμόζεται σταδιακή απορρόφηση (phase-in) της επίπτωσης από την εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9, με το ποσό της διαφοράς των προβλέψεων που θα προστίθεται στο δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 να βαίνει ετησίως μειούμενο με βάση το συντελεστή στάθμισης όπως αυτός παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Μεταβατική Περίοδος	Συντελεστής
01 Ιανουαρίου 2018 –31 Ιανουαρίου 2018	0,95
01 Ιανουαρίου 2019 –31 Ιανουαρίου 2019	0,85
01 Ιανουαρίου 2020 –31 Ιανουαρίου 2020	0,70
01 Ιανουαρίου 2021 –31 Ιανουαρίου 2021	0,50
01 Ιανουαρίου 2022 –31 Ιανουαρίου 2022	0,25

Με το πέρας της πενταετίας θα έχει επέλθει πλήρης απορρόφηση της επίπτωσης από τη μετάβαση στο νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 9. Επιπροσθέτως, για μία πενταετία από την πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να προσθέτουν στο δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1), με βάση τον προαναφερθέντα συντελεστή στάθμισης, το ποσό των μετά από φόρους προβλέψεων των Σταδίων 1 & 2 κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων που υπερβαίνει το ποσό των αντίστοιχων προβλέψεων ΔΠΧΑ 9 την 01.01.2018.

Ο Όμιλος εφαρμόζει τις διατάξεις του άρθρου 1 του ανωτέρω κανονισμού συμπεριλαμβανομένου και των διατάξεων της παραγράφου 4 τόσο σε ατομική όσο και ενοποιημένη βάση, για την μεταβατική περίοδο. Ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) του Ομίλου διαμορφώνεται την 31.12.2018 σε 10,76% βάσει των μεταβατικών διατάξεων, ενώ η επίπτωση από την πλήρη εφαρμογή εκτιμάται σε περίπου 1,05% με το δείκτη να διαμορφώνεται σε 9,71% την 31.12.2018, σε επίπεδο Ομίλου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 34: ΑΛΛΑΓΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η Τράπεζα επιμετρούσε τις θυγατρικές της στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της στο κόστος κτήσης τους μέχρι και τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκ 2017.

Η Τράπεζα για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκ 2018 αποφάσισε να αλλάξει την εφαρμοζόμενη λογιστική πολιτική και επιμετρά πλέον τις θυγατρικές της με βάση τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Σημειώνεται ότι η αλλαγή της λογιστικής πολιτικής αφορά αποκλειστικά τις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και δεν επηρεάζει τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της, στις οποίες συμπεριλαμβάνονταν και συνεχίζουν να συμπεριλαμβάνονται οι θυγατρικές με τη μέθοδο της πλήρους ενοποίησης.

Η νέα λογιστική πολιτική έχει τα παρακάτω πλεονεκτήματα:

- Παρέχει καλύτερη πληροφόρηση προς τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, δεδομένου ότι τα σχετικά κονδύλια δεν εμφανίζονται πλέον στις ιστορικές τιμές κόστους αλλά απεικονίζουν τα θετικά και τα αρνητικά αποτελέσματα από τη λειτουργία των θυγατρικών.
- Συγκλίνουν τα σωρευτικά αποτελέσματα (καθαρή θέση) των μεριδιούχων της Τράπεζας μεταξύ των ατομικών και των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.
- Διευκολύνεται η λήψη αποφάσεων για τη διαχείριση των θυγατρικών. Πλέον τα ίδια μέτρα εξυγίανσης, αναδιοργάνωσης κλπ. έχουν τον ίδιο αποτέλεσμα σε επίπεδο ατομικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 8, η αλλαγή λογιστικής πολιτικής εφαρμόζεται αναδρομικά. Δηλαδή, η επίπτωση από την αλλαγή της λογιστικής πολιτικής συμπεριλαμβάνεται στα κονδύλια των οικονομικών καταστάσεων σαν να εφαρμοζόταν πάντοτε η νέα λογιστική πολιτική. Για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός διενεργήθηκαν τα παρακάτω βήματα:

- Αναμορφώθηκε η καθαρή θέση έναρξης του 2017 με το σωρευτικό αποτέλεσμα των θυγατρικών μέχρι την 1 Ιαν 2017.
- Αναμορφώθηκαν (α) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως τα αποτελέσματα των θυγατρικών που αφορούν στη χρήση του 2017 και (β) στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης η επιμέτρηση των θυγατρικών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης μέχρι και την 31 Δεκ 2017.
- Συμπεριλήφθηκαν (α) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως τα αποτελέσματα που αφορούν στη χρήση του 2018 και (β) στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης η επιμέτρηση των θυγατρικών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης μέχρι και την 31 Δεκ 2018.

Η επίπτωση από την αλλαγή της λογιστικής πολιτικής στα κονδύλια των ατομικών οικονομικών καταστάσεων είναι η εξής:

1. Επίπτωση προηγούμενων περιόδων

	Ποσό πριν την αλλαγή της λογιστικής πολιτικής	Ποσό μετά την αλλαγή της λογιστικής πολιτικής	Μεταβολή 1 Ιαν 2017
Κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης:			
Συμμετοχές σε θυγατρικές	18.344.510,75	8.850.686,53	(9.493.824,22)

2. Επίπτωση στα κονδύλια της χρήσης που έληξε στις 31 Δεκ 2017

	Ποσό πριν την αλλαγή της λογιστικής πολιτικής	Ποσό μετά την αλλαγή της λογιστικής πολιτικής	Μεταβολή 1 Ιαν 2017	Μεταβολή 31 Δεκ 2017
Κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης:				
Συμμετοχές σε θυγατρικές	18.344.510,75	7.619.938,46	(9.493.824,22)	(1.230.748,07)
Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης:				
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	-	(1.230.748,07)	-	(1.230.748,07)

Οι παραπάνω μεταβολές οδήγησαν σε αντίστοιχες μεταβολές της καθαρής θέσης / αποτελεσμάτων χρήσεως, μετά από αναβαλλόμενο φόρο

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 35: ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΔΠΧΑ 16 Μισθώσεις (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2019)

Σκοπός του προτύπου είναι να εξασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές παρέχουν χρήσιμη πληροφόρηση που παρουσιάζει εύλογα την ουσία των συναλλαγών που αφορούν μισθώσεις και να εισαγάγει ένα ενιαίο μοντέλο λογιστικής, εντός ισολογισμού για τους μισθωτές, σύμφωνα με το οποίο η ταξινόμηση των μισθώσεων από την πλευρά του μισθωτή, ως λειτουργικές ή χρηματοδοτικές μισθώσεις, καταργείται και όλες οι μισθώσεις αντιμετωπίζονται παρόμοια με τις χρηματοδοτικές μισθώσεις σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 17.

Βάσει των ανωτέρω, η σταθερή μέθοδος αναγνώρισης του εξόδου από λειτουργικές μισθώσεις σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 17 αντικαθίσταται από την απόσβεση του «δικαιώματος χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού» (ΔΧ) και τον τόκο-έξοδο της «υποχρέωσης από μισθώσεις». Η αναγνώριση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού από τους μισθωτές, όπως περιγράφεται κατωτέρω, δεν απαιτείται για ορισμένες βραχυπρόθεσμης διάρκειας μισθώσεις κάτω των 12 μηνών και για μισθώσεις στοιχείων ενεργητικού χαμηλής αξίας.

Το Δ.Π.Χ.Α. 16 εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο για το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του μισθωτή, το οποίο προβλέπει την αναγνώριση του «δικαιώματος χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού» και της «υποχρέωσης από μισθώσεις», κατά την έναρξη της μίσθωσης, σε περίπτωση που υπάρχει σύμβαση ή μέρος σύμβασης που αποδίδει στον μισθωτή το δικαίωμα χρήσης ενός περιουσιακού στοιχείου για μία χρονική περίοδο έναντι τιμήματος. Το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού, αρχικά επιμετράται στο κόστος, το οποίο αποτελείται από το ποσό της υποχρέωσης από μισθώσεις, πλέον τα μισθώματα που καταβλήθηκαν στον εκμισθωτή κατά ή πριν την ημερομηνία έναρξης της μίσθωσης, μείον τυχόν κίνητρα προς τον μισθωτή που εισπράχθηκαν, την αρχική εκτίμηση για κόστη αποκατάστασης και αρχικά άμεσα κόστη που πραγματοποιήθηκαν από τον μισθωτή, και εν συνεχεία επιμετράται στο κόστος, μείον σωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση. Η υποχρέωση από μισθώσεις, αρχικά αναγνωρίζεται στην παρούσα αξία των μισθωμάτων κατά την διάρκεια της περιόδου μίσθωσης που ακόμη δεν έχουν καταβληθεί. Η διαφορά αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια.

Ο λογιστικός χειρισμός για τους εκμισθωτές δεν επηρεάζεται ουσιαστικά από τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 16, και κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος μιας μίσθωσης, η Τράπεζα, ενεργώντας ως εκμισθωτής, θα ταξινομή κάθε μίσθωσή του είτε ως λειτουργική μίσθωση είτε ως χρηματοδοτική μίσθωση με βάση συγκεκριμένα κριτήρια. Αυτά τα κριτήρια παραμένουν αμετάβλητα σε σχέση με την ισχύουσα λογιστική.

Ο Όμιλος και η Τράπεζα έχουν εφαρμόσει την αρχική επιμέτρηση σε όλες τις μισθώσεις, έχοντας αξιοποιήσει ορισμένες από τις προαιρετικές εξαιρέσεις που δίνει το Δ.Π.Χ.Α. 16-εν προκειμένω τις μισθώσεις με περίοδο μίσθωσης 12 μηνών ή μικρότερη και τις μισθώσεις στις οποίες το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο έχει χαμηλή αξία, για τις οποίες οι πληρωμές μισθωμάτων αναγνωρίζονται ως λειτουργικά έξοδα κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τη σταθερή μέθοδο. Επιπλέον, ο Όμιλος και η Τράπεζα έχουν εφαρμόσει αντίστοιχη με την ανωτέρω αντιμετώπιση και για συμβάσεις αορίστου χρόνου οι οποίες έχουν εξαιρεθεί από το πλαίσιο εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α 16, καθώς η Διοίκηση έκρινε ότι γι' αυτές δεν υπάρχουν εκτελεστικά δικαιώματα και υποχρεώσεις κατά την έννοια του προτύπου, και κατά συνέπεια δεν πληρούν τον ορισμό της σύμβασης όπως αυτός ορίζεται στο Δ.Π.Χ.Α 16.

Αναφορικά με τη μεταγενέστερη επιμέτρηση, ο Όμιλος και η Τράπεζα, ενεργώντας ως μισθωτής, θα επιμετρά το δικαίωμα χρήσης μετά την αρχική αναγνώριση με βάση το μοντέλο του κόστους, δηλαδή στο κόστος κτήσης μείον σωρευμένες αποσβέσεις μείον απομειώσεις, πλέον ή μείον προσαρμογές που γίνονται στην χρηματοοικονομική υποχρέωση. Αντίστοιχα η χρηματοοικονομική υποχρέωση μετά την αρχική αναγνώριση θα μειώνεται κατά τις πληρωμές που γίνονται και θα αυξάνεται με το χρηματοοικονομικό κόστος, ενώ θα μεταβάλλεται με βάση νέες εκτιμήσεις που γίνονται επί της υποχρέωσης π.χ. αλλαγή δεικτών, αλλαγή στην άσκηση δικαιώματος αγοράς, εγγυημένη υπολειμματική αξία.

Η Διοίκηση της Τράπεζας αξιοποιώντας επίσης μία σειρά από απαλλαγές που δίνει το Δ.Π.Χ.Α. 16 κατά την μετάβαση έτσι ώστε να διευκολύνει αυτή την διαδικασία χωρίς να μειώνεται η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων, δεν έχει προχωρήσει σε επαναξιολόγηση των προγενέστερων συμβάσεων της αναφορικά με το εάν αυτές είναι ή περιέχουν συμβάσεις μίσθωσης.

Ο Όμιλος και η Τράπεζα, εφάρμοσαν το Δ.Π.Χ.Α. για πρώτη φορά την 01/01/2019 χρησιμοποιώντας την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση και επέλεξαν να επιμετρήσουν την παρούσα αξία των μισθωμάτων κατά την διάρκεια της περιόδου μίσθωσης που ακόμη δεν έχουν καταβληθεί χρησιμοποιώντας ως επιτόκιο προεξόφλησης, το επιτόκιο δανεισμού του μισθωτή (IBR) βάσει Δ.Π.Χ.Α. 16 και συγκεκριμένα αυτό των εκδομένων ομολογιακών δανείων και που με το οποίο η Τράπεζα θεωρητικά θα δανειζόταν για την αγορά αντίστοιχου υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου μίσθωσης (όπως αναφέρεται και στο Δ.Π.Χ.Α. 16) και που ίσχυε κατά την ημερομηνία μετάβασης, έχοντας ορίσει παράλληλα την αξία των περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης σε ποσό ίσο με την υποχρέωση μίσθωσης.

Εν συνεχεία, οι δεσμεύσεις από λειτουργικές μισθώσεις την 31 Δεκεμβρίου 2018, σύμφωνα με τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις του ΔΛΠ 17 για τα ελάχιστα πληρωτέα μισθώματα από μη ακυρώσιμες λειτουργικές μισθώσεις, παρουσιάζονται στη σημείωση 22. Τα ποσά που παρουσιάζονται στην εν λόγω σημείωση αφορούν τα μισθώματα που καταβάλλονται κατά την μη ακυρώσιμη περίοδο μόνο, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους των μισθώσεων και τις ισχύουσες νομικές διατάξεις αναφορικά με την ελάχιστη διάρκεια μίσθωσης.

Κατά συνέπεια, την 31 Δεκεμβρίου 2018, για τις μισθώσεις όπου ο Όμιλος και η Τράπεζα είναι ο μισθωτής και έχουν καθορισμένη λήξη, τα μη ακυρώσιμα πληρωτέα λειτουργικά μισθώματα είναι € 2,1 (2,4 εκ. για τον όμιλο) όπως φαίνεται στην Σημ. 22.

Με βάση τις υπάρχουσες μισθώσεις κατά την 01/01/2019 και έχοντας εκτιμήσει την επίπτωση από την υιοθέτηση του Δ.Π.Χ.Α. 16, η Τράπεζα θα αναγνωρίσει δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού αξίας 1.792χιλ. € και αντίστοιχες ισόποσες υποχρεώσεις από μισθώσεις (2.035χιλ. € για τον Όμιλο) ενώ για τη χρήση 2019 εκτιμάται ότι ο τόκος-έξοδο στην υποχρέωση θα ανέλθει σε 76χιλ. € (88χιλ. € για τον Όμιλο) και η απόσβεση του δικαιώματος σε 364χιλ. € (375χιλ. € για τον Όμιλο). Λόγω του ότι ο Όμιλος και η Τράπεζα έχουν ορίσει την αξία των περιουσιακών στοιχείων με δικαίωμα χρήσης σε ποσό ίσο με την υποχρέωση μίσθωσης, δεν αναμένεται να υπάρξει επίπτωση-η οποία προκύπτει κατά κύριο λόγο από την αύξηση στα σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού- στα ίδια και στα εποπτικά κεφάλαια και συγκεκριμένα στον Δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1) του Ομίλου και της Τράπεζας.

Χανιά, 12 Ιουνίου 2019

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Ταμίας του Δ.Σ.

Ο Διευθυντής Οικονομικών
Υπηρεσιών

Μιχαήλ Μαρακάκης

Γεώργιος Ανδρουλάκης

Γεώργιος Φαραντάκης

Δημήτριος Ζυμβραγουδάκης

Α.Δ.Τ.: ΑΕ472448

Α.Δ.Τ.: ΑΕ974538

Α.Δ.Τ.: ΑΑ490974

Α.Δ.Τ.: ΑΙ 473388

ΑΡ.ΜΗΤΡ.ΑΔ. ΟΕΕ 0030682

Α' ΤΑΞΗΣ